

Skandia Årsredovisning 2015

skandia :

Innehåll

Kort om Skandia	2
Så gick det för Skandia 2015	3
Händelser under året	4
Vd har ordet	6
Vår omvärld	8
Vår vision och strategi	10
Värdeskapande i Skandia	12
Våra viktigaste nyckeltal	14
Förklaring av vår balans- och resultaträkning	15
Vår kapitalförvaltning	16
Våra erbjudanden	19
Traditionell förvaltning	20
Fondsparande	21
Banktjänster	22
Hälsa och Trygghet	23
Våra medarbetare	24

Samhällsengagemang och miljöhänsyn	26
Bolagsstyrningsrapport	28
Förvaltningsberättelse	43
Femårsöversikt	49
Förslag till vinstdisposition	51
Resultatanalys, moderbolaget	52
Räkenskaper	54
Resultaträkning	55
Rapport över totalresultat	57
Balansräkning	58
Rapport över förändringar i eget kapital	60
Kassaflödesanalys	62
Noter	64
Underskrifter	132
Revisionsberättelse	133
Ordlista	135

Vill du bli kund eller komma i
kontakt med Skandia?

- gå in på skandia.se eller ring:
Skandia kundservice 0771-55 55 00
- du kan också skriva till oss:
Skandia 106 55 Stockholm

Kort om Skandia

160 år av långsiktigt tänkande

Skandia är en av Sveriges största bank- och försäkringskoncerner. Vi har 2 miljoner kunder i Sverige och Danmark, ett förvaltat kapital på drygt 570 miljarder kronor och cirka 2 700 anställda. Med en stark tradition av pionjärande, produktutveckling och samhällsengagemang har vi i 160 år verkat för att ge människor ekonomisk trygghet i livets olika skeden.

Att tänka längre i allt vi gör är inte bara en förutsättning utan även utmärkande för all Skandias verksamhet och präglar vårt sätt att driva affären. Ett förhållningssätt som inte bara skapar ett rikare liv för våra kunder och Skandia, utan även långsiktigt bidrar till att stärka samhället.

Vi skapar ett rikare liv för människor med hjälp av lösningar inom sparande, pension, ekonomisk trygghet och vardagsekonomi. Skandias långsiktighet är fullt förenlig med fortsatt fokus på att skapa högsta möjliga avkastning för våra kunder. Med sikte inställt på att göra våra kunder till sparmarknadens mest nöjda, fortsätter vi att utveckla vårt erbjudande och engagemang i samhällsutvecklingen.

1855
Den 12 januari 1855 bildades försäkringsaktiebolaget Skandia.

1863
Skandia noterades på Stockholms fondbörs. När Skandiaaktien avnoterades 2006 hade ingen aktie, i ursprunglig form, varit noterad lika länge på Stockholmsbörsen.

1936
Skandia börjar anställa gifta kvinnor trots att det bryter mot konventionerna. Gifta kvinnor får laglig rätt att söka anställning först 1939.

1964
Den nya Skandiakoncernen skapas genom en sammanslagning av fem bolag som från början varit 53 svenska försäkringsbolag.

1987
Skandia startar Stiftelsen idéer för livet med fokus på att förebygga ohälsa och utanförskap.

1990
Skandia Link startas som Sveriges första fondförsäkringsbolag.

1994
Skandiabanken startar som den första renodlade telefonbanken. Den nya banken sätter press på storbankerna genom att erbjuda enkla och prisvärda villkor.

2014
Skandia ombildas till ett ömsesidigt bolag ägt av sina kunder.

Så gick det för Skandia 2015

167 %

Solvensgrad
vid utgången av 2015

42 miljarder kronor

Återbäring till kunderna i
traditionell förvaltning

571
miljarder kronor
Förvaltad kapital

5,3 % Totalavkastning
traditionell förvaltning
i Sverige

0 kronor

Rörlig ersättning
till ledande
befattningshavare

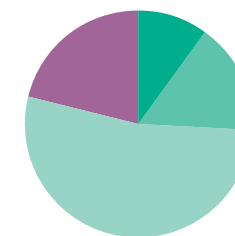
5 % Återbärings-
ränta vid
utgången
av 2015

1,50 %
Snittränta bolån 3-mån
december 2015

4,2 % Genomsnittlig avkast-
ning fond- och depå-
försäkring i Sverige

42
miljarder kronor
Inbetalda premier

Skandias ekonomiska
bidrag till samarbets-
partners 2015

Sport 10%
Barn och unga 16%
Forskning och
metodutveckling 53%
Miljö 21%

0 %

Fonden Skandia Idéer för livet har fyllt 20 år och firar genom att helt ta bort förvaltningsavgiften. Sedan starten har fonden bidragit med över 70 miljoner kronor till 3 700 olika lokala samhällsprojekt för barn och unga via stiftelsen Idéer för livet.

Händelser under året

God avkastning ger rekordhög återbäring på cirka 42 miljarder kronor till kunderna i traditionell förvaltning.

Överskott ger kunderna i Skandias livbolag återbäring på cirka 42 miljarder kronor

Den goda avkastning som Skandias kapitalförvaltning genererat under de senaste åren har gett upphov till stora överskott. Skandia kunde därför under 2015 göra en extra fördelning på cirka 18 miljarder kronor. Tillsammans med den ordinarie fördelningen gav det en återbäring på ca 42 miljarder kronor – mer än något tidigare enskilt år i Skandias historia!

Den extra fördelningen gäller kunder med en traditionell försäkring i Skandia som tecknats den 1 september 2014 eller tidigare. Det är detta kapital som varit med och byggt upp dagens stora överskott. I kundernas årsbesked från Skandia framgår det tydligt om man berörs. Mer information om extra fördelningen finns på sidan 12.

”

Vi har under en lång tid haft en fantastisk utveckling och överskottet ska i första hand fördelas med hjälp av återbäringsröntan. Under vissa omständigheter kan även engångsåtgärder vara aktuella och vi befinner oss nu i ett sådant läge.

Bengt-Åke Fagerman, tidigare koncernchef Skandia

Skandias sparare har tjänat 1,7 miljarder på investeringen i norska delen av Skandias bank

Den 2 november 2015 börjs noterades den norska delen av Skandias bank på Oslobörsen. Betalningen för Skandias sålda aktier samt värdet av Skandias återstående aktieinnehav uppgår sammanlagt till 4,6 miljarder kronor. Det innebär ett överskott på 1,7 miljarder kronor jämfört med Skandias totala investering. Vid beräkningen av överskottet är hänsyn tagen till köpeskilling, kapitaltillskott och rådgivningskostnader i samband med transaktionen.

”

Jag är självklart stolt över att vi har byggt upp en så framgångsrik norsk bankverksamhet som inte bara växer och är lönsam, utan dessutom har Norges nöjdaste bankkunder. Den framgångsrika emissionen visar att även de nya ägarna ser ett stort värde i banken. Och vi har samtidigt skapat en god förtjänst för spararna som äger Skandia som får dela på vinsten.

Öyvind Thomassen, Skandias bankchef

Det är kunderna i Skandias livbolag som får del av vinsten genom att den bidrar till kapitalförvaltningens avkastning.

Frans Lindelöw ny koncernchef och vd på Skandia

Den 1 november tillträdde Frans Lindelöw som ny koncernchef och vd på Skandia. Han har många års erfarenhet av ledande befattningar i finansbranschen, exempelvis som vd för Carnegie och chef för Nordeas svenska kontorsrörelse. Frans Lindelöw är född 1962 och har en civilekonomexamen från Stockholms universitet.

”

Att få möjlighet att leda ett bolag som Skandia med så mycket historik och kompetens ska bli både utmanande och spännande.

Frans Lindelöw, koncernchef Skandia

Frans Lindelöw

Skandias tidigare koncernchef Bengt-Åke Fagerman lämnar Skandia efter 37 år på bolaget. Han tillträdde som koncernchef 2012 och pekade då ut Skandias strategiska inriktning med en offensiv satsning på privatkunder, bibehållen position på företagsmarknaden och höga mål på fortsatt effektivisering.

”

Det har varit fantastiskt roligt att få arbeta i Skandia i alla dessa år. Det är nu med stor tacksamhet, stolthet och en bra känsla av att ha kunnat bidra till Skandias utveckling som jag tackar för mig och lämnar uppdraget vidare till Frans som jag önskar all framgång.

Bengt-Åke Fagerman, tidigare koncernchef Skandia

Bengt-Åke Fagerman

Stort intresse för ny fastighetsfond

Ett tiotal institutionella kunder med ett totalt kapital på drygt 1,1 miljarder kronor valde att vara med redan från starten då Skandia under våren erbjöd en ny alternativ investeringsfond, fastighetsfonden Thule Real Estate Fund. I slutet av 2015 var fonden återigen öppen för nya investeringar då nyteckning skedde på cirka 2,5 miljarder.

Fonden som förvaltas av Skandias kapitalförvaltningsbolag, ger professionella investerare möjlighet att få en direkt exponering mot avkastningen på portföljen i Skandias helägda fastighetskoncern. Skandia fastigheter har en portfölj på cirka 110 fastigheter och ett totalt marknadsvärde på drygt 40 miljarder kronor.

Under hösten lanserades Sparexperten Live, ett digitalt rådgivningskontor där kunden enkelt väljer vilken rådgivare de vill prata med för att få rådgivning direkt.

Vi vet att våra kunder lever ett hektiskt liv, att vi måste sänka alla hinder för att ta tag i sitt sparande. Genom att lyfta ut våra rådgivare i den digitala miljön som kunderna vistas i gör vi det enklare att ta kontakt med oss direkt.

Våra rådgivare är experter på sparande och genom Sparexperten Live vill vi hjälpa våra kunder samtidigt som vi delar med oss av vår kunskap inom sparande.

Idag kan de här förändra din framtid.

Vi lever allt längre. Världen förändras. Därför är sparandet viktigare än någonsin. Just nu är det nervöst på börsen. Om några år kan det åter vara goda tider för att sedan bli skakigt igen. Det gäller att tänka långsiktigt och

det gör våra sparexperter gärna åt dig. Vi gör det enkelt att komma igång. Prata med våra sparexperter live på skandia.se. För telefonrådgivning ring 0771-55 55 05.

skandia:
Tänk längre

Vd har ordet

Ett sparbolag med uppgift att skapa långsiktiga värden.

Efter en intensiv första tid som koncernchef för Skandia kan jag nöjt konstatera att det är ett väl-skött sparbolag som jag har tagit över ledningen för. Jag hyser stor respekt för den verksamhet som byggts upp under 160 år, men även för bolagets nuvarande position. Inte minst imponeras jag dagligen av den djupa kompetens som bolagets medarbetare besitter. Ett talande bevis för detta är det stora överskott som Skandias framgångsrika kapitalförvaltning byggt upp. Under 2015 kunde Skandia därför göra något som bolaget aldrig tidigare haft förmånen att göra. Under december fördelade vi lika mycket överskott till våra sparare¹⁾ i Skandias livbolag som vi normalt sett gör på ett helt år, utöver den ordinarie återbäringsräntan. Den extra fördelningen motsvarar ungefär en normal årsavkastning, cirka 6 procent. Tillsammans med den ordinarie återbäringen handlar det totalt om 42 miljarder kronor.

Detta om något understryker Skandias förmåga att leva upp till uppdraget att maximera värdeskapandet till våra ägare. Ytterligare en positiv effekt av en framgångsrik förvaltning är den höga solvensen på 167 procent, som ger oss fortsatt goda möjligheter att skapa en långsiktigt välbalanserad livportfölj med en mix av tillgångsslag som aktier, räntebärande värdepapper, obligationer och alternativa investeringar.

Kostnadseffektivitet och renodling av verksamheten

Det ömsesidigt ägda bolaget är en ägarform som jag tycker ligger rätt i tiden. Fördelarna är många med en hög transparens och att vinsten går till ägarna, det vill säga våra kunder i livbolaget. Det är också en ägarform som förpliktigar och mitt mandat från de 1,4 miljoner ägarna handlar inte bara om att säkerställa en så hög avkastning som möjligt, utan också om att all verksamhet ska ske så kostnadseffektivt som möjligt.

Som ett led i detta har vi sett ett behov av en renodling av verksamheten, som ger oss större kraft att fokusera på vår kärnverksamhet, sparande, och de produktområden som vi bedömer ha störst möjlighet att knyta våra kunder närmare oss, där vi kan växa och skapa lönsamhet.

Avyttringen av det danska livförsäkringsbolaget Skandia Livsförsäkring A A/S samt börsintroduktionen av Skandias norska bankverksamhet är exempel på åtgärder som vi vidtagit under året för att förverkliga målet om att vara det ledande sparbolaget 2018. Då ska Skandia även vara en effektivare organisation än idag, vilket innebär att vi måste söka nya vägar för hur vi arbetar. Under året har vi därför etablerat ett kontor i Litauen dit vi nu successivt förlägger administrativa uppgifter.

Frans Lindelöw
Koncernchef och vd Skandia

¹⁾ Sparare i Skandias livbolag med en traditionell försäkring från 1 september 2014 eller tidigare.

Detta är nödvändiga åtgärder för att säkerställa en kostnadseffektiv verksamhet inom Skandia som kommer ägarna till del och på så sätt skapar en större kundnytta. Det är också vårt ansvar som arbetsgivare att agera utifrån en förändrad omvärld och säkerställa en leveranskraftig organisation som tryggar verksamheten och våra åtaganden också på lång sikt.

Stora möjligheter att förena affärsnytta med samhällsnytta

I Skandias uppdrag att maximera värdeskapandet till våra ägare, ligger även ansvaret för att det sker med hänsyn till miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Jag anser att det finns ett växande samhällsbehov av ett svenskt näringsliv som på olika sätt agerar och tar ett större ansvar för samhällsutvecklingen. Skandia axlar sedan länge ett stort ansvar för att möta utmaningarna inom en rad områden med kopplingar till vår kärnverksamhet, såsom riskerna med ett ökat utanförskap, en växande ohälsa och en låg andel långsiktigt sparande hos befolkningen. Givet vår verksamhet befinner vi oss i gränslandet mellan näringsliv och samhälle med våra åtaganden för pensioner och sparande. Redan idag tillför Skandia också kapital exempelvis i form av stora och långsiktiga investeringar i förnyelsebara energikällor och till cancerbehandling. På så sätt skapas både en avkastning och samhällsnytta

som gynnar såväl våra kunders sparande på lång sikt som samhället de lever i idag – med andra ord så förenar vi affärsnytta med samhällsnytta.

Kundnytta och långsiktig ekonomisk trygghet är vägen framåt

Vår ambition är att Skandia – genom att fortsätta att tänka längre – ska utvecklas till ett ledande bolag för sparande i Sverige. Det innebär ett produkt-erbjudande som ger varje kund möjlighet att finna det sparande som passar ett visst livsskede bäst. Det innebär också största möjliga kundnytta genom att kunden med vårt bistånd kan ta ett helhetsgrepp om sin finansiella situation så att långsiktig ekonomisk trygghet skapas. Vi gör det genom att forma en verksamhet som erbjuder långsiktighet, kostnadseffektivitet, kvalitet och lyhördhet för kundernas behov.

Stockholm, januari 2016

Frans Lindelöw
Koncernchef och vd Skandia

Vår omvärld

En föränderlig omvärld full av nya utmaningar och möjligheter.

Skandia rustar för digitalisering

Den digitalisering som pågår i samhället berör självklart även bank- och försäkringsbranschen med full kraft. Framförallt förändrar digitaliseringen marknadsförutsättningarna inom branschen genom nya tekniska möjligheter, nya aktörer och affärsmöjligheter som både kompletterar och utmanar traditionella spelare. En ständigt ökad tillgång till information leder till ett förändrat kundbeteende med förväntningar och allt högre krav på enkla lösningar och lättillgänglig service via det digitala gränssnittet.

Kunder idag förväntar sig att kunna köpa varor och tjänster när som helst och var som helst utan att

behöva anpassa sig till öppettider eller en särskild fysisk plats. Detsamma gäller kundernas ekonomi som de förväntar sig kunna hantera aktivt själva vare sig det är hemma vid köksbordet eller på semestern. Vid de tillfällen kunden söker en personlig kontakt sker även den interaktionen med fördel digitalt. Ny teknik som exempelvis chattar, sociala medier och möten via videolänk ger möjlighet till effektiv interaktion med kunden. Att den digitala tekniken fungerar snabbt och enkelt utan störningar och fördröjningar är helt avgörande för kundnöjdheten. Utökad digital användning innebär även höjda förväntningar på den digitala funktionen.

Med digitaliseringen kommer en mängd möjligheter. Att kommunicera med våra kunder digitalt erbjuder större möjligheter till kundanpassning samt är även mer kostnadseffektivt och bättre för miljön. Idag når vi endast mindre än hälften av våra kunder på ett modernt och hållbart sätt via digitala kanaler. Responsen vi får från de kunder som vi kommunicerar med digitalt visar att dessa är nöjdare och har ett större engagemang i Skandia.

Skandia står väl rustat för en accelererad digitalisering och de nya förutsättningar som den skapar. Digitaliseringen ställer även nya och högre krav på IT-säkerhet. Centralt för oss är även att säkerställa konkurrenskraft och genomförandeförmåga i en allt mer digitaliserad affärsmodell. Vi har därför med utgångspunkt i vår digitala strategi utarbetat en handlingsplan för den fortsatta digitaliseringen under de närmaste tre åren.

Allt starkare ljus på hållbarhet

Kraven på den finansiella sektorn att öka transparensen kring vilket ansvar för hållbarhet som tas vid ägande och investeringar har ökat markant. Ekonomisk avkastning och produkternas avgifter är fortfarande centrala men kompletteras nu i allt större utsträckning av en sammanvägning av hållbarhet i form av de så kallade ESG-faktorerna (Environment, Social and Governance). Det råder också en växande medvetenhet bland spararna om hur de med sitt sparande kan påverka. Något som får ytterligare fart av den allt mer frekventa granskningen av pensions- och fondbolagens ansträngningar och ambitioner inom hållbarhetsområdet. För branschen gäller det framförallt att transparent redovisa hur vi arbetar med hållbarhet som ansvarsfulla ägare, hur vi väljer ut vårt innehav och hur vi väljer att påverka. Ur ett kundperspektiv ger det större möjligheter att styra sitt sparande på ett sätt som kan påverka i dessa frågor. Ur ett investerarperspektiv har trenden i mångt och mycket gått från att undvika att investera i vissa bolag eller branscher, till att arbeta med positiv selektering med fokus på bolag som är bra på att hantera ESG-risker.

Skandias uppdrag att skapa högsta möjliga avkastning för våra kunder ska ske genom att hänsyn till miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet tas. En viktig förstärkning för att vidareutveckla vårt arbete med ansvarsfulla investeringar är de interna resurser och kompetenser respektive strukturer som tillförts organisationen under året.

Nya regelverk med stor påverkan på vår affärsmodell

Skandia verkar i en hårt reglerad bransch, där regelverken dessutom utvecklas och förändras i hög takt. Ett aktuellt regelverk för försäkringsföretag som trädde i kraft den 1 januari 2016 är Solvens 2. Det innehåller bland annat krav på förstärkt riskhantering och företagsstyrning samt ett nytt riskbaserat kapitalkrav.

MiFID 2-direktivet är en omarbetning av MiFID 1 med fokus på investerarskydd och marknadsstruktur och omfattar bland annat regler om provisioner, transparens och information mot kund. Det troliga är att någon form av förbud mot att utge ersättning (provision) till rådgivare kommer att införas med MiFID 2. Likaså kommer sannolikt möjligheterna att ta emot rabatter från tredje part att försvinna, helt eller delvis. Det omarbetade försäkringsförmedlingsdirektivet (tidigare benämnt IMD2, nu IDD) kommer att medföra liknande regler på försäkringssidan. Ett provisions- och rabattförbud skulle på ett väsentligt sätt förändra förutsättningarna för distribution av finansiella produkter. MiFID 2-direktivet ska enligt direktivtexten träda i kraft i januari 2017 men det pågår för närvarande diskussioner inom EU om att skjuta upp ikraftträdandet av MiFID 2 med ett år. Något beslut har dock ännu inte fattats och det är också oklart i vilken utsträckning det påverkar det svenska lagstiftningsarbetet.

De begränsningar i avdragsrätten för privat pensionssparande som tidigare införts, följs nu upp med

ett totalt slopande av avdragsrätten för en majoritet av kunder från årsskiftet 2015/2016. Det allmänna behovet av långsiktigt privat sparande är dock intakt och därmed finns en efterfrågan på både försäkrat och oförsäkrat sparande. Samtidigt förändras kundernas beteenden när det gäller valet av sparform, vilket i sin tur kan påverka Skandias premieinkomst genom minskad försäljning.

Tjänstepensionsbeskattningsutredningen lade under 2015 förslag till en rad förändringar av de skattemässiga villkoren för tjänstepensionsförsäkringar vilka kommer kunna bidra till mer flexibilitet i övergången mellan arbete och pensionering. Detta bland annat genom möjlighet att göra uppehåll i utbetalningar från tjänstepensionsförsäkring.

Skandia följer utveckling av nya regelverk och deltar aktivt via exempelvis branschorganisationer och i remissuttalanden. Samtidigt pågår även arbete internt med att anpassa vår verksamhet och våra produkter till de förändrade förutsättningarna som de nya regelverken innebär.

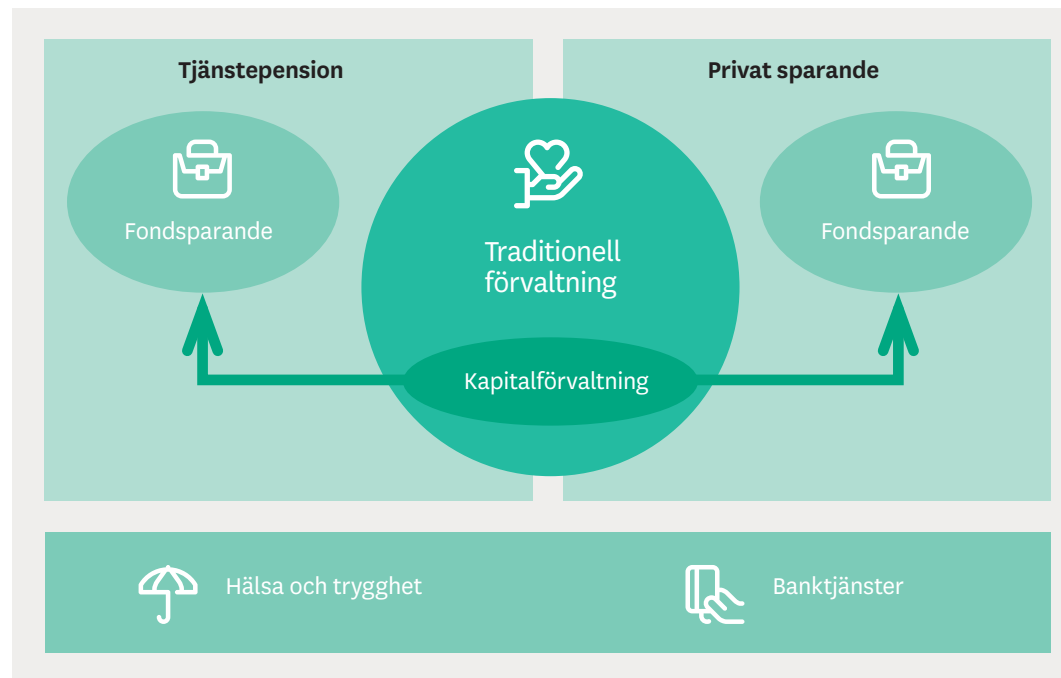
Vår vision och strategi

Skandia – sparbolaget som tänker längre.

Skandia är en av Sveriges största finansiella aktörer och förvaltar cirka 500 miljarder av de svenska hushållens sparande. Vi har drygt 160 års erfarenhet av att hjälpa våra kunder att spara och hantera risk.

Vi vill att det ska vara värdeskapande, enkelt och tryggt att vara kund hos Skandia, både för företag och privatpersoner. Vårt erbjudande möter företagets behov av att kunna erbjuda tjänstepension och trygghet till sina anställda såväl som privatpersoners behov av prisvärda erbjudanden inom sparande, bolån, banktjänster och trygghet. Kärnan i vårt heltäckande sparerbjudande bygger på traditionell livförvaltning, där vår starka kapitalförvaltningskompetens säkerställer bästa möjliga avkastning. Som komplement erbjuder vi även fondsparande, med eller utan försäkringsinslag, såväl i fonder som vi förvaltar själva, som i externa fonder.

Marknaden för sparande förändras i snabb takt – kostnadspressen är stor, konkurrensen och graden av regleringar ökar, kunderna kräver allt mer innovativa digitala lösningar och vill ha mer insyn i styrning och prissättning. Vår affär måste tydligare hantera hela sparbehovet, såväl tjänstepensionen som det privata sparandet. Detta kommer i större utsträckning ske genom vår egen rådgivning, i såväl personliga möten som digitalt, samtidigt som vi fortsätter vårt framgångsrika samarbete med förmedlare. Vi vill stärka relationen med våra kunder genom att säkerställa att vi kommunicerar på ett relevant och

frekvent sätt. Därför måste erbjudandena paketeras på ett attraktivt och lönsamt sätt, för oss och för våra kunder.

Våra egna ambitioner tillsammans med hela marknadens förändring gör att vi vill utvecklas. Vi ska bli det självklara valet och det ledande bolaget inom sparande.

Skandias vision

Vi skapar ett rikare liv för dig som vill mer

Skandias mål

Skandias uppdrag är att maximera värdet till ägarna – moderbolagets kunder – över livstiden av deras försäkringar

Med fokus på helhet vill Skandia fortsätta att utvecklas som **sparbolag**. Vi vill fortsätta att jobba med en stor del av Sveriges företag och vara en av de ledande aktörerna inom **tjänstepension**. Samtidigt vill vi hjälpa ännu fler med sitt **privata sparande**, där vi siktar på att dubblera vår affär. Tre områden är avgörande för att vi ska lyckas:

1 Utgångspunkten för Skandia är långsiktigt ekonomiskt, miljömässigt och socialt värdeskapande – att tänka längre – som Skandia har gjort sedan 1855.

- Vi har i samarbete med forskarvärlden lyckats visa hur lönsamt det är för samhället att arbeta förutseende och förebyggande istället för reaktivt, inom såväl ohälsa som socialt utanförskap. Vi har hjälpt våra kunder att halvera sjukskrivningarna under en tioårsperiod, tack vare förebyggande insatser. En vinst för såväl samhället som våra ägare och därmed också våra kunder då all vinst går tillbaka till dem.
- Vi tycker det är viktigt att pensionspengar gör nytta under tiden de växer. Som sparbolag med fokus på långsiktigt sparande har vi finansiella muskler att göra långsiktiga investeringar i områden som både ger god avkastning och gör samhällsnytta, så som förnybara energikällor och svenska tillväxtbolag.

2 Vi strävar efter att ha de bästa produkterna för både företag och privatperson. Våra produkter ska vara enkla att förstå, enkla att köpa, och enkla att hantera – samtidigt som de presterar.

- Vi tror inte på kortsiktig spekulation. De stora penseldragen är mer avgörande – därför jobbar vi med strategisk allokering och långsiktighet när vi placerar. Oavsett om det gäller traditionell livförsäkring, våra färdigpaketerade fonder eller rådgivning, har vi samma övergripande syn på hur pengarna bäst ska förvaltas för våra kunders syfte.
- Genom kontinuerlig dialog med våra kunder vet vi att enkelhet efterfrågas av många. Därför strävar vi efter att skapa produkter och lösningar som är enkla, sparar tid och ger våra kunder större möjligheter att ägna sig åt annat de tycker är viktigt.
- Enkelhet betyder inte att vi tummar på prestanda – vår traditionella förvaltning har högst avkastning i snitt bland jämförbara bolag senaste två åren.

3 Vi tillgodoser behoven på våra kunders villkor. Vi utgår från deras behov, beteenden och preferenser.

- Vi prioriterar schyssta produkter. Vi vill att våra kunder ska uppleva att de vet vad de kan förvänta sig och vad de betalar för. Skandia var först ut med en prismodell för bolån där villkoren för rabatt är öppna för alla, förhandlat och klart. Nu jobbar vi hårt för att bli ännu bättre på tydlighet och transparens i allt från försäkringsvillkor till fondavgifter.
- Vi prioriterar att kontakten med oss känns relevant. Vi vill att våra kunder ska känna att vi har gjort vår hemläxa och att vi förstår vem kunden är och vad denne behöver.
- Vi vet att för vissa är ett möte med ett ekonomiskt bollplank på andra sidan skrivbordet att föredra, medan andra hellre sköter det själv med mobilen – vi tycker det är viktigt att kunna ge dig råd, oavsett hur du väljer att hantera ditt sparande.
- Dagens kunder förväntar sig samma upplevelse i kontakten med sin bank eller försäkringsbolag som när de köper böcker via nätet eller bokar en resa på en resesajt. Flexibla och användarvänliga digitala kundupplevelser står högt upp på vår agenda.

Värdeskapande i Skandia

Vi skapar värde genom långsiktighet i såväl relationer som investeringar.

På Skandia ser vi våra kunder som våra viktigaste intressenter. Den ömsesidiga bolagsformen innebär att våra kunder också är våra ägare. Alla kunder i Skandias livbolag är ägare i Skandia. Vi får återkoppling från våra kunder och ägare dagligen via våra olika kanaler. Kontakten med våra intressenter hjälper oss att förstå deras behov och vilka förväntningar som finns vilket påverkar vårt arbete och våra prioriteringar. Andra viktiga intressentgrupper för Skandia är medarbetare, samhälle, miljö samt leverantörer och andra samarbetspartners.

Vårt arbete styrs av våra kunders förväntningar

Vilka förväntningar en kund har på Skandia skiljer sig åt beroende på vilka produkter och tjänster som denne har och i vilket livsskede kunden befinner sig. För oss är det viktigt att skapa värde för alla kunder även om relationen och engagemanget till Skandia är olika.

Skandias mål är att erbjuda attraktiva och prisvärda produkter och tjänster till alla kunder. På samma sätt ska kontakten med Skandia präglas av enkelhet och vi ska vara lättillgängliga oavsett om kontakten sker via webb, telefon eller i ett personligt möte. Våra rådgivare ska vara kompetenta och alltid se till kundens behov. Vi ska även vara transparenta, öppna och ha ett hållbart och ansvarsfullt förhållningssätt till allt vi gör.

Långsiktighet i både placeringar och kundrelationer

Långsiktighet är en av de viktigaste aspekterna i Skandias värdeskapande. Långsiktigheten i våra kundrelationer ger oss möjlighet till långsiktiga investeringar som gör att vi kan placera i alternativa tillgångsslag. Detta är en viktig del för att skapa uthållig, hög och jämn avkastning till våra kunder. Mer information om vår kapitalförvaltning och investeringsfilosofi finns att läsa på sidan 16.

En central del av långsiktigheten är att fördela det överskott som skapas via kapitalförvaltningen på ett rättvist sätt. De senaste årens goda avkastning gjorde att vi i år för första gången i Skandias historia genomförde en engångsallokering för att fördela det överskott som upparbetats. Utgångspunkten för extra allokeringen var att de kunder vars kapital bidragit till att bygga upp överskottet även var de som skulle få del av det, denna princip benämns kontributionsprincipen.

På nästa uppslag visas våra viktigaste nyckeltal och förklaringar till de mest betydande posterna i vår resultat- och balansräkning. Där visar och förklarar vi några av de nyckeltal som ledning, styrelse och fullmäktige kontinuerligt följer för att se hur Skandia uppfyller intressenternas förväntningar och vilket värde som skapas.

Mer information om Skandias intressenter och värdeskapande finns i Skandias hållbarhetsredovisning.

Kontributionsprincipen

Kontributionsprincipen är en princip som finns inskriven i Försäkringsrörelselagen och innebär att fördelningen av överskott (avkastning) ska utgå från de enskilda försäkringarnas bidrag till överskottets uppkomst. För Skandias spar-försäkringar med traditionell förvaltning tillförs avkastningen varje försäkring normalt genom den så kallade återbäringsrättan. På så sätt får kunden en stabil utveckling av sitt sparkapital

I situationer då bolagets kapitalavkastning under en längre tid är mycket hög kan det ofördelade överskottet byggas upp till en sådan nivå att det blir aktuellt med en extra fördelning av överskott (allokering) till de kunder vars försäkringskapital har varit med och bidragit till det uppbyggda överskottet. Omvänt kan det bli aktuellt med återtag av preliminärt fördelat överskott (reallokering) i väldigt negativa finansiella lägen. Fördelningen är alltid preliminär så fördelat överskott är inte garanterat utan kan återtas.

Här illustrerar vi några av våra intressenters förväntningar och hur vi på Skandia skapar värde – genom att tänka längre.

Våra viktigaste nyckeltal

Ett stabilt och tryggt bolag

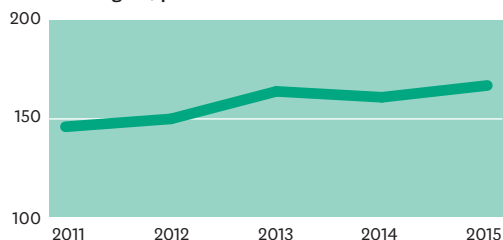
Solvens är ett mått som visar vår förmåga att infria de löften vi gett till våra kunder.

En god solvens är således en förutsättning för vår verksamhet. Solvensgraden visar förhållandet mellan värdet av

de totala tillgångarna och de garanterade åtagandena.

Vid utgången av 2015 uppgick vår solvensgrad till 167 procent vilket innebär att för varje 100-lapp vi garanterat kunden så finns 67 kronor extra.

Solvensgrad, procent

Nöjda medarbetare

På Skandia gör vi årligen en undersökning för att fånga medarbetarnas uppfattningar om sin arbetssituation och hur vi mår och presterar på arbetet.

Trots att Skandia är inne i en fas med intensiv utvecklingsagenda gav årets mätning ett

stabil resultat. Resultatet på några delområden försämrades något men de flesta områden har ett fortsatt resultat klart över riktvärdet.

Årets totalindex låg på 73,7 vilket är över riktvärdet på 70.

73,7

Stabil återbäring

Återbärräntan används för att fördela överskottet från kapitalförvaltningen. Genom att återbärräntan inte direkt följer kapitalavkastningen utjämnas kundernas avkastning över tiden vilket ger ett stabilare försäkringskapital eftersom eventuella svängningar på de finansiella marknaderna blir mindre kännbara.

De genomsnittliga återbärräntorna är beräknade med hänsyn till den extra fördelning av överskott som genomfördes i december. Fördelningen skedde via kraftigt höjd återbärränta till de berörda kundernas försäkringskapital.

1 år:
15,0%

5 år:
7,2%

15 år:
5,3%

Nöjda kunder

I SKI mäts och analyseras ett stort antal aspekter kring kundrelationen som hjälper oss att få en bild av hur nöjda våra kunder är. I undersökningen ingår frågor om lojalitet, image, förväntningar, produktkvalitet, service och prisvärdhet.

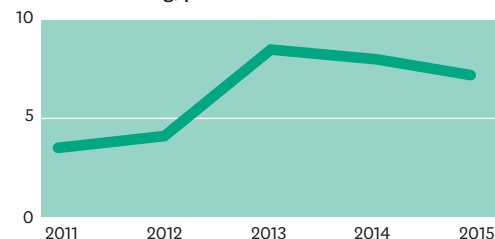
I årets mätningar har värdet gått upp hos privatkunderna. Gemensamt för både privat och företag är att vi behöver arbeta med imagefrågor och delar av produktområdet.

Hög avkastning

En hög avkastning är en förutsättning för att vi ska kunna ge våra kunder en hög återbärränta. Avkastningen är starkt beroende av utvecklingen på marknaden. Vårt mål är att ha en portfölj som möjliggör en stabil avkastning över tid.

Årets totalavkastning, uttryckt som femårsgenomsnitt, uppgick till 7,2 procent.

Totalavkastning, procent

En kostnadseffektiv verksamhet

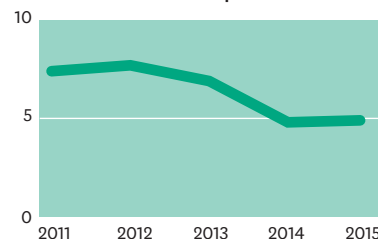
Ett kostnadseffektivt Skandia är en förutsättning för att kunna fortsätta erbjuda våra kunder attraktiva produkter med låga avgifter. Tilltagande konkurrens och snabb utveckling på marknaden gör att vi måste ha en organisation som klarar de utmaningar som

exempelvis digitalisering och nya regelverk ställer – utan att kostnaderna ökar.

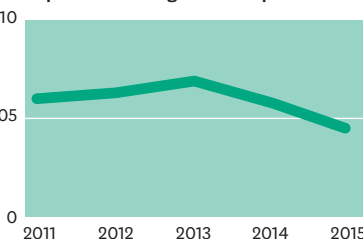
Rörelsedriftskostnadsprocenten visar de administrativa kostnaderna i förhållande till premierna för Skandias livbolag.

Kapitalförvaltningskostnadsprocenten för Skandias livbolag anger kapitalförvaltningskostnaderna i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital enligt totalavkastningstabellen.

Rörelsedriftskostnadsprocent

Kapitalförvaltningskostnadsprocent

SKI Försäkring

Privatkunder **63,8**

Företagskunder **62,6**

SKI Bankkunder **71,7**

Förklaring av vår balans- och resultaträkning

Balansräkning

MSEK	2015	2014
1 Immateriella tillgångar	9 131	10 799
2 Placeringstillgångar	542 421	520 592
3 Tillgångar i bankverksamhet	55 542	111 633
Övriga tillgångar	20 472	35 833
Totalt Tillgångar	627 566	678 857
Eget Kapital	147 551	129 751
4 Försäkringstekniska avsättningar	406 025	403 272
3 Skulder i bankverksamhet	51 480	106 237
Övriga avsättningar och skulder	22 510	39 597
Totalt Eget Kapital, avsättningar och skulder	627 566	678 857

1 Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar avser tillgångar som inte är i fysisk form som exempelvis goodwill och förvärvat övervärde i försäkringsbeståndet. Värdet av de immateriella tillgångarna prövas varje år och immateriella tillgångar med bestämbara nyttjandeperioder skrivs av enligt avskrivningsplan.

2 Placeringstillgångar

Placeringstillgångarna visar kundernas kapital under förvaltning. Inom den traditionella livförvaltningen förvaltas placeringstillgångarna av Skandias kapitalförvaltning som eftersträvar en spridning mellan olika tillgångsslag. Huvudvikten ligger i traditionella värdepapper som exempelvis aktier och obligationer men investeringar finns även i andra tillgångsslag som till exempel fastigheter.

Inom fond- och depåförsäkring är det kunden själv eller tillsammans med en rådgivare som bestämmer hur tillgångarna ska placeras, den största delen av dessa placerings-tillgångar ligger placerade i fondandelar.

3 Tillgångar och skulder i bankverksamhet

I den uppställning som Skandia använder redovisas tillgångar respektive skulder för bankverksamheten på separata rader. Tillgångar i bankverksamhet består främst av utlåning till allmänheten medan skuldsidans största post är inlåning från kunder samt emitterade värdepapper.

4 Försäringstekniska avsättningar

Här redovisas avsättningarna för den beräknade framtida ersättningen till försäringstagarna. Avsättningens storlek beror på beräkningar som görs baserat på en stor mängd antaganden om bland annat livslängd, dödlighet och avkastning. Vid beräkningar används även en diskonteringsränta vilket gör att ränteläget har stor påverkan på beräkningen.

Resultaträkning

MSEK	2015	2014
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	79	-10
1 Premieinkomst	23 571	22 000
2 Kapitalavkastning, netto	18 147	43 309
3 Försäkringsersättningar	-16 660	-15 815
4 Förändring i övriga försäkringstekniska avsättningar	1 687	-28 244
5 Driftskostnader	-3 004	-2 948
Övrigt tekniskt resultat	3 124	2 940
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	26 865	21 242
Kapitalavkastning, netto	-75	-2
6 Resultat bankverksamhet	-292	13
Resultat övrig rörelsedrivande verksamhet	47	33
Övrigt icke-tekniskt resultat	-1 448	-1 442
Periodens resultat före skatt	25 176	19 834
Skatt	-2 304	-2 793
Resultat avvecklad verksamhet	1 043	386
Periodens resultat	23 915	17 427

1 Premieinkomst

Premieinkomsten visar premier som Skandias kunder betalat in under året för verksamheterna inom främst traditionell livförsäkring.

2 Kapitalavkastning, netto

Här redovisas intäkter och kostnader från kapitalavkastningen på placeringstillgångarna, det vill säga det kapital som Skandia förvaltar för kundernas räkning. Dessa påverkas av portföljens sammansättning, ränteläget samt värdeutvecklingen på marknaden.

Kapitalavkastningen fördelas preliminärt till kundernas försäringsskapital. Återbäringsräntan jämnar ut fördelningen av avkastningen över tid för att plötsliga och tillfälliga svängningar på de finansiella marknaderna ska bli mindre kännbara för kundernas sparande.

3 Försäkringsersättningar

Består främst av ersättning som under året betalats ut till försäringstagarna samt kostnader som uppkommer i samband med detta. Försäkringsersättningar visar de faktiska utbetalningarna till kunderna till skillnad från det preliminärt allokerade försäringsskapitalet som framgår i årsbeskeden.

4 Förändring i övriga försäkringstekniska avsättningar

Denna post är nära kopplad till förändringen av de försäringstekniska avsättningarna i balansräkningen och visar hur värdet på försäringstagarnas beräknade framtida, garanterade ersättningar har minskat eller ökat under året.

5 Driftskostnader

Driftskostnader består av de kostnader som uppstår kopplade till försäkringsverksamheten i Skandia. De största posterna är personal- samt försäljningskostnader, men även lokal- och IT-kostnader ingår här. Låga driftskostnader är en förutsättning för att Skandia ska kunna erbjuda attraktiva och prisvärda produkter.

6 Resultat bankverksamhet

Eftersom uppställningen av resultaträkningen är utformat för försäkringsverksamhet har Skandia valt att redovisa resultatet från bankverksamheten på en egen rad. De viktigaste posterna i resultat från bankverksamhet är ränte- och provisionsnetto samt rörelsekostnader.

Vår kapitalförvaltning

Vårt huvudsakliga mål är att skapa finansiellt värde till våra ägare – men lika viktigt är hur detta värde skapas.

Skandias kapitalförvaltning förvaltar över 400 miljarder kronor. Kapitalet består till största del av Skandias traditionella livförsäkring men innehåller även förvaltning av fonder åt Skandias fondbolag i form av svenska aktie-, ränte- och blandfonder samt alternativa investeringsfonder riktade till institutionella placerare. Kapitalförvaltningen har drygt 80 medarbetare, utöver dessa sköts fastighetsförvaltningen av cirka 140 personer inom Skandias fastighetskoncern.

Långsiktighet och finansiell styrka ger förutsättning för hög avkastning

Det övergripande målet för Skandias kapitalförvaltning är att skapa hög avkastning till våra kunder, men med ett kontrollerat risktagande. Den traditionella livförsäkringen är en unik produkt som ger ett spännande uppdrag till kapitalförvaltningen. Uppdraget är långsiktigt och ger en stor flexibilitet, men medför också ett stort ansvar för att säkerställa de garanterade åtagandena till kunderna. Långsiktigheten i vår verksamhet och vår finansiella styrka gör oss uthålliga.

Investeringsfilosofi för långsiktigt värdeskapande

Nyckelorden i vår investeringsfilosofi är långsiktighet och riskspridning. Långsiktigheten ger oss fördelar och kan höja vår avkastning. Vi kan göra investeringar som binder kapitalet över en längre tid, vilket oftast ger en bättre avkastning. Vårt stora kapital ger oss dessutom de nödvändiga resurserna som

behövs för investeringar med kvalitet i till exempel fastigheter, infrastruktur och onoterade bolag. Spridningen på en stor mängd tillgångsklasser ger oss en balanserad riskspridning och förutsättningar för en jämn avkastning. Skandia söker en robust portfölj som ska stå emot oväntade händelser och sämre tider.

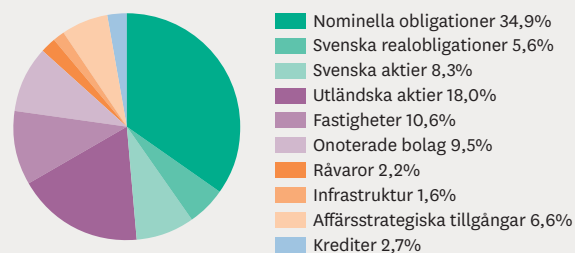
I vår investeringsfilosofi är också värdering mycket viktigt. Vi tror inte att de finansiella marknaderna alltid har rätt, ibland blir tillgångar riktigt dyra eller riktigt billiga. Vid sådana tillfällen är det viktigt att vi gör vår egna självständiga värdering så att vi vågar agera när tillfälle uppstår. Förändrad värdering kan vara en orsak till förändringar i portföljen, en annan orsak kan vara att världen har förändrats. När förut-

sättningarna ändras måste det få betydelse även för den långsiktiga förvaltningen. Kapitalförvaltningen tar ansvaret för den långsiktiga avkastningen, vilket betyder att fördelningen av tillgångarna i portföljen ändras över tiden.

Förvaltning utifrån bäst förutsättningar

Skandia är en professionell beställare av kapitalförvaltning. Vårt kapital ska förvaltas av dem som har de bästa förutsättningarna och den yttersta kompetensen. Det betyder att vi har en blandning av intern och extern förvaltning. Storleken på kapitalet som vi förvaltar ger oss dock skalfördelar och kraft att bygga upp egen kompetens kring tillgångsslag istället för att – som mindre aktörer – behöva förlita sig på tredje part.

Tillgångsfördelning i livförvaltningsportföljen

En väl sammansatt portfölj innehåller en god riskspridning vilket gör den stabil i svåra tider samtidigt som den ger möjlighet att generera hög avkastning.

- En stor del av våra tillgångar består av **räntebärande placeringar**. Det ger portföljen en trygg bas.
- **Fastigheter** är en långsiktig investering. Det passar väl in med Skandias målsättning som långsiktig förvaltare.
- Skandia har en förhållandevis stor andel **aktier** i portföljen. Aktierna ger hög avkastning på sikt, samtidigt som det är en mer riskfylld placering än räntepapper och fastigheter.
- En del av Skandias portfölj utgörs av **onoterade tillgångar** (private equity). Onoterade tillgångar är mindre bolag som är under utveckling och som ännu inte är noterade på börsen.

Påverkansarbete för att göra skillnad

Det är ett stort ansvar att förvalta kapital på kundernas uppdrag. Det är viktigt att våra investeringar är ansvarsfulla och att vi tar hänsyn till olika aspekter av hållbarhet.

På den svenska aktiemarknaden är Skandia en relativt sett stor ägare och vi har därför sedan lång tid varit aktiva i ägarstyrningsfrågor. Vår ambition är att verka för ett hållbart värdeskapande i alla våra investeringar. Tack vare Skandias storlek har vi en intressant möjlighet att bidra med kapitalförsörjning.

Exempel på påverkansaktiviteter

Under 2015 har Skandia och våra analysleverantörer för vår räkning totalt haft kontakt med 127 bolag med anledning av deras hållbarhetsarbete eller i bolagsstyrningsärenden. Påverkansarbetet kan antingen ske reaktivt, det vill säga när en incident redan inträffat, proaktivt i förebyggande syfte eller tematiskt då ett specifikt tema adresseras för flera bolag. Några återkommande frågor i vårt arbete under 2015 var palmolja, miljö- och säkerhetsfrågor hos råvarubolag, ansvar i leverantörskedjan samt antikorrupktion och mänskliga rättigheter på komplexa marknader.

Vi kan göra direktinvesteringar i Sverige och vår omvärld och här har vi en möjlighet att verkligen bidra med både god avkastning och samhällsnytta.

Arbetet med ansvarsfulla investeringar har varit intensivt under året och flera nya initiativ har tagits. Mer om Skandias arbete med ansvarsfulla investeringar finns att läsa i vår Hållbarhetsredovisning.

Frågor på vår agenda 2015 inom traditionell- och fondförvaltning

	Antal bolag
Ägarstyrning (valberedningar & stämmor)	62
Mänskliga rättigheter	35
Miljö & klimat	29
Arbetsvillkor	19
Säkerhet och arbetsmiljö	8
Affärsetik	8

Vi diskuterar ofta flera olika frågor med ett och samma bolag, därför summerar inte siffrorna ovan till 127.

Skandias Placeringsutsikter

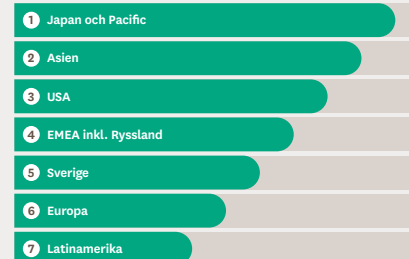
I maj 2015 lanserades för första gången Skandias Placeringsutsikter, en rapport som tar tempen på marknaden och ger konkreta spar- och placeringstips. Samtidigt som rapporten tar avstamp i marknadsläget här och nu, finns ett tydligt fokus på vikten av att ha en balanserad portfölj och att spara långsiktigt i såväl aktier som räntor.

Placeringsutsikter baseras på Skandia kapitalförvaltnings investeringsfilosofi och marknadssyn, en syn som går som en röd tråd genom förvaltningen av den traditionella livportföljen och SMART-fonderna. Målet med Placeringsutsikter är att ge en tydlig bild av Skandias syn på omvärlden och vad den i praktiken innebär för sparande och placeringar. Rapporten riktar sig såväl till kunder och rådgivare som till media.

För att illustrera Skandias syn på värdeskapande har Skandias kapitalförvaltning även tagit fram en indikator som rankar potentialen på sju aktiemarknader världen över. Högst rankad i såväl maj som november var regionen Japan och Pacific. Utöver aktier är det också viktigt att ha en bra krockudde i portföljen – ett räntesparande som står emot när aktier går dåligt. I Placeringsutsikter i november gjordes därför en fördjupning i räntesparande när räntan är noll.

Skandias Placeringsutsikter publiceras två gånger per år och går att finna på www.skandia.se/placeringsutsikter. Nästa rapport publiceras den 27 april 2016.

Skandias värdeindikator visar vilka marknader som har högst respektive lägst potential att ge en god avkastning på lång sikt. 1 innebär högst potential, och 7 lägst potential.

Skandia är en av Sveriges ledande oberoende leverantörer av kvalitetslösningar för långsiktigt sparande.

Vi erbjuder produkter och tjänster som tillgodoser kundernas behov av spar- och trygghetslösningar i olika skeden av livet.

Våra produkter har stor betydelse för individers och familjers ekonomiska trygghet idag och i framtiden. Vi tycker därför att enkelhet och tillgänglighet tillsammans med tydlig information och god rådgivning är lika viktigt som våra konkurrenskraftiga erbjudanden.

Våra erbjudanden

Genom att tillhandahålla lösningar inom bank och lån, försäkring och pension samt fondsparande bidrar vi till bättre ekonomiska förutsättningar.

Traditionell förvaltning

Att spara inom traditionell livförvaltning är tryggt och enkelt. Vi placerar pengarna och ger en garanti om framtida utbetalning. Det är ett alternativ med låga kostnader som samtidigt ger möjlighet till god avkastning.

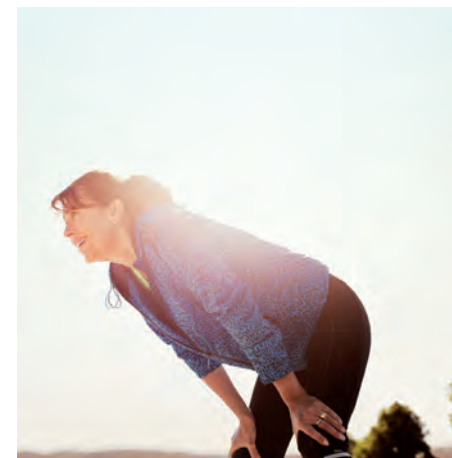
Fondsparande

Fond- och depåförvaltning erbjuds både inom vår bank och inom försäkringslösningar. Vårt fonderbjudande bygger på att det ska vara enkelt att placera i fonder av god kvalitet och med ett brett utbud.

Banktjänster

Vår bank är en fullsortimentsbank som vänder sig till privatmarknaden. Förutom rådgivning och bolån med transparent ränta erbjuder även vår internetbank verktyg som ger stöd till att planera vardagsekonomi.

Hälsa och trygghet

Vi erbjuder ekonomisk trygghet vid olycka, sjukdom och dödsfall genom sjuk-, olycksfalls- och livförsäkringar. Utmärkande för vårt erbjudande är kombinationen av hälso- och sjukförsäkring där vi lägger stor vikt vid preventiva insatser.

Årets höga återbäringsränta samt extra fördelning ger rekordår inom traditionell förvaltning.

En mycket hög ordinarie återbäringsränta under året och en extra allokering gör 2015 till ett historiskt år inom den traditionella förvaltningen. Aldrig tidigare har Skandia under ett enskilt år fördelat så mycket överskott till våra kunder – hela 42 miljarder kronor.

Bakgrunden till den höga återbäringsräntan och extra allokeringen är att Skandias kapitalförvaltning under flera år levererat en avkastning över vad som förväntats vilket gett ett stort överskott att fördela till kunderna.

Återbäringsräntan driver höga premieflöden

Nyför säljningen inom traditionell förvaltning har under 2015 varit väldigt stark, främst drivet av den höga återbäringsräntan under stora delar av året. Återbäringsräntan var 12 procent vid årets början för att successivt sänkas till 5 procent vid utgången av 2015. Sänkningen berodde på förändrade antaganden om den framtida avkastningen och genom att sänka räntan minskar risken för att i framtiden behöva göra ett återtag av fördelat överskott.

I slutet av 2014 infördes ett insättningstak på 0,5 miljoner kronor för traditionellt förvaltade kapitalförsäkringar och kapitalivräntor. Insättningstaket infördes då den höga återbäringsräntan lett till stora insättningar med kort sparhorisont. Trots insättningstaket och sänkt återbäringsränta har premieinkomsten ökat under året. Den totala premieinkomsten för året uppgick till 23 miljarder kronor att jämföra med föregående år på 21 miljarder kronor.

God avkastning trots skakig marknad

Årets totalavkastning på placeringstillgångarna uppgick till 5,3 procent. Det största positiva bidraget till avkastningen kom från innehavet i fastigheter följt av investeringar i onoterade bolag samt publika aktier. På den negativa sidan var det investeringar i råvaror samt räntebärande placeringar som drog ned årets avkastning. Sett över en femårsperiod uppgår totalavkastningen till 7,2 procent. Mer information om årets kapitalavkastning finns på sidorna 46-47.

Det förvaltade kapitalet har under året ökat med cirka 5 procent och uppgick vid årsskiftet till 385 miljarder kronor i moderbolaget.

Försäljning av delar av den danska verksamheten

I oktober sålde Skandia delar av den danska försäkringsverksamheten inom traditionell förvaltning. Det sålda bolaget har varit stängt för nyteckning sedan 2001 och kundernas avtal påverkades inte av försäljningen. Försäljningen är ett led i att renodla Skandias verksamhet för att skapa en enklare och tydligare organisation.

Offentlig affär ökar tillväxttakten

Via offentlig affär erbjuder Skandia pensionsadministration och försäkringslösningar till kommun och landsting. Året har varit mycket framgångsrikt där vi bland annat fått vårt genombrott på landstingsmarknaden samtidigt ökar även försäkringsaffären. Skandia har avtal om pensionsförvaltning i sju landsting och sjuttioåtta kommuner samt hundratalet

Traditionell förvaltning

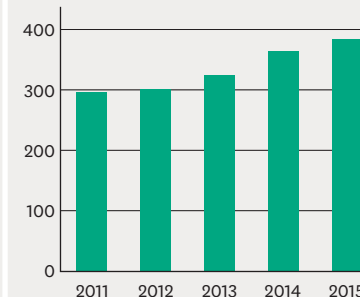
Att spara inom traditionell förvaltning är tryggt och enkelt. Vi placerar pengarna och ger en garanti om framtida utbetalning. Det är ett alternativ med låga kostnader som samtidigt ger möjlighet till god avkastning.

Nyckeltal

MSEK	2015	2014
Förvalt kapital	384 724	365 883
Totalavkastning	5,3%	13,6%
Förvaltningskostnadsprocent	0,39%	0,48%
Solvensgrad	167%	161%
Kollektiv konsolideringsgrad	106%	116%

Det förvaldade kapitalet avser moderbolagets kapital enligt totalavkastningstabellen.

Förvalt kapital, miljarder

kommunala bolag. Det innebär att vi administrerar kommunala pensioner för nästan en kvarts miljon arbetstagare samt betalar ut pensioner för cirka 2 miljarder kronor per år.

Utvecklingen på marknaden och nya produktlanseringar har lett till ett ökat förvaltad kapital.

Förvaltad kapital inom fondsparande har ökat under året främst drivet av uppgång på börsen men även till följd av positiva inflöden.

Positiva inflöden och ökat resultat

Nyförsäljningen inom den svenska fond- och depåförsäkringen visar på en uppgång på cirka 10 procent under året och uppgick till 1 576 miljarder kronor. Detta trots att den slojade avdragsrätten för pensionssparande haft en negativ påverkan. Det förvaltade kapitalet har ökat under året och uppgick vid årsskiftet till 145 miljarder kronor. Det högre förvaltade kapitalet innebär att de fondvärdesbaserade intäkterna ökade jämfört med föregående år. Resultatet för verksamheten uppgick till 1 479 miljoner kronor för året.

Inom den danska fondförsäkringsverksamheten har inflödet ökat under året. Det förvaltade kapitalet uppgick till 31 miljarder kronor jämfört med 26 miljarder kronor föregående år. Även årets resultat har förbättrats betydligt och uppgick till 25 miljoner kronor.

Inom den svenska bankverksamheten har fondsparandet ökat jämfört med föregående år. Det ökade fondvärdet beror delvis på uppgången på börsen men beror även på att nettoinflödet ökat. Trots ökningen i fondsparande i Sverige gör försäljningen av den norska bankverksamheten att det förvaltade kapitalet inom bankverksamhet minskar från 15 miljarder föregående år till 12 miljarder kronor i år.

Flera nyheter inom fondsparande

Under våren lanserade Skandias fondbolag sin andra alternativa investeringsfond i form av en fastighetsfond. Den nya fonden ger institutionella placerare möjlighet att få del av avkastningen i Skandias fastighetskoncern. Initialt investerade ett tiotal institutionella kunder ett totalt kapital på drygt 1,1 miljarder kronor. I slutet av året var fonden åter öppen för investering då nyteckning skedde på cirka 2,5 miljarder kronor. Inflödet i fondbolagets övriga fondsortiment har under året varit svag men marknadsutvecklingen har gjort att det förvaltade kapitalet trots detta ökat och uppgick till 11 miljarder kronor.

Skandia började under året att redovisa sina aktiefonders indirekta klimatpåverkan genom att mäta koldioxidavtryck. Genom redovisningen kan spararen se hur många kilo koldioxid en investerad hundralapp ger upphov till. Skillnaden mellan olika fonders koldioxidavtryck kan bero på en rad faktorer. Exempelvis släpper bolag i branscher som kraftförsörjning, stål och cement vanligtvis ut mer koldioxid än bolag verksamma inom IT och läkemedel. Skillnaden kan också bero på var i världen bolagen i fonderna är verksamma samt hur energimixen i just det landet ser ut.

Under våren började Skandia tillämpa Hållbarhetsprofilen på fondplattformen. Profilen är en ny standard för fonders hållbarhetsinformation som gör det enklare för spararna att förstå vad olika fonders hållbarhetsarbete betyder i praktiken och att göra jämförelser. Skandia var först ut med att göra det möjligt för kunderna att sortera fonderna på det egna fondtorget utifrån hållbarhet.

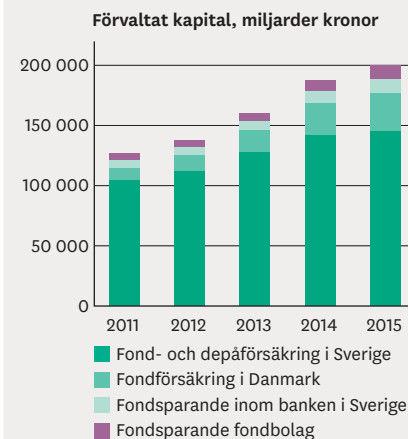
Fondsparande

Fond- och depåförvaltning erbjuds både inom vår bank och inom försäkringslösningar. Vårt fonderbjudande bygger på att det ska vara enkelt och med ett brett utbud. Vi har flera erbjudanden anpassade till våra kunders olika behov.

Nyckeltal

MSEK	2015	2014
Förvaltad kapital	198 865	191 998
Fond- och depåförsäkring	175 801	167 454
Fondsparande inom banken	12 089	15 146
Fondsparande fondbolag	10 975	9 088
Genomsnittlig avkastning, fond- och depåförsäkring i Sverige	4,2%	12,4%

I det förvaltade kapitalet ingår sparande i fonder, aktier och övriga värdepapper via fond- och depåförsäkring, sparande i banken samt via Skandias fondbolag.

Modernisering och börsnotering har lett till ett händelserikt år för Skandias bank.

Skandias bankverksamhet har genomgått stora förändringar under det gångna året. Under våren implementerades en ny bankplattform och i november noterades den norska bankverksamheten på Oslo-börsen. Bytet av bankplattform är ett steg för att möjliggöra tillväxt och kostnadseffektivitet. På längre sikt är det ett viktigt strategiskt steg för att vidareutveckla och modernisera banken. Alla Skandias bankkunder har under hösten haft tre avgiftsfria månader, vilket har skett mot bakgrund av att vissa kunder tyvärr drabbats av återkommande problem kopplade till plattformbytet.

Lågt ränteläge och höga kostnader driver negativt resultat

Årets resultat för bankverksamheten är negativt och uppgick till -292 miljoner kronor. Främst på grund av en partiell nedskrivning av immateriella tillgångar om 246 miljoner kronor. Den immateriella tillgången avsåg den nya bankplattformen som blev dyrare än beräknat på grund av projektets komplexitet. Resultatet påverkas även av en låg räntenettomarginal samt ökade kostnader. De ökade kostnaderna beror framför allt på implementeringen av den nya bankplattformen men inkluderar även ökade kostnader för IT och externa konsulttjänster.

Räntenettet ökade med 44 miljoner kronor jämfört med motsvarande period föregående år. Det råd-

ande ränteläget i Sverige fortsätter att påverka räntenettet negativt. Trots en stark volymtillväxt av främst bolån på 15 procent sedan årets början, har räntenettet enbart ökat med 9 procent jämfört med samma period föregående år.

Kostnaderna har ökat under året. Ökningen beror främst på kostnader relaterade till separationen av den norska verksamheten samt dubbla kostnader kopplade till bankplattform. De högre kostnaderna för bankplattform beror på att licensen för den gamla plattformen löpte ut först under september 2015, varmed dubbla licenskostnader betalades under perioden maj-sep.

Högre utlåning och ökad marknadsandel

Sedan årets början har utlåning till allmänheten ökat med 4 249 miljoner kronor och uppgick vid årsskiftet till 46 608 miljoner kronor. I detta ingår utlåning till Riksgälden om 292 miljoner kronor. Den svenska verksamheten har under året ökat sin marknadsandel på den totala bolånemarknaden. En bidragande orsak till volymtillväxten är att Skandias bank under 2014 implementerade en ny transparent prismodell vilket har varit fortsatt attraktivt för kunderna.

Inlåningsvolymerna från allmänheten har ökat med 692 miljoner kronor och uppgick i slutet av året till 35 911 miljoner kronor.

Banktjänster

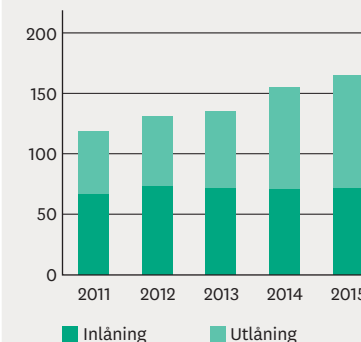
Vår bank är en fullsortimentsbank som vänder sig till privatmarknaden. Förutom rådgivning och bolån med transparent ränta erbjuder även vår internetbank verktyg som ger stöd till att planera vardagsekonomin.

Nyckeltal

MSEK	2015	2014
Utlåning	46 608	42 359
Inlåning	35 911	35 219
Räntenetto	541	497

Nyckeltalen visar koncernens kvarvarande bankverksamhet, motsvarande nyckeltal för den avvecklade bankverksamheten är; utlåning - (53 199) MSEK, inlåning - (44 299) MSEK samt räntenetto 746 (921) MSEK.

Affärsvolym, miljarder kronor

Renodling av kunderbjudandet och nytt samarbete för att förbättra vården för våra kunder.

Under hösten offentliggjordes att Skandia avser sälja sin verksamhet inom individuell barnförsäkring, vuxen olycksfallsförsäkring samt gravidförsäkring till Moderna Försäkringar. Affären som förväntas genomföras under våren 2016 är ett naturligt steg i Skandias utveckling för att stärka och renodla kunderbjudandet. Bruttopremieintäkten för portföljen är cirka 247 miljoner kronor för 2015 och rör cirka 150 000 försäkringsavtal. I samband med affären ingår Skandia ett distributionssamarbete med Moderna Försäkringar för att även fortsättningsvis kunna tillhandahålla produkterna. Kunderna behöver inte agera på något sätt i och med övergången utan behåller sin försäkring.

Skandia och sjukvårdskoncernen Global Health Partner AB ingick under våren ett samarbete gällande vården av rygg-, axel- och höftpatienter. Målet med samarbetet är att ytterligare förbättra vården för Skandias kunder med privatvårdsförsäkring genom en mer sammanhållen vårdkedja.

Produktområden som drar åt olika håll

Nyförsäljningen inom privat- och gruppvårdsverksamheten ligger något under nivån för föregående år och uppgick för 2015 till 87 miljoner kronor att jämföra med föregående år på 89 miljoner kronor. Både privat- och gruppvårdsverksamheten bidrar till nedgången. Resultatet från verksamheten har trots detta ökat och uppgick till 79 miljoner kronor för året. Främsta anledningen till uppgången är premieökningar inom privatvård.

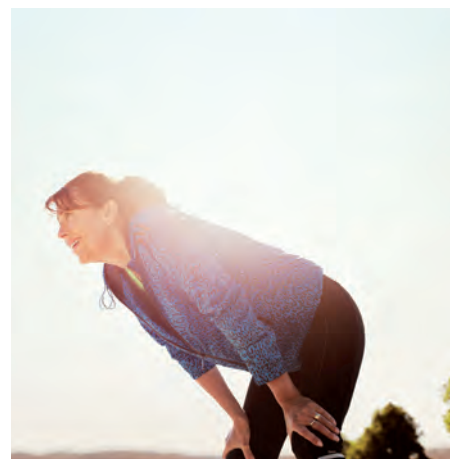
Nyförsäljningen inom sjuk- och olycksfallsverksamheten är något högre än föregående år och uppgick till 237 miljoner kronor jämfört med föregående år som uppgick till 219 miljoner kronor. Trots detta har resultatet försämrats något, främst på grund av en något sämre kapitalavkastning som dock fortsätter att bidra till ett ökat överskott. På grund av överskottet i kapitalavkastningen har vi under året haft möjligheten att ge våra kunder rabatt på premierna. Trots premierabatterna är premieinkomsten 6 miljoner kronor högre än föregående år och uppgick till 1 607 miljoner kronor.

Förändrade antaganden driver sjunkande nyckeltal

I begreppet skadekostnader ingår den ersättning som under året betalats ut till kunderna men inkluderar även pengar som satts av i reserver för att täcka framtida skador. Ett viktigt nyckeltal inom skadeförsäkringsverksamhet är totalkostnadsprocent som visar försäkringsersättningar och driftskostnader i förhållande till premieintäkter.

Totalkostnadsprocenten inom privat- och gruppvårdsverksamheten förbättras främst på grund av högre premieintäkter och uppgick till 96 procent jämfört med föregående år, 103 procent.

För sjuk- och olycksfallsverksamheten har skadekostnaderna ökat vilket gör att totalkostnadsprocenten visar en negativ trend och uppgick till 103 procent för 2015.

Hälsa och trygghet

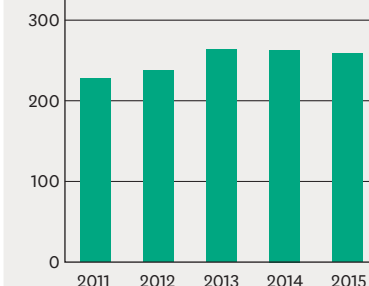
Vi erbjuder ekonomisk trygghet vid olycka, sjukdom och dödsfall genom sjuk-, olycksfalls- och livförsäkringar. Utmärkande för vårt erbjudande är kombinationen av hälso- och sjukförsäkring där vi lägger stor vikt vid preventiva insatser.

Nyckeltal

MSEK	2015	2014
Nyförsäljning	324	309
Totalkostnadsprocent, Sjuk-, liv- och olycksfallsförsäkringsverksamhet	103%	85%
Totalkostnadsprocent, privatvård- och gruppvårdsförsäkringsverksamhet	96%	103%

Totalkostnadsprocenten visar försäkringsersättningar och driftskostnader i förhållande till premieintäkter.

Privatvårds- och hälsoförsäkringar, antal tusen

Våra medarbetare

Ett proaktivt arbete för att skapa ett konkurrenskraftigare Skandia.

Könsfördelning

Procent	2015	2014
Medarbetare		
Kvinnor	51%	50%
Män	49%	50%
Chefer		
Kvinnor	42%	43%
Män	58%	57%
Företagsledning		
Kvinnor	40%	37%
Män	60%	63%
Styrelse inklusive arbetstagarrepresentanter		
Kvinnor	33%	32%
Män	67%	68%
Fullmäktige		
Kvinnor	47%	40%
Män	53%	60%

Nya förutsättningar i form av prispress, ändrade kundbeteenden och nya regelverk ställer krav på vår förmåga att anpassa arbetssätt, kompetenser och kostnadskostym. Vår absolut viktigaste resurs för att möta dessa utmaningar och bygga framtidens Skandia är våra medarbetares engagemang och förändringsvilja. Ytterligare en utmaning är den rekordsnabba digitala utvecklingen där vi måste säkerställa en intern förståelse för hur utvecklingen påverkar våra arbetsuppgifter och arbetsflöden. Medarbetarna måste ges rätt förutsättningar att hantera ett förändrat gränssnitt mot kund, samtidigt som alla även fortsättningsvis måste ansvara för att se över hur de egna arbetsuppgifterna kan effektiviseras.

En central del är anpassningen av våra erbjudanden till de digitala kanalerna, alltså själva distributionen. Redan idag har den stor påverkan på vårt sätt att arbeta med rådgivning och försäljning, och gör arbetet på många sätt både effektivare och mer mångfacetterat.

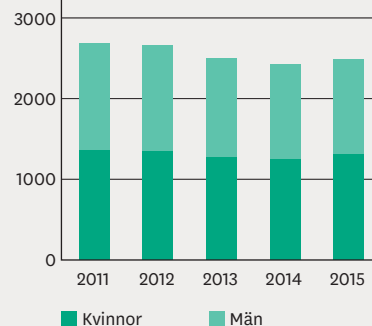
För att växa måste vi bli effektivare

Skandia har under sina 160 år gått igenom många förändringar och befinner sig just nu i ännu en som är spännande och utmanande men också nödvändig för bolaget. Inom ramen för den strukturella omställningen av organisationen har en etablering av Skandia skett i Litauen. Under året har verksamheten bemannats med runt 70 nya medarbetare som i ett första skede ska utföra administrativa uppgifter. Verksamheten ska vara i gång under första kvartalet 2016.

Värderingar som hjälper oss att tänka längre:

- Kunden först
- Värdeskapande
- Ansvar
- Innovativa
- Framgång tillsammans

Medelantal medarbetare

Skandias interna arbete med arbetsmiljö och minskad ohälsa

Utmärkande för Skandias erbjudanden inom hälso- och sjukförsäkring är att stor vikt läggs vid preventiva insatser. Något som även präglar vårt interna arbete för en god arbetsmiljö och friska medarbetare. Ett exempel på förebyggande insatser är vår egen hälsoförsäkring som erbjuds alla anställda och som bland annat ger medarbetaren möjlighet att konstruktivt hantera stressrelaterad problematik. Under senare år har arbetet intensifierats ytterligare genom en dedikerad resurs, vars uppgift är att från centralt håll ge våra chefer stöd i arbetet med att förebygga ohälsa och stödja vid rehabiliteringsärenden.

Medarbetarundersökningen är en bra temperaturmätare på hur medarbetarna trivs och mår och årets undersökning visade på ett stabilt resultat på en fortsatt bra nivå med ett totalindex på 73,7 jämfört med föregående års resultat på 75,4. En hög svarsfrekvens på 86 procent ger ett uttryck för ett stort engagemang bland medarbetarna för Skandia som arbetsplats. Vi kan dock konstatera att det finns en

spridning mellan koncernens olika verksamheter när det gäller förståelsen för vår strategi. Under oktober genomfördes ett två-dagars ledarmöte för alla chefer i Skandia, som fortsatte med lokala medarbetarmöten för att repetera vår strategi och den långsiktiga inriktningen.

Mer information och ytterligare nyckeltal om Skandias medarbetare och Skandia som arbetsgivare finns i not 52 *Medelantal anställda samt löner och ersättningar* samt i Skandias hållbarhetsredovisning.

Samhällsengagemang och miljöhänsyn

Forskning och innovation för att förebygga ohälsa och utanförskap.

Skandia har en viktig roll i det svenska samhället som ett komplement till de offentliga trygghets-systemen. Framförallt som leverantör av lösningar för privatvård och hälsoförsäkringar. Tillsammans med satsningar för att förebygga ohälsa och utanförskap kan vi bidra till minskade samhälls- och försäkringskostnader liksom tryggare och friskare individer.

Lång erfarenhet av försäkringslogikens bärande idé har gjort oss övertygade om att det mest konstruktiva och kostnadseffektiva sättet att undvika ohälsa och utanförskap är att förebygga så att det överhuvudtaget inte inträffar. Samma förebyggande logik kan tillämpas på den växande ohälsan i samhället.

Störst effekt tror vi nås genom samarbeten över gränserna mellan näringsliv, civilsamhälle och offentlig sektor. Här arbetar vi aktivt via Stiftelsen Skandia Idéer för livet för att öka tvärsektorieell samverkan och stöttade 197 lokala ideella projekt under 2015.

Forskning och utveckling

Skandias bidrag till ökat välbefinnande och välfärd sker bland annat via samarbeten med forskarvärlden genom att utveckla metoder som ger underlag till förebyggande insatser. Ett viktigt tillskott bland våra forskarsamarbeten är arbetet med att identifiera och adressera samhällsproblem med kopplingar till Skandias verksamhet för att se hur samhällsnytta kan kombineras med affärsnytta. Vi har också beräknat och synliggjort förebyggande insatserns lön-

samhet genom att visa vad det kan kosta både samhället och individen om vi låter bli att satsa på att exempelvis förebygga psykisk ohälsa. Skandia har därför under åren kostnadsfritt utbildat en tredjedel av Sveriges kommuner i att beräkna den potentiella samhällsvinsten med förebyggande insatser. Vi gör det med metoder som kan påvisa effekten av varje investerad krona och med ambitionen att det kan få fler beslutsfattare i offentlig sektor att få större insikt om att det mest kostnadseffektiva sättet att hantera ohälsa och utanförskap är satsa på ett förebyggande arbete.

Förebyggande av ohälsa lönar sig. Skandia driver sedan länge ett förebyggande arbete för att motverka att ohälsa hos våra kunder uppstår. Redan under 90-talet då samhället ställdes inför kraftigt ökade sjuktal började vi utveckla vårt erbjudande som i form av ett skyddsnät sträcker sig från förebyggande åtgärder till rehabilitering och försäkring mot förlorad inkomst. Ett långsiktigt arbete som har visat sig framgångsrikt när det gäller att sänka sjuktalet, vilket också får till effekt att premierna för både privat- och företagskunder har kunnat sänkas med upp till 75 procent.

Miljöhänsyn som omfattar alla delar av verksamheten

Skandia ska bedriva en verksamhet som i alla delar begränsar vårt ekologiska fotavtryck och arbeta för att påverka andra i vår omvärld till en ökad miljöhänsyn. Vår direkta miljöpåverkan sker genom vår kontorsverksamhet och tjänsteresor samt genom

verksamheten i fastighetsbolaget. Vi arbetar kontinuerligt med att minska vår miljöpåverkan där vi ständigt integrerar miljöhänsyn i det dagliga arbetet med kontorsdrift och leverantörskedjan. Inom Skandias fastighetetsbolag sker ett kontinuerligt förbättringsarbete enligt ISO 14001 med det som hör till några av fastighetsbranschens mest väsentliga frågor; energi, material, avfall och transporter. Ett arbete pågår med att inventera och hållbarhetscertifiera fastighetsbestånd och stadsdelar. Målsättningen är att ha miljöinventerat samtliga fastigheter år 2017. Ytterligare ett viktigt perspektiv på arbetet med att minska verksamhetens miljöpåverkan är det som kan göras tillsammans med hyresgästerna, till exempel i form av gröna hyresavtal, respektive med övriga aktörer i fastighetsbranschen.

Indirekt sker även en miljöpåverkan via kapitalförvaltningen och fondverksamheten, där vi under 2015 har haft fokus på att skapa och utveckla processer för att integrera bland annat miljöperspektivet för att både förebygga risk men även för att se möjligheterna med ett hållbarhetsperspektiv i investeringarna. Ett exempel på detta är Skandias direktfinansiering av vindkraft, där vi som första svenska pensionsbolag, tillsammans med Vattenfall investerat nära två miljarder i fyra vindkraftsparker i Sverige. Vi gör det dels för att investeringar i infrastruktur generellt ger en stabil och långsiktig avkastning till våra sparare. Dels för att vi ser en möjlighet att med vår förvaltning bidra till att bygga hållbara värden i samhället här och nu genom en ökning av förnybar energi.

Idéer för livet – katalysator för innovation

Idéer för livets arbete finansieras av avkastningen på stiftelsens kapital, fonden Skandia Idéer för livet och Skandia.

Ökad transparens kring våra aktiefonders koldioxidavtryck

Under 2015 undertecknade Skandia FN:s klimatinitiativ Montréal Pledge, och kommer därmed att mäta och redovisa koldioxidavtrycket i våra investeringar årligen. Den första mätningen gjordes på våra egna aktiefonder. Vi vill synliggöra våra fonders klimatavtryck för att bidra till en transparens kring sparandets indirekta klimatpåverkan. Resultatet finns tillgängligt på vår hemsida.

Ansvarsfulla relationer som bygger viktigt förtroendekapital

Skandia verkar i en bransch som bygger på förtroende, vilket också är en förutsättning för att bygga och förvalta långsiktiga relationer och kundlojalitet. Viktiga byggstenar är att vi i alla uppdrag och situationer följer tillämpliga lagar och regler samt uppträder omdömesgillt, ärligt och rättvist. God affärsetik berör både Skandias egen organisation och bolagets omgivning och inkluderar även riskhantering, antikorrupcion samt krav på leverantörer och andra affärspartners.

Läs mer om Skandias samhällsengagemang och miljöhänsyn i vår hållbarhetsredovisning.

Idéer för livet verkar för att förebygga ohälsa och utanförskap.

Forskning			Utveckling			Lokala ideella projekt för barn och unga
Forskning och rapporter	Mätverktyg av sociala insatser	Kunskapsspridning och resurseffektivitet	Idrott för alla	Socialt hållbara områden	Skolprogram för hälsa och motivation	Eldsjälar och sociala entreprenörer <ul style="list-style-type: none"> • Mångfald • Hälsa • Drogfritt • Antimobbning • Föräldraskap • Kultur • Trygga mötesplatser
Exempel på insatser/kanaler är: • Beräkning av Utanförskapets Pris och Ohälsans Pris • Utbildning och kommunätverk			Exempel på genomslag är: • Skolprogram (Star for Life) • Idrott för alla (Rädda Barnen, High Five)			Exempel på lokala projekt är: • Tilia • Nattvandring • TRIS

Bolagsstyrningsrapport

Bolaget

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt (Skandias livbolag) är ett svenskt livförsäkringsbolag med säte i Stockholm, Sverige. Skandias livbolag bildades i sin nuvarande bolagsform den 28 juni 2013 och förvärvade vid årsskiftet 2013/2014 den verksamhet som dittills bedrivits i Livförsäkringsaktiebolaget Skandia (publ). I och med förvärvet blev Skandias livbolag moderbolag i en grupp av bolag som bedriver finansiell verksamhet. Skandiakoncernen tillhandahåller försäkrings-, bank- och fondprodukter i Sverige och Danmark. Här till bedrivs fondverksamhet i Luxemburg. Skandias moderbolag ägs av dess kunder.

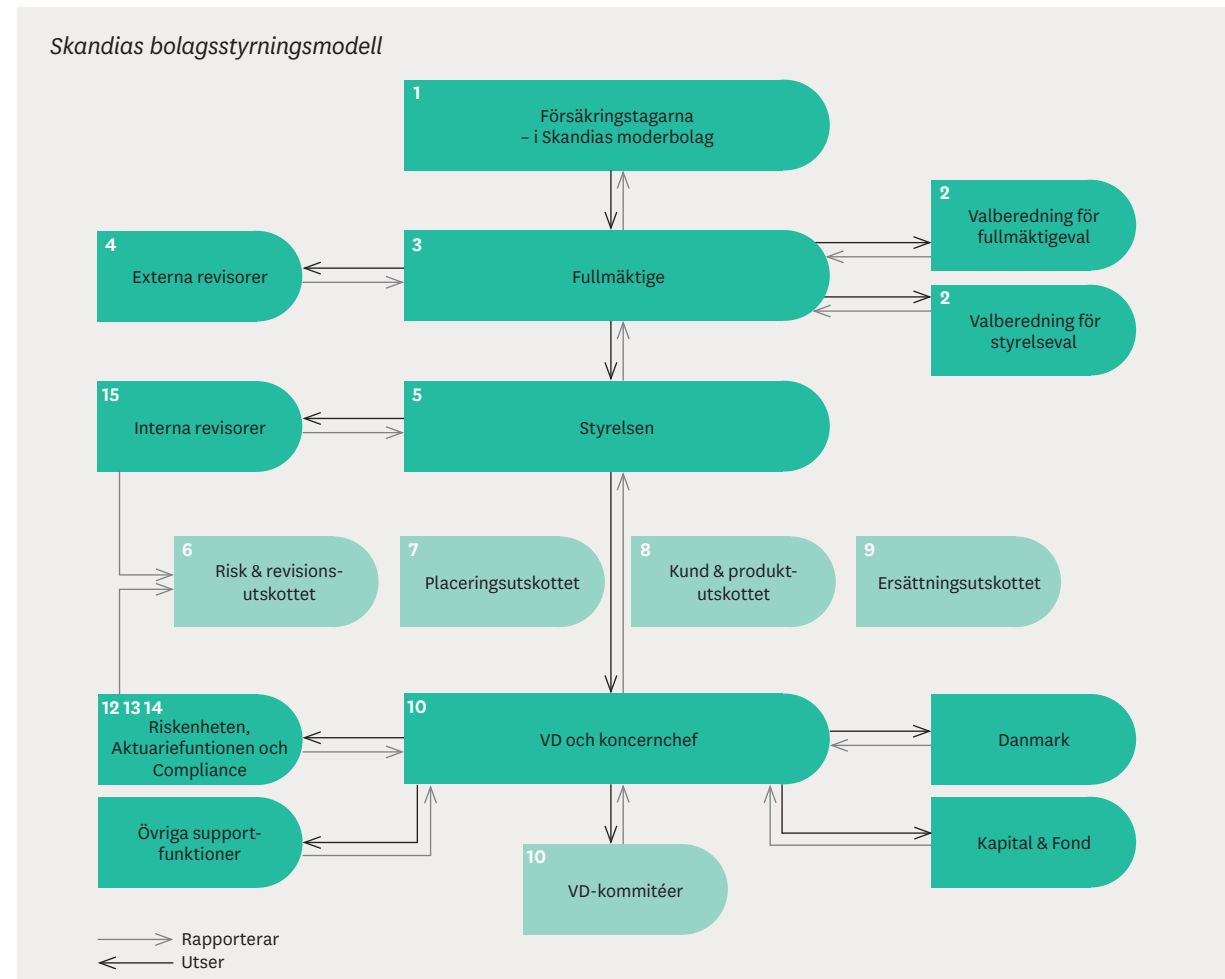
Skandiakoncernen omfattas i huvudsak av moderbolaget Skandias livbolag med dotterbolagen Skandia Fastigheter Holding AB, Skandikonbolagen, Skandia Investment Management AB (Skandias kapitalförvaltningsbolag), Skandia Link Livsforsikring A/S och Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) (Skandias fondförsäkringsbolag) med dess dotterbolag Skandiabanken AB (publ) (Skandias bank) och Skandia Fonder AB (Skandias fondbolag). Av dessa är moderbolaget, Skandias fondförsäkringsbolag, Skandias bank, Skandias fondbolag och Skandias kapitalförvaltningsbolag tillståndspliktiga bolag i Sverige och står under Finansinspektionens tillsyn.

Allmänt om Skandias bolagsstyrning – styrning för värdeskapande

Bolagsstyrning handlar om hur bolag ska drivas så att främst ägarnas men också kundernas och medarbetarnas intressen tillvaratas. Det övergripande målet är att öka värdet för ägarna och på så sätt möta de krav ägarna har på det investerade kapitalet. De centrala externa och interna styrinstrumenten för Skandia är lag om ekonomiska föreningar, försäkringsrörelselagen, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd, Svensk kod för bolagsstyrning (Koden), den av stämman

fastställda ägarinstruktioner, bolagsordningen, styrelsens arbetsordning, instruktioner för styrelsens utskott, vd-instruktionen samt internt regelverk. Skandias moderbolags styrelse är ansvarig för Skandias organisation och förvaltningen av dess angelägenheter. Vd ansvarar för att den löpande förvaltningen av företaget sker enligt styrelsens

riktlinjer och anvisningar. Styrelsens ordförande sammanställer, i dialog med vd, dagordning för styrelsemötena och ansvarar för att ta fram informations- och beslutsunderlag till dessa möten. Vd ser till att styrelsens ledamöter får information om Skandias utveckling för att kunna fatta väl underbyggda beslut.

1. Försäkringstagare

Skandia ägs av de som är kunder i Skandia. Dessa utgörs av cirka 1,4 miljoner privat- och företagskunder, vilka utövar sitt formella inflytande genom att nominera och rösta på kandidater till Skandias fullmäktige. Försäkringstagarna och de som är ersättningsberättigade genom försäkring i Skandia har en grundröst i omröstningar till fullmäktigeval. Därutöver har de kunder som är sparförsäkringskunder ytterligare nio röster. Således grundar sig inte kundernas rösträtt på storleken av deras försäkringskapital, utan på det förhållandet att de är kunder eller ersättningsberättigade.

2. Valberedningar

Inom Skandia finns två valberedningar, en för fullmäktige och en för styrelsen. Därtill kommer valberedningar för styrelserna i vissa dotterbolag.

Valberedningen för fullmäktige har som viktigaste uppgift att pröva och föreslå kandidater till fullmäktigeval bland moderbolagets kunder. Valberedningen ska säkerställa att fullmäktigekandidaterna uppfyller de krav på kompetens och erfarenhet som framgår av bolagsordningen. Valberedningen föreslår även arvode och ersättning till fullmäktige. Valberedningen för fullmäktige består av Anna-Karin Stenberg, Björn Wolrath, Eva Serenhov, Bo Eklöf och Leif Victorin.

Valberedningen för styrelsen föreslår kandidater till densamma. Valberedningen har som utgångspunkt för sitt arbete att styrelsen som helhet ska ha en god insikt i och förmåga att leva upp till de krav som enligt lag ställs på styrelsen i ett livförsäkringsbolag. Styrelsens sammansättning ska ha en god bredd i fråga om kompetens, erfarenhet och bakgrund. Valberedningen har även fokus på att styrelseutskotten ska ha en adekvat bemanning. Valberedningen för styrelsen består av Leif Victorin,

Karin Eliasson, Stefan Johnsson, Kajsa Lindståhl och Hans-Erik Andersson.

Bolagsstämman har bemyndigat valberedningen för styrelsen att anta en policy för Skandias lämplighetsprövning av styrelseledamot och styrelsens samlade kompetens. Syftet med denna policy är att beskriva de kriterier och processer som ska användas när lämpligheten hos föreslagna och utsedda styrelseledamöter i Skandia samt Skandias styrelse som helhet bedöms.

3. Bolagsstämma/Fullmäktige

Bolagsstämman är Skandias högsta beslutande organ. Bolagsstämman utgörs av ett fullmäktige som kunderna röstat fram. Fullmäktige representerar samtliga kunder och övriga röstberättigade. Vid ordinarie bolagsstämma fastställs resultat- och balansräkning samt utses revisorer och ledamöter i styrelsen. Det beslutas också om arvoden till styrelseledamöter och revisorer, samt ansvarsfrihet för styrelsen och vd. Stämman fastställer att rörelseresultatet ska överföras till eller tas från konsolideringsfonden (en fond bestående av försäkringstagarnas överskottsmedel som är bolagets riskkapital). Det hölls tre bolagsstämmor under 2015. Vid sidan av bolagsstämmorna har fullmäktige haft informella sammankomster i syfte att följa bolagets utveckling.

Styrdokument beslutade av bolagsstämman

Bolagsstämman beslutar om bolagets bolagsordning. Skandia har enligt dess bolagsordning till föremål för sin verksamhet att meddela direkt och indirekt försäkring i huvudsak inom liv-, olycksfalls- och sjukförsäkringsklasserna. Bolaget har också till föremål att förmedla andra företags finansiella tjänster som har ett naturligt samband med försäkringsrörelsen. Bolagsordningen innehåller en bestämmelse om att bolagsstämman ska besluta om en ägarinstruktion som anger de värderingar och

övergripande principer som ska vara vägledande för bolagets verksamhet.

Ägarinstruktionen ska vara utformad på sådant sätt att styrelsens ansvar för verksamheten inte rubbas genom detaljerade föreskrifter från fullmäktige. Instruktionen ska också vara ett ”levande dokument” som utvecklas över tiden. Det innebär att ägarinstruktionen efter eventuella ändringar ska fastställas varje år vid ordinarie bolagsstämma. Ägarinstruktionen stadgar i huvudsak att styrelsen ska se till att verksamheten bedrivs enligt följande värderingar: långsiktighet, kundnyttan i centrum, sund öppenhet och hållbart företagande. Härtill anger ägarinstruktionen att verksamheten ska genomsyras av vissa grundläggande principer, såsom till exempel vad som gäller vid risktagande och hur Skandia ska agera som arbetsgivare.

Riktlinjer om ersättning till ledande befattningshavare

Bolagsstämman fattar också beslut om riktlinjer för ersättning till Skandias vd och andra i Skandia-koncernens ledningsgrupp. Riktlinjerna anger bland annat att den enskildes samlade totala ersättningar ska vara marknadsmässiga och endast ges i form av fast lön, pension, risk- och sjukvårdsförsäkringar och sedvanliga förmåner, exempelvis förmånsbil. Rörliga ersättningar, såsom bonus, ska inte förekomma. Beslut om ersättningar till ledande befattningshavare ska fattas av Skandias styrelse efter beredning i styrelsens ersättningsutskott.

4. Revisorer

Vid ordinarie bolagsstämma 2015 utsågs revisionsbolaget Deloitte AB, med auktoriserade revisorn Svante Forsberg som huvudansvarig revisor, till Skandias revisorer till utgången av 2016 års ordinarie bolagsstämma. Valet av revisorer skedde efter beredning i risk- och revisionsutskottet. Svante

Forsberg är licensierad revisor för finansiella företag och även revisor för Anticimex, Lannebo och Swedbank. Under 2015 har Deloitte AB utfört revisions- och revisionsnära uppdrag åt Skandia samt assisterat bolaget vid till exempel avyttringen av koncernens norska verksamhet.

De externa revisorernas arbete är koordinerat med Skandias internrevision.

5. Styrelse

Styrelsen består av Hans-Erik Andersson, styrelsens ordförande, Peggy Bruzelius, Mengmeng Du, Sverker Lundkvist, Lars Lundquist, Christer Löfdahl, Per Nordlander och Kristina Schauman. Härtill består styrelsen av de fackliga representanterna Anne Ask, Annika Bowallius och Jane Olofsson.

Styrelsen är enligt försäkringsrörelselagen ansvarig för bolagets organisation och förvaltning. Den beslutar om den strategiska inriktningen, utser vd och fastställer policyer. Styrelsen ska se till att det finns lämpliga interna regelverk för riskhantering och riskkontroll. Till styrelsens uppgifter hör också att se till att det finns en tillfredsställande kontroll över redovisningen och medelsförvaltning. Styrelsen följer löpande Skandias verksamhet, ekonomiska resultat och kapitalförvaltning. Vidare hanterar och beslutar styrelsen i frågor som rör ersättningar till ledande befattningshavare i Skandiakoncernen.

Stämman kan enligt gällande rätt genom stämmbeslut ge direktiv till styrelsen och ägarinstruktionen är ett sådant direktiv. Dessa direktiv får emellertid inte gå så långt att de inkräktar på styrelsens exklusiva kompetens.

Särskilda lagregler gäller även om jäv. Skandias livbolags vd, tillika koncernchef är adjungerad till styrelsens sammanträden.

Styrelsens hantering av ägarinstruktionen

Styrelsen följer årligen upp efterlevnaden av ägarinstruktionen. Styrelsens sammanfattade bedömning vid årets utvärdering är att Skandiakoncernens verksamhet bedrivs och genomsyras av den värdegrund och de principer som fullmäktige har fastslagit i ägarinstruktionen samt att styrelsen har fullgjort sin skyldighet att tillhandahålla information till fullmäktige om verksamheten. Styrelsen har skriftligen redogjort för sin bedömning till fullmäktige.

Av ägarinstruktionen framgår att Skandia ska följa Svensk kod för bolagsstyrning (Koden). Syftet med Kodens regler är att utveckla bolagsstyrningen och främja förtroendet för näringslivet. Grundprincipen är att tillämpa Koden genom ”följ eller förklara”, det vill säga att avvikelser från Koden är tillåtna men måste förklaras. Koden riktar sig till noterade bolag. Även för bolag som Skandia, med ett stort antal försäkringstagare som står för bolagets riskkapital, lämpar sig tillämpning av Koden. Mot bakgrund av bolagets storlek och allmänna intresse har stämman valt att följa Koden. De regler som styrelsen vid tillämpningen av Koden valt att avvika från och förklaringar till dessa följer nedan.

Svensk kod för bolagsstyrning

Bestämmelse	Avvikelse	Kommentar
1.3 – Extra bolagsstämma	Styrelsen ej beslutsför	Koden anger att styrelsen vid en extra bolagsstämma ska vara beslutsför, Skandia anser att det är tillräckligt att styrelsens ordförande eller vice ordförande är närvarande.
7.6 – Styrelsens arbetsformer	Delårsrapport granskas ej	Bolagets revisorer granskar inte bolagets halvårsrapport. Avvikelsen sker med hänsyn till att bolaget inte är ett aktiemarknadsbolag och med syftet att begränsa kostnaderna för försäkringstagarna.
9.1 – Ersättningar till ledande befattningshavare	Omfattas ej	Skandias livbolag tillämpar Finansinspektionens allmänna råd om ersättningspolicy i försäkringsföretag med mera och omfattas inte av denna bestämmelse.

Styrdokument beslutade av styrelsen

Styrelsen har beslutat om arbetsordning, inklusive mandat för vd och instruktioner för styrelseutskottet. Motsvarande styrdokument, med anpassningar till verksamheten, har antagits av styrelserna i samtliga tillståndspliktiga dotterbolag i Sverige.

Styrelsen har vidare beslutat om en manual för styrning av dotterbolagen som syftar till att kombinera god styrning och kontroll med möjligheter till effektiv och flexibel förvaltning av verksamheterna i Skandiakoncernen. Manualen fastställer ramarna för bolagsstyrningen och är antagen av alla bolag i Skandiakoncernen. Den innehåller bland annat krav på att vissa affärshändelser ska eskaleras till styrelsen i moderbolaget eller dotterbolagsstyrelser för beslut, beloppsmässiga begränsningar i beslutanderätt och riktlinjer för arbetet i styrelser, kommittéer och forum.

Styrelsens arbete under 2015

Skandias livbolags styrelse har under 2015 haft 10 sammanträden.

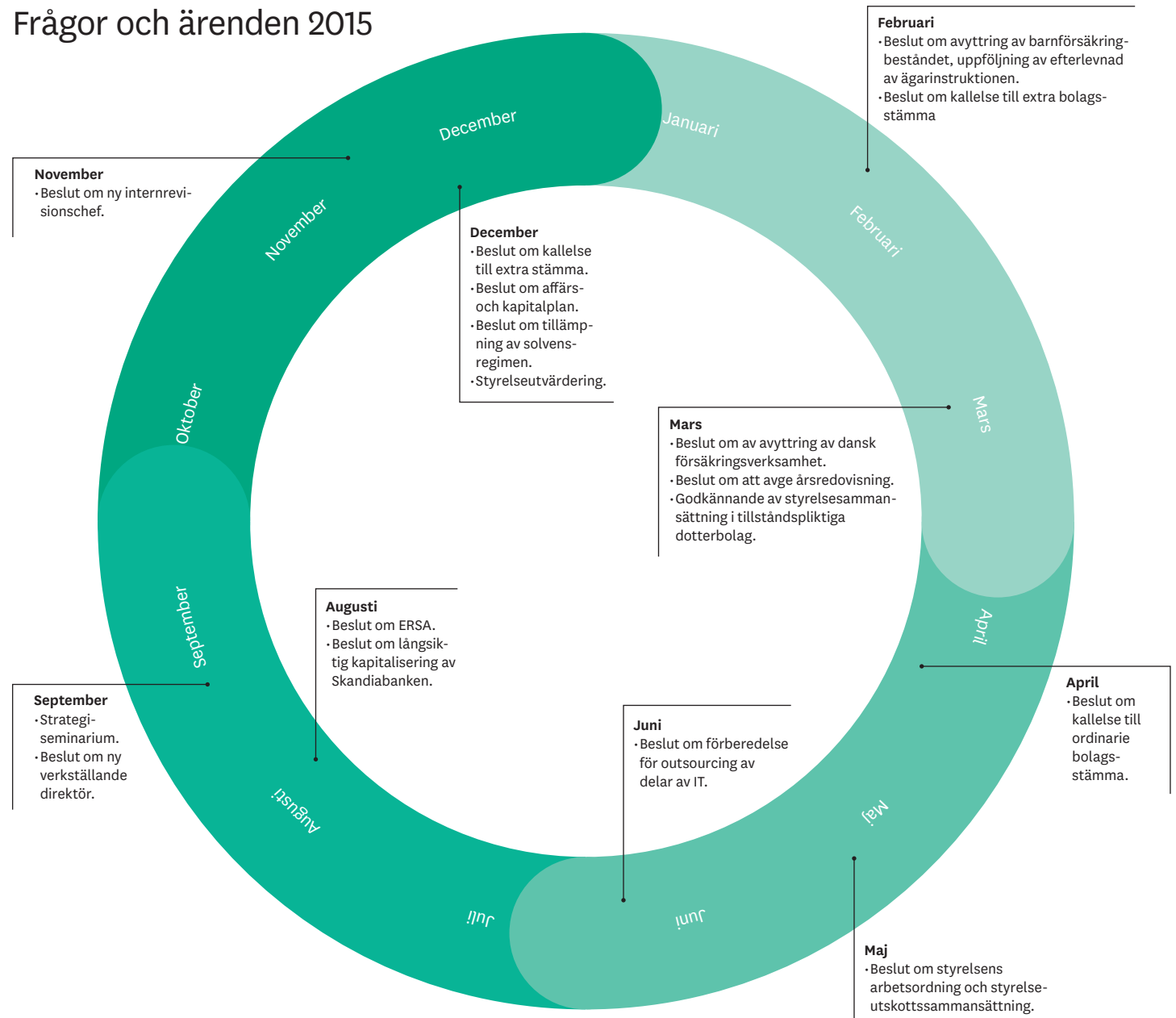
Ordförandens roll

Ordföranden leder arbetet i styrelsen och har kontinuerliga kontakter med vd. I kontakterna med vd är syftet att fungera som samtalspartner och följa bolagets löpande utveckling samt frågor av strategisk karaktär. Ordförande ansvarar för att styrelsens arbete är välorganiserat och bedrivs på ett effektivt sätt. Det innebär bland annat att styrelsen regelbundet uppdateras om Skandiakoncernens verksamhet, får ändamålsenlig utbildning och tillräckliga beslutsunderlag för att arbetet ska kunna fungera effektivt. Ordförande ska kontrollera att styrelsens beslut verkställs och ta initiativ till styrelsens årliga utvärdering av sitt arbete. Ordföranden ska också enligt ägarinstruktionen, tillsammans med vd, och i samråd med fullmäktiges presidium säkerställa att fullmäktige på ett lämpligt sätt löpande får information om hur verksamheten utvecklas.

Arbetsfördelningen inom styrelsen

Styrelsen har fyra utskott vars huvuduppgifter beskrivs under avsnitten nedan. Utskotten är beredande och fattar inte beslut annat än i de fall då styrelsen delegerat beslutanderätten till utskottet. Utskottens uppgifter är fastställda av styrelsen i särskilda instruktioner. De dotterbolagsstyrelser som har utskott har instruktioner som överensstämmer med motsvarande utskott i moderbolaget, efter anpassning till verksamheten. Särskilda regler finns beträffande ordförandeskap i utskotten, samt krav på styrelseledamöters oberoende i förhållande till bolaget. Utöver styrelseledamöterna är befattningshavare i Skandiakoncernen adjungerade till utskotten och deltar i sammanträdena i den utsträckning som begärs.

Frågor och ärenden 2015

6. Risk- och revisionsutskottet

Risk- och revisionsutskottet är ett permanent utskott inom styrelsen som inrättats med uppdrag att inför styrelsemöten bereda ärenden om riskhantering och intern kontroll samt bokföring, redovisning och finansiell kontroll och uppföljning inom Skandia. Utskottet ska således övervaka riskhantering, riskkontroll och styrning samt intern kontroll i Skandia. Utskottet ska vidare övervaka bolagets finansiella rapportering samt, med avseende på den finansiella rapporteringen, övervaka effektiviteten i bolagets interna kontroll, internrevision och riskhantering. Utskottet ska slutligen också hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen och övervaka den externa revisorns opartiskhet. Risk- och revisionsutskottet består från och med 2016 av samtliga styrelseledamöter, och en oberoende styrelseledamot i Kodens mening är ordförande i utskottet. Vd, Chief Financial Officer (CFO), riskchef, Chief Compliance Officer (CCO), Chefaktuarie, andra ledande befattningshavare i bolaget, internrevisionschefen samt representanter för de bolagsstämموvalda revisorerna ska delta i den utsträckning utskottet bestämmer.

7. Placeringsutskottet

Styrelsens placeringsutskott har ett särskilt ansvar för förvaltningen av Skandias finansiella placerings-tillgångar. Utskottet förbereder styrelsebeslut i strategiska placeringsfrågor, fattar beslut om den övergripande tillgångsfördelningen inom de ramar som styrelsen beslutar och det riskmandat Asset Liability Management-kommittén löpande rekommenderar samt utvärderar löpande förvaltningens resultat och risktagande. I beslutprocessen rörande den övergripande fördelningen av tillgångsslag ska utskottet beakta solvensrisk-, skuldtäcknings- och konsolideringspolicyer samt legala och avtalsenliga restriktioner, säkerställa att portföljrisken ligger

inom det riskmandat som Asset Liability Management-kommittén rekommenderat, fastställa avkastningskrav och förvaltningsstrategier för tillgångsslag samt fatta beslut om rebalanseringspolicy och kreditinstruktion.

Placeringsutskottet ska bestå av vd och minst tre ledamöter från styrelsen. Ordförande i utskottet utses av styrelsen. Skandias kapitalförvaltningschef är föredragande i utskottet.

8. Kund- och produktutskottet

Kund- och produktutskottet har bland annat till uppgift att bereda ärenden avseende principer för produkt- och tjänsteutbud, information och service till Skandias kunder. Kund- och produktutskottet ska bestå av minst tre styrelseledamöter ur styrelsen och utses av styrelsen. Dessa ledamöter får inte ha anställning eller med anställning jämförbart uppdrag i Skandiakoncernen. Vd, Chefaktuarien, cheferna för Produkt- och Affärsenheterna och andra befattningshavare i bolaget, ska delta i den utsträckning utskottet bestämmer. Vidare kan utskottet adjungera företrädare för försäkringstagarintresse eller annan i den utsträckning utskottet finner lämpligt.

9. Ersättningsutskottet

Utskottet förbereder styrelsens beslut om ersättningsfrågor rörande bland annat ledande befattningshavare i Skandiakoncernen. Bland utskottets uppgifter ingår att bereda och föreslå ersättningsvillkoren för vd samt vds förslag om ersättningar till Skandialedningen och andra som är direkt ansvariga inför styrelsen. Utskottet godkänner vidare styrelsebeslut som tagits i dotterbolag om ersättningar till de verkställande direktörerna.

Ersättningsutskottet tillsätts av styrelsen och ska bestå av minst tre styrelseledamöter. Styrelsen

utser även ordförande i utskottet. Styrelseledamöterna får inte ingå i ledningen av något bolag inom Skandiakoncernen. Vd och HR-chefen ska vara adjungerade i den utsträckning som utskottet begär. Särskilt utsedda ledamöter från dotterbolagen kan vara adjungerade som ett led i förberedelsen av väsentliga ersättningsfrågor. Vidare kan riskchefen vara adjungerad avseende utvärdering och uppföljning av ersättningspolicyns påverkan på risker som Skandiakoncernen utsätts för och hanteringen av dessa.

10. VD och koncernledning

Vd, som även är koncernchef i Skandiakoncernen, ansvarar för bolagets löpande förvaltning enligt de riktlinjer och anvisningar som styrelsen meddelar. Vd är den tjänsteman som ytterst ansvarar för att styrelsens strategiska inriktning och andra beslut implementeras och följs i produkt och affärsområden och dotterbolag, samt att riskhantering, styrning, IT-system, organisation och processer är tillfredsställande. Vd representerar Skandiakoncernen externt i olika angelägenheter och vds arbete utvärderas fortlöpande av styrelsen.

Vd kan delegera beslutanderätt till underordnade medarbetare, både inom ramen för sitt beslutsmandat för den löpande verksamheten, och den beslutsrätt som vd anförtrotts av styrelsen utöver detta mandat. Den underordnade medarbetaren kan i sin tur delegera beslutanderätt som delegerats till honom/henne. Även om en delegering har gjorts ligger ansvaret för ett delegerat beslut eller uppgift hos den som har delegerat beslutanderätt eller uppgiften såvida inte annat framgår av tvingande lag. Det innebär att det åligger den överordnade medarbetaren att följa upp utförandet av det delegerade ansvaret, och att i förekommande fall ifrågasätta eller åsidosätta ett beslut.

Förutom de övergripande principerna för Skandia-koncernens bolagsstyrning, vilka framgår av Skandias ägarinstruktion beslutad av Skandias bolagsstämma samt av styrelsens arbetsordning och den av styrelsen beslutade dotterbolagsmanualen, har vd beslutat mer detaljerade regler avseende styrnings- och organisationsstruktur.

Vd har utsett en koncernledningsgrupp och ansvarsuppdelningen inom denna regleras i mandat för respektive befattningshavare. Vd leder arbetet i koncernledningen samt fattar beslut efter samråd med dess ledamöter. Vd har inte delegerat någon beslutanderätt till koncernledningen varför det ytterst är vd som fattar beslut i ärenden som hantearas av koncernledningen. Koncernledningen utgörs, förutom av vd, av CFO, riskchef, COO, chefjurist, IT-chef, försäljningschef, chef för erbjudande och marknad, chef för Skandias bank, kapitalförvaltningschef, kommunikationschef samt HR-chef. Koncernledningen träffas regelbundet och behandlar frågor som bland annat rör strategi, större projekt och bolagsstyrning. Vidare förbereder koncernledningen ärenden som fordrar beslut av styrelsen enligt styrelsens arbetsordning samt bistår vd att verkställa beslut av styrelsen.

Vd har inrättat tvärfunktionella kommittéer för hantering av frågor som berör flera produkt- och affärsområden och/eller stödfunktioner. Vissa av dessa kommittéer har av vd getts visst mandat att utöva vd:s beslutsrätt. De fattar beslut med enhällighet. För det fall en kommitté inte kan enas om något beslut ska kommitténs ordförande hänskjuta frågan till vd för avgörande.

11. Intern kontroll – allmänt och finansiell internkontroll

Ett försäkringsföretag ska ha ett system för intern

kontroll. Systemet ska omfatta förvaltnings- och redovisningsmetoder, ramar för internkontrollen, lämpliga rapporteringsrutiner och en funktion för regelefterlevnad.

Skandias interna kontroll bygger på en verksamhetsanpassad tillämpning av principen om tre försvarslinjer. Dessa utgör den generella grunden för verksamhetens riskhantering, riskkontroll och regelefterlevnad. Principen om tre försvarslinjer syftar till att tydliggöra uppdelningen av ansvar gällande risk- och regelefterlevnad inom Skandiakoncernen:

- I den första försvarslinjen ligger affärsverksamheten som sådan. Där finns medarbetarna som känner kunden och den specifika marknaden bäst och som därmed kan styra och kontrollera sin verksamhet med dess risker och krav på regelefterlevnad. I första försvarslinjen hanteras bland annat den finansiella internkontrollen (FIK). Ramarna för arbetet regleras i, den av vd, beslutade instruktionen för finansiell redovisning och rapportering.
- Funktionerna i andra försvarslinjen (riskenheten, compliance och aktuariefunktionen) följer upp och kontrollerar verksamhetsstyrningen och kontrollen av risker och regelefterlevnad i första försvarslinjen, och
- Funktionerna i tredje försvarslinjen (internrevision) är oberoende och utvärderar Skandiakoncernens samlade hantering av risk och regelefterlevnad samt intern styrning och kontroll.

Riskenheten, aktuariefunktionen, compliance-enheten och internrevision beskrivs närmare under avsnitten 12-15.

Intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen

Skandias arbete med risk och intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen baseras på

det ramverk som har etablerats av Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). Ramverket har utformats för att säkerställa att finansiell rapportering och redovisning i all väsentlighet är korrekt och tillförlitlig, i enlighet med tillämpliga lagar och förordningar, redovisningsstandarder samt övriga krav. Ramverket benämns Finansiell Internkontroll (FIK) i Skandia. Ramverket bygger på fem komponenter kopplat till intern kontroll: Kontrollmiljö, Riskbedömning, Kontrollaktiviteter, Information och Kommunikation samt Uppföljning.

Skandias CFO fungerar ytterst som kravställare och beslutsfattare för FIK-ramverket. Till hans hjälp finns en FIK-styrgrupp, som består av dotterbolagens CFO:er, chef Finance operations och chef för IT säkerhet, risk och compliance. Till FIK-styrgruppen rapporteras löpande aktuell effektivitet i ramverket, aktuella brister, åtgärdsplaner samt resultatet av de årliga aktiviteterna. Se nedan. Respektive CFO rapporterar sedan vidare till risk- och revisionsutskottet i de olika bolagen. Ramarna för arbetet regleras i instruktionen för finansiell redovisning och rapportering, som är beslutad av vd. Inom FIK finns mer än 400 unika kontroller, med cirka 150 kontrollägare och cirka 40 processansvariga. Självutvärdering, uppföljning och övervakning av kontroller görs i ett koncernövergripande GRC-system (Governance Risk & Control).

Kontrollmiljö

Kontrollmiljön är basen för den interna kontrollen eftersom den innefattar den kultur som styrelse och ledning kommunicerar och enskilda medarbetare arbetar efter. Kontrollmiljön utgörs av Skandias etiska värderingar och integritet, kompetens, ledningsfilosofi, organisationsstruktur, ansvar och befogenheter, policyer och instruktioner samt riktlinjer. Den bygger även på den enskilda med-

arbetarens risk- och kontrollmedvetenhet och dennes förmåga att upprätthålla god internkontroll i sitt dagliga arbete. Styrelsen har fastlagt ett antal policyer och vd ett antal instruktioner för att upprätthålla en god internkontroll över finansiell rapportering, till exempel policy för attest och ut-anordning, policy för reservsättning och hantering av reservsättningsrisker, samt instruktion om finansiell redovisning och rapportering och om hantering av skatt.

Riskbedömning

Riskbedömning görs både kvantitativt, ur ett resultat- och balansräkningsperspektiv, och kvalitativt för att identifiera processer med hög inneboende risk. En avgränsning görs för vilka enheter, typ av finansiella rapporter och IT-system som är väsentliga för Skandia. För 2015 omfattar FIK Skandia, Skandias fondförsäkringsbolag, Skandias bank, Skandias kapitalförvaltningsbolag och bolaget för Skandias fastighetsplaceringar.

Kontrollaktiviteter

Kontrollaktiviteterna, som syftar till att förebygga, upptäcka och rätta till felaktigheter och avvikelser, finns på alla nivåer och i alla delar av organisationen. Inom FIK-ramverket finns följande kontrollkategorier:

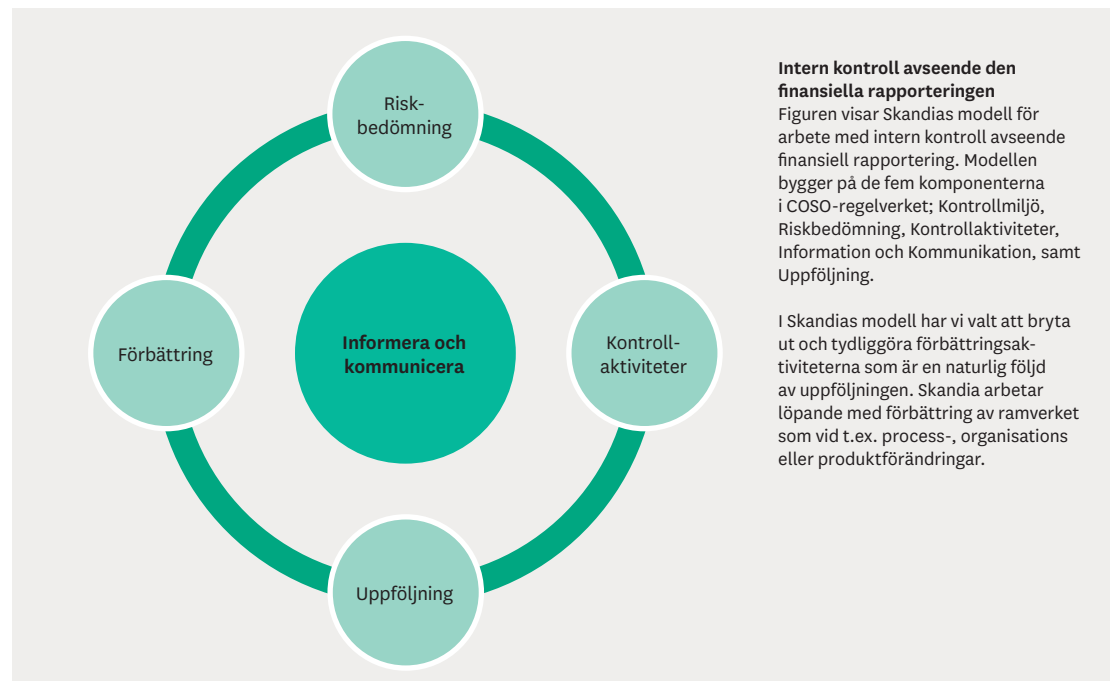
- **Företagsövergripande kontroller:** Kontroller som fångar upp efterlevnaden av styrelsens och ledningens direktiv för hela verksamheten. Detta är kontroller relaterade till företagets kontrollmiljö, vilket sätter ramarna för övriga kontrollkomponenter. Exempelvis omfattas kontroller såsom uppdaterade och fastställda policyer, instruktioner och riktlinjer, regelbundna beslutsforum samt ledningens övervakning och delegering.
- **Finansiella kontroller:** Innefattar FIK-kontroller i stöd- och affärsprocesser som hanterar risker med en direkt eller indirekt påverkan på kvaliteten och

precisionen i den finansiella redovisningen och rapporteringen. Finansiella kontroller innefattar även End User Computing kontroller (EUC), det vill säga kontroller över persondatorbaserade applikationer som förvaltas av verksamheten. EUC-kontroller i FIK-ramverket omfattar EUC:er innehållande kritisk data kopplat till den finansiella rapporteringen.

- **IT-generella kontroller:** Omfattar kontroller kopplat till systembehörigheter, åtkomstskydd samt kontroller i samband med systemutveckling. IT-generella kontroller omfattar de system, applikationer och databaser som IT ansvarar för och som genererar/behandlar data vilka bedöms vara kritisk för Skandias redovisning och rapportering.

Information och kommunikation

Dagligen fattas beslut baserat på information som inhämtats från interna och externa källor och information är en given och nödvändig del i samtliga komponenter i ramverket. En effektiv intern informationsspridning är viktigt för att säkerställa en korrekt finansiell rapportering. Brister i ramverket och inträffade incidenter fungerar som en naturlig källa för förbättring av kontroller, som kommuniceras löpande till processansvariga och styrgrupp. Risker, incidenter, brister och kontroller hanteras samlat i det koncernövergripande riskhanteringssystemet för att möjliggöra en samlad riskbild över den finansiella rapporteringen.

Uppföljning

Risk- och revisionsutskottet följer kvartalvis upp effektiviteten i ramverket och de aktuella bristerna samt säkerställer att åtgärder vidtas. Årligen genomförs en oberoende testning avseende utformning och operationell effektivitet av kontroller med högst risk, i processer med hög risk. Testningen kan utföras av externrevision eller internrevision. Den årliga testningen ses som en kvalitetssäkring av kontrollägarnas egna självutvärderingar, då testning genomförs av kontroller som är utvärderade av kontrollägarna som effektiva. Resultatet presenteras för FIK-styrgrupp och risk- och revisionsutskotten i de olika bolagen i koncernen.

12. Riskenheten

Inom Skandiakoncernen finns en centralt placerad självständig enhet för riskstyrning och riskkontroll. Enheten utvecklar och övervakar bolagets riskhanteringssystem, det vill säga strategi, styrdokument, processer och rapporteringsrutiner för att säkerställa att Skandia fortlöpande identifierar, mäter/värderar, hanterar, följer upp och rapporterar risker samt beroenden av risker. Riskchefen är ansvarig för övergripande styrning och kontroll av Skandiakoncernens risker. Riskchefen ska även ge en självständig, saklig och aggregerad bild av Skandiakoncernens risker till vd, koncernledning och styrelse.

13. Aktuariefunktionen

I Skandia finns en aktuariefunktion som samordnar och ansvarar för kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningar samt utvärderar lämpligheten i tillämpade aktuariella metoder och antaganden. Aktuariefunktionen ska bistå styrelsen och vd och på eget initiativ rapportera till dem bland annat i frågor som rör metoder, beräkningar och bedömningar av de försäkringstekniska avsättningarna. Vidare ska aktuariefunktionen bidra till Skandias

riskhanteringssystem. Aktuariefunktionen leds av en chefaktuarie, som utses av vd. Aktuariefunktionen är organisatoriskt placerad inom Skandias Riskenhet, men rapporterar till styrelse och vd.

14. Compliance

Compliance, vilken är funktionen för regelefterlevnad, ska rapportera till styrelsen och vd ifråga om efterlevnaden av bland annat försäkringsrörelselagen. Vidare ska funktionen lämna råd till bolagets styrelse och vd om förebyggande av brister i regelefterlevnad, bedöma konsekvenser av förändringar i bestämmelser som är tillämpliga för bolaget samt identifiera och bedöma risker för bristande regelefterlevnad. Compliance ska utveckla, stödja och leverera efterfrågade compliancetjänster med mera till samtliga tillståndspliktiga verksamheter inom Skandiakoncernen. CCO ska ge en självständig, saklig och aggregerad bild av Skandiakoncernens compliancerisker till vd, koncernledning och styrelse.

15. Internrevision

Till hjälp i uppföljningen har styrelsen internrevision som är oberoende i förhållande till verksamheten. Skandias internrevision är direkt underställd styrelsens risk- och revisionsutskott och är organisatoriskt separerad från verksamheten. Internrevisionens arbete är riskbaserat och utförs enligt en flerårig revisionsplan som fastställs av styrelsen. Arbetet omfattar att granska och utvärdera systemet för och effektiviteten i den interna styrningen och kontrollen, inklusive funktionerna för riskhantering och regelefterlevnad. Samordning sker med Skandias externa revisorer och övriga interna kontrollfunktioner. Chefen för internrevision rapporterar direkt till styrelsen, avger periodiska rapporter till styrelsen samt informerar löpande vd. Rapporter till styrelse och vd omfattar såväl resultat av granskningar som rekommendationer till följd av granskningar.

Skandias fullmäktige

Ordinarie ledamöter

LEIF VICTORIN

Ordförande
Födelseår: 1940
Invald: 2014
Utbildning: Civilingenjör och tekn lic, Chalmers tekniska högskola.
Andra uppdrag: Ledamot i valberedningen för Skandias styrelse och i valberedningen för Skandias fullmäktige.
Bakgrund: Tidigare styrelseledamot i Skandias livbolag 2008–2014, vice vd och Nordenchef i Skandia, vd i Skandias livbolag. Styrelseledamot i Thulestiftelsen, ProSkandia, Autoliv, Sophiahemmet.
Ersättning¹⁾: 550 KSEK

KARIN ELIASSON

Vice ordförande
Födelseår: 1961
Invald: 2014
Utbildning: Fil kand Personal & Arbetslivsfrågor från Mittuniversitetet.
Andra uppdrag: Group Vice President Human Resources, Autoliv Inc. Styrelseledamot i PRI Pensionsgaranti. Ledamot i valberedningen för Skandias styrelse.
Bakgrund: Tidigare personaldirektör Telia Sonera och SCA. Vd för konsultbolaget Novare, styrelseledamot i Proffice och Turkcell.
Ersättning¹⁾: 300 KSEK

STEFAN JOHANSSON

Vice ordförande
Födelseår: 1959
Invald: 2014
Utbildning: Ekonom, Göteborgs Universitet.
Andra uppdrag: Vd Stiftelsen Chalmers Tekniska Högskola, Styrelseordförande BIL Sweden. Styrelseledamot Svenskt Näringsliv, Stampen Media Group. Ledamot i valberedningen för Skandias styrelse.
Bakgrund: Tidigare CFO och HR-ansvarig Volvo.
Ersättning¹⁾: 300 KSEK

NILS BACOS

Ledamot
Födelseår: 1954
Invald: 2014
Utbildning: Fil.kand. vid Lunds Universitet.
Andra uppdrag: Delägare i AdAlta AB, Pensionsexpert och konsult i försäkringsfrågor, Ordförande i Södra Frösakulls Ek. För.
Bakgrund: Utsedd till Årets Försäkringsprofil 2013, Företagare och Författare till böckerna "Planera pensionsuttagen rätt" 2014, "Bli inte Blåst på Pensionen!" 2013 och "Maximera Din Pension!" 2011. Tidigare privat och företagsrådgivare, enhets- och distriktschef på Skandia, delägare i Lantbruksförsäkringar Bacos, Kristersson, Öfverberg HB, styrelseledamot i Bacos & Berg AB.
Ersättning¹⁾: 100 KSEK

MARIANNE DICANDER ALEXANDERSSON

Ledamot
Födelseår: 1959
Invald: 2015 (fr.o.m 6 maj)
Utbildning: Civilingenjör i kemiteknik från Chalmers tekniska Högskola.
Andra uppdrag: Styrelseledamot i bland annat Recipharm, Camurus, West Atlantic, Enzymatica, ideella föreningen International Women's Forum och IVA Väst. Styrelseordförande i Sahlgrenska Science Park. Medlem av insynsrådet för Tand- och läkemedelsförmånsnämnden.
Bakgrund: Fd. vd Global Health Partner, sjätte AP-fonden och Kronans Droghandel samt vice Vd Apoteket AB.
Ersättning¹⁾: 100 KSEK

EBBA FÅHRAEUS

Ledamot
Födelseår: 1963
Invald: 2015 (fr.o.m 6 maj)
Utbildning: Civilekonom vid Handelshögskolan i Stockholm.
Andra uppdrag: Styrelseordförande och ledamot i flera bolagsstyrelser, främst inom innovationsbolag varav vissa noterade. Vd för Lund LSI.
Bakgrund: F.d. Chief Communications Officer på investmentbolaget Aquiles Invest.
Ersättning¹⁾: 100 KSEK

STEFAN FÖLSTER

Ledamot
Födelseår: 1959
Invald: 2014
Utbildning: Phil. Dr vid Oxford Universitet.
Andra uppdrag: Chef för Reformsinstitutet. Adj Professor i nationalekonomi, Kungliga Tekniska Högskolan. Styrelseordförande för Centrum för Transportstudier.
Bakgrund: Tidigare chefsökonom Svenskt Näringsliv. Vd för Handelsns Utredningsinstitut. Forskare i nationalekonomi.
Ersättning¹⁾: 100 KSEK

¹⁾ Avser perioden från bolagsstämman 2015 fram till bolagsstämman 2016.

Ordinarie ledamöter

LEIF HANSSON

Ledamot
Födelseår: 1943
Invald: 2015 (fr.o.m 6 maj)
Utbildning: Studier i statsvetenskap och ekonomi vid Lunds Universitet, Skandias ledarskapsutbildningsprogram.
Andra uppdrag: Ordförande och ledamot i Ägarföreningen ProSkandia, politiskt engagerad i Solna bl.a. i kommunfullmäktige, ledamot i nämnder och en bolagsstyrelse samt ledamot i Solnamoderaternas partistyrrelse.
Bakgrund: Huvudsaklig yrkesbakgrund är 30 år i Skandia i ett tiotal olika befattningar, bl.a. divisionschef.
Ersättning¹⁾: 100 KSEK

THERESE JOHANSSON
 Ledamot
Födelseår: 1986
Invald: 2015 (fr.o.m 6 maj)
Utbildning: Ekonom, Lunds universitet.
Andra uppdrag: Global Roll-out Manager, EasyPark
Bakgrund: Fd. Risk- och managementkonsult på Deloitte, inriktad på bank och försäkring. Fd. styrelseledamot på Ekonomihögskolan i Lund
Ersättning¹⁾: 100 KSEK

BO KÄLLSTRAND

Ledamot
Födelseår: 1949
Invald: 2015 (fr.o.m 6 maj)
Utbildning: Civilingenjör KTH, Försvarets Tolkskola.
Andra uppdrag: Ordförande Sjunde AP-fonden.
Bakgrund: Landshövding i Västernorrland, VD Svensk Energi, vVD Électricité de France, VD Graninge AB (publ), Div uppdrag inom Asea/ABB.
Ersättning¹⁾: 100 KSEK

EVA LINDQVIST
 Ledamot
Födelseår: 1958
Invald: 2015 (fr.o.m 6 maj)
Utbildning: Magisterexamen i företagsekonomi, Melbourne University, samt i tillämpad fysik, Linköpings Tekniska Högskola.
Andra uppdrag: Styrelseuppdrag i bl.a. Comhem, Alimak Holdings, Assa Abloy AB.
Bakgrund: Rådgivning inom affärsutveckling, styrelseuppdrag. F.d. interimsvd för högteknikföretaget Xelerated. Fd. ansvarig Telia Equity på Telia/Teliasonera.
Ersättning¹⁾: 100 KSEK

SOPHIE NACHEMSON-EKWALL

Ledamot
Födelseår: 1964
Invald: 2014
Utbildning: Civilekonom, CEFA och ekonomie doktor i företagsekonomi, Handelshögskolan i Stockholm.
Andra uppdrag: Forskare i bolagsstyrning vid Handelshögskolan i Stockholm. Styrelseledamot i ProSkandia. forskare i bolagsstyrning, långsiktighet och förvärv. Ledamot i Aktiespararnas bolagskommitte. Debattör.
Bakgrund: Tidigare ekonomijournalist och författare.
Ersättning¹⁾: 100 KSEK

ELISABETH NILSSON
 Ledamot
Födelseår: 1953
Invald: 2014
Utbildning: Bergsingenjör.
Andra uppdrag: Landshövding i Östergötland, ordförande AB Göta Kanalbolaget, styrelseledamot Outokumpu Oy, styrelseordförande Övralidsstiftelsen, Risbergiska Donationsfonden, Tåkernfonden, Östergötlands fornminnes- och museiförening. Styrelseledamot Boliden AB.
Bakgrund: Tidigare olika chefsbefattningar inom SSAB, vd Jernkontoret, ledamot i Globaliseringsrådet.
Ersättning¹⁾: 100 KSEK

ULF TROEDSSON

Ledamot
Födelseår: 1958
Invald: 2015 (fr.o.m 6 maj)
Utbildning: Civilingenjör Teknisk Fysik från Lunds Tekniska Högskola. Ekonomi studier vid Lunds universitet.
Andra uppdrag: Chef för Siemens Norden och Baltikum, vd för Siemens AB samt koncernchef för Siemens Sverige. Styrelseledamot i bl.a. Siemens AB och Tysk-Svenska Handelskammaren. Styrelseordförande Siemens AS Norge. Fullmäktige PRI, Mentor Ruter Dam, mentor Novare. Ledamot av Siemens Top 50 ledningsgrupp.
Bakgrund: Flertal befattningar och erfarenhet inom Siemens bl.a. inom medicinsk teknik, energiteknik och produktion, vindkraft, infrastruktur, industri och digitalisering, byggnadsautomation, sälj och marknadsföring.
Ersättning¹⁾: 100 KSEK

¹⁾ Avser perioden från bolagsstämman 2015 fram till bolagsstämman 2016.

Ledamöter via Thulestiftelsen

Thulestiftelsen bildades i december 2011 för att möjliggöra Skandias livbolags köp av Skandias fondförsäkringsbolag. Den var ett nödvändigt delsteg för att juridiskt kunna vända på relationen mellan bolagen – där det forna dotterbolaget blivit moderbolag.

För att säkerställa kontinuitet fram till bolagsstämman 2016 ingår även styrelseledamöterna i Thulestiftelsen i Skandias fullmäktige. Thulestiftelsen består av följande personer:

BO EKLÖF

Ledamot

Födelseår: 1941

Utbildning: Jur kand vid Uppsala universitet.

Andra uppdrag: Ordförande i Thulestiftelsen. Ordförande i Valberedningen för Skandias fullmäktige.

Bakgrund: Tidigare anställd i Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF), chefsjurist och administrativ direktör vid Atlas Copco, vice vd i SAF, vd och styrelseledamot i SPP (nuvarande Alecta och SPP). Tidigare ledamot av Uppsala universitets styrelse (konsistoriet) och ordförande i Stiftelsen Kapitalmarknadsgruppen samt styrelsesekreterare och representant för koncernledningen i flera av Atlas Copcos dotterbolag.

MAGNUS DAHLQUIST

Ledamot

Födelseår: 1968

Utbildning: Fil Dr inom nationalekonomi på Institutet för internationell ekonomi vid Stockholms universitet.

Andra uppdrag: Professor och prefekt för institutionen för finansiell ekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm. Ledamot i Thulestiftelsen. Styrelseledamot i IPM AB. Rådgivare till Riksgäldskontoret. Medlem i Nobelstiftelsens, Polarprisets och Kyrkans Pensionskassas Investeringskommitté.

Bakgrund: Tidigare styrelsemedlem i Handelshögskolan i Stockholm. Rådgivare till ett flertal finansiella institutioner och myndigheter som bl.a. pensionsmyndigheten och Riksbanken.

KAJSA LINDSTÅHL

Ledamot

Födelseår: 1943

Utbildning: Civilekonom, Handelshögskolan i Stockholm.

Andra uppdrag: Styrelseordförande i Södersjukhuset AB och i Stiftelsen Tumba Bruk.

Ledamot i Thulestiftelsen och i valberedningen för Skandias styrelse. Ledamot i Swedsecs Disciplinnämnd, Svenska Kyrkans Kapitalförvaltningsråd och Placeringsrådet för Kyrkans Pensionskassa.

Bakgrund: Tidigare vd Banco Fonder, tidigare finansdirektör i Bonnierföretagen AB, styrelseledamot i bl.a. Skandia.

Skandias styrelse

Ordinarie ledamöter

HANS-ERIK ANDERSSON
Ordförande och oberoende ledamot
Ordförande i ersättningsutskottet och ledamot i samtliga styrelseutskott.
Födelseår: 1950
Invald: 2013
Utbildning: Ekonomistudier vid Stockholms universitet.
Andra uppdrag: Styrelseordförande i SinterCast AB samt styrelseledamot i Gjensidige Forsikring ASA, Anticimex International AB och JLT Risk Solutions AB.
Bakgrund: Tjänstgjort inom bl.a. Mercantile & General Re, Marsh & McLennan och Skandia-koncernen. Var mellan 2004–2006 koncernchef i Skandia. Tidigare styrelseordförande för Cision AB, Semcon AB, Erik Penser Bankaktiebolag och Canvisa AB.
Ersättning¹⁾: 1 620 KSEK
Närvaro styrelsemöten²⁾: 10/10
Närvaro utskott²⁾:
Risk- och revisionsutskott 6/6
Placeringsutskott 4/4
Ersättningsutskott 2/2
Kund- och produktutskott 4/4

PEGGY BRUZELIUS
Oberoende ledamot
Ordförande i placeringsutskottet och ledamot i risk- och revisionsutskottet.
Födelseår: 1949
Invald: 2012
Utbildning: Ekon. dr h.c. och civilekonom vid Handelshögskolan.
Andra uppdrag: Styrelseuppdrag i bl.a. Axfood, Lundin Petroleum AB, Akzo Nobel och Diageo plc samt styrelseordförande i Lancelot Holding AB.
Bakgrund: Tidigare tjänstgjort inom Boliden, ABB och SEB-koncernen. Har sedan 1998 varit verksam inom ett stort antal bolagsstyrelser, bl.a. Electrolux, Husqvarna, Scania och Ratos.
Ersättning¹⁾: 735 KSEK
Närvaro styrelsemöten²⁾: 9/10
Närvaro utskott²⁾:
Risk- och revisionsutskott 5/6
Placeringsutskott 4/4

MENGMENG DU
Oberoende ledamot
Ledamot i kund- och produktutskottet samt ersättningsutskottet.
Födelseår: 1980
Invald: 2014
Utbildning: Civilingenjör vid Kungliga Tekniska Högskolan och civilekonom vid Handelshögskolan i Stockholm.
Andra uppdrag: COO på Acast. Styrelseledamot i Qliro Group, Filippa K och Skånska Byggsvaror.
Bakgrund: Tidigare verksam bl.a. i chefsbefattningar inom Spotify och Stardoll och som managementkonsult på Bain & Company.
Ersättning¹⁾: 575 KSEK
Närvaro styrelsemöten²⁾: 9/10
Närvaro utskott²⁾:
Kund- och produktutskott 4/4
Ersättningsutskott 2/2

SVERKER LUNDKVIST
Oberoende ledamot
Ledamot risk- och revisionsutskottet samt ersättningsutskottet.
Födelseår: 1943
Invald: 2012
Utbildning: Civilekonom vid Handelshögskolan i Stockholm.
Bakgrund: Tidigare vd i Dresdner Bank Stockholm och Köpenhamn, vd och grundare av Coopers & Lybrand Konsulter AB samt finansdirektör i Alfa Laval, Skandia International och Incentive. Styrelseledamot i Tysk-Svenska Handelskammaren och institutioner knutna till kulturlivet. Ingick mellan 2005–2010 i styrelsen i Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt.
Ersättning¹⁾: 585 KSEK
Närvarostyrelsemöten²⁾: 10/10
Närvaro utskott²⁾:
Risk- och revisionsutskott 4/4
Ersättningsutskott 2/2.

LARS LUNDQUIST
Oberoende ledamot
Ordförande i risk- och revisionsutskottet.
Födelseår: 1948
Invald: 2015 (fr.o.m 6 maj)
Utbildning: Civilekonom vid Handelshögskolan och MBA vid University of Wisconsin.
Andra uppdrag: Ordförande i JM, Intrum Justitia och Försäkringsaktiebolaget Erika. Ledamot och skattemästare i Hjärt-Lungfonden.
Bakgrund: 35 år i olika bolag inom finanssektorn. Huvudsakligen inom områdena Kapitalförvaltning och Treasury.
Ersättning¹⁾: 625 KSEK
Närvaro styrelsemöten²⁾: 7/7
Närvaro utskott²⁾:
Risk- och revisionsutskott 4/4

CHRISTER LÖFDAHL
Oberoende ledamot
Ledamot i placeringsutskottet.
Födelseår: 1959
Invald: 2015 (fr.o.m 6 maj)
Utbildning: Ekonom, Stockholms universitet.
Andra uppdrag: Skandiabanken AB (publ), ledamot Leksands Företagareförening, ordf.
Bakgrund: Tidigare VD Catella-gruppen, Stockholm, VD Max Matthiessen Liv- och Finansmäklare AB, CFO SBAB Bank AB, VD Volvo Group Finance AB.
Ersättning¹⁾: 535 KSEK
Närvaro styrelsemöten²⁾: 7/7
Närvaro utskott²⁾:
Placeringsutskott 3/3

¹⁾ Avser perioden från bolagsstämman 2015 fram till bolagsstämman 2016.

²⁾ Anger närvaro för den period under året som ledamoten varit medlem i styrelsen och respektive utskott.

Ordinarie ledamöter

PER NORDLANDER

Oberoende ledamot
Ledamot i kund- och produktutskottet samt placeringsutskottet.

Födelseår: 1967

Invald: 2014

Utbildning: Civilingenjör i Teknisk Fysik vid Uppsala Universitet.

Andra uppdrag: Partner i riskkapitalbolaget Verdane Capital Advisors. Styrelseledamot i BWI Group, Åkerströms samt Scanacon.

Bakgrund: Tidigare vd och grundare av Avanza, grundare och chef för NordNet. Arbetat inom olika positioner på Öhman, OMX Nasdaq och varit konsult på Accenture.

Ersättning¹⁾: 635 KSEK

Närvarostyrelsemöten²⁾: 10/10

Närvaro utskott²⁾:

Kund- och produktutskott 4/4
Placeringsutskott 3/3

KRISTINA SCHAUMAN

Oberoende ledamot
Ordförande i kund- och produktutskottet och ledamot i risk- och revisionsutskottet.

Födelseår: 1965

Invald: 2012

Utbildning: Civilekonom vid Handelshögskolan i Stockholm.

Andra uppdrag: Styrelseledamot i ÅF, Apoteket, Billerud-Korsnäs, Orexo, Coor Service Management och Ellos.

Bakgrund: Tidigare finansdirektör i OMX, Carnegie Investment Bank och Apoteket AB och verksam i olika befattningar inom Investor, ABB och Stora Enso. Tidigare styrelseledamot i bl.a. Vasakronan.

Ersättning¹⁾: 685 KSEK

Närvaro styrelsemöten²⁾: 9/10

Närvaro utskott²⁾:

Kund- och produktutskott 4/4
Risk- och revisionsutskott 5/6

ANNE ASK

Ej oberoende ledamot
(arbetstagarrepresentant)
Ordförande i Skandias förening för Sveriges akademikers centralorganisation (SACO).

Födelseår: 1956

Invald: 2012

Utbildning: Internationell ekonomexamen vid Linköpings Universitet.

Andra uppdrag: Arbetstagarrepresentant i Skandia-banken Aktiebolag (publ), anställd sedan 1986.

Närvaro styrelsemöten²⁾: 9/10

ANNIKA BOWALLIUS

Ej oberoende ledamot
(arbetstagarrepresentant)
Ordförande i Skandias Fälttjänstemän (FSF), lokalorganisation till FTF (Facket för försäkring och finans).

Födelseår: 1962

Invald: 2015 (fr.o.m 6 maj)

Utbildning: Yrkesutbildning sjuksköterska Röda korset.

Andra uppdrag: Arbetar som Företagsrådgivare, anställd sedan 1995.

Närvaro styrelsemöten²⁾: 7/7

JANE OLOFSSON

Ej oberoende ledamot
(arbetstagarrepresentant)
Ordförande för Skandias FTF-förening (Facket för försäkring och finans).

Födelseår: 1982

Invald: 2010

Utbildning: Gymnasial utbildning inom Samhällsvetenskap.

Andra uppdrag: Personskadereglerare, anställd sedan 2005. Ledamot i FTFs förbundsstyrelse. Ledamot i styrelsen för Finans- och försäkringsbranschens arbetslöshetskassa.

Närvaro styrelsemöten²⁾: 10/10

¹⁾ Avser perioden från bolagsstämman 2015 fram till bolagsstämman 2016.

²⁾ Anger närvaro för den period under året som ledamoten varit medlem i styrelsen och respektive utskott.

Styrelsesuppleanter

DAHN ERIKSSON

Ej oberoende suppleant
(arbetstagarrepresentant)
Vice ordförande i Skandias
förening för Sveriges akade-
mikers centralorganisation
(SACO).

Födelseår: 1962

Invald: 2007

Utbildning: Civilekonomexamen
vid Uppsala universitet.

Andra uppdrag: Arbetar som
ekonom, anställd sedan 2001.

Närvaro styrelsemöten²⁾: 1/10

PER-ANDERS KARMEROTH

Ej oberoende suppleant
(arbetstagarrepresentant)
Förste vice ordförande i
Skandias Fälttjänstemän (FSF),
lokalorganisation till FTF (Facket
för försäkring och finans).

Födelseår: 1966

Invald: 2014

Utbildning: Nationalekonomi vid
Linköpings universitet.

Andra uppdrag: Arbetar som
försäkringsrådgivare, anställd
sedan 1992.

Närvaro styrelsemöten²⁾: 0/10

GERT-OVE ZETTERGREN

Ej oberoende suppleant
(arbetstagarrepresentant)
Vice ordförande i Skandias FTF-
förening (Facket för försäkring
och finans).

Födelseår: 1962

Invald: 2015 (fr.o.m 16 decem-
ber)

Utbildning: Gymnasial utbild-
ning (Naturvetenskaplig linje)

Andra uppdrag: Arbetar som
systemansvarig för grupp- och
privatvårdssystemen i Skandia,
anställd sedan 2000.

Närvaro styrelsemöten²⁾: 1/1

Styrelsesekreterare

VIVEKA KLASSON KÄLLSTRÖM

Chefjurist Livförsäkringsbolaget
Skandia, ömsesidigt

Födelseår: 1968

**Styrelsesekreterare
sedan:** 2012

Verkställande direktör

FRANS LINDELÖW

Födelseår: 1962

Anställd i Skandia sedan: 2015

Utbildning: Civilekonomexamen
vid Stockholms universitet.

Bakgrund: Fd vd för Carnegie,
chef för Nordeas svenska
kontorsrörelse samt ledande
befattningar inom bl.a. HSBC
Bank, Salomon Brothers och
Handelsbanken.

Gunnar Palme, Elisabet Annell Åhlund, Gunnar Holmgren och Lars Nordin har avgått från styrelsen under året.

Linda Lundin har under året avgått som styrelsesuppleant.

Närvaro för styrelsemöten och respektive utskott under den period de satt i styrelsen framgår nedan.

Gunnar Palme: styrelsemöten 3/3, Placeringsutskott 1/1, Risk- och revisionsutskott 2/2, Ersättningsutskott 2/2

Elisabet Annell Åhlund: styrelsemöten 3/3, Risk- och revisionsutskott 2/2

Gunnar Holmgren: styrelsemöten 3/3, Placeringsutskott 1/1, Ersättningsutskott 2/2

Lars Nordin: styrelsemöten 4/4

Linda Lundin: styrelsemöten 7/9

²⁾ Anger närvaro för den period under året som ledamoten varit medlem i styrelsen och respektive utskott.

Skandias ledning

FRANS LINDELÖW

Koncernchef och vd Skandia
Födelseår: 1962
Anställd sedan: 2015

BENGT BLOMBERG¹⁾

IT-chef
Födelseår: 1962
Anställd sedan: 1983

VIVEKA KLASSON KÄLLSTRÖM²⁾

Chefjurist
Födelseår: 1968
Anställd sedan: 1997

JOHAN EKSTRÖM

Chef Erbjudande och Marknad
Födelseår: 1970
Anställd sedan: 2011

HÅKAN LJUNG

Riskchef
Födelseår: 1967
Anställd sedan: 2006

MAREK RYDÉN

CFO
Födelseår: 1969
Anställd sedan: 1996

ANNIE SEBELIUS

Kommunikationschef
Födelseår: 1971
Anställd sedan: 2009

HANS STERTE

Kapitalförvaltningschef
Födelseår: 1961
Anställd sedan: 2007

ANNA-CARIN SÖDERBLOM AGIUS

COO
Födelseår: 1967
Anställd sedan: 2007

ØYVIND THOMASSEN

Vd Skandiabanken Aktieföretag (publ)
Födelseår: 1962
Anställd sedan: 1989

BO ÅGREN

Försäljningschef
Födelseår: 1964
Anställd sedan: 1988

MARIE ÅGREN

HR-chef
Födelseår: 1972
Anställd sedan: 2012

Hans Sterte,
Frans Lindelöw
och Marie Ågren

Anna-Carin Söderblom Agius
och Viveka Klasson Källström

Johan Ekström,
Bo Ågren och
Marek Rydén

Bengt Blomberg

Annie Sebelius,
Håkan Ljung och
Øyvind Thomassen

¹⁾ Låmnade sin tjänst som IT-chef i februari 2016, efterträds av Johan Clausén.

²⁾ Låmnade sin tjänst som chefjurist i februari 2016, efterträds av Helena Thortlin.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt med organisationsnummer 516406-0948, avger härmed årsredovisning avseende 2015. Styrelsen har sitt säte i Stockholm.

Organisation och verksamhet

Skandia bedriver traditionell livförsäkrings-, fondförsäkrings- och skadeförsäkringsverksamhet i Sverige och Danmark samt bankverksamhet i Sverige. I koncernen ingår även bland annat ett fastighetsbolag, ett fondbolag och ett kapitalförvaltningsbolag. Detta ger Skandia unika förutsättningar att skapa relevanta och prisvärda erbjudanden kring trygghet, sparande och hälsa. Skandias moderbolag, Skandias livbolag, är ett ömsesidigt bolag vilket innebär att allt överskott går till bolagets försäkringstagare. Samtliga dotterbolag är helägda och får dela ut vinst.

Under 2015 var medelantalet anställda i Skandia 2 693 (2 660) personer vilket är en ökning mot föregående år. Andelen kvinnliga medarbetare samt andelen kvinnliga chefer ligger kvar på ungefär samma nivåer som föregående år 51 (50) procent respektive 42 (43) procent. Medelåldern för samtliga medarbetare i Skandia var 41 (42) år. Personalomsättningen under 2015 har ökat något i jämförelse med föregående år och uppgick vid årets slut till 9,9 (9,5) procent.

Bank- och försäkringsbranschen är en regelstyrd marknad som ställer höga krav på medarbetarnas kompetens och arbetet med att kartlägga kompetensgap och genomföra åtgärder har fortsatt under 2015. Ytterligare en viktig aspekt är medarbetarnas hälsa vilken är beroende av en god arbetsmiljö vilket karaktäriseras av bland annat gott ledarskap, delaktighet, måtydlighet och proaktiva friskvårds-

insatser. Skandia arbetar förebyggande och systematiskt med arbetsmiljö både på avdelnings-, team- och individnivå. Förändringskraften i verksamheten följs årligen upp med hjälp av en återkommande medarbetarundersökning. Skandia som helhet befinner sig på en resultatnivå som visar att vi har en god prestationsnivå och förändringskraft med 73,7 (75,4) jämfört med riktvärdet på 70.

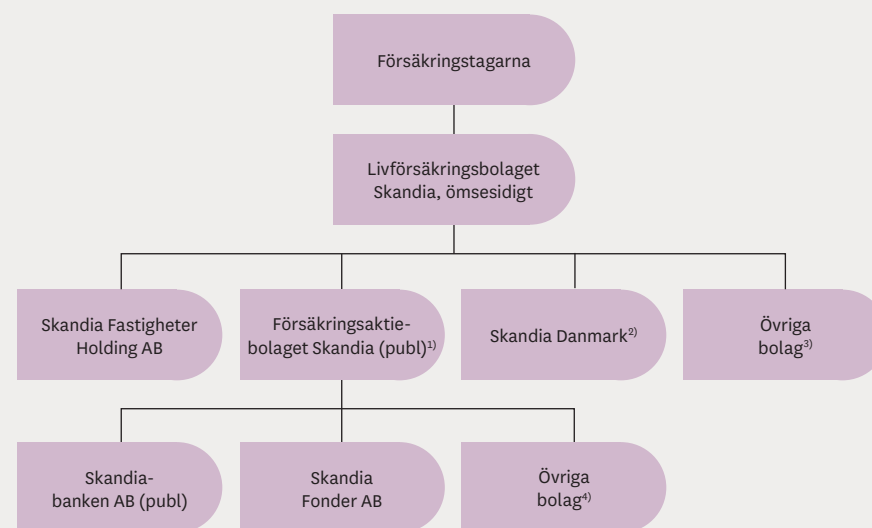
Sedan 2013 har Skandia inte någon rörlig ersättning till de anställda med undantag för provision till de finansiella rådgivarna och resultatandelsstiftelsen Skandianen. Skandialedningen är dock inte berättigad till utfall i resultatandelsstiftelsen. För ytterligare information om ersättningar och förmåner se not 52.

Hållbarhet

Ett ansvarsfullt företagande för Skandia är att införa hållbarhet i affärsverksamheten och bedriva arbetet i enlighet med våra värderingar som vägleder oss att tänka längre. Skandias hållbarhetsarbete omfattar socialt, miljömässigt och ekonomiskt ansvar. Hållbarhetspolicyn utgör vägledning för arbetet och gäller för alla medarbetare inom koncernen. Skandias hållbarhetspolicy grundas på principerna i:

- FN:s Global Compact
- FN:s deklaration om mänskliga rättigheter
- ILO-konventionerna som Sverige förbundit sig att tillämpa
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- FN:s konvention om barns rättigheter

Övergripande beskrivning av Skandiakoncernen

¹⁾ I Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) ingår en dansk filial.

²⁾ I Danmark ingår Skandia Asset Management Fondsmaeglerselskab A/S, Skandia A/S samt Skandia Link Livsforsikring A/S.

³⁾ I övriga bolag ingår Skandia Försäljning AB, Skandia Investment Management AB, Thule Operations Center I UAB, Thule Operations Center II UAB, Skandikon Administration AB samt Skandikon Pensionsadministration AB. Därutöver äger Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, tillsammans med Skandia Fonder AB aktier i Thule Fund SA, SICAV-SIF.

⁴⁾ Övriga bolag som Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) äger avser Skandia Capital AB och Skandia Informationsteknologi AB.

Skandias hållbarhetsstrategi syftar till att integrera miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet i alla delar av verksamheten. Områden som identifierats viktiga är transparens och långsiktighet i kundrelationer, ansvarsfulla investeringar, samhällsansvar, miljöhänsyn, roll som långsiktig arbetsgivare samt affärsetik. Under 2015 har arbetet fortsatt med att sätta mätbara mål och göra löpande uppföljning som en del i verksamhetens affärsplanering. Det har även genomförts flera initiativ för att öka kvaliteten på hållbarhetsarbetet inom området ansvarsfulla investeringar.

Miljöhänsyn är en självklar del av Skandias hållbarhetsarbete men koncernen bedriver ingen tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt Miljöbalken.

Skandia beskriver årligen sitt hållbarhetsarbete i en separat hållbarhetsredovisning, redovisningen följer GRI:s standard för hållbarhetsrapportering version G4.

Väsentliga händelser under året

Ny vd och nya ledamöter i fullmäktige och styrelse

Den andra röstningsperioden till Skandias fullmäktige avslutades under mars och moderbolagets kunder valde in sju nya ledamöter i fullmäktige; Marianne Dicander Alexandersson, Ebba Fåhraeus, Leif Hansson, Therese Johansson, Bo Källstrand, Eva Lindqvist och Ulf Troedsson. De nya ledamöterna tillträdde i samband med bolagsstämman den 6 maj. Vid bolagsstämman valdes även två nya ledamöter in i styrelsen, Lars Lundquist och Christer Löfdahl. De nya ledamöterna ersatte Elisabet Annell Åhlund och Gunnar Holmgren. Hans-Erik Andersson valdes till ny ordförande efter Gunnar Palme som avböjt omval.

Från den 1 november är Frans Lindelöw ny vd och koncernchef för Skandia. För att säkerställa ett smidigt skifte lämnade den tidigare vd:n och koncernchefen Bengt-Åke Fagerman verksamheten först den 31 december 2015 men kvarstår som rådgivare till och med augusti 2016. Frans Lindelöw har många års erfarenhet av ledande befattningar i finansbranschen bland annat som vd för Carnegie och chef för Nordeas svenska kontorsrörelse.

Omstrukturering inom koncernen

Den 31 oktober såldes det danska livförsäkringsbolaget Skandia Livsforsikring A A/S till Nordic Insurance Consolidation Group. Det sålda bolaget har varit stängt för nyteckning sedan 2001 och kundernas avtal påverkas inte av försäljningen.

Verksamheten i Skandiabankens norska filial har den 5 oktober förts över till en självständig norsk bank, Skandiabanken ASA och dess helägda hypoteksbolag, Skandiabanken Boligkreditt AS. Överlåtelsen påverkade inte Skandiabankens resultat då transaktionen hanterades civilrättsligt som en värdeöverföring till moderbolaget, Försäkringsaktiebolaget Skandia, och skatterättsligt som en partiell fission enligt 38 a kap. Inkomstskattelagen (1999:1229). Det egna kapitalet i Skandiabanken AB uppgick efter överlåtelsen till 3,9 miljarder kronor. Skandiabanken ASA børsintroducerades på Oslobörsen den 2 november 2015. Det aktieinnehav som kvarstår i koncernen efter børsintroduktionen redovisas som ett intressebolag och ägs av Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt.

Under året har ett administrativt center etablerats i Vilnius, Litauen. Syftet med etableringen är att sänka kostnaderna för att på sikt kunna erbjuda lägre avgifter och bättre service. Rekrytering av personal har skett under hösten och cirka 70 med-

arbetare har anställts och utbildats i svenska språket samt funktionella uppgifter. Centret förväntas påbörja arbete med försäkringsadministrativa uppgifter under början av 2016.

I augusti offentliggjordes att Moderna Försäkringar förvärvar Skandias verksamhet inom barnförsäkring, vuxen olycksfallsförsäkring samt gravidförsäkring. Transaktionen är villkorad av godkännanden från berörda myndigheter och förväntas slutföras under första halvåret 2016.

Skandias nya fastighetsfond

Den 10 april startade Skandias nya fastighetsfond, Thule Real Estate Fund, en alternativ investeringsfond riktad till institutionella investerare. Fonden som förvaltas av Skandias kapitalförvaltningsbolag ger professionella investerare möjlighet att få en direkt exponering mot avkastningen på Skandia Fastigheter AB:s fastighetsportfölj. Fonden är konstruerad genom en kombination av ett traditionellt fondformat (Luxemburg SICAV-SIF), kapitalandelslån och indexbaserad avkastningsberäkning (IPD) som ger investerare tillgång till avkastningen från en redan existerande fastighetsportfölj. Konstruktionen medger även årsvis likviditet och utdelning av fastigheternas direktavkastning från den underliggande portföljen.

Förändringar i villkoren för traditionell förvaltning

Från och med juni sänkte Skandia garantinivån för nya inbetalningar och nya försäkringar. Tidigare låg hela den inbetalda premien till grund för garantin, i och med sänkningen kommer istället 80 procent av premien användas som beräkningsgrund. Förändringen påverkar inte hur försäkringskapitalet byggs upp eller förräntas och om räntan på sikt återgår till en mer normal nivå kommer garantin återigen

att justeras. Långvarigt låga räntor har utmanat balansen mellan garanterade utbetalningar och god avkastning och den sänkta garantinivån är ett sätt att minska behovet av att binda kapital i lågavkastande räntetillgångar. Detta ger fortsatt flexibilitet att kunna välja placeringar som på sikt kan ge hög avkastning.

Skandias kapitalförvaltning har under de senaste åren gett en bra avkastning vilket har gett upphov till stora överskott som ska fördelas till kunderna som äger bolaget. Skandia har därför under 2015 gjort en extra fördelning till de kunder vars sparkapital varit med och byggt upp det stora överskottet. Det är Skandias sparare med traditionella försäkringar tecknade den 1 september 2014 eller tidigare som fått del av den extra fördelningen (undantaget de försäkringar som tecknats med en total försäkringstid på under fem år, vilka inte heller förräntas med ordinarie återbäringsränta). Det är framförallt fram till den tidpunkten som det stora överskottet har byggts upp. I ett ömsesidigt bolag är det därför spararna från den perioden som ska få del av överskottet. Allokeringen innebär att berörda kunders försäkringskapital ökas som en engångsåtgärd genom en kraftig höjning av återbäringsräntan under december månad på det kapital som ligger till grund för fördelningen. Normalt fördelas överskott med hjälp av återbäringsräntan över en längre tid. I kundernas årsbesked från Skandia framgår det tydligt vilka som berörs. Beloppet kommer tillsammans med den ordinarie återbäringsräntan att redovisas som en totalsumma för året. Fördelat överskott är inte garanterat.

Skandia justerade från och med den 5 november den ordinarie återbäringsräntan till 5 procent. Förändringen är kopplad till försiktigare förväntningar om framtida avkastning.

Nya redovisningsregler

Under 2015 har inga nya redovisningsprinciper med väsentlig inverkan på Skandias redovisning trätt ikraft. För mer information se not 1.

I januari 2016 tillkommer ett antal nya finansinspektionsföreskrifter med anledning av genomförandet av Solvens 2-direktivet. Bl.a. ersätts redovisningsföreskriften FFFS 2008:26 av en ny föreskrift, FFFS 2015:12. Det handlar framförallt om ändringar av hänvisningar som idag görs till Försäkringsrörelselagen (FRL) då FRL skrivs om för att anpassas till Solvens 2. Förändringarna är huvudsakligen redaktionella och bedöms inte ha någon väsentlig inverkan på Skandias finansiella rapporter.

Förbättrade processer gällande penningtvätt

I augusti 2015 uppdaterades Lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (2009:62). Ändringen innebär att personer i politiskt utsatt ställning (PEP) som bor i Sverige omfattas av lagen till skillnad från att tidigare endast avsett utlandsbosatta. Skandia har under året drivit ett projekt i syfte att förändra processer för att uppfylla de nya kraven. Under året har även intern- och externrevisorer samt externa konsulter granskat Skandias arbete med penningtvätt och identifierat ett antal brister. En handlingsplan med åtgärder, ansvariga och tidplan har upprättats och arbetet med att åtgärda bristerna har påbörjats och kommer att fortsätta under 2016.

Ekonomisk översikt Koncernen

Koncernens resultat före skatt uppgick för perioden till 25 176 (19 834) MSEK. Ökade premieinkomster samt ett positivt bidrag från förändring av försäkringstekniska avsättningar är de främsta orsakerna till uppgången jämfört med föregående år. Koncer-

nens resultat har även påverkats positivt, om än mindre 18 072 (43 307) MSEK, av den gynnsamma börsutvecklingen som har haft inverkan på resultatet inom flera av Skandias verksamheter. Inom den traditionella förvaltningen har kapitalavkastningen visat en god utveckling under året och inom fond- och depåförsäkringsverksamheten har de fondvärdesbaserade intäkterna ökat i takt med stigande fondvärden.

Resultat per verksamhetsområde

MSEK	2015	2014
Tekniskt resultat		
Traditionell försäkring	25 842	19 514
Fond- och depåförsäkring	1 023	1 728
Skadeförsäkring	79	-10
Icke tekniskt resultat		
Bankverksamhet	-292	13
Övrig rörelsedrivande verksamhet	47	33
Övriga poster ¹⁾	-1 523	-1 444
Resultat före skatt, kvarvarande verksamhet	25 176	19 834
Skatt	-2 304	-2 793
Resultat verksamhet under avveckling	1 043	386
Årets resultat	23 915	17 427

¹⁾ Övriga poster består i huvudsak av avskrivning av immateriella tillgångar.

Den svenska bankverksamheten visar ett negativt resultat före skatt, -292 (13) MSEK. Resultatnedgången är främst kopplad till en partiell nedskrivning av immateriella tillgångar på 246 (-) MSEK samt ökning av övriga rörelsekostnader vilka främst påverkats av dubbla kostnader för bankplattform samt andra projektkostnader. De dubbla kostnaderna är kopplade till den nya bankplattformen som produktionsattes under våren och där licensen för den gamla plattformen löpte ut under hösten. Trots en stark volymtillväxt är räntenettot, 541 (497) MSEK, fortsatt

pressat på grund av hård konkurrens på bolåne-marknaden tillsammans med fortsatt låga marknadsräntor. Den 2 november börsnoterade Skandia den norska bankverksamheten, denna verksamhet redovisas därför som avvecklad verksamhet, för mer information se not 20.

De försäkringstekniska avsättningarna har under perioden minskat vilket har bidragit till koncernens positiva resultat med 1 687 (-28 244) MSEK. Minskningen förklaras främst av en ökning av diskonteringsräntan vars effekt dock har motverkats betydligt av ett starkt inflöde av premier.

Driftskostnaderna inom försäkringsverksamheten uppgick under året till -3 260 (-3 185) MSEK. Även koncernens totala driftskostnader ökar under året främst till följd av högre personal- och nedskrivningskostnader och uppgick för året till -4 748 (-4 417) MSEK.

Premieutvecklingen under 2015 har varit fortsatt positiv, inbetalda premier uppgick till 41,6 (39,3) miljarder kronor för koncernen. Den höga återbäringsräntan har lett till ett fortsatt inflöde inom den traditionella livförsäkringsverksamheten men volymen har minskat till följd av det insättningstak som infördes under andra halvan av 2014. Den traditionella förvaltningen står för 56 (51) procent av koncernens inbetalda premier. Inbetalda premier inom fond- och depåförsäkring visar på en positiv utveckling jämfört med föregående år. Fond- och depåförsäkring utgör 42 (45) procent av koncernens inbetalda premier. Trots att flera verksamheter avvyttrats under året har den starka premieutvecklingen tillsammans med den positiva utvecklingen av placeringstillgångarna gjort att koncernens förvaltade kapital ökat under året och uppgick per 31 december till 570 674 (547 926) MSEK.

Förvaltad kapital

MSEK	2015	2014
Traditionell förvaltning ¹⁾	366 047	350 208
Fond- och depåförsäkring	175 801	167 454
Fondsparande inom bank och fondbolag	23 065	24 234
Övrigt förvaltad kapital ²⁾	5 761	6 030
Totalt förvaltad kapital	570 674	547 926

¹⁾ Avser förvaltad kapital inom den traditionella livförsäkringsverksamheten i Sverige exkl. affärsstrategiska tillgångar samt förvaltade kapital i den danska traditionella livförsäkringsverksamheten.

²⁾ Placeringstillgångar för den löpande verksamheten främst inom fond- och depåförsäkring.

Balansomslutningen i koncernen uppgick till 627 566 (678 857) MSEK. Placeringstillgångarna som förvaltas inom den traditionella försäkringsverksamheten uppgick till 366 620 (353 138) MSEK och utgör den största delen av balansräkningens tillgångssida. Motsvarande post inom fond- och depåförsäkringsrörelsen uppgick till 175 801 (167 454) MSEK. Den främsta anledningen till ökningen av koncernens tillgångar är den fördelaktiga börsutvecklingen som haft en positiv effekt under året. Ökad utlåning inom den svenska bankverksamheten bidrog positivt till koncernens balansomslutning medan försäljningen av den norska bankverksamheten minskat tillgångarna.

Balansomslutning

MSEK	2015	2014
Traditionell förvaltning	378 293	380 063
Fond- och depåförsäkring	193 129	186 195
Bankverksamhet	55 542	111 633
Övrig rörelsedrivande verksamhet	602	966
Koncernens balansomslutning	627 566	678 857

Moderbolaget

Moderbolagets resultat före skatt uppgick för året till 19 604 (17 545) MSEK. Inbetalda premier och inflytt av kapital ligger fortsatt på en hög nivå, främst drivet av den höga återbäringsräntan under första delen av året. Moderbolagets premieinkomst uppgick för perioden till 23 142 (21 347) MSEK. Trots en avmattning på världens aktiebörser och en uppgång av räntorna uppnås en positiv kapitalavkastning för perioden, 13 263 (41 542) MSEK. Ett kraftigt positivt nettokassaflöde som dock motverkas av en uppgång av diskonteringsräntan har lett till att de försäkringstekniska avsättningarna är nästan oförändrade under året, 226 876 (225 733) MSEK. Förändringen i försäkringstekniska avsättningar har påverkat moderbolagets resultat med -1 350 (-30 240) MSEK.

Totalavkastning, moderbolaget¹⁾

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
9,1%	4,4%	-13,4%	16,4%	9,4%	3,2%	7,3%	6,7%	13,6%	5,3%

Placeringstillgångar, netto	Marknadsvärde (MSEK)		Andelar (%)		Totalavkastning (%)	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Nominella obligationer	117 111	116 686	30,4	31,9	0,5	4,2
Svenska realobligationer	21 579	6 186	5,6	1,7	2,4	8,1
Svenska aktier	32 013	29 311	8,3	8,0	13,4	18,3
Utländska aktier	69 347	67 346	18,0	18,4	1,5	22,8
Fastigheter	40 960	35 416	10,6	9,7	18,8	10,8
Onoterade bolag	36 366	31 468	9,5	8,6	14,1	27,6
Alternativa investeringar	24 658	17 794	6,4	4,9	-3,8	4,9
Affärsstrategiska tillgångar ²⁾	25 347	26 547	6,6	7,3	4,6	4,0
Övrigt	17 343	35 129	4,5	9,5	—	—
Totalt	384 724	365 883	100	100	5,3	13,6

¹⁾ Totalavkastningstabellen är upprättad i enlighet med Svensk försäkrings rekommendationer. Se vidare Svensk försäkrings "Totalavkastningstabell - Rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning"

²⁾ Avser Skandias livbolags dotterbolag till verkligt värde exklusive Skandia Fastigheter Holding AB.

Placeringsstillgångarna har under året stigit med cirka tre procent men ökningen motverkas av att övriga fordringar har minskat vilket är förklaringen till minskningen av moderbolagets balansomsättning, 376 428 (380 257) MSEK.

Kapitalavkastning

Sammantaget uppgick årets avkastning för den traditionella livportföljen till 5,3 (13,6) procent. Det främsta bidraget till portföljens avkastning kom från Skandias fastighetskoncern som under 2015 avkastade 18,8 procent, vilket bidrog med 1,7 procent till årets avkastning. Portföljens placeringar i private equity hade även ett mycket bra år och avkastade 14,1 procent vilket bidrog med 1,2 procent till portföljens totalavkastning. De noterade aktierna slutade året på 5,1 procent efter en volatil utveckling under året, och bidrog med 1,4 procent till årets totalavkastning. Den högre andelen amerikanska dollar under stora delar av året bidrog också positivt till årets avkastning. På minuskontot under 2015 finns portföljens innehav i råvaror och räntebärande placeringar som drog ned årets avkastning med 0,5 procent respektive 0,1 procent. Den aktiva förvaltningen av de traditionella tillgångarna hade också ett lyckosamt år och meravkastningen under året uppgick till 1,1 procent.

Inför 2016 kan vi konstatera att världsekonomin står inför stora utmaningar. De främsta riskerna vi ser är den höga skuldsättningen i världen samt en svagare demografisk situation som tillsammans leder till att tillväxtutsikterna framåt är lägre än vad vi historiskt vant oss med. Den större delen av den avkastning som kommit från världens börser sedan 2009 kommer från högre värderingar, i spåren av den extremt expansiva penningpolitik som bedrivits. I ett läge då penningpolitiken i stort är uttömd ökar riskerna för finansmarknaderna i perioder med tillväxtbesvikelser, emellertid är expansiv penningpolitik en bra

miljö för finansmarknaderna och vår bästa gissning är att 2016 blir ett svårt år där marknaderna kommer att kastas mellan hopp och förtvivlan.

Kollektiv konsolideringsgrad och solvens
Skandias Livbolags kollektiva konsolideringsgrad per den 31 december 2015 uppgick till 106 (116) procent. Den kollektiva konsolideringsgraden visar, för försäkringar med inslag av sparande, värdet av tillgångar i förhållande till försäkringarnas försäkringskapital. Genom att anpassa återbäringsräntan, som fördelar kapitalavkastningen till kunderna, är målsättningen att hålla den kollektiva konsolideringsgraden inom intervallet 95-115 procent. Hur denna anpassning går till regleras i bolagets konsolideringspolicy, mer information om denna finns på skandia.se.

Solvensgraden är ett mått på värdet av tillgångarna i förhållande till de garanterade utfästelserna till försäkringstagarna. Den uppgick till 167 (161) procent per 31 december 2015. De försäkringstekniska avsättningarna ökar något sedan årsskiftet, den ökade skulden är en följd av ett positivt nettokassaflöde som till stor del motverkas av en högre diskonteringsränta. Värdet på tillgångarna har ökat sedan årsskiftet, nettoeffekten blir en ökning av solvensgraden. Solvenskvoten visar hur stort solvenskapitalet är i förhållande till försäkringsrörelselagens lägsta tillåtna marginal, den så kallade solvensmarginalen. Solvenskvoten uppgick till 14 (13), vilket innebär att solvenskapitalet är 14 gånger så stort som det minimikapital lagen kräver.

Tvister

Skandia är inblandad i ett fåtal tvister vars omfattning är att betrakta som normal med hänsyn till den bedrivna verksamheten. De flesta tvister avser mindre belopp och bedöms inte väsentligt påverka koncernens finansiella ställning.

Händelser efter balansdagen

Återbäringsränta

Den 1 februari 2016 sänktes den ordinarie återbäringsräntan på kundernas traditionellt förvaltade försäkringskapital från 5 procent till 4 procent.

Nya ledamöter i styrelsen

Inför Skandias ordinarie bolagsstämma den 11 maj 2016 föreslår valberedningen två nya ledamöter till styrelsen; Reinhold Geijer och Jonas Persson. Nuvarande styrelseledamoten Lars Lundquist har avböjt omval.

Nya ledamöter i fullmäktige

Den tredje omröstningsomgången till Skandias fullmäktige avslutades under våren 2016 och sju nya ledamöter valdes in; Kajsa Lindståhl, Ylva Yngveson, Jan-Åke Stenström, Irma Rosenberg, Magnus Dahlquist, Pia Nilsson och Mattias Forsberg. De nya ledamöterna tillträder vid stämman den 11 maj 2016 och gör fullmäktige fulltaligt med 21 kundvalda ledamöter.

Förändringar i koncernledningen

Under februari 2016 lämnade Bengt Blomberg tjänsten som IT-chef, han efterträds av Johan Clausén. Den sista februari 2016 lämnade Viveka Klasson Källström tjänsten som chefjurist, hon efterträds av Helena Thorlin.

Omfördelning mellan risk- och sparrörelsen

Under januari 2016 omallokerades ett överskott på 5,1 miljarder kronor från riskförsäkringsrörelsen till sparförsäkringsrörelsen, varav cirka 4 miljarder till den kollektiva konsolideringsfonden för hela sparrörelsen. Omfördelningen leder till att den kollektiva konsolideringsgraden förstärks med cirka 1,2 procent per januari 2016.

Förväntad framtida utveckling

Bank- och försäkringsbranschen präglas nu i ännu större utsträckning än tidigare av en omvärld som utvecklas allt fortare. Vi ser tre starka faktorer som tillsammans driver på branschens omdaning, och förstärker varandra; nya regelverk, förbättrade tekniska förutsättningar och högre krav från kunder på tillgänglighet och transparens. Tillsammans skapar detta bättre förutsättningar för våra kunder att hantera sin ekonomi. Detta ställer också högre krav på branschen att skapa nya möjligheter att vägleda och rådge våra kunder på det sätt kunderna föredrar, och att vi kontinuerligt utvecklar affärsmodell och distribution för att motsvara kundernas förväntningar.

Risker och riskhantering

Skandias verksamhet ger upphov till ett brett spektrum av risker, främst marknadsrisk, försäkringsrisk och operativ risk inom Skandias försäkringsverksamhet samt kreditrisk inom bankverksamheten. Ett ändamålsenligt riskhanteringssystem inom koncernen ger styrelsen och ledningen möjlighet att styra och hantera riskerna på ett lämpligt och effektivt sätt.

Skandias risktagande sker primärt i moderbolaget som står för den största delen av koncernens risk, 89 procent i form av kapitalkrav enligt standardformeln i Solvens 2. Skandia arbetar för att maximera värdet till moderbolagets kunder över livstiden av deras försäkringar och hantering av risker förknippade med värdeskapande är av central betydelse. En väsentlig del i Skandias riskarbete är även att hantera risken för att Skandia inte kan fullgöra sina garanterade åtaganden mot försäkringstagarna, den så kallade solvensrisken. Solvensrisken är också den risk som tillsynsmyndigheten främst övervakar. Arbetet med solvensrisk sker för att grundtrygg-

heten i de garantier som finns i Skandias produkter inte ska äventyras.

Skandias risktagande kan innebära att förluster från tid till annan uppstår för till exempel enstaka försäkrings- eller bankprodukter och i placeringsportföljen. Dessutom kan händelser utlösa oväntade förluster i den löpande verksamheten. Inom ramen för riskhanteringssystemet arbetar Skandia kontinuerligt med att identifiera, hantera och kontrollera riskerna i verksamheten så att förlusterna och skadeverkningarna av sådana händelser minimeras.

Solvenssituationen för Skandia är fortsatt god och har förbättrats ytterligare under perioden. Per den 31 december 2015 uppfyllde moderbolaget och reglerade dotterbolag i koncernen alla legala och tillsynsbaserade kapitalkrav med god marginal. Skandia mäter och styr solvensrisken baserat på en intern kapitalmodell. Per den 31 december 2015 uppfylldes även det interna kapitalkravet med god marginal.

Inom regelverksområdet pågår ett antal större förändringar som i varierande grad påverkar eller kan komma att påverka Skandias riskbild och/eller riskhantering. Dessa omfattar bland annat potentiella nya regler för tjänstepensionsföretag och implementeringen av MiFID2/IDD i svensk lag. Skandia bevakar löpande utvecklingen på regelverksområdet och analyserar eventuella konsekvenser för koncernen.

Skandia har under året slutfört sina förberedelser inför ikraftträdandet av Solvens 2 den 1 januari 2016. Moderbolaget har valt att tillämpa en av de övergångsregler som följde med implementeringen av regelverket i svensk lag. Övergångsbestämmelsen rör försäkringsföretag som bedriver verksamhet

som avser tjänstepensionsförsäkringar. Tillämpningen innebär att bolaget från den 1 januari har två solvensregimer, en Solvens 1-regim för tjänstepensionsverksamheten och en blandregim som omfattar hela bolagets solvenssituation. Solvens 1-regimen innebär rapportering och tillsyn enligt äldre regler och blandregimen innebär tillsyn och rapportering enligt Solvens 2. Företagsstyrningsreglerna enligt Solvens 2 är tillämpliga för hela bolaget.

Skandia kommer fortsatt att styra solvensrisken baserat på ett internt riskbaserat kapitalkrav som omfattar hela verksamheten. Det interna kapitalkravet beräknas med Skandias egenutvecklade interna kapitalmodell som ger Skandia bättre förutsättningar att förstå och styra riskerna i verksamheten.

En mer ingående beskrivning av de risker Skandia är exponerad mot samt hur dessa risker hanteras finns beskrivna i not 2.

Femårsöversikt, koncernen

Förvaltningsberättelse

RESULTAT, MSEK	2015	2014	2013	2012	2011
Premieintäkt, skadeförsäkring (efter avgiven återförsäkring)	1 182	1 110	1 039	756	—
Premieinkomst, livförsäkring (efter avgiven återförsäkring)	23 571	22 000	16 068	15 851	15 084
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	18 072	43 307	18 378	20 374	9 468
Försäkringsersättningar, skadeförsäkring (efter avgiven återförsäkring)	-877	-911	-866	-523	—
Försäkringsersättningar livförsäkring (efter avgiven återförsäkring)	-16 660	-15 815	-15 992	-14 081	-13 968
Återbäring och rabatter	-302	-301	-168	11	89
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	26 944	21 232	30 045	15 865	-23 602
Arets resultat	23 915	17 427	27 559	14 068	-26 611
Ekonomisk ställning, MSEK					
Placeringstillgångar ¹⁾	366 620	353 138	324 955	311 160	321 718
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisken	175 801	167 454	145 133	124 611	—
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	229 054	234 711	205 612	217 785	215 067
Konsolideringskapital	166 688	143 304	130 565	108 081	102 617
-varav redovisat eget kapital	147 551	129 751	119 438	97 924	92 606
-varav uppskjuten skatt	5 466	4 455	3 682	3 586	3 025
-varav övervärde i placeringstillgångar – placeringar i koncern- och intresseföretag	13 671	9 098	7 445	6 571	6 986
Kollektivt konsolideringskapital	21 196	46 866	28 351	21 569	11 861
Kapitalbas för försäkringsgruppen ⁹⁾	120 821	108 412	100 068	78 985	85 289
-varav avdrag för immateriella poster	3	—	27	39	34
Kapitalbas för det finansiella konglomeratet	126 268	114 311	104 895	83 429	—
-varav avdrag för immateriella poster	163	333	122	39	—
Erforderlig solvensmarginal för försäkringsgruppen	11 803	11 965	10 520	10 853	8 663
Erforderligt kapitalkrav för det finansiella konglomeratet	16 128	17 195	13 444	13 377	—

Nyckeltal, procent	2015	2014	2013	2012	2011
Skadeförsäkringsrörelsen					
Skadeprocent ³⁾	74	82	83	69	—
Driftskostnadsprocent ⁴⁾	22	21	23	27	—
Totalkostnadsprocent ⁵⁾	96	103	106	95	—
Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent ⁶⁾	0,55	0,60	0,69	0,56	0,52
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning ⁷⁾	4,2	2,9	3,9	4,3	3,2
Totalavkastning ⁷⁾	5,3	13,6	6,7	7,3	3,2
Ekonomisk ställning					
Kollektivt konsolideringsgrad ⁸⁾	106	116	110	108	104
Solvensgrad	167	161	164	150	146
Driftskostnadsprocent ⁹⁾	7,3	7,6	8,8	9,3	11,1
Bankverksamhet					
Kreditförlustnivå ¹⁰⁾	0,01	-0,01	0,03	0,01	—
Kapitaltäckningsgrad ¹²⁾	21,4	14,2	13,5	14,6	—
Primärkapitalrelation ¹³⁾	16,9	12,0	10,9	10,6	—

¹⁾ Värderade till verkligt värde.

²⁾ Enligt sammanläggnings- och avräkningsmetoden.

³⁾ Försäkringsersättningar i förhållande till premieintäkter netto.

⁴⁾ Försäkringsrörelsens driftskostnader i förhållande till premieintäkter netto.

⁵⁾ Försäkringsersättningar samt försäkringsrörelsens driftskostnader i förhållande till premieintäkter netto.

⁶⁾ Livförsäkringsrörelsens driftskostnader i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital enligt totalavkastningstabellen.

⁷⁾ Se not 57.

⁸⁾ Enligt retrospektivmetoden.

⁹⁾ Driftskostnader i förhållande till inbetalda premier.

¹⁰⁾ Kreditförlustnivå i procent av ingående balans för utlåning till allmänheten.

¹¹⁾ Jämförelsetalen har räknats om för att endast avse kvarvarande verksamhet.

¹²⁾ Kapitalbas i förhållande till riskvägda tillgångar.

¹³⁾ Primärt kapital i förhållande till riskvägda tillgångar.

Femårsöversikt, moderbolaget

RESULTAT, MSEK	2015	2014	2013	2012	2011
Premieinkomst, livförsäkring (efter avgiven återförsäkring)	23 126	21 344	15 165	13 851	13 264
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	13 263	41 542	19 285	22 405	6 221
Försäkringssättningar livförsäkring (efter avgiven återförsäkring)	-13 009	-12 799	-12 871	-11 747	-11 810
Återbäring och rabatter	-302	-301	-168	11	89
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	20 235	17 976	29 212	18 111	-26 216
Årets resultat	18 883	15 881	28 333	15 801	-28 806

Ekonomisk ställning, MSEK

Placeringstillgångar ¹⁾	375 015	361 069	331 552	316 478	307 639
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	226 876	225 733	195 671	205 066	201 027
Konsolideringskapital	152 600	136 858	125 113	102 069	92 950
-varav redovisat eget kapital	138 036	126 831	117 307	95 177	85 822
-varav obeskattade reserver	611	498	67	86	39
-varav uppskjuten skatt	282	431	295	235	103
-varav övervärde i placeringstillgångar – placeringar i koncern- och intresseföretag	13 671	9 098	7 445	6 571	6 986
Kollektivt konsolideringskapital	21 196	46 866	28 351	21 569	11 861
Kapitalbas ²⁾	138 934	127 764	117 672	95 498	85 861
-varav avdrag för immateriella poster	—	—	—	—	—
Erforderlig solvensmarginal	9 730	9 685	8 408	8 807	8 663

Nyckeltal, procent

Livförsäkringsrörelsen

Förvaltningskostnadsprocent ³⁾	0,39	0,48	0,51	0,57	0,52
Förvaltningskostnadsprocent inklusive kapitalförvaltningskostnader ³⁾	0,44	0,54	0,58	0,63	0,59

Resultat av kapitalförvaltningen

Direktavkastning ⁴⁾	4,2	2,9	3,9	4,3	3,2
Totalavkastning ⁴⁾	5,3	13,6	6,7	7,3	3,2

Ekonomisk ställning

Kollektiv konsolideringsgrad ⁵⁾	106	116	110	108	104
Solvensgrad	167	161	164	150	146
Driftskostnadsprocent ⁶⁾	6,5	7,4	10,3	11,7	11,7

¹⁾ Värderade till verkligt värde.

²⁾ Enligt sammanläggnings- och avräkningsmetoden.

³⁾ Driftskostnader, exklusive respektive inklusive kapitalförvaltningskostnader, i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital enligt totalavkastningstabellen.

⁴⁾ Se not 57.

⁵⁾ Enligt retrospektivmetoden.

⁶⁾ Driftskostnader i förhållande till premieinkomst.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen och verkställande direktör föreslår att årets resultat i moderbolaget Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt 18 883 MSEK överföres till konsolideringsfonden för respektive försäkringsgren enligt följande:

Konsolideringsfond	MSEK
Förmånsbestämd försäkring	325
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	12 841
Tjänsteanknuten sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring	-148
Individuell traditionell livförsäkring	5 918
Ouppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring samt premiefrielseförsäkring	4
Gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring	-33
Uppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring	-27
Mottagen återförsäkring	3
	18 883

Styrelsen föreslår bolagsstämman att bemyndiga styrelsen att i enlighet med bolagets principer för överskottshantering och löpande beaktande av bolagets solvens – använda upp till konsolideringsfondens medel för slutlig tilldelning i samband med utbetalning av pension och annan försäkringsersättning, överföring av försäkringskapital (flytt) och återköp med mera.

Resultatanalys, moderbolaget

MSEK	Direktförsäkring i Sverige									
	Totalt	Tjänstepensionsförsäkring			Övrig livförsäkring					
		Förmåns- bestämd försäkring ¹⁾	Avgifts- bestämd traditionell försäkring	Tjänste- anknuten sjukförsäkring och premie- befrielse- försäkring	Individuell traditionell livförsäkring	Ouppsägbar sjuk- och olycksfalls- försäkring samt premie- befrielse- försäkring	Gruppliv- och tjänste- gruppliv- försäkring	Uppsägbar sjuk- och olycksfalls- försäkring	Mottagen åter- försäkring	
Premieinkomst efter avgiven återförsäkring ²⁾	23 126	238	15 016	687	6 493	290	326	61	15	
Kapitalavkastning, intäkter	31 380	570	18 659	697	10 418	702	150	173	10	
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Övriga tekniska intäkter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Försäkringsärsättning (efter avgiven återförsäkring) ³⁾	-13 009	-191	-6 912	-715	-4 634	-247	-225	-79	-6	
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	-1 350	66	-1 848	96	344	16	-24	0	0	
Återbäring	-302	0	0	-218	0	-24	-60	0	0	
Driftskostnader	-1 493	-14	-796	-139	-407	-56	-62	-15	-4	
Kapitalavkastning, kostnader	-6 038	-110	-3 579	-135	-2 013	-136	-29	-33	-2	
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-12 079	-219	-7 199	-267	-3 998	-269	-57	-66	-4	
Övriga tekniska kostnader	—	0	0	0	0	0	0	0	0	
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	20 235	340	13 341	6	6 203	276	19	41	9	
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	20 235	340	13 341	6	6 203	276	19	41	9	
Bokslutsdispositioner	-631	0	0	-204	0	-287	-62	-72	-6	
Resultat före skatt	19 604	340	13 341	-198	6 203	-11	-43	-31	3	
Aktuell skatt	-870	-15	-500	-13	-285	-47	-2	-6	-1	
Uppskjuten skatt	149	0	0	63	0	62	12	10	1	
Årets resultat	18 883	325	12 841	-148	5 918	4	-33	-27	3	
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)										
Livförsäkringsavsättning	221 339	4 495	141 996	215	74 290	152	186	5	0	
Avsättning för oreglerade skador	5 537	0	18	2 992	61	2 128	43	295	0	
	226 876	4 495	142 014	3 207	74 351	2 280	229	300	0	

MSEK	Direktförsäkring i Sverige								
	Totalt	Tjänstepensionsförsäkring			Övrig livförsäkring				Mottagen återförsäkring
		Förmånsbestämd försäkring ¹⁾	Avgiftsbestämd traditionell försäkring	Tjänsteanknuten sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring	Individuell traditionell livförsäkring	Ouppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring samt premiebefrielseförsäkring	Gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring	Ouppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring	
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)									
Villkorad återbäring	572		572						
	572	0	572	0	0	0	0	0	0
Totalt återförsäkrades andel av försäkringstekniska avsättningar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTALT ÅTERBÄRINGSMEDEL FÖRE ÅRETS RESULTAT	119 153	1 850	63 948	4 850	40 182	5 111	1 501	1 610	102

¹⁾ Härav avser verksamhetsgrenen ”Kollektivavtalade tjänstepensioner för anställda inom Skandiakoncernen med mera”.

Livförsäkringsavsättning	4 438	4 438							
Konsolideringsfond efter årets resultat	2 159	2 159							

NOTER TILL RESULTATANALYS FÖR MODERBOLAGET

²⁾ Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)

Premieinkomst	23 141	238	15 016	687	6 504	291	326	61	18
Premier för avgiven återförsäkring	-16	0	0	-1	-11	0	0	0	-3
	23 126	238	15 016	686	6 493	290	326	61	15

³⁾ Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)

Utbetalda försäkringsersättningar									
a) Före avgiven återförsäkring	-12 883	-191	-6 918	-526	-4 610	-329	-223	-83	-3
b) Återförsäkrades andel (-)	2	0	0	0	0	0	0	0	2
Förändring i Avsättning för oreglerade skador									
a) Före avgiven återförsäkring	-128	0	7	-190	-24	82	-2	4	-5
b) Återförsäkrades andel (-)	—	0	0	0	0	0	0	0	0
	-13 009	-191	-6 911	-716	-4 634	-247	-225	-79	-6

Räkenskaper

Finansiella rapporter

Resultaträkning	55
Rapport över totalresultat	57
Balansräkning	58
Rapport över förändringar i eget kapital, koncernen	60
Rapport över förändringar i eget kapital, moderbolaget	61
Kassaflödesanalys	62

Noter

1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper	64
2 Risker och riskhantering	73

Noter till resultaträkning

3 Premieinkomst, livförsäkringsrörelsen	83
4 Kapitalavkastning intäkter, teknisk redovisning	83
5 Orealiserade vinster på placeringstillgångar, teknisk redovisning	83
6 Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	84
7 Återbäring och rabatter	84
8 Driftskostnader	84
9 Kapitalavkastning kostnader, teknisk redovisning	85
10 Orealiserade förluster på placeringstillgångar, teknisk redovisning	85
11 Övriga tekniska intäkter och kostnader	85
12 Kapitalavkastning intäkter, icke-teknisk redovisning	85
13 Orealiserade vinster på placeringstillgångar, icke-teknisk redovisning	85
14 Kapitalavkastning kostnader, icke-teknisk redovisning	86
15 Orealiserade förluster på placeringstillgångar, icke-teknisk redovisning	86
16 Resultat bankverksamhet, före bokslutsdispositioner	86
17 Resultat övrig rörelsedrivande verksamhet, före bokslutsdispositioner	87
18 Övriga intäkter och kostnader	87
19 Skatt	87
20 Resultat avvecklad verksamhet	88
21 Nettoresultat per kategori placeringstillgångar samt övriga finansiella tillgångar och skulder	89

Noter till balansräkning

22 Immateriella tillgångar	90
23 Förvaltningsfastigheter	92
24 Placeringar i koncernföretag och intressebolag	93

25 Aktier och andelar	95
26 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	95
27 Derivatinstrument	96
28 Tillgångar för villkorad återbäring	97
29 Fondförsäkringstillgångar	97
30 Tillgångar i Bankverksamhet	97
31 Övriga fordringar	98
32 Avsättning för skatter	99
33 Materiella tillgångar	100
34 Förutbetalda anskaffningskostnader	101
35 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	101
36 Eget kapital	101
37 Obeskattade reserver	102
38 Ej intjänade premier och kvardröjande risker före avgiven återförsäkring	102
39 Livförsäkringsavsättning före avgiven återförsäkring	102
40 Avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring	103
41 Villkorad återbäring	104
42 Fondförsäkringsåtaganden	104
43 Övriga avsättningar	104
44 Skulder i bankverksamhet	105
45 Skulder avseende direkt försäkring	105
46 Övriga skulder	105
47 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	105
48 Poster inom linjen	106
49 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden	107
50 Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningsavtal	115

Övriga upplysningar

51 Leasing	117
52 Medelantal anställda samt löner och ersättningar	117
53 Upplysningar närstående	125
54 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	127
55 Andelar i andra företag	128
56 Händelser efter balansdagen	130
57 Avstämning avkastning i totalavkastningstabell mot finansiella rapporter	130

Resultaträkning

MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2015	2014	2015	2014
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN					
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)		1 182	1 110		
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		30	28	—	—
Försäkringersättningar (efter avgiven återförsäkring)		-877	-911		
Driftskostnader		-256	-237	—	—
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT					
		79	-10	—	—
TEKNISK REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)					
Premieinkomst	3	23 738	22 113	23 142	21 347
Premier för avgiven återförsäkring		-167	-113	-16	-3
		23 571	22 000	23 126	21 344
Kapitalavkastning, intäkter	4	29 046	34 638	31 380	34 399
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	5	5 015	11 588	—	9 168
Intäkter från investeringsavtal		1 229	1 132	—	—
Övriga tekniska intäkter	11	2 197	2 109	—	17
Försäkringersättningar (efter avgiven återförsäkring)					
Utbetalda försäkringersättningar					
Före avgiven återförsäkring	6	-16 439	-15 870	-12 881	-12 938
Återförsäkrarens andel		140	169	—	—
Förändring i Avsättning för oreglerade skador					
Före avgiven återförsäkring		-376	-88	-128	139
Återförsäkrarens andel		15	-26	—	—
		-16 660	-15 815	-13 009	-12 799

MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2015	2014	2015	2014
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)					
Livförsäkringsavsättning					
Före avgiven återförsäkring		2 070	-28 224	-1 033	-30 203
Återförsäkrarens andel		-54	-53	—	—
Försäkringsteknisk avsättning för vilka försäkringstagaren bär risk					
Villkorad återbäring		-316	-37	-317	-37
Övriga försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)		-13	70	—	—
		1 687	-28 244	-1 350	-30 240
Återbäring och rabatter					
	7	-302	-301	-302	-301
Driftskostnader					
	8	-3 004	-2 948	-1 493	-1 587
Kapitalavkastning, kostnader					
	9	-3 702	-2 917	-6 038	-2 025
Orealiserade förluster på placeringstillgångar					
	10	-12 212	—	-12 079	—
Övriga tekniska kostnader					
	11	0	—	0	—
LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT					
		26 865	21 242	20 235	17 976

MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2015	2014	2015	2014
ICKE-TEKNISK REDOVISNING					
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		79	-10	—	—
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		26 865	21 242	20 235	17 976
Kapitalavkastning intäkter	12	349	121	—	—
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	13	—	23	—	—
Kapitalavkastning kostnader	14	-380	-141	—	—
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	15	-44	-5	—	—
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-30	-28	—	—
Resultat från bankverksamhet	16	-292	13	—	—
Resultat övriga rörelsedrivande enheter	17	47	33	—	—
Övriga intäkter	18	0	0	—	—
Övriga kostnader	18	-1 418	-1 414	—	—
RESULTAT FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATT		25 176	19 834	20 235	17 976
Koncernbidrag		—	—	-518	—
Avsättning till periodiseringsfond		—	—	-113	-431
RESULTAT FÖRE SKATT		25 176	19 834	19 604	17 545
Avkastningsskatt och kupongskatt	19	-1 172	-1 739	-812	-1 243
Skatt på årets resultat	19	-1 132	-1 054	91	-421
RESULTAT KVARVARANDE VERKSAMHET		22 872	17 041	18 883	15 881
Resultat avvecklad verksamhet	20	1 043	386	—	—
ÅRETS RESULTAT		23 915	17 427	18 883	15 881
Årets resultat hänförligt till					
- försäkringstagarna		23 720	17 398	18 883	15 881
- kapitalandelsägarna		168	—	—	—
- minoritetsintressen		27	29	—	—

Rapport över totalresultat

MSEK	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
ÅRETS RESULTAT, ENLIGT RESULTATRÄKNING	23 915	17 427	18 883	15 881
Poster som inte omklassificeras till periodens resultat				
Omvärdering av förmånsbestämda pensioner	362	-859	—	—
Andel hänförlig till intressebolag	7	—	—	—
Omfört till resultaträkningen, årets resultat för avvecklade verksamheter	26	—	—	—
Skatter hänförligt till omvärdering av förmånsbestämda pensioner	-4	12	—	—
Skatt hänförlig till intressebolag	-2	—	—	—
	389	-847	—	—
Poster som har omklassificerats eller kan omklassificeras till periodens resultat				
Valutakursdifferenser vid omräkning av utlandsverksamhet				
Vinster/förluster uppkomna under året	-181	112	—	—
Omfört till resultaträkningen, årets resultat för avvecklade verksamheter	225	—	—	—
Skatter hänförligt till valutaomräkningseffekt	23	9	—	—
Säkring av nettoinvestering i utländsk valuta				
Vinster/förluster uppkomna under året	0	0	—	—
Finansiella tillgångar som kan säljas				
Omklassificering till resultatet under året	-2	-13	—	—
Orealiserade värdeförändringar på finansiella tillgångar som kan säljas	-57	-16	—	—
Omfört till resultaträkningen, årets resultat för avvecklade verksamheter	20	—	—	—
Skatter hänförligt till värdeförändringar på finansiella tillgångar som kan säljas	14	5	—	—
Andel av intresseföretags övrigt totalresultat				
Valutakursdifferenser vid omräkning av utlandsverksamhet	-3	—	—	—
Finansiella tillgångar som kan säljas	-7	—	—	—
Skatt andel av intresseföretags övrigt totalresultat	2	—	—	—
	34	97	—	—
Övrigt totalresultat efter skatt	423	-750	—	—
ÅRETS TOTALRESULTAT	24 338	16 677	18 883	15 881
Årets totalresultat hänförligt till				
- försäkringstagarna	24 143	16 648	18 883	15 881
- kapitalandelsägarna	168	—	—	—
- minoritetsintressen	27	29	—	—

Balansräkning

MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014
TILLGÅNGAR					
Immateriella tillgångar	22	9 131	10 799	—	—
Placeringstillgångar					
Byggnader och mark/Förvaltningsfastigheter	23	43 617	36 460	—	—
Placeringar i koncernföretag och intresseföretag	24	1 509	6	46 257	49 598
Andra finansiella placeringstillgångar					
Aktier och andelar	25	144 879	139 050	144 862	138 926
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	26	171 721	165 167	165 437	151 962
Lån		2 548	897	2 548	897
Derivat	27	2 346	3 451	2 240	2 481
Återköpstransaktioner		—	8 107	—	8 107
		366 620	353 138	361 344	351 971
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisk					
Tillgångar för villkorad återbäring	28	28 369	27 958	—	—
Fondförsäkringstillgångar	29	147 432	139 496	—	—
		175 801	167 454	—	—
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar					
Livförsäkringsavsättning		528	628	—	—
Avsättning för oreglerade skador		47	40	—	—
		575	668	—	—
Tillgångar i bankverksamhet	30	55 542	111 633	—	—

MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring		114	116	—	—
Fordringar avseende återförsäkring		30	31	—	1
Övriga fordringar	31	1 562	13 560	2 361	13 188
		1 706	13 707	2 361	13 189
Andra tillgångar					
Aktuell skattefordran	32	564	37	551	6
Uppskjuten skattefordran	32	1 225	1 227	4	4
Materiella tillgångar					
Materiella tillgångar	33	92	91	69	70
Kassa och bank		11 296	14 912	8 740	11 932
		11 388	15 003	8 809	12 002
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränte- och hyresintäkter		2 201	2 393	2 092	2 215
Förutbetalda anskaffningskostnader	34	1 719	1 277	1 192	808
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	35	1 094	1 521	75	62
		5 014	5 191	3 359	3 085
TOTALT TILLGÅNGAR		627 566	678 857	376 428	380 257

MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	36				
Konsolideringsfond		117 380	109 177	119 153	110 950
Andra fonder		-187	-587	—	—
Balanserad vinst		5 053	3 513	—	—
Årets resultat		23 720	17 398	18 883	15 881
Minoritetsintresse		242	221	—	—
Eget kapital hänförligt till kapitalandelsägare		1 316	—	—	—
Årets resultat, minoritet		27	29	—	—
		147 551	129 751	138 036	126 831
Obeskattade reserver	37	—	—	611	498
Försäringstekniska avsättningar					
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	38	302	312	—	—
Livförsäkringsavsättningar	39	222 154	228 139	221 339	220 305
Avsättning för oreglerade skador	40	7 144	6 895	5 537	5 428
Övriga försäringstekniska avsättningar		29	33	—	—
		229 629	235 379	226 876	225 733
Försäringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäringstagarna bär risk					
Villkorad återbäring	41	28 942	28 250	572	289
Fondförsäkringsåtaganden	42	147 454	139 643	—	—
		176 396	167 893	572	289
Andra avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	54	4 215	4 662	72	85
Avsättning för aktuell skatt	32	233	811	206	772
Avsättning för uppskjuten skatt	32	6 710	5 699	287	436
Övriga avsättningar	43	145	147	—	—
		11 303	11 319	565	1 293

MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014
Depåer från återförsäkrare		—	6	—	—
Skulder i bankverksamhet	44	51 480	106 237	—	—
Skulder					
Skulder avseende direkt försäkring	45	1 636	2 124	1 258	1 727
Skulder avseende återförsäkring		8	8	5	—
Derivat	27	2 123	2 821	2 036	2 453
Återköpsttransaktioner		4 399	13 382	4 399	13 382
Övriga skulder	46	1 905	8 838	1 709	7 749
		10 071	27 173	9 407	25 311
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	47	1 136	1 099	361	302
TOTALT EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
		627 566	678 857	376 428	380 257
POSTER INOM LINJEN					
Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser	48	509 697	513 927	310 487	304 907
Övriga ställda panter och därmed jämförliga säkerheter		7 177	18 034	3 258	10 232
Ansvarförbindelser/Eventualförpliktelser		910	15	—	2
Åtaganden		42 419	53 564	28 361	25 605
		560 203	585 540	342 106	340 746

Rapport över förändringar i eget kapital, koncernen

MSEK	Andra fonder							Eget kapital hänförligt till försäkrings-tagarna	Eget kapital hänförligt till kapital- andels-ägare ²⁾	Innehav utan be- stämmande inflytande	Totalt Eget kapital
	Aktie- kapital/ Garanti- kapital	Konsolide- ringsfond	Fond för verkligt värde	Förmåns- bestämda pensions- planer	Omräk- nings- reserv	Balanserad vinst	Årets resultat				
2014											
Ingående balans 1 jan 2014	1	87 200	3	246	-86	4 315	27 531	119 210	—	228	119 438
Vinstdisposition 2014	—	28 333	—	—	—	-802	-27 531	—	—	—	—
Utbetalning till minoritetsägare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-7	-7
lanspråktagen konsolideringsfond	—	-6 357	—	—	—	—	—	-6 357	—	—	-6 357
Omföring mellan fonder ¹⁾	-1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Årets resultat	—	—	—	—	—	—	17 398	17 398	—	29	17 427
Övrigt totalresultat före skatt	—	—	-29	-859	112	—	—	-776	—	—	-776
Skatt redovisat över övrigt totalresultat	—	—	5	12	9	—	—	26	—	—	26
Årets totalresultat	—	—	-24	-847	121	—	17 398	16 648	—	29	16 677
Utgående balans 31 dec 2014	—	109 177	-21	-601	35	3 513	17 398	129 501	—	250	129 751
2015											
Ingående balans 1 jan 2015	—	109 177	-21	-601	35	3 513	17 398	129 501	—	250	129 751
Vinstdisposition 2015	—	15 881	—	—	—	1 517	-17 398	—	—	—	—
Utbetalning till minoritetsägare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-8	-8
Förändring kapitalandelslån	—	—	—	—	—	—	—	—	1 148	—	1 148
lanspråktagen konsolideringsfond	—	-7 678	—	—	—	—	—	-7 678	—	—	-7 678
Årets resultat	—	—	—	—	—	—	23 720	23 720	168	27	23 915
Övrigt totalresultat före skatt	—	—	-46	395	41	—	—	390	—	—	390
Skatt redovisat över övrigt totalresultat	—	—	16	-6	—	23	—	33	—	—	33
Årets totalresultat	—	—	-30	389	41	23	23 720	24 143	168	27	24 338
Utgående balans 31 dec 2015	—	117 380	-51	-212	76	5 053	23 720	145 966	1 316	269	147 551

¹⁾ Omföring hänförlig till fusionen mellan Livförsäkringsaktiebolaget Skandia (publ) och Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt. Efter ombildningen till ett ömsesidigt bolag finns det inget aktie- kapital i moderbolaget.

²⁾ Posten avser kapitalandelslån emitterade av bolag inom Skandia fastighetskoncern vilka har klassificerats som egetkapitalinstrument; detta då låntagarna har rätt att ta del av bolagens resultat, både positiva och negativa. Lånen ingår som en del av konstruktionen av en ny fastighetsfond som erbjuds externa investerare via koncernbolaget Thule Fund SICAV. För mer information se not 36.

Rapport över förändringar i eget kapital, moderbolaget

MSEK	Aktie- kapital	Konsolide- ringsfond	Årets resultat	Eget kapital hänförligt till försäkrings- tagarna
2014				
Ingående balans 1 jan 2014	1	88 973	28 333	117 307
Vinstdisposition 2014	—	28 333	-28 333	—
Anspråktagen konsolideringsfond	—	-6 357	—	-6 357
Omföring mellan fonder ¹⁾	-1	1	—	—
Årets resultat	—	—	15 881	15 881
Övrigt totalresultat efter skatt	—	—	—	—
Årets totalresultat	—	—	15 881	15 881
Utgående balans 31 dec 2014	—	110 950	15 881	126 831
2015				
Ingående balans 1 jan 2015	—	110 950	15 881	126 831
Vinstdisposition 2015	—	15 881	-15 881	—
Anspråktagen konsolideringsfond	—	-7 678	—	-7 678
Omföring mellan fonder ¹⁾	—	—	—	—
Årets resultat	—	—	18 883	18 883
Övrigt totalresultat efter skatt	—	—	—	—
Årets totalresultat	—	—	18 883	18 883
Utgående balans 31 dec 2015	—	119 153	18 883	138 036

¹⁾ Omföring hänförlig till fusionen mellan Livförsäkringsaktiebolaget Skandia (publ) och Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt. Efter ombildningen till ett ömsesidigt bolag finns det inget aktiekapital i moderbolaget.

Kassaflödesanalys

MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2015	2014	2015	2014
Den löpande verksamheten					
Resultat före skatt		25 176	19 834	19 604	17 545
Resultat avvecklad verksamhet		1 043	386	—	—
Justering för poster som ej ingår i kassaflödet i den löpande verksamheten	1	-9 375	-5 048	-3 155	-3 410
Betald skatt		-2 392	-1 158	-1 981	-760
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i tillgångar och skulder		14 452	14 014	14 468	13 375
Omföring kassaflöde från den löpande verksamheten hänförlig till bankverksamhet till Kassaflöde i Bankverksamhet ¹⁾²⁾		-260	-572	—	—
Kapitaltillskott till Bankverksamhet ¹⁾²⁾		-1 667	-981	—	—
Kassaflöde i Bankverksamhet (inklusive kapitaltillskott) ¹⁾²⁾		-1 765	-23	—	—
Utbetalt från konsolideringsfond		-7 678	-6 357	-7 678	-6 357
Kassaflöde från förändring placeringstillgångar/försäkringstekniska avsättningar, där försäkringstagaren bär placeringsrisken, netto	2	-126	135	—	—
Förändring av övriga placeringstillgångar som används i rörelsen, netto		-16 772	-4 798	-18 454	-4 856
Förändring avsättningar för andra risker och avsättningar		-55	-96	0	0
Förändring övriga rörelsefordringar och rörelseskulder		4 084	-3 164	3 619	-1 414
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-9 787	-1 842	-8 045	748
Investeringsverksamheten					
Förändring i koncernföretag/minoritetsandelar	3	3 212	-25	4 049	-3 571
Mottagen utdelning koncernföretag		—	—	400	1 281
Likvidreglerade koncernbidrag föregående år (avgiven)		—	—	—	-60
Övrigt		-28	-41	-20	-22
Kassaflöde från investeringsverksamheten		3 184	-66	4 429	-2 372

MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2015	2014	2015	2014
Finansieringsverksamheten					
Återbetalning lån		—	—	—	—
Förändring kapitalandelsslån		1 148	—	—	—
Betald utdelning		-8	-7	—	—
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		1 140	-7	—	—
ÅRETS KASSAFLÖDE		-5 463	-1 915	-3 616	-1 624
Förändring i likvida medel³⁾					
Likvida medel vid årets början		16 699	18 165	11 932	13 113
Årets kassaflöde		-5 463	-1 915	-3 616	-1 624
Kursdifferens i likvida medel		413	449	424	443
Likvida medel vid årets slut		11 649	16 699	8 740	11 932

¹⁾ I Kassaflödet från den löpande verksamheten före förändringar i tillgångar och skulder, 14 452 (14 014) MSEK, ingår kassaflöde från bankverksamheten 261 (572) MSEK. Samma kassaflöde ingår även i raden Kassaflöde i Bankverksamhet -1 765 (-23) MSEK vilket gör att en omföring mellan dessa på 261 (572) MSEK särredovisas. På samma sätt särredovisas kapitaltillskott till bankverksamheten 1 667 (981) MSEK då detta inte är ett kassaflöde för koncernen men som ingår i Kassaflöde i Bankverksamhet. Övriga flöden i kassaflödesanalysen är exklusive bankverksamhet.

²⁾ Kassaflödesanalysen inkluderar kassaflöde hänförligt till den totala verksamheten, dvs både kvarvarande och avvecklad verksamhet. Den avvecklade verksamheten avser Skandiabanken ASA. Kassaflöden relaterade till avvecklad verksamhet ingår i posterna; Omföring kassaflöde från den löpande verksamheten hänförlig till bankverksamhet till Kassaflöde i Bankverksamhet, 272 (535) MSEK samt Kassaflöde i Bankverksamhet (inklusive kapitaltillskott), -1 316 (3 553) MSEK.

³⁾ Som likvida medel redovisas banktillgodohavanden, clearingfordringar respektive clearingskulder samt dagslån med ursprunglig löptid kortare än tre dagar.

Noter till kassaflödesanalysen

MSEK	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
1) Justering för poster som ej ingår i kassaflödet i den löpande verksamheten				
Resultat försäljning koncernföretag	-613	—	-254	—
Nedskrivning koncernföretag	—	—	3 329	-65
Resultat intresseföretag	-34	20	—	—
Kreditförluster	34	63	—	—
Förändring förutbetalda anskaffningskostnader	-446	-251	-384	-101
Värdeförändringar placeringstillgångar	-2 042	-17 581	3 063	-14 945
Värdeförändringar utlåning	66	-112	—	—
Av- och nedskrivningar	1 768	1 517	21	18
Förändring förutbetalda avgifter	0	0	—	—
Förändring av försäkringstekniska avsättningar	-1 331	28 402	1 445	30 067
Avsättning till pensioner enligt IAS19	93	92	—	—
Förändring övriga avsättningar	-60	-104	—	—
Obeskattade reserver	—	—	631	431
Ej realiserat valutakursresultat	-6 810	-17 094	-6 722	-17 034
Justering för utdelning från koncernföretag	—	—	-4 284	-1 781
	-9 375	-5 048	-3 155	-3 410
2) Kassaflöde från förändring placeringstillgångar/ försäkringstekniska avsättningar där försäkringstagaren bär risken, netto				
Förändring försäkringstekniska avsättningar, där försäkringstagaren bär placeringsrisken, netto	1 858	3 399	—	—
Köp och försäljning placeringstillgångar, där försäkringstagaren bär risken, netto	-1 984	-3 264	—	—
	-126	135	—	—

MSEK	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
3) Förändring i koncernföretag/minoritetsandelar				
Förvärv dotterbolag	—	—	—	-746
Försäljning dotterföretag	3 214	—	3 069	—
Förvärv intresseföretag	—	-25	—	-25
Kapitaltillskott	-2	—	-596	—
Förändring lån koncernföretag	—	—	1 576	-2 800
	3 212	-25	4 049	-3 571
Upplysningar om erhållna och betalda räntor				
Erhållna räntor	10 333	8 928	8 144	3 317
Betalda räntor	3 680	2 533	2 545	367

Noter

Alla belopp i **MSEK** om ej annat anges.

1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

Innehållsförteckning

1. Allmän information
2. Grund för årsredovisningens upprättande
3. Ändrade redovisningsprinciper
4. Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar och kritiska bedömningar för redovisningsändamål
5. Koncernredovisning
6. Uppställningsform i resultat- och balansräkning
7. Utländsk valuta
8. Immateriella tillgångar
9. Placeringsstillgångar
10. Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisken
11. Finansiella instrument i bankverksamheten
12. Nedskrivning av tillgångar
13. Försäkringsavtal och finansiella avtal
14. Pensioner för egen personal
15. Andra avsättningar
16. Leasing
17. Obeskattade reserver
18. Skatt
19. Koncernbidrag och aktieägartillskott i juridisk person
20. Eventualförpliktelser
21. Kassaflödesanalys

1. Allmän information

Denna årsredovisning och koncernredovisning för Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt med organisationsnumret 516406-0948 avser perioden 1 januari 2015 - 31 december 2015. Skandia har sitt säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Lindhagensgatan 86, Stockholm. Den 4 april 2016 har denna årsredovisning godkänts för utfärdande av styrelsen i Skandia. Resultat- och balansräkningen blir föremål för fastställelse på ordinarie bolagsstämman som ska hållas den 11 maj 2016.

2. Grund för årsredovisningens upprättande

Årsredovisningen för 2015 har upprättats enligt International Financial Reporting Standards (IFRS). Det innebär att samtliga av EU godkända IFRS och tillhörande uttalanden från IFRS Interpretations Committee har tillämpats. Vidare har även lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÄRFL) och Finansinspektionens föreskrift, FFFS 2008:26 samt RFR 1 "Kompletterande redovisningsnormer för koncerner" tillämpats. I moderbolaget tillämpas RFR 2 "Redovisning för juridiska personer" från Rådet för finansiell rapportering, så kallad lagbegränsad IFRS, vilket innebär att samtliga av EU godkända IFRS tillämpas med de tillägg och begränsningar som kommer av svensk lag. De skillnader detta innebär för moderbolaget beskrivs i berörda avsnitt nedan. Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna för både moderbolaget och koncernen presenteras i svenska kronor avrundat till närmaste miljontal. De redovisningsprinciper som redovisas nedan har tillämpats genomgående för alla perioder som presenteras i de finansiella rapporterna.

3. Ändrade redovisningsprinciper

Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB för räkenskapsåret 2015

· IFRIC 21 Avgifter

Detta tolkningsmeddelande behandlar vid vilken tidpunkt en avgift ska skuldföras. För Skandia har det inneburit att fastighetsskatten har skuldförts redan på räkenskapsårets första dag även om skatten egentligen avser hela verksamhetsåret.

Företagsledningens bedömning är att övriga nya och ändrade standarder och tolkningar som gäller från 1 januari 2015 inte har haft någon väsentlig påverkan på koncernens finansiella rapporter.

Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB för räkenskapsår 2016 eller senare

· IFRS 9 Finansiella instrument

IFRS 9 Finansiella instrument introducerar nya krav för klassificering och värdering av finansiella tillgångar och finansiella skulder samt bortbokning av dessa. IFRS 9 ska tillämpas för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2018 eller senare. Standarden är dock ännu inte godkänd av EU. En diskussion pågår om att tillåta försäkringsföretag att skjuta upp implementeringen i redovisningen så att den sammanfaller med implementeringen av den nya redovisningsstandarden för försäkring, IFRS 4, dock senast till 1 januari 2021. Något beslut om detta har ännu inte fattats. I december 2011 ändrades IFRS 7 vilket innebär utökade upplysningskrav i den period när IFRS 9 tillämpas för första gången. De huvudsakliga principerna i IFRS 9 beskrivs nedan:

Enligt IFRS 9 ska alla redovisade finansiella tillgångar, som omfattas av IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering, fortsättningsvis värderas till antingen upplupet anskaffningsvärde eller verkligt värde. Finansiella tillgångar som hålls inom en affärsmodell vars syfte är att uppbära de kontrakterade kassaflödena, och instrument som endast har kontrakterade flöden i form av kapitalbelopp och räntor på utestående kapitalbelopp, ska värderas till upplupet anskaffningsvärde vid rapportperiodens slut. Alla andra finansiella tillgångar ska värderas till verkligt värde via resultaträkningen eller Övrigt totalresultat. IFRS 9 påverkan vad gäller klassificering och värdering av finansiella skulder är främst relaterat till förändringar i verkligt värde som beror på förändringar i kreditrisk för en finansiell skuld. Enligt IFRS 9 ska, för finansiella skulder som klassificeras till verkligt värde via resultaträkningen, det belopp av förändring i verkligt värde som beror av förändring i kreditrisk för skulden presenteras i Övrigt totalresultat. Detta gäller givet att redovisningen av effekterna av förändring i skuldens kreditrisk i Övrigt totalresultat inte skapar eller ökar fel av matchningen i redovisningen av resultatet. Förändringar i verkligt värde beroende på skuldens kreditrisk kommer inte att klassificeras om till resultaträkningen efterföljande period. Under nu gällande IAS 39, presenterades hela beloppet av förändring i verkligt värde i resultaträkningen. IFRS 9 inkluderar också nya principer för nedskrivningar. De nya principerna innebär att man beräknar reserveringar för kreditförluster utifrån förväntade kreditförluster snarare än inträffade. Detta innebär en redovisning av ett års förväntad förlust redan vid första redovisningstillfället. Vid en väsentlig ökning av kreditrisken ska nedskrivningsbeloppet motsvara de kreditförluster som förväntas uppkomma under kreditens återstående löptid. Principerna för säkringsredovisning i IFRS 9 förändras också och ger större möjlighet att koppla säkringsaktiviteterna till den faktiska riskhanteringen. De retrospektiva beräkningarna av effektiviteten i säkringarna ersätts med mer kvalitativa bedömningar. Företagsledningens bedömning är att tillämpningen av IFRS 9 kommer att påverka de redovisade beloppen vad gäller koncernens finansiella tillgångar och skulder, framförallt avseende bankverksamheten. En detaljerad analys är ännu inte gjord av effekterna vid tillämpning och dessa kan därför ännu inte kvantifieras.

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

• IFRS 15 Intäkter

Standarden ska tillämpas för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2018 eller senare. Avsikten är att standarden ska ersätta befintliga standarder och uttalanden om intäkter. En samlad modell för intäktsredovisning föreslås oberoende av bransch och typ av transaktion. Detta ska ske enligt en femstegsmodell som i korthet innebär att ett företag ska redovisa intäkter i takt med att prestationsåtaganden i avtal fullgörs. Ett företag ska för varje kontrakt med kund identifiera prestationsåtaganden för varje produkt eller tjänst och därefter sätta ett transaktionspris som fördelas till respektive prestationsåtagande. En intäkt ska därefter redovisas när respektive prestationsåtagande fullgörs. Standarden är inte tillämplig på försäkringskontrakt men däremot för investeringskontrakt för de delar som bedöms utgöra en tjänst. IFRS 15 medför också utökade upplysningskrav. Standarden kommer att ha begränsad påverkan på Skandia.

• IFRS 16 Leasing

IASB har publicerat den nya standarden avseende leasing. IFRS 16 introducerar en ”right of use model” och innebär för leasetagaren att i stort sett samtliga leasingavtal ska redovisas i balansräkningen. Undantagna är leasingavtal med en leasingperiod som är 12 månader eller kortare samt leasingavtal som uppgår till mindre värden. Redovisningen för leasegivare är i princip oförändrad. Ikraftträdandedatum är den 1 januari 2019 med möjlighet till tidigare tillämpning. Den nya standarden bedöms ha låg påverkan på Skandias balansräkning. Det är framför allt våra hyreskontrakt som ska redovisas i balansräkningen.

Företagsledningens bedömning är att övriga nya och ändrade standarder och tolkningar inte kommer att få någon väsentlig påverkan på koncernens finansiella rapporter den period de tillämpas för första gången.

Ny redovisningsföreskrift från Finansinspektionen

Från och med 1 januari 2016, ersätts FFFS 2008:26 Föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag av FFFS 2015:12 med samma namn. I den nya föreskriften görs framförallt ändringar av hänvisningar till Försäkringsrörelselagen (FRL) då FRL skrivs om för att anpassas till Solvens 2. Ytterligare förändringar tillkommer som en följd av ändringar i årsredovisningslagen vilket i sin tur beror på EU:s nya redovisningsdirektiv. Samtliga förändringar är huvudsakligen redaktionella och har ingen väsentlig påverkan på Skandias finansiella rapporter.

4. Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar och kritiska bedömningar för redovisningsändamål

För att upprätta redovisningen måste ledningen i vissa fall använda sig av uppskattningar och bedömningar. Dessa baseras på tidigare erfarenheter och antaganden som anses vara rättvisande och rimliga. Dessa uppskattningar och bedömningar påverkar redovisade belopp i både balansräkningen och resultaträkningen liksom åtaganden utanför balansräkningen. De viktigaste antagandena om framtiden och källor till osäkerhet som kan påverka de redovisade beloppen för tillgångar och skulder är relaterade till:

- Immateriella tillgångar
- Förvaltningsfastigheter
- Onoterade värdepapper
- Fondinnehav
- Reservering för osäkra lånefordringar
- Finansiella avtal respektive försäkringsavtal

- Försäkringstekniska avsättningar
- Förutbetalda anskaffningskostnader
- Pensioner för egen personal
- Tvister
- Uppställningsform i koncernens resultat- och balansräkning

Immateriella tillgångar

Den avskrivningstid som används på de aktiverade anskaffningskostnaderna bygger på antaganden om nyttjandeperiod. Vid bedömningen av om en eventuell nedskrivning behöver göras beräknas återvinningsvärdet på investeringen. Detta beräknas med hjälp av olika antaganden och bedömningar som till exempel marknadsförändringar och driftskostnader, se not 22.

Förvaltningsfastigheter

Vid beräkning av de kassaflöden som används vid värdering av fastigheter görs flera antaganden och bedömningar. De omfattar parametrar som hyres- och kostnadsutveckling, inflation, direktavkastningskrav och kalkylränta. En förändring i någon av dessa parametrar på grund av förändringar i vakansgrad, marknadsvillkor eller liknande påverkar de beräknade kassaflödena och därmed värdet på fastigheterna, se not 23.

Onoterade värdepapper

Vid värdering av finansiella instrument som saknar noterade priser på en väl fungerande marknad måste vedertagna värderingsmodeller användas. Dessa bygger på såväl antaganden, om till exempel jämförbarhet, som uppskattningar och marknadsparametrar. Då det inte finns något enskilt antagande som påverkar värderingen av samtliga onoterade innehav får en förändring av ett antagande en mycket begränsad påverkan på resultat- och balansräkning.

Fondinnehav

Vid fastställandet av om större fondinnehav ska betraktas som dotter- eller intressebolag, och därmed konsolideras i koncernen, ska möjligheten till inflytande bedömas. Där bedömningen är att något betydande inflytande inte finns redovisas därmed innehaven som ett fondinnehav och inte som dotter- eller intressebolag. Skillnaden i koncernens balans- och resultaträkning om en annan bedömning av inflytande görs och konsolidering sker är immateriell. Om Skandia äger andelar i någon av sina egna fonder så konsolideras fonden om ägarandelen överstiger 35 %.

Reservering för osäkra lånefordringar

Vid bedömning av värdet på osäkra lånefordringar görs en uppskattning av de framtida kassaflödena med hänsyn till låntagarens återbetalningsförmåga samt uppskattning av det verkliga värdet på eventuella säkerheter. Vid bedömning av lånefordringar som värderas gruppvis, primärt konto- och kortkrediter, privatlån och avbetalning avseende bilkrediter, utgår värdering från historiska utfall på fallissemang.

Finansiella avtal respektive försäkringsavtal

För att bestämma vad som anses vara ett finansiellt avtal respektive ett försäkringsavtal måste bolaget ta ställning till vad som anses vara en signifikant risk, se nedan under rubrik 13, Försäkringsavtal och finansiella avtal.

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

Försäkringstekniska avsättningar

Värderingen av livförsäkringsavsättningarna innehåller flera bedömningar och antaganden. Antaganden görs om bland annat dödlighet, sjuklighet och avgiftsuttag. De dödlighetsantaganden som tillämpas har sin grund i en branschgemensam undersökning men har anpassats till Skandia utifrån koncernens erfarenheter. Avgiftsantaganden innebär en bedömning av framtida kostnadsutveckling samt framtida tillväxt på kapitalet och löptid. Dessa antaganden bygger på bolagets erfarenheter. För känslighetsanalys se vidare i not 2.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Vid fastställandet av i vilken takt de förutbetalda anskaffningskostnaderna ska kostnadsföras görs antagande om förväntad återköps- eller dödsfallsfrekvens. Dessutom påverkar bedömningen av avgiftsuttaget på både traditionella livförsäkringar och fondförsäkringar bedömningen av eventuellt nedskrivningsbehov av balansposten.

Pensioner för egen personal

Vid beräkning av Skandias pensionsskuld, på koncernnivå enligt IAS 19, görs antaganden om främst löneutveckling, inflation, avkastning och diskonteringsränta men även anställningstid och dödlighet. Den absolut viktigaste faktorn är diskonteringsräntan som baseras på bostadsobligationsräntan. Övriga antaganden sätts utifrån förväntad långsiktig utveckling. Se vidare i not 54.

Tvister

Inom ramen för den normala affärsverksamheten har Skandia ett antal tvister. De flesta avser mindre belopp och bedöms inte väsentligt påverka bolagets finansiella ställning. I de fall det rör större belopp görs en bedömning av det sannolika ekonomiska utfallet och behovet av en eventuell avsättning.

Uppställningsform i koncernens resultat- och balansräkning

En avvikande uppställning av resultaträkningen har valts i koncernen, där framför allt banken, men även övriga rörelsedrivande dotterbolag, redovisas på separat rad med tillhörande noter då detta bedöms ge en tydligare och mer transparent bild av koncernen. Av samma skäl redovisas även bankens tillgångar och skulder på egna rader i balansräkningen.

5. Koncernredovisning

I koncernredovisningen ingår moderbolaget och de dotterbolag i vilka moderbolaget har ett bestämmande inflytande. Det bestämmande inflytandet definieras som att ha kontroll över företaget, att ha del i rörlig avkastning från företaget och att kunna använda sin kontroll till att påverka avkastningen. Dotterbolagen konsolideras enligt förvärvsmetoden. Dotterbolagens identifierbara tillgångar och skulder värderas vid anskaffningstidpunkten till verkligt värde. Om anskaffningskostnaden är större än nettotillgångarnas verkliga värde redovisas skillnaden som goodwill. Om anskaffningskostnaden är lägre bokförs mellanskillnaden mot resultatet. Resultatet från verksamheter som förvärvats eller avyttrats under året redovisas i koncernredovisningen från förvärvstidpunkten och fram till den dag när det bestämmande inflytandet upphör. Alla koncerninterna balansposter, intäkter och kostnader elimineras vid konsolideringen. Intressebolag och samarbetsarrangemang konsolideras enligt kapitalandelsmetoden. Som intressebolag, betraktas de bolag där Skandia utövar ett betydande men inte bestämmande inflytande, vanligtvis genom innehav av 20-49 procent av rösterna. Inom kapitalförvaltningen finns investeringar där moderbolaget innehar mer än 20 procent av rösterna. Dessa investe-

ringar förvaltas av externa förvaltare och Skandia har inget inflytande över investeringsstrategier eller avkastning. Innehaven redovisas som andra aktieinnehav under rubriken Aktier och andelar. Samarbetsarrangemang är redovisningsmässigt de företag för vilka koncernen genom samarbetsavtal med en eller flera parter har ett gemensamt bestämmande inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen.

Avvecklad verksamhet

Skandiabanken ASA børsintroducerades på Oslobörsen den 2 november 2015 och denna verksamhet redovisas därför i resultaträkningen på raden Avvecklad verksamhet. Omklassificeringen har inte föranlett någon ändring av värderingen av tillgångar och skulder.

Den 31 oktober 2015 såldes det danska livförsäkringsbolaget Skandia Livsforsikring A A/S. Bolagets påverkan på koncernens resultat och balansomslutning bedöms som oväsentligt och redovisas därför inte som avvecklad verksamhet.

6. Uppställningsform i resultat- och balansräkning

I koncernens balansräkning inkluderas Skandias samtliga dotterbolag på respektive rad med undantag för Skandiabanken AB (publ). Bankens tillgångar respektive skulder, eliminerade för koncerninterna poster, redovisas på egna rader i balansräkningen benämnda Tillgångar respektive Skulder i bankverksamheten. I resultaträkningen redovisas Skandiabanken AB (publ):s resultat före skatt på en egen rad i det icke-tekniska resultatet. Skatten redovisas tillsammans med övriga skatter. I Rapport över totalresultatet inkluderas Skandiabanken AB (publ) rad för rad. I raden Resultat övrig rörelsedrivande verksamhet redovisas nettoresultatet före skatt för Skandikon Administration AB, Skandikon Pensionsadministration AB, Thule Operation Center I UAB, Thule Operation Center II UAB, Skandia Asset Management Fondsmäglerselskap A/S, Skandia A/S, Skandia Capital AB, Skandia Fonder AB och Skandia Investment Management AB. Skatten redovisas tillsammans med övriga skatter.

7. Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas, när de tas in i redovisningen, till SEK enligt transaktionsdagens valutakurs. Som approximation för transaktionsdagens valutakurs används periodens genomsnittskurs i resultaträkningen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till SEK med balansdagens valutakurser. Valutakursdifferenser som därigenom uppstår redovisas i resultaträkningen som valutaresultat netto. Omräkning av balansräkningen i koncernens utländska dotterbolag, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, görs från deras funktionella valuta till SEK med balansdagens valutakurser. Resultaträkningen omräknas till periodens genomsnittskurs. Omräkningsdifferenser som uppkommer till följd av att eget kapital omräknas efter en annan kurs vid årets slut än vid dess början och att årets resultat i balansräkningen omräknas efter en annan kurs än i resultaträkningen redovisas i Övrigt totalresultat. Aktier i koncernföretag värderas till valutakursen vid investeringstidpunkten.

8. Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar vid rörelseförvärv

Goodwill förvärvat i rörelseförvärv värderas till anskaffningsvärdet med avdrag för nedskrivningar. Nedskrivningsbehov av goodwill provas årligen eller då händelser eller omständigheter indikerar en värdenedgång. I syfte att pröva goodwill för nedskrivning allokeras den vid förvärvstidpunkten till kassagenererande enhet. Nedskrivningsbehov fastställs genom att bedöma

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

återvinningsvärdet för den kassagenererande enheten som goodwillen är kopplad till. Om återvinningsvärdet är lägre än det redovisade värdet redovisas nedskrivning i resultaträkningen. Anskaffningsvärdet för andra immateriella tillgångar vid ett rörelseförvärv motsvaras av verkligt värde vid förvärvstidpunkten. Immateriella tillgångar med bestämbar nyttjandeperiod skrivs av över nyttjandeperioden och nedskrivningsprövas minst årligen. För immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod sker ingen avskrivning men de nedskrivningsprövas minst årligen. Se vidare i not 22.

Övriga immateriella tillgångar

Övriga immateriella tillgångar i koncernen redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan. De består främst av förvärvat eller egenutvecklad programvara som bedöms ha ett ekonomiskt värde under kommande år. Alla internt utarbetade immateriella tillgångar som avser egenutvecklad programvara redovisas endast om samtliga av följande villkor uppfylls:

- Det finns en identifierbar tillgång.
- Det är troligt att den tillgång som utarbetats kommer att generera framtida ekonomiska fördelar.
- Tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Årligen eller oftare om indikationer finns på att återvinningsvärdet på tillgången är lägre än det bokförda värdet nedskrivningsprövas tillgången.

9. Placeringsstillgångar

Placeringsstillgångar utgörs av Byggnader och mark, Placeringar i koncernföretag och Andra finansiella placeringsstillgångar. Köp och försäljning av värdepapper, derivat och valutor redovisas i, respektive bokas bort från, balansräkningen per affärsdagen, det vill säga den dag affären genomförs. Motpartens fordran eller skuld redovisas mellan affärsdagen och likviddagen brutto under posten Övriga skulder eller Övriga fordringar. Om clearing sker via ett clearinginstitut redovisas posten netto. Köp och försäljning av byggnader och mark redovisas i balansräkningen på tillträdesdagen. Övriga finansiella tillgångar och skulder upptas i balansräkningen per likviddag. Tillgångarna bokas bort från balansräkningen när de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena upphör eller om företaget i allt väsentligt överför samtliga de risker och fördelar som är förknippade med ägande av den. Lån avförs från balansräkningen när de är förutbetalda eller inlösta. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när åtagandet upphör. Finansiella tillgångar och skulder nettoredovisas i balansräkningen när det finns en legal rätt att reglera transaktioner och det finns en intention att erlagga likvid netto eller realisera tillgången och erlagga likvid för skulden samtidigt.

Byggnader och mark

Samtliga moderbolagets fastigheter redovisas enligt IAS 40 Förvaltningsfastigheter. Samtliga är klassificerade som förvaltningsfastigheter då de innehas för att inbringa hyresintäkter eller värdestegring eller en kombination av dessa. Fastigheterna värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Verkligt värde fastställs genom en extern värdering. Värderingsföretagen använder sig av en kassaflödesbaserad modell kompletterad med en ortsprisanalys för att jämföra med liknande fastigheter som sålts under en relevant jämförelseperiod. Inför årsbokslut värderas samtliga fastigheter. Vid kvartalsboksluten värderas en modellportfölj motsvarande cirka 15 procent av fastighetsbeståndet och värdeförändringen per fastighetssegment appliceras på det totala beståndet. Se vidare i not 23. Tillkommande utgifter läggs till det redovisade värdet endast

om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Placeringar i koncernföretag

Aktier i koncernföretag värderas till anskaffningsvärde. Om det verkliga värdet på balansdagen bedöms understiga anskaffningsvärdet skrivs tillgången ned. Nedskrivningen redovisas i resultaträkningen. Om värdet bedöms öka igen återförs nedskrivningen via resultaträkningen.

Finansiella instrument i försäkringsrörelsen

Klassificering

Skandia har i enlighet med IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering, klassificerat sina finansiella instrument i olika kategorier. Dessa kategorier bestämmer hur instrumenten värderas efter anskaffningstidpunkten.

- Finansiella tillgångar och Finansiella skulder som värderas till verkligt värde via resultaträkningen

I dessa ingår samtliga finansiella instrument på tillgångssidan och skuldsidan med undantag för en mindre låneportfölj. I dessa kategorier återfinns således även de tillgångar där försäkrings-tagaren bär placeringsrisken och de åtaganden som är kopplade till dessa. Kategorin delas in i två underkategorier. Den ena består av tillgångarna och skulderna där Skandia initialt har valt denna klassificering då utvärderingen görs på basis av verkligt värde. Den andra, Innehav för handel, innehåller derivaten som definitionsmässigt klassificeras i denna underkategori.

- Lånefordringar och kundfordringar

I denna kategori ingår bland annat lån, kassa och fondlikvidfordringar.

- Övriga finansiella skulder

Här återfinns finansiella skulder, som fondlikvidskulder och leverantörsskulder. I försäkringsrörelsen finns inga instrument som är klassificerade som Finansiella tillgångar som hålls till förfall eller Finansiella tillgångar som kan säljas. För klassificering av finansiella instrument i Skandia-banken AB (publ) se avsnitt 11.

Värdering

Vid värdering till verkligt värde klassificeras varje innehav in i en av tre värderingsnivåer:

- Nivå 1 värdering till noterade priser på en aktiv marknad.
- Nivå 2 beräknade värden som bygger på observerbara marknadsnoteringar för liknande instrument.
- Nivå 3 beräknade värden som bygger på antaganden och bedömningar samt, om det finns lämpliga sådana, observerbara marknadsnoteringar.

Med noterade priser på en aktiv marknad menar Skandia att noterade priser finns lätt tillgängliga på en börs, hos en mäklare eller liknande och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande transaktioner på affärsmässiga villkor. Finns ingen aktiv marknad används olika värderingstekniker som i så stor utsträckning som möjligt bygger på observerbara marknadsnoteringar.

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

Noterade aktier

Aktier redovisas vid anskaffningstillfället till köpeskilling minus transaktionskostnad, vilken kostnadsförs direkt. Därefter sker värdering till verkligt värde. Med verkligt värde avses försäljningsvärdet på balansdagen. För aktier noterade på en auktoriserad börs eller marknadsplats med en aktiv marknad beräknas försäljningsvärdet med senast noterad köpkurs eller om sådan saknas senast noterad betalkurs på balansdagen. Är marknaden inaktiv eller om noterad kurs saknas används olika värderingstekniker. Dessa bygger i så stor utsträckning som möjligt på observerbara kurser men även andra bedömningar och antaganden används.

Onoterade aktier

Onoterade aktier redovisas vid anskaffningstillfället till köpeskilling minus transaktionskostnad, vilken kostnadsförs direkt. Därefter sker värdering till verkligt värde. Innehav i onoterade aktier sker via så kallade Private Equityfonder. Värderingen görs av respektive förvaltare. Värdering av de underliggande portföljbolagen baseras på systematisk jämförelse med marknadsnoterade jämförbara bolag eller till ett värde baserat på en aktuell tredjeparts transaktion. I andra fall är värderingarna baserade på diskonterade kassaflöden eller andra metoder baserade på andra icke observerbara data. Värderingen görs i enlighet med branschpraxis som till exempel EVCA (European Venture Capital Association). Då denna värdering kan ha eftersläpning på upp till tre månader justeras värdet på fonderna för tillkommande kassaflöden under denna period.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Räntebärande värdepapper redovisas vid anskaffningstillfället till köpeskilling minus transaktionskostnad, vilken kostnadsförs direkt. Obligationer och räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde enligt senast noterad köpkurs eller om sådan saknas senast noterad betalkurs. I det fall papperet inte är noterat värderas det till en kurs som baseras på likartade noterade värdepapper samt/eller med hjälp av vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras med relevant marknadsränta.

Derivat

Derivat redovisas vid anskaffningstidpunkten till verkligt värde vilket motsvarar anskaffningsvärdet. Därefter värderas samtliga derivat till verkligt värde. Om värdet på derivatet är positivt upptas det i balansräkningen som en tillgång och om värdet är negativt som en skuld. Börshandlade derivat värderas till noterade kurser. OTC-derivat värderas till avtalat noterat index eller med vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras med relevant marknadsränta. Affärerna sker inom ramen för aktuella riskmandat och används för att sänka den finansiella risken och/eller för att effektivisera förvaltningen.

Lånefordringar och kundfordringar

Skandia har en låneportfölj inom Placeringstillgångarna. Den redovisas till verkligt värde med värdeförändringen via resultaträkningen. Värdering av lånen görs till noterade priser om det finns. Om noterat pris inte finns görs värderingen av extern part enligt vedertagna principer. En liten portfölj med lån mot säkerhet redovisas till upplupet anskaffningsvärde med avdrag för eventuell nedskrivning. Nedskrivningar redovisas i posten Kapitalavkastning, kostnader. Övriga lånefordringar och kundfordringar redovisas till det belopp som förväntas inflyta efter avdrag för osäkra fordringar som bedömts individuellt. Den förväntade löptiden är kort, varför värdet redovisas till nominellt belopp utan diskontering. Nedskrivningar redovisas som en driftskostnad.

Övriga finansiella skulder

Räntebärande skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Räntekostnader allokeras till den period de tillhör. Leverantörsskulder och andra kortfristiga skulder med kort löptid redovisas till nominellt belopp utan diskontering.

Resultatredovisning

Resultatet från finansiella instrument som är en del av försäkringsrörelsen redovisas i nedanstående poster i det tekniska resultatet. Övriga redovisas i motsvarande poster i det icke-tekniska resultatet. För Skandiabanken AB (publ):s finansiella instrument se punkt 11. Orealiserade och realiserade värdeförändringar på placeringstillgångar redovisas över resultaträkningen. De ingår i årets resultat i posterna Kapitalavkastning, intäkter eller kostnader respektive Orealiserade vinster eller förluster på placeringstillgångar. Med realiserat resultat avses skillnaden mellan erhållen försäljningslikvid och anskaffningsvärdet. Vid försäljning återläggs tidigare bokförda orealiserade värdeförändringar i resultaträkningen under orealiserade vinster respektive förluster. Orealiserade vinster eller förluster är skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Orealiserade valutakursvinster och förluster ingår inte i realiserat resultat utan redovisas netto som valutaresultat i posten Kapitalavkastning, intäkter eller Kapitalavkastning, kostnader.

Ränteintäkter

Erhållen ränta och förändringar av upplupet anskaffningsvärde redovisas som ränteintäkter. Ränteintäkter allokeras till den period som de hänför sig till enligt effektivräntemetoden.

Kapitalavkastning, intäkter

Posten Kapitalavkastning, intäkter avser avkastning på placeringstillgångar och omfattar hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar (inklusive utdelningar på aktier i koncern- och intresseföretag), ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster per placeringsslag (netto).

Kapitalavkastning, kostnader

Under Kapitalavkastning, kostnader redovisas kostnader för placeringstillgångar. Posten omfattar driftskostnader för byggnader och mark, räntekostnader, valutakursförluster (netto), nedskrivningar, realisationsförluster per placeringsslag (netto) samt kapitalförvaltningskostnader inklusive kostnader för egen personal, lokaler med mera som kan hänföras till kapitalförvaltningen.

Orealiserade vinster och orealiserade förluster på placeringstillgångar

Här redovisas orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångar vid värdering till verkligt värde. Resultatet redovisas netto för olika placeringstyper.

Återköpstransaktioner (repot)

Vid en äkta återköpstransaktion, en försäljning av ett räntebärande värdepapper med avtal om återköp till ett förutbestämt pris, fortsätter tillgången att upptas i balansräkningen och likviden upptas som skuld i balansräkningen. Det sålda värdepapperet redovisas som ställd pant. Vid en omvänd återköpstransaktion, ett köp av ett räntebärande värdepapper med avtal om återförsäljning till ett förutbestämt pris, redovisas inte värdepapperet i balansräkningen. Istället redovisas den erlagda likviden i posten Övriga finansiella instrument. Resultatet av båda transaktionerna redovisas som ränta i posten Kapitalavkastning, intäkter eller kostnader.

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

10. Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisken

Dessa består av olika fonder eller av direkta innehav i obligationer eller aktier som försäkringstagarna valt. Samtliga dessa tillgångar värderas till noterade kurser. I viss omfattning finns även investeringar i strukturerade produkter som värderas med hjälp av observerbara marknadsnoteringar.

11. Finansiella instrument i bankverksamheten

Köp och försäljning av värdepapper, derivat och valutor redovisas i balansräkningen respektive bokas bort från balansräkningen per affärsdagen, det vill säga den dag affären genomförs. Om clearing sker via ett clearinginstitut redovisas posten netto. För övriga instrument tillämpas likviddagsredovisning. Lånefordringar bokas bort ur balansräkningen när de är förtidsinlösta eller när en kreditförlust konstaterats. Övriga finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena från den finansiella tillgången upphör eller om företaget i allt väsentligt överfört samtliga de risker och fördelar som är förknippade med ägandet av den. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när de upphör, det vill säga när åtagandet upphör, makuleras eller förfaller. Finansiella tillgångar och skulder netto redovisas i balansräkningen när det finns en legal rätt att reglera transaktioner och det finns en intention att erlagga likvid netto eller realisera tillgången och erlagga likvid för skulden samtidigt. Tillgångar och skulder redovisas på separata rader benämnda Tillgångar i bankrörelsen respektive Skulder i bankrörelsen.

Klassificering

Finansiella instrument klassificeras och värderas efter den initiala anskaffningen i följande kategorier:

- Finansiella tillgångar och Finansiella skulder som värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

I dessa grupper ingår en mindre andel finansiella instrument på tillgångs- och skuldsidan. I banken finns endast underkategorin Innehav för handel, vilken innehåller ett mindre handelslager kopplat till fondhandeln samt derivaten som definitionsmässigt klassificeras i denna underkategori.

- Finansiella tillgångar som kan säljas
Skandiabanken AB (publ) tillämpar denna kategori för en större portfölj finansiella instrument vilka normalt innehas fram till slutförfall men där det finns möjlighet att vid behov avyttra hela eller delar av innehavet. Tillgångarna i denna kategori värderas till verkligt värde via Övrigt totalresultat.

- Lånefordringar och kundfordringar
I denna kategori ingår främst bankens utlåning.

- Övriga finansiella skulder
Här återfinns övriga finansiella skulder som emitterade värdepapper och inlåning från allmänheten.

Värdering

Skandiabanken AB (publ) värderar finansiella tillgångar och skulder på samma sätt som beskrivs ovan under Placeringsstillgångar med följande tillägg:

- Lånefordringar

Lånefordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde beräknat enligt effektivräntemetoden med hänsyn till avdrag för konstaterade kreditförluster och reservering för sannolika kreditförluster. Andra fordringar än lånefordringar och som ej är räntebärande värderas till anskaffningsvärde med avdrag för beräknade ej indrivbara belopp.

Kreditförluster

En uppskattning görs av framtida kassaflöden med hänsyn till låntagarens återbetalningsförmåga samt uppskattning av det verkliga värdet på eventuella säkerheter. Vid bedömning av lånefordringar som värderas gruppvis, primärt konto- och kortkrediter, privatlån och avbetalning avseende bilkrediter, utgår värdering från historiska utfall på fallissemang.

- Övriga finansiella skulder

Inlåning, emitterade värdepapper och andra räntebärande skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Icke räntebärande skulder som leverantörsskulder och andra räntefria skulder redovisas till nominellt värde.

Resultatredovisning

I resultaträkningen visas Skandiabanken AB (publ):s resultat utom skatt, bokslutsdispositioner och övrigt totalresultat på raden Resultat från Bankverksamhet. Bankverksamhetens poster i Övrigt totalresultat inkluderas rad för rad i koncernen. Värdejusteringar av finansiella instrument som klassificerats som att de kan säljas redovisas i Övrigt totalresultat. Vid avyttring redovisas realiserad värdeförändring i resultaträkningen på raden Resultat från Bankverksamhet och förs därmed bort från Övrigt totalresultat.

Säkringsredovisning

Säkringsredovisning tillämpas enbart för Skandiabanken AB (publ):s verksamhet. Derivat används för portföljsäkring av verkligt värde för exponeringar avseende ränterisk hänförlig till utlåning med fast ränta. För att få tillämpa säkringsredovisning krävs att säkringen har en hög effektivitet. En säkring anses ha detta om det vid ingäendet och under säkrings hela löptid kan förväntas att förändringar i verkligt värde på den säkrade posten väsentligen neutraliseras av förändringar i verkligt värde på säkringsinstrumentet. Utfallet ska ligga inom intervallet 80–125 procent. Om säkringsförhållandet inte uppfyller kraven avslutas säkringsredovisningen och det orealiserade värdet av derivaten redovisas i resultaträkningen, medan den säkrade posten nu istället värderas till upplupet anskaffningsvärde.

12. Nedskrivning av tillgångar

Det redovisade värdet av Skandias tillgångar granskas vid varje balansdag för att bedöma om det föreligger någon indikation på en värdeminskning. Om sådan indikation finns fastställs tillgångens återvinningsvärde, vilket är det högre av nettoförsäljningsvärdet och nyttjandevärdet. Vid bedömning av nyttjandevärde diskonteras förväntade framtida kassaflöden till nuvärde. En nedskrivning görs när tillgångens eller dess kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Nedskrivningar kostnadsförs i resultaträkningen. En nedskrivning återförs om det både finns bevis på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av det nedskrivna beloppet. Återföringen ökar tillgångens redovisade värde. Det redovisade värdet får inte över-

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

stiga det värde som redovisats efter avskrivningar, om en nedskrivning aldrig gjorts. Tillgångar som undantas från denna princip är finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde över resultaträkningen, se avsnitt 9.

13. Försäkringsavtal och finansiella avtal

Skandia utfärdar försäkringsavtal och finansiella avtal. Försäkringsavtal är avtal i vilka Skandia åtar sig en betydande försäkringsrisk för försäkringstagaren genom att gå med på att kompensera försäkringstagaren eller annan förmånstagare om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa. Avtal som inte kan definieras som försäkringsavtal, eftersom de inte överför någon betydande försäkringsrisk från innehavaren till bolaget, klassificeras som finansiella avtal.

Klassificering

I Skandia har obetydlig risk definierats som att den ersättning som betalas ut, om en försäkrad framtida händelse inträffar, inte överstiger den ersättning som betalas om händelsen inte inträffar med mer än 5 procent. En förändring av risken med +/- 2 procentenheter skulle inte förändra klassificeringen av några avtal. För Försäkringsaktiebolaget Skandias (publ) fondförsäkringar och depåförsäkringar, finns dock en möjlighet att värdera den finansiella komponenten separat från försäkringskomponenten på ett tillförlitligt sätt. För att ge en mer relevant finansiell information separeras därför dessa avtal i två delar oavsett hur stor risken är. Den finansiella komponenten redovisas enligt IAS 39, Finansiella instrument: Redovisning och värdering och försäkringskomponenten följer IFRS 4, Försäkringsavtal. Avgifter och kostnader som uppstår ur dessa avtal fördelas mellan försäkringskomponenten och den finansiella komponenten. Även initiala avgifter och anskaffningskostnader fördelas skäligt mellan komponenterna. I Skandia innehåller samtliga finansiella avtal enligt definitionen ovan en diskretionär del. Detta innebär att försäkringstagaren kan erhålla, som komplement till garanterade ersättningar, ytterligare ersättning i form av återbäring. Detta gör att Skandia redovisar även de finansiella avtalen enligt IFRS 4, Försäkringsavtal. Inbäddade derivat som utgör en del av ett försäkringsavtal, och som i sig självt utgör ett försäkringsavtal, separeras inte från huvudavtalet. Därmed görs inte någon separat värdering av det inbäddade derivatet.

Finansiella avtal

Som finansiellt avtal redovisas den finansiella komponenten av fondförsäkringar och depåförsäkringar i Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ).

Värdering av åtagandet

Det initiala och efterföljande värderingsbeloppet för det finansiella åtagandet är dess verkliga värde. Det verkliga värdet fastställs så att det speglar det verkliga värdet på de finansiella tillgångar till vilka de finansiella skulderna är länkade. Om åtagandet innefattar en återköpsrätt är det verkliga värdet aldrig lägre än beloppet som betalas vid återköp. Om, i en specifik portfölj, de förväntade framtida intäkterna är lägre än förväntade framtida rörliga kostnader, måste en avsättning för förluster i denna portfölj göras. Åtaganden för de finansiella avtalen redovisas på skuldsidan under rubrikerna Villkorad återbäring respektive Fondförsäkringsåtaganden.

Redovisning av finansiella avtal

Värdeförändringar

Förändringar i värdet på investeringar, som innehas för att täcka åtaganden för fondförsäkringsavtal och depåförsäkring redovisade som finansiella avtal, samt motsvarande förändring i försäkringsåtaganden netto redovisas i resultaträkningen då substansen i transaktionen är att värdeförändringarna helt och hållet tillhör försäkringstagarna.

Premieinkomst och försäkringsersättning

Belopp som erhållits från och betalats till innehavarna av de finansiella avtalen redovisas över balansräkningen som insättningar eller uttag och inkluderas inte bland premier och försäkringsersättningar i resultaträkningen.

Avgifter

Avgifter som debiteras för förvaltning av finansiella avtal intäktsförs i takt med att Skandia tillhandahåller förvaltningstjänster till innehavarna av de finansiella avtalen. Intäkten redovisas i resultaträkningen som Intäkter från investeringsavtal respektive Övriga tekniska intäkter. Dessa tjänster är tillhandahållna jämnt fördelade under avtalets livstid.

Driftskostnader

Kostnader redovisas som kostnader när de uppstår, med undantag för provisioner som är direkt relaterade till nya avtal och förnyelse av befintliga avtal. Dessa aktiveras som förutbetalda anskaffningskostnader. Principerna för att periodisera anskaffningskostnader för finansiella avtal är desamma som principerna för att periodisera anskaffningskostnaderna för försäkringsavtal. Kostnader för skadereglering, det vill säga kostnader för fortsatt hantering av de avtal som är under utbetalning, redovisas under Utbetalda försäkringsersättningar.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Anskaffningskostnader som har ett klart samband med tecknande av finansiella avtal aktiveras som Förutbetalda anskaffningskostnader i balansräkningen. De anskaffningskostnader som aktiveras utgörs av Skandias rörliga, till nyförsäljningen direkt relaterade, kostnader. Anskaffningskostnader skrivs av enligt plan. Avskrivningsplanen speglar de avgiftsuttag på försäkringarna som ska täcka dessa kostnader. Hänsyn har tagits till bland annat att kontrakt förtidslöses eller upphör vid dödsfall genom en förväntad återköps- eller dödsfallsfrekvens. Om det verkliga värdet på tillgången efter avskrivningar bedöms understiga det bokförda värdet skrivs tillgången ned. Nedskrivningen redovisas via resultaträkningen.

Försäkringsavtal

Värdering av försäkringstekniska avsättningar

Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättningar motsvarar kapitalvärdet av de garanterade förpliktelserna enligt löpande försäkringsavtal efter avdrag för kapitalvärdet av framtida avtalade premiebetalningar. Avsättningarna beräknas enligt vedertagna aktuariella principer. Det innebär att avsättningarna

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

nuvärdesberäknas och att beräkningarna bygger på antaganden om bland annat ränta, dödlighet, skatt och driftskostnader. Livförsäkringsavsättningar och oreglerade skador som avser tjänstepensioner värderas enligt EUs tjänstepensionsdirektiv, vilket innebär att aktsamma, realistiska, antaganden ska användas. För övrig livförsäkring används så kallade betryggande antaganden, det vill säga antaganden som var för sig har en inbyggd säkerhetsmarginal. Vid värderingen har antagandet om diskonteringsränta störst påverkan. Valet av diskonteringsränta föreskrivs av Finansinspektionen i FFFS 2013:23. Föreskriften anger att marknadsräntor (räntekurvor) ska användas, vilket innebär att valet av ränta beror på försäkringarnas kassaflödesprofil, det vill säga när i tiden inbetalningar och utbetalningar från försäkringen förväntas. Från räntebärande antagandet för både tjänstepensioner och övriga pensioner har avdrag gjorts för avkastnings-skatt och generella omkostnader. De dödlighetsantaganden som används vid värderingen är Skandias egna antaganden. Dessa bygger på en analys av det egna försäkringsbeståndet.

Förlustprövning:

På varje bokslutsdag utför Skandia en förlustprövning av sina försäkringstekniska avsättningar för att säkerställa att det redovisade värdet på avsättningarna är tillräckligt högt upptaget med avseende på förväntade framtida kassaflöden. Avsättningen värderas med realistiska antaganden och jämförs med det redovisade värdet efter avdrag för alla hänförliga immateriella tillgångar och förutbetalda anskaffningskostnader. Om den redovisade avsättningen är lägre än den beräknade redovisas underskottet direkt i resultaträkningen. I koncernredovisningen har livförsäkringsavsättningarna för den danska verksamheten beräknats enligt det danska regelverket. Detta regelverk föreskriver mer realistiska antaganden än det svenska.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador omfattar fyra olika avsättningar: avsättning för sjukräntor, rapporterade skador, icke rapporterade skador och en skadebehandlingsreserv. Avsättningen för sjukräntor motsvarar kapitalvärdet av bolagets förpliktelser gentemot försäkrad vid skada eller sjukdom. Avsättningen för rapporterade skador är en avsättning för skador som är anmälda och godkända men ännu ej utbetalda. Avsättning för icke rapporterade skador avser ännu inte anmälda skador och har gjorts utifrån Skandias erfarenhet av sådana för respektive produkt. Skadebehandlingsreserven utgörs av en värdering av framtida kostnader för hantering av de oreglerade skadorna, oavsett om de är kända eller okända vid bokslutstidpunkten.

Redovisning av försäkringsavtal

Värdeförändringar

Förändringar av de försäkringstekniska avsättningarna redovisas i resultaträkningen i posten Förändring av övriga försäkringstekniska avsättningar utom förändring av Avsättning för oreglerade skador som redovisas i posten Utbetalda försäkringsersättningar.

Premieinkomst

För premiebetalningar tillämpas kontantprincipen. Kontantprincipen innebär att inbetalda premier intäktsförs när de inkommer oavsett vilken period de avser. Förskottsbetalda premier inkluderas där gällande avtal finns. Premierna redovisas som en intäkt i årets resultat men kommer samtidigt att ingå som ökning vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. För vissa typer av riskförsäkringar kan en del av den inbetalade premien flyttas till kommande period genom en avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker.

Försäkringsersättningar

Garanterade ersättningar och skadeersättningar från försäkringsavtal redovisas som en kostnad i resultaträkningen samtidigt som den försäkringstekniska avsättningen i balansen minskar. Eventuella ytterligare ersättningar i form av tilldelat överskott redovisas i Övrigt totalresultat.

Preliminärt fördelade ej garanterade överskott, diskretionär del De flesta av Skandias avtal innehåller en diskretionär del. Det innebär att ett preliminärt beräknat överskott förs till varje försäkring. Det preliminärt fördelade överskottet är inte garanterat och kan därför minska. Överskottet används i första hand som riskkapital för att säkerställa att Skandia kan fullgöra sina garanterade åtaganden. De upparbetade överskotten redovisas därför inte som skuld utan i konsolideringsfonden, som är en del av bolagets egna kapital.

Utbetalning av överskott

Det preliminärt fördelade överskottet på försäkringar med inslag av sparande tilldelas först i samband med utbetalningen. Vid utbetalning redovisas detta direkt mot konsolideringsfonden i Eget kapital. För riskprodukter, det vill säga försäkringar utan sparande, utbetalas inte överskottet. Dessa överskott används framförallt för att utjämna resultatet för dessa produkter över åren. Nyttjande av överskottet kan också ske genom att reducera premierna. Kostnaden för detta redovisas i posten Återbäring och rabatter och intäktsförs som Premieinkomst. Försäkringsersättningen för konstaterade skador där utbetalningen förfallit till betalning men förmånstagar inte kan lokaliseras skuldförs. Denna post redovisas under Övriga skulder i balansräkningen.

Driftskostnader

Kostnader redovisas som kostnader när de uppstår, med undantag för provisioner som är relaterade till nya avtal och förnyelse av befintliga avtal. Dessa aktiveras som Förutbetalda anskaffningskostnader. Kostnader för skadereglering, det vill säga kostnader för fortsatt hantering av de avtal som är under utbetalning, redovisas under Utbetalda försäkringsersättningar.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Anskaffningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal aktiveras som Förutbetalda anskaffningskostnader i balansräkningen. De anskaffningskostnader som aktiveras utgörs främst av Skandias rörliga, till nyförsäljningen relaterade, kostnader. Anskaffningskostnader skrivs av enligt plan. Avskrivningsplanen speglar de avgiftsuttag på försäkringarna som ska täcka dessa kostnader. Hänsyn har tagits till bland annat att kontrakt förtidslöses eller upphör vid dödsfall genom en förväntad återköps- eller dödsfallsfrekvens. Om det verkliga värdet på tillgången efter avskrivningar bedöms understiga det bokförda värdet skrivs tillgången ned. Nedskrivningen redovisas via resultaträkningen.

14. Pensioner för egen personal

Moderbolaget

I moderbolaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner som redovisas enligt Tryggandelagen vilket är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter som företaget åtagit sig att betala. Som förmånsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där den anställda garanteras en viss pension efter avslutad anställning som baseras på slutlönen. Kostnaderna för både de avgiftsbestämda och de förmånsbestämda planerna redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt pensionsrätten intjänas.

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

Koncernen

De avgiftsbestämda pensionsplanerna redovisas på samma sätt som i moderbolaget. För de förmånsbestämda planerna sker däremot årliga aktuariella beräkningar med den så kallade Projected Unit Credit Method. Metoden innebär i korthet en linjär kostnadsfördelning mellan tiden för anslutning till planen och pensionsåldern. Kostnad för tjänstgöring samt nettoränta på den förmånsbestämda pensionsskulden redovisas som en kostnad i resultaträkningen och effekter av omvärderingar redovisas i Övrigt totalresultat. Pensionsskulden redovisas som en avsättning i balansräkningen. Se även i not 54.

15. Andra avsättningar

Andra avsättningar redovisas i balansräkningen när Skandia har en förpliktelse, legal eller informell, på grund av en händelse som har inträffat och när det är troligt att någon form av ekonomisk kompensation kommer att utgå för att reglera förpliktelsen och det beloppet kan uppskattas tillförlitligt. Om tidpunkten för den eventuella ekonomiska kompensationen är känd och överstiger ett år diskonteras beloppet.

16. Leasing

Huruvida ett leasingavtal är finansiellt eller inte beror på transaktionens innebörd snarare än på avtalsformen. Ett leasingavtal klassificeras som finansiellt om det i allt väsentligt överför de risker och fördelar som följer med ägande. All annan leasing klassificeras som operationell leasing. Skandia har bara operationella leasingavtal vilka framför allt består av hyresavtal. Som leasegivare redovisas hyresintäkten i resultatet linjärt över kontraktets löptid. Som leasetagare redovisas hyreskostnaden som kostnad under den period den avser.

17. Obeskattade reserver

Svensk skattelagstiftning ger företag möjlighet att genom avsättningar till obeskattade reserver minska årets skattepliktiga resultat. Förändringar av obeskattade reserver redovisas över resultaträkningen under rubriken Bokslutsdispositioner. I balansräkningen redovisas det ackumulerade värdet av avsättningarna under rubriken Obeskattade reserver. I koncernredovisningen delas dotterbolagens och moderbolagets obeskattade reserver upp i uppskjuten skatt och eget kapital.

18 Skatt

Avkastningsskatt

I Sverige är livförsäkringsbolag skattskyldiga för avkastningsskatt. Denna skatt baseras på en schablonmässigt beräknad avkastning på värdet på de nettotillgångar vid årets ingång som avser Skandias sparprodukter. Skattesatsen är 15 procent för pensionsförsäkringar och kapitalpension och 30 procent för kapitalförsäkringar. Kostnaden beräknas varje år och redovisas som en skattekostnad i resultaträkningen. För de tillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning dras gottgörelsen för denna skatt direkt från tillgångarna och redovisas i resultaträkningen i posten Övriga tekniska intäkter. Det finns här en omedelbar koppling mellan den avkastningsskatt som betalas och den kostnad som debiteras försäkringstagarna (gottgörelsen).

Inkomstskatt

Aktuell skatt

För en mindre andel av Skandias produkter, så kallade riskprodukter som till exempel sjukförsäkring, samt i övriga dotterbolag beräknas en inkomstskatt på resultatet. Aktuell skatt beräknas individuellt för varje bolag i koncernen. Bolagsskatten i Sverige är 22 procent av årets skattepliktiga resultat. Posten inkluderar även justering av inkomstskatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden och baseras på temporära skillnader mellan redovisat och skattemässigt värde av tillgångar och skulder. Uppskjuten skatt debiteras eller krediteras i resultaträkningen, förutom i de fall då den är hänförlig till poster som debiteras eller krediteras direkt mot Eget kapital eller redovisas i Övrigt totalresultat. I dessa fall redovisas även skatteeffekten mot Eget kapital eller i Övrigt totalresultat. Uppskjutna skattefordringar på grund av underskott redovisas bara om det är sannolikt att dessa kommer att medföra lägre skattebetalningar inom en snar framtid. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser som förväntas gälla den period skulden betalas eller tillgången realiserar. Uppskjuten skatt har för räkenskapsåret 2015 beräknats med 22 procent. Uppskjutna skatteskulder eller fordringar diskonteras inte.

19. Koncernbidrag och aktieägartillskott i juridisk person

Aktieägartillskott förs direkt mot Eget kapital hos mottagaren och aktiveras i Aktier och andelar hos givaren. Koncernbidrag redovisas hos både mottagaren och givaren i posten Bokslutsdispositioner som en ökning eller minskning av årets resultat. På koncernnivå elimineras dessa poster.

20. Eventualförpliktelser

Under eventualförpliktelser redovisas förpliktelser som härrör från inträffade händelser som inte uppfyller krav på att redovisas som skuld eller avsättning. Detta då det inte är troligt att en kostnad kommer att uppstå och/eller att förpliktelsen inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. I de fall behov föreligger av ianspråktagande av garantiförbindelser redovisas antingen en avsättning eller skuld i balansräkningen samt kostnad i resultaträkningen.

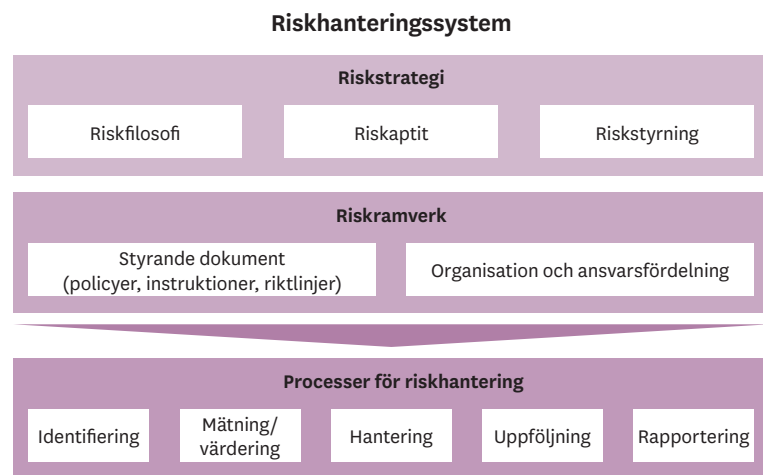
21. Kassaflödesanalys

IAS 7 Kassaflödesanalys, tillämpas med de anpassningar som är nödvändiga med hänsyn till verksamheten. Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och fördelas på löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet. Finansieringsverksamheten är i princip obefintlig. Eftersom kassaflöden i försäkringsverksamheten påverkar kassaflödet från placeringverksamheten redovisas båda under den löpande verksamheten. För fondförsäkringsverksamheten har nettoredovisning skett av förändringar av försäkringstekniska avsättningar och motsvarande placeringar. Förändringen av placeringstillgångar, vilka inte används direkt i rörelsen, redovisas under rubriken Kassaflöde från investeringsverksamheten. För att följa uppställningen som används för balansräkningen så särredovisas kassaflödet från bankverksamheten och redovisas i sin helhet som Kassaflöde från den löpande verksamheten.

2 Risker och riskhantering

1. Inledning

Skandias verksamhet ger upphov till ett brett spektrum av risker, främst marknadsrisk, försäkringsrisk och operativ risk inom moderbolaget respektive Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) samt kreditrisk inom Skandiabanken AB (publ). Ett ändamålsenligt riskhanteringssystem inom koncernen ger styrelsen och ledningen möjlighet att styra och hantera riskerna på ett lämpligt och effektivt sätt. Skandias riskhanteringssystem sammanfattas i nedanstående bild.

Skandias arbetar för att maximera värdet till moderbolagets kunder över livstiden av deras försäkringar och är hantering av risker förknippade med värdeskapande av central betydelse för Skandia. En väsentlig del i Skandias riskarbete är även att hantera risken för att Skandia inte kan fullgöra sina garanterade åtaganden mot försäkringstagarna, den så kallade solvensrisken. Solvensrisken är också den risk som tillsynsmyndigheten främst övervakar. Arbetet med solvensrisk sker för att grundtryggheten i de garantier som finns i Skandias produkter inte ska äventyras. Eftersom de garanterade åtagandena alltid måste uppfyllas är tidsperspektivet här både kort och långt.

Skandias risktagande kan innebära att förluster från tid till annan uppstår för till exempel enstaka försäkrings- eller bankprodukter samt i placeringsportföljen. Dessutom kan händelser utlösa oväntade förluster i den löpande verksamheten. Inom ramen för riskhanteringssystemet arbetar Skandia kontinuerligt med att identifiera, hantera och kontrollera riskerna i verksamheten så att förlusterna och skadeverkningarna från sådana händelser minimeras.

Inom regelverksområdet pågår ett antal större förändringar som i varierande grad påverkar eller kan komma att påverka Skandias riskbild och/eller riskhantering. Dessa omfattar bland annat potentiella nya regler för tjänstepensionsföretag och implementeringen av MiFID2/IDD i svensk lag. Skandia bevakar löpande utvecklingen på regelverksområdet och analyserar konsekvenser för koncernen.

Skandia har under året slutfört sina förberedelser inför ikraftträdandet av Solvens 2 den 1 januari 2016. Moderbolaget har valt att tillämpa en av de övergångsregler som följde med implementeringen av regelverket i svenska lag. Övergångsbestämmelsen rör försäkringsföretag som bedriver verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkringar och är tillämplig till 31 december 2019, då det förväntas finnas en annan lagstiftning på plats för tjänstepensionsföretag. Tillämpningen innebär att moderbolaget från 1 januari har två solvensregimer, en Solvens 1-regim för tjänstepensionsverksamheten och en blandregim som omfattar hela bolagets solvenssituation. Solvens 1-regimen innebär rapportering och tillsyn enligt äldre regler och blandregimen innebär tillsyn och rapportering enligt Solvens 2. I dotterbolaget Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) samt det danska dotterbolaget kommer Solvens 2 att tillämpas på hela verksamheten.

Skandia kommer fortsatt att styra solvensrisken baserat på ett internt riskbaserat kapitalkrav som omfattar hela verksamheten. Det interna kapitalkravet beräknas med Skandias egenutvecklade interna kapitalmodell som ger Skandia bättre förutsättningar att förstå och styra riskerna i verksamheten.

Skandias risktagande sker primärt i moderbolaget som står för den största delen av koncernens risk. Skandias riskexponering domineras av marknadsrisk, dvs. risk för minskade värden till följd av en negativ utveckling på finansmarknaderna, och då framförallt aktieprisrisk. Andra stora risker med Skandias verksamhet är försäkringsrisker samt kreditrisk till följd av Skandiabanken AB (publ)s utlåning till allmänheten. Moderbolagets och dotterbolagens hantering av respektive riskkategori framgår under avsnitt Hantering per riskkategori nedan.

2. Beskrivning av riskhanteringssystemet

Riskstrategi

En viktig del av Skandias riskhanteringssystem är riskstrategin. Riskstrategin syftar till att ge en vägledning vid beslutsfattande som innebär ett risktagande, på ett sådant sätt att Skandias målsättning kan nås på bästa sätt. Riskstrategin utformas integrerat med Skandias affärsstrategi och ses över årligen, samt vid ändrade interna eller externa förutsättningar som signifikant påverkar koncernens riskbild. Tillsammans med affärsstrategin och affärsmodellen ger riskstrategin de långsiktiga grundförutsättningarna för Skandias affärs- och kapitalplan.

Skandias riskstrategi omfattar begreppen riskfilosofi, riskaptit samt riskstyrning. Riskfilosofin anger Skandias inställning till risk och risktagande och består av ett antal principer som styr Skandias risktagande, till exempel att Skandia verkar för en sund riskkultur baserad på öppenhet, transparens och kompetens. För att säkerställa att vi följer de principer som anges av riskfilosofin, behöver vi en riskaptit som begränsar vilken risk och hur mycket risk vi utsätter försäkringstagarna för. Till exempel sätter styrelsen begränsningar för bolagets totala risk samt för mängden placeringsrisk inom kapitalförvaltningen.

Inom de ramar som ges av riskaptiten ska Skandia fatta de affärsmässiga beslut som får mest positiv inverkan på försäkringstagarvärdet. Det kräver en avvägning mellan de värdeskapande möjligheter som finns och de riskerna som är förknippade med dem. Detta möjliggörs genom en aktiv framåtblickande riskstyrning som ger vägledning vid beslut kring risktagande. Exempel på processer och beslut genom vilka risker aktivt styrs är Skandias kapitalplanering, prissättning och lönsamhetsuppföljning, produktutveckling, samt förvaltningsprocesser inom moderbolagets kapitalförvaltning.

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

Riskramverk

Skandias riskstrategi konkretiseras genom Skandias riskramverk. Detta omfattar Skandias organisation och ansvarsfördelning samt styrande dokument i form av policyer, instruktioner och riktlinjer. Skandias styrande dokument säkerställer och reglerar styrningen av respektive risk-kategori, samt anger principer för fördelning av överskott i moderbolaget.

Organisation och ansvarsfördelning

Styrelsen är den yttersta ägaren av Skandias riskhanteringssystem och ska se till att Skandia har en god intern kontroll. Genom att styrelsen beslutar om riskstrategi och de övergripande delarna av riskramverket i form av policyer fastställer de koncernens och moderbolagets attityd till risk. Moderbolagets styrelse har det yttersta ansvaret för Skandias risknivå och bedömning av kapitalbehov. Styrelsen ska även se till att kapitalplanering och riskanalys genomförs i samband med framtagandet av affärsplanen.

En stor del av styrelsens arbete görs i de olika styrelseutskotten. Utskotten är tillsatta för att, inom specificerade ramar, granska vissa områden såsom ersättningar, riskhantering med mera samt inför styrelsemöten förbereda ärenden inom dessa områden. De inrättade styrelseutskotten är: ersättningsutskottet, risk- och revisionsutskottet, placeringsutskottet samt kund- och produktutskottet.

Skandias ansvarsmodell avseende riskhantering bygger på dualitet, proportionalitet och effektivitet. Andra viktiga principer är självständighet, aktiv riskstyrning och utmaning. Ett "verktyg" för att enkelt och effektivt säkerställa att dessa principer tillämpas av de operationella affärsenheterna inom Skandia är principen om "tre försvarslinjer". Modellen om "tre försvarslinjer" skiljer mellan de operationella affärsenheter som äger och hanterar risk och regelefterlevnad i den egna verksamheten (första linjen), funktioner för styrning, utmaning och självständig uppföljning och kontroll av risker och riskhantering samt regelefterlevnad (andra linjen) och funktioner för oberoende granskning samt tillsyn (tredje linjen).

Första försvarslinjen

Moderbolagets vd har det övergripande operativa ansvaret för styrning, hantering och kontroll av Skandias risker och svarar för rapportering till styrelsen. Vd ansvarar för att förmedla och implementera styrelsens synsätt avseende riskhanteringssystemet samt säkerställa att det finns en implementerad och väl fungerande intern kontroll inom organisationen. Utifrån styrelsens övergripande styrdokument utfärdar vd mer detaljerade instruktioner för den operativa styrningen, hanteringen och kontrollen av Skandias risker. Vd har även delegerat delar av sitt operativa ansvar för riskhantering till chefen för kapitalförvaltningen och övriga enhetschefer. Den övergripande riskhanteringen och kontrollen sker under vds ledning i den av vd utsedda koncernledningen.

För hantering av frågor som berör flera affärsområden och/eller funktioner har vd inrättat följande tvärfunktionella kommittéer: Affärskommittén, Asset & Liability Management-kommittén (ALM-kommittén), Försäkringskommittén och Riskkommittén. Affärskommittén har ett ansvar för samordning, styrning och uppföljning av koncernens samlade affär i Sverige. ALM-kommittén har till uppgift att analysera och bevaka solvensrisken samt besluta om fördelningen av de kortsiktiga riskmandat som moderbolagets kapitalförvaltning och dotterbolagen sedan förfogar över. I kommitténs uppgifter ingår även att bereda beslutsunderlag kring val av ramar och restriktioner för moderbolagets kapitalförvaltning. Försäkringskommittén ansvarar för styrning av utformningen

av koncernens försäkrings- och försäkringssparprodukter, både ur ett risk- och lönsamhetsperspektiv samt ur ett rättviseperspektiv. Riskkommitténs uppdrag består bland annat i att bistå moderbolagets vd och riskchef i att erhålla en samlad bild av koncernens risker samt hanteringen av dessa.

Andra försvarslinjen

Inom Skandia finns en centralt placerad enhet för riskstyrning och riskkontroll. Chefen för enheten, tillika riskchef, har av vd delegerats ett ansvar för övergripande styrning och kontroll av Skandias risker. Riskchefen ska ge en självständig, saklig och aggregerad bild av moderbolagets och dotterbolagens risker till vd, ledning och styrelse. Riskchefen ansvarar också för att, på en övergripande nivå, utvärdera att riskhanteringssystemet på ett ändamålsenligt sätt bidrar till att uppnå Skandias vision.

Chefaktuarien har via lag ett särskilt ansvar för bolagets försäkringstekniska beräkningar och utredningar, och har både möjlighet och skyldighet att informera styrelsen när behov föreligger. Chefaktuarien utformar utifrån styrelsens riktlinjer principer för premieberäkning och avgiftsättning samt försäkringstekniska avsättningar.

Funktionen för regelefterlevnad, Compliancefunktionen, är ansvarig för att identifiera, bedöma, kontrollera och rapportera risker för sanktioner, betydande finansiella förluster eller ryktesförlust som bolaget kan drabbas av till följd av bristande regelefterlevnad (compliancerisker). Funktionen ska även bistå med råd och stöd gällande compliancefrågor. Chief Compliance Officer har en skyldighet att löpande rapportera status avseende bolagets regelefterlevnad till vd och styrelse.

Tredje försvarslinjen

Funktionerna i den tredje försvarslinjen utvärderar koncernens samlade hantering av risk och regelefterlevnad. Detta hanteras av Skandias internrevision och styrelsens risk- och revisionsutskott. Skandias internrevision är direkt underställd styrelsen och dess risk- och revisionsutskott och är organisatoriskt separerad från Skandias verksamhet. Deras ansvar är att utföra en oberoende granskning av både de operativa enheterna och kontrollfunktionerna. En viktig del i den oberoende granskningen är att utvärdera den interna kontrollen.

Externrevisorerna

Externrevisorerna är tillsatta av bolagsstämman och ska uppfylla vissa behörighetskrav. Externrevisorerna utför en lagstadgad revision, vilket innebär att granska att årsredovisningen är fri från väsentliga fel samt att uttala sig över styrelsens och vds förvaltning. Dessutom uttalar de sig över styrelsens förslag till vinstdisposition.

Riskhanteringsprocesser

Skandias riskhanteringsprocesser omfattar de processer genom vilka riskstrategin implementeras/ operationaliseras utifrån de ramar och regler samt den organisation och ansvars- samt beslutsstruktur som ges av Skandias riskramverk. Processerna ska säkerställa att Skandia verkar i linje med sin risk- och affärsstrategi, och att det finns en god kontroll av risker inom hela organisationen. Processerna omfattar identifiering, mätning/värdering, hantering, uppföljning och rapportering av risker. Skandia tillämpar en definition av sina huvudsakliga risker enligt tabellen nedan.

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

Riskkategori	Definition och förklaring
Solvensrisk	Risken att förlusterna till följd av en ogynnsam utveckling blir så stora att Skandia blir insolvent, dvs. inte kan fullgöra sina garanterade åtaganden gentemot försäkringstagarna.
Försäkringsrisk	Risken för förlust till följd av oförväntade förändringar i bland annat biometrisk och demografiska faktorer (t.ex. dödsfall och sjuklighet) samt i kundrelaterade faktorer som annullationer och olika ändringar av kontrakten som påverkar åtagandena.
Marknadsrisk	Risken för förlust till följd av att värderingen av bolagets finansiella tillgångar minskar eller att värderingen av bolagets försäkringstekniska reserver ökar på grund av prisförändringar på de finansiella marknaderna
Kredit- och motpartsrisk	Risken för förlust till följd av att en kredittagare inte fullgör sina förpliktelser. Kreditrisk kan delas upp i emittentrisk, motpartsrisk och koncentrationsrisk.
Operativ risk	Risken för förlust till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Definitionen inkluderar även legal risk samt compliancerisk, dvs. risk för bristande efterlevnad av externa och interna regelverk.
Affärsrisk	Risken för att Bolagets värde reduceras på grund av avvikelser från förväntat utfall för kostnader, volymer och marginaler etc.
Strategisk risk	Strategisk risk uppstår i samband med att Bolaget ska fatta större beslut av strategisk karaktär. Risken ligger i de möjliga utfall som följer av beslutsfattandet.
Likviditetsrisk	Risken för att Skandia vid förfalldatum inte kan fullgöra sina betalningsåtaganden eller endast kan göra detta till höga kostnader. Särskilt relevant för denna risk är oväntade kassaflöden.

3. Styrning och hantering av solvensrisk

Solvensrisk definieras som risken för att Skandia inte kan fullfölja sina garanterade åtaganden mot försäkringstagarna. Solvensriskstyrningen används för att styra och hantera den totala risknivån i Skandia. Skandia ska uppfylla både externa och interna krav på solvensrisk.

Externa krav

Det samlade kapitalet, kapitalbasen, för gruppen respektive samtliga reglerade bolag ska överstiga de legala kraven på minsta nivå på kapital. De legala kapitalkraven för försäkringsgruppen och de enskilda försäkringsbolagen i Skandia ges av solvensmarginalen enligt Solvens 1. Skandiabanken AB (publ) regleras av Basel 3, där schablonmetoden idag används för kreditrisiker och basmetoden för operativa risker. Även Skandia Investment Management AB regleras av Basel 3. Skandia Fonder AB regleras av lagen om värdepappersfonder och lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Finansinspektionen har beslutat att Skandia är ett finansiellt konglomerat, där alla bolag i koncernen ingår i konglomeratet. Skandia ska rapportera riskkoncentration, interna transaktioner och finansiell ställning för de reglerade bolagen i konglomeratet. För de svenska försäkringsbolagen gäller även det tillsynsbaserade kravet, det så kallade trafikljuset. I Danmark gäller fortsatt ett nationellt solvenskrav som närmar sig krav enligt Solvens 2.

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) har som eget juridiskt bolag ett legalt och ett tillsynsbaserat krav att förhålla sig till. Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) har dessutom interna kapitalkrav att följa i enlighet med de riskmandat som fördelas av moderbolagets ALM-kommitté.

Skandias bank har legala krav att uppfylla som egen juridisk enhet. Det legala kravet omfattar minimikapitalkrav enligt Pelare 1, Pelare 2 och buffertkrav. Minimikapitalkravet inom Pelare 1 innebär att kapitalbasen ska uppgå till minst 8 procent i förhållande till riskvägt exponeringsbelopp avseende fastställda risker. Utöver det så kallade minimikapitalkravet ska Skandias bank genomföra en intern kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU). Efter återkoppling från Finansinspektionen i samband med den årliga översyns- och utvärderingsprocessen (ÖUP) fastställer Finansinspektionen det så kallade baskravet för Pelare 2 samt eventuellt behov av kapitalplaneringsbuffert²⁾. Skandias banks interna skattning görs inom ramen för Pelare 2 kravet.

Förutom minimikrav på kapital enligt Pelare 1 och kapitalbehovet enligt Pelare 2 ska Skandias bank hålla kapital för att uppfylla gällande buffertkrav; kapitalkonserveringsbuffert och kontrycklig buffert. Samtliga buffertkrav ska täckas med kärnprimärkapital.

Per sista december 2015 uppfyllde moderbolaget och reglerade dotterbolag i koncernen alla legala och tillsynsbaserade kapitalkrav med god marginal. Av tabellen nedan framgår kapitalkrav och överskott enligt det tillsynsbaserade kravet, trafikljuset, samt överskott för moderbolaget.

Kapitalkrav och överskott för moderbolaget enligt trafikljuset

MSEK	2015	2014	Förändring 1 år
Tillgångar	391 925	390 305	1 620
Försäkringstekniska avsättningar ¹⁾	-225 899	-226 817	918
Övriga skulder	-10 619	-26 760	16 141
Eget kapital	155 407	136 728	18 679
Kapitalkrav finansiella risker	-72 313	-68 813	-3 500
Kapitalkrav försäkringsrisker	-6 682	-6 520	-162
Diversifieringseffekt	6 375	6 213	162
Överskott	82 786	67 607	15 179

¹⁾ I försäkringstekniska avsättningar ingår en riskmarginal, beräknad utifrån en av Finansinspektionen angiven standardparameter.

²⁾ Kapitalplaneringsbufferten kan betraktas som en test av att kapitalkonserveringsbufferten, som gäller för alla företag som omfattas av kapitaltäckningsreglerna, är tillräckligt stor för det individuella företaget. Kapitalplaneringsbufferten syftar till att täcka försämringar av kapitaltäckningen som kan uppstå vid en svårartad men inte osannolik finansiell påfrestning. Kapitalkonserveringsbuffertens syfte är överlappande men avser att täcka försämringar av kapitaltäckning under en normal lågkonjunktur.

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

Intern styrning och hantering

Solvensrisken för Skandia styrs och hanteras utifrån solvens i ett grupperperspektiv. Gruppen omfattar moderbolaget samt de finansiella företagen i koncernen. Moderbolagets styrelse har, i enlighet med Solvens 2, fastslagit att solvensrisken får vara högst 0,5 procent (motsvarande en händelse av 200 under en ettårsperiod). Skandia har för detta syfte utvecklat en intern kapitalmodell för att mäta, styra och följa upp solvensrisken.

Den interna kapitalmodellen definierar hur kapitalbasen och kapitalkravet ska beräknas. Kapitalkravet ger en skattning av hur mycket kapitalbasen kan minska i ett "1 på 200 år"-scenario.

Gruppens riskutnyttjande definieras som gruppens kapitalkrav. På kort sikt styrs solvensrisken genom att gruppens kapitalbas fördelas i form av riskmandat av moderbolagets ALM-kommitté till moderbolagets kapitalförvaltning och dotterbolag. Riskmandatet ska täcka respektive "riskmandatägares" bidrag till gruppens riskutnyttjande. På lång sikt styrs solvensrisken genom affärs- och kapitalplaneringsprocessen som knyter ihop affärsmålen, risktagandet och det riskkapital som behövs under affärsplaneringsperioden. Detta utvärderas genom att studera affärsplanen för ett basscenario samt ett antal alternativa scenarier under planeringsperioden. Resultatet blir en framåtblickande analys av viktiga nyckeltal och en möjlighet att utvärdera kapitalbehov och proaktiva åtgärder.

Kapitalkrav, kapitalbas och riskmandat följs upp kontinuerligt och rapporteras till vd och styrelsen kvartalsvis eller oftare om omständigheterna så kräver.

4. Styrning och hantering av värderisk

Eftersom Skandias uppdrag är att maximera värdet till moderbolagets kunder över livstiden av deras försäkringar är hantering av risker förknippade med värdeskapande av central betydelse. Denna s.k. värderisk hanteras främst kvalitativt genom ett antal processer som finns på plats för att säkerställa en tillfredsställande lönsamhet och att försäkringstagarnas samlade risktagande beaktas. Styrning och uppföljning av att risktagandet ger en rimlig avkastning, det vill säga en tillfredsställande värdeutveckling, sker dels övergripande på koncernnivå, dels på bolags- och verksamhetsnivå.

Värderisk hanteras huvudsakligen på följande sätt:

- Strategiska satsningar utvärderas regelbundet för att säkerställa att de utnyttjar kapitalet på ett effektivt sätt och genererar en tillfredsställande avkastning,
- genom sund prissättning och lönsamhetsuppföljning för att säkerställa god lönsamhet,
- genom analys och hantering av risker vid utformning av produkter och villkor,
- genom ramar för hantering av moderbolagets placeringsrisk på tillgångssidan, samt
- genom proaktiv hantering av operativ risk med syfte att begränsa operativa förluster.

Det värde som skapas inom Skandia fördelas till försäkringstagarna enligt de regler som gäller för respektive produkt. Värdefördelningsrisk hanteras genom regelverk för att säkerställa skälighet och kontribution; försäkringstekniska riktlinjer, överskottsfordelning, prissättning, garantiutformning och villkor.

5. Skuldäckning

Moderbolaget och Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) ska vid var tidpunkt ha tillgångar som täcker de legala kraven på skuldäckning. För moderbolaget utgör skuldäckningen en restriktion i förvaltningen av tillgångsportföljen. Skuldäckningen är fortsatt betryggande, vid årsskiftet uppgick skuldäkningsgraden till 136 procent.

6. Hantering per riskkategori

I det följande beskrivs Skandias hantering per riskkategori. Beskrivningen avser moderbolaget och dotterbolagen Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ), Skandiabanken AB (publ), Skandia Investment Management AB, Skandia Fonder AB och Skandia Danmark. Då Asset and Liability Management och hanteringen av försäkringsrisker samt finansiella risker är anpassad efter respektive bolags verksamhet, är beskrivningen av dessa risker uppdelad på respektive bolag. Hanteringen av operativ risk, affärsrisk och strategisk risk är i stora delar koncerngemensam och beskrivs därmed oberoende av verksamhetsform.

Asset and Liability Management (ALM)

Moderbolaget

Med ALM avses hantering av risken för att kunden får oönskade produktgenskaper till följd av sammansättningen av tillgångar och skulder (s.k. matchningsrisk). En stor matchningsrisk beror på svårigheten att få produktens värde att utvecklas stabilt under stora förändringar på räntemarknaden.

Hantering av matchningsrisk genom ALM sker i olika delar av moderbolaget och inom olika processer. Detta avspeglas i att regler och principer för ALM ingår i ett antal policyer såsom de försäkringstekniska riktlinjerna, solvensriskpolicyen samt placeringsriktlinjerna. Det främsta ALM-arbetet sker i processerna enligt följande:

- Riskenheter arbetar med ALM utifrån ett bolagsövergripande perspektiv. Huvudaktiviteter är beräkning av riskkapital och kapitalplanering, analyser i samband med produktutveckling och produktuppföljning, beräkningsantaganden vid utfärdandet av garantier, beredning av beslut om fördelning av riskmandat och analys av tillgångsallokeringens effekt på produktgenskaper.
- Det löpande ALM-arbetet avseende övergripande hantering av matchningsrisk, ränterisk på tillgångs- och skuldsidan, sker inom kapitalförvaltningen i samband med beredning av beslutsunderlag till styrelsens placeringsutskott och löpande hantering av tillgångarna i enlighet med solvensriskpolicyen och placeringsriktlinjerna.
- Försäkringskommittén har även den en roll i ALM, hanteringen avser här matchningsrisk på produktnivå. Kommittén ansvarar för styrning av utformningen av koncernens försäkrings- och försäkringssparprodukter, både ur ett risk- och lönsamhetsperspektiv samt ur ett rättviseperspektiv. Viktiga medel är produktvillkor, prissättning och produktmix.

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)s åtaganden förvaltas genom en durationsmatchad obligationsportfölj och riskerna analyseras i Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)s Asset & Liability Committee (ALCO).

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

Försäkringsrisk**Moderbolaget**

Försäkringsrisk avser risker som är förknippade med biometriska och demografiska faktorer, främst dödlighet och sjuklighet. Försäkringsriskerna överförs från försäkringstagarna till koncernens försäkringsbolag. Dessutom ingår risker som är förknippade med kundbeteende, till exempel återköp och flytt. Inom koncernen bedrivs försäkringsverksamhet i moderbolaget, Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) och i försäkringsbolaget i Danmark i form av tjänstepensions- och livförsäkringsverksamhet samt ren riskförsäkringsverksamhet i form av sjuk- och olycksfallsförsäkring.

De demografiska riskerna kan uppstå av olika skäl, såsom variationer i till exempel dödlighet och politiska eller socioekonomiska faktorer som inte kan förutses. Riskerna för Skandia består i att den faktiska framtida utvecklingen blir en annan än den Skandia antagit i sina beräkningar, antingen genom att enskilda inträffade skador blir dyrare än förväntat, eller genom att ett högre antal skador än förväntat inträffar. Till detta kommer så kallad modellrisk som är ett samlingsnamn på alla risker som är förbundna med systematiska felaktiga antaganden, i uppskattning av såväl förväntade som oförväntade värden. De förväntade värdena ligger till grund för storleken på åtagandena, och därför benämns denna modellrisk ibland för reservsättningsrisk. Kundbeteenderisk är risken att kunder till exempel återköper eller flyttar sina försäkringsavtal eller upphör att betala premier för sina avtal med Skandia i en utsträckning som inte har förutsetts. Allmänt sett kan kundhandlingar såsom återköp, förtida utbetalning eller minskade premiebetalningar orsaka likviditetsproblem, se även avsnitt om likviditetsrisker, men också förlust av framtida intäkter.

Kundbeteenderisker hanteras främst genom en medveten produktdesign samt genom en löpande service under hela avtalsperioden. Många sparförsäkringsavtal kan helt eller delvis sägas upp före förfallodagen. Denna risk reduceras genom att en återköpsavgift tas av kunder och/eller distributörer som säger upp avtal i förtid. Storleken på moderbolagets försäkringsrisker framgår av tabellen nedan. I tabellen visas känslighet och kapitalkrav för alla riskfaktorer liksom diversifieringseffekten mellan dem beräknat utifrån Finansinspektionens trafiklssystem.

Försäkringsrisker moderbolaget

MSEK	Riskexponering		Kapitalkrav		Förändring 1 år
			2015	2014	
	2015	2014	2015	2014	
Dödlighetsrisk	208 837	209 025	5 184	5 318	-134
Sjuk- och olycksfallsrisk	6 377	6 284	3 196	2 726	470
Annullationsrisk	175 206	192 646	499	466	33
Driftskostnadsrisk	1 131	1 031	113	103	10
Summa kapitalkrav			8 992	8 613	379
Diversifieringseffekt			-2 310	-2 093	-217
Kapitalkrav netto			6 682	6 520	162

Känslighetsfaktorer

Dödlighetsrisk	2,58 standardavvikelser på kostnaden för dödlighetsutfall och förändring i ettårig döds sannolikhet med +/- 20%
Sjuk- och olycksfallsrisk	Ändringar i ett antal tillämpade antaganden i avvecklingsfunktion vilka medför ökade kostnader för bolaget. 20% av eventuella underskott i flytt- och återköpbara försäkringar, 20% av förutbetalda anskaffningskostnader,
Annullationsrisk	0,15% av försäkringskapitalet för flytt- och återköpbara försäkringar
Driftskostnadsrisk	årliga fasta kostnader +10%.

Genom storleken på moderbolagets försäkringstagarkollektiv och breda produktsortiment är koncentrationsrisker inom försäkringsriskerna generellt av mindre betydelse. Det betyder att inverkan av en händelse hos en enskild försäkringstagare i regel är hanterbar även om engagemanget är stort med svenska mått mätt. Det bottnar i att bolaget har en mycket stor portfölj av försäkringskontrakt där riskerna i stor utsträckning tar ut varandra (poolas). Dessutom återförsäkras de största individuella exponeringarna inom både dödsfallsförsäkring och sjukförsäkring.

Då Skandias verksamhet i huvudsak bedrivs i Sverige är dock försäkringsriskerna koncentrerade geografiskt. Detta medför att till exempel en plötslig och väsentligt ökad livslängd eller en ökad sjuklighet i den svenska populationen i sin helhet är svåra risker att hantera för moderbolaget. Risken för ökad livslängd tillägnas därför särskild uppmärksamhet vid till exempel produktutveckling och mätning av risk, för att undvika överraskningar och upptäcka eventuella problem i god tid.

Risken för moturval vid tecknande av försäkring innehållande försäkringsrisk hanteras genom instruktioner, som bland annat innehåller rutiner för riskbedömning kopplade till storleken på försäkrat belopp.

Ökad sjuklighet kan uppkomma plötsligt till följd av politiska beslut kring reglerna för sjukskrivning. Sjukrisker inklusive försäkringsrisken för privatvårdsförsäkring är till exempel till viss del konjunkturberoende. Denna risk hanteras genom att aktivt följa utvecklingen inom sjukvårdsförsäkringsområdet och aktivt anpassa produkterna till nya förutsättningar. Epidemier kan leda till både ökad dödlighet och sjuklighet och är den risk som moderbolaget endast kan hantera genom sin produktutformning. Katastrofrisker, till exempel en större flyg- eller tågolycka, är en annan form av koncentrationsrisk. Moderbolaget hanterar katastrofrisker med hjälp av en återförsäkringslösning.

Storleken på riskerna inom försäkringsverksamheten är beroende av hur produkterna är utformade i form av försäkringsvillkor, inkluderade garantiåtaganden, och produktregelverk. När dessa väl är satta styrs riskerna av kundernas efterfrågan på olika produkter, vilket egentligen bara kan påverkas via prissättningen, det vill säga genom premie- och avgiftsnivåer. Prissättningen utgör således ett viktigt instrument för att hantera riskerna.

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)

För Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) hanteras de demografiska försäkringsriskerna genom regelbunden uppföljning av skadefall och vid behov omprövning av tillämpade antaganden vid premiesättning och beräkning av avsättningsbehov för inträffade skador. Även dödlighetsutvecklingen i samhället och i försäkrat bestånd studeras fortlöpande. Försäkringsavtalen är i de flesta fall skrivna så att framtida förändringar av tillämpade antaganden är tillåtna, även om förändringen kan komma att leda till premieändringar. Storleken på riskerna inom försäkringsverksamheten är naturligtvis beroende av hur produkterna är utformade i form av försäkringsvillkor och produktregelverk. Den riskförsäkringsaffär som nytecknas idag inom sparförsäkringsaffären omfattar främst premiebefrielse, det vill säga sjukrisker. Avtalen tecknas med individuella kunder i samband med tjänstepensionssparande i Sverige.

Kundbeteenderisker hanteras främst genom en medveten produktdesign samt genom en löpande service under hela avtalsperioden. Många sparförsäkringsavtal kan helt eller delvis sägas upp före förfallodagen mot ett kontant återköpsbelopp. Denna risk reduceras genom att en återköpsavgift tas av kunder och/eller distributörer som säger upp avtal i förtid.

Marknadsrisk

Moderbolaget

Moderbolagets kapitalförvaltning hanterar inom givna ramar och mandat moderbolagets finansiella risker i form av placeringsrisker på tillgångssidan. Moderbolagets affärsstrategiska placeringar hanteras direkt av styrelsen. Placeringsriskerna delas upp i marknadsrisker, det vill säga aktie-, fastighets- och råvaruprisrisker, valuta- och ränterisker, likviditetsrisker samt kredit- och motpartsrisker. Moderbolagets tillgångar placeras i olika typer av tillgångsslag, instrument, i olika valutor och med stor geografisk spridning. Detta gör att koncentrationsriskerna i förvaltningen är små.

Kapitalförvaltningens mål är att inom ramen för styrelsens riktlinjer åstadkomma högsta möjliga avkastning under förutsättning att spararnas garanterade ränta med stor säkerhet infrias. I styrelsens placeringsriktlinjer fastställs intervall för tillgångsklassernas andel av portföljen och andra restriktioner som ska gälla för risktagandet. Inom, av styrelsen, fastställda ramar fattar styrelsens placeringsutskott (PU) beslut om övergripande fördelning av placeringstillgångar på tillgångsslag, så kallad referensportfölj. Placeringsutskottet fastställer även övergripande förvaltningsstrategier inom och mellan tillgångsslag samt intervall för rebalansering av placeringstillgångarna i form av en rebalanseringspolicy. Beslut om övergripande fördelningen av tillgångsslag ska beakta:

- solvensrisk-, skuldtäcknings- och konsolideringspolicyer samt legala och avtalsenliga restriktioner, samt
- det av ALM-kommittén fördelade riskmandatet.

För att uppnå avkastningsmålet och en god riskspridning är det nödvändigt att ha en väl diversifierad tillgångsportfölj som dessutom ger en rimlig matchning av ränteriskerna i moderbolagets åtaganden. Moderbolagets tillgångsportfölj innehåller således en stor andel räntebärande tillgångar men också ett antal andra tillgångsslag, såsom aktier, fastigheter, råvaror med mera. Aktieportföljen är i sin tur fördelad på olika länder och sektorer, vilket ytterligare bidrar till riskdiversifieringen.

Vd har delegerat samtliga befogenheter i enlighet med av styrelsen beslutade placeringsriktlinjer, solvensriskpolicy samt av PU fattade beslut avseende bland annat övergripande tillgångsfördelning till chefen för kapitalförvaltningen. Chefen för kapitalförvaltningen ansvarar därmed för att förvalta placeringstillgångarna inom de av styrelsen och PU satta ramarna och riktlinjerna samt för att hålla portföljens totala risk inom det av ALM-kommittén givna riskmandatet. Chefen för kapitalförvaltningen beslutar bland annat om hur marknadsexponeringen i respektive tillgångsklass ska åstadkommas och vilken aktiv risk, om någon, som ska tillåtas på total nivå och inom enskilda tillgångsslag. Besluten avseende den löpande förvaltningen resulterar i ett antal mandat och limiter som sedan respektive intern och extern förvaltare har att hålla sig inom.

Inom kapitalförvaltningen finns en funktion som följer upp att kapitalförvaltningen som helhet samt enskilda förvaltare håller sig inom givna limiter och mandat, både de limiter som har beslutats av styrelsen och PU såväl som de limiter/mandat som har beslutats av ALM-kommittén och chefen för kapitalförvaltningen.

Av tabellen nedan framgår kapitalkravet för de finansiella riskerna beräknat utifrån Finansinspektionens trafiklssystem. I tabellen visas även riskexponeringar, känslighetsfaktorer och kapitalkrav för alla riskfaktorer liksom diversifieringseffekten mellan dem.

Finansiella risker moderbolaget

MSEK	Riskexponering		Kapitalkrav		
	2015	2014	2015	2014	Förändring 1 år
Ränterisk åtaganden	215 142	216 016	16 957	16 849	108
Ränterisk tillgångar	180 574	170 756	-3 879	-5 416	1 537
Diversifieringseffekt			641	77	564
Ränterisk netto			13 719	11 510	2 209
Aktieprisrisk	184 707	176 953	69 321	66 333	2 988
Fastighetsprisrisk	43 617	36 460	15 266	12 761	2 505
Kreditrisk	139 774	130 953	676	941	-265
Valutarisk	14 074	62 445	1 407	6 244	-4 837
Summa kapitalkrav			100 389	97 789	2 600
Diversifieringseffekt			-28 077	-28 976	899
Kapitalkrav netto			72 312	68 813	3 499

Noter

10 största svenska innehaven

	MSEK
1 Hennes & Mauritz	2 634
2 Nordea Bank	2 164
3 Atlas Copco	1 638
4 Investor	1 465
5 Ericsson	1 450
6 Hexagon	1 286
7 SEB	1 081
8 Assa Abloy	1 018
9 Svenska Handelsbanken	976
10 SCA	954
	14 665

10 största utländska innehaven

	MSEK
1 Unibet	878
2 Pandora	857
3 Novo Nordisk	688
4 Apple	621
5 AstraZeneca	563
6 Toyota Motor	449
7 Microsoft	417
8 Google	408
9 Novartis	383
10 Roche	376
	5 639

Valutafördelning totalt

	% (avrundad)
SEK	71,8
USD	20,0
JPY	2,1
EUR	2,1
GBP	1,3
Övriga	2,7
	100,0

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

Känslighetsfaktorer

Ränterisk inklusive- diversifieringseffekt	Förskjutning av räntekurva enligt: Nominella +/- 1% av marknadsräntor 14 687 Reala +/- 0,5% av marknadsräntor -968
Aktieprisrisk	svenska aktier med 40% utländska aktier med 37%
Fastighetsprisrisk	35%
Kreditrisk	Beräknas som förändring i värdet på räntebärande tillgångar givet förändring i ränteskillnad mellan tillgången och riskfri ränta. Ränteskillnaden ökas med max (100% ; 25 baspunkter)
Valutarisk	+/-10%.

Som framgår av tabellen utgör aktieprisrisken den största enskilda riskfaktorn. Det bör noteras att aktieprisrisken för utländska aktier inkluderar valutakursrisken på dessa tillgångar. Det förhållandet att trafikljussystemet inte har råvarurisker som en särskild riskfaktor gör det nödvändigt att betrakta dessa risker som aktieprisrisker. Det är också värt att notera att diversifieringseffekten, det vill säga vinsten av att sprida tillgångarna till olika tillgångsslag, är förhållandevis stor.

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)s direkta exponering för marknadsrisk på egna investeringar är begränsad. Hanteringen av egna investeringar, det vill säga styrning och mandat, regleras av Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)s interna styrdokument. Uppföljning av skuldtäckning, utfall och risk hanteras i bolagets ALCO. Därutöver är Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) indirekt exponerad för marknadsrisk då intäkterna till stor del består av avgifter från kundernas tillgångar under förvaltning vilka påverkas av tillgångarnas värdeförändring. Riskhantering i form av kontroller utövas med avseende på dessa risker.

Skandiabanken AB (publ)

Skandiabanken AB (publ) exponeras för marknadsrisk primärt i form av ränte- och valutakursrisk. Skandiabanken AB (publ) har ett begränsat handelslager för att möjliggöra aktie- och fondhandel och kurs- och prisrisk förekommer i ytterst begränsad omfattning. Det yttersta ansvaret för Skandiabanken AB (publ)s marknadsrisk åligger styrelsen medan vd har ansvaret för den löpande förvaltningen. Vd har delegerat ansvaret för ränte- och valutakursrisk till CFO, vilken i sin tur lagt ut hanteringen av ränterisk och valutakursrisk till Skandias livbolags Treasuryavdelning i enlighet med ett funktionsavtal.

Ränterisk uppkommer då räntebindningstider för tillgångar, skulder och derivatinstrument inte sammanfaller och det verkliga värdet eller framtida kassaflöden påverkas av förändringar i marknadsräntor. Skandiabanken AB (publ)s låga känslighet för ränterisker ligger i linje med en målsättning att resultaträkningen i möjligaste mån ska spegla den egentliga bankrörelsen och vara begränsat påverkbar av externa faktorer som tillfälliga svängningar i marknadsräntor. Huvuddelen av bankens in- och utlåning, efter riskavtäckning, är kortfristig, vilket innebär att påverkan på marknadsvärdet är liten då räntorna förändras. Den ränterisk som uppkommer

avseende fastförräntade bolånekrediter reduceras genom räntederivat som omvandlar fast räntebindning till rörlig.

Exponering för valutakursrisk som uppkommer i samband med handel för kunders räkning, dvs. fond- och aktiehandel på de internationella valutamarknaderna samt valutaexponeringar som uppstår vidare via kundaktiviteter som t.ex. banktransaktioner, säkras med valutaterminer och valutaswappar. Valutakursrisken beräknas på samtliga exponeringar i utländsk valuta hänförligt till tillgångar, skulder samt åtaganden utanför balansräkningen. Positionerna värderas till aktuellt marknadsvärde samt omräknade till svenska kronor enligt balansdagkurs.

Likviditetsrisk*Moderbolaget*

Hantering av likviditetsrisk ska säkerställa att moderbolaget kan infria sina betalningsförpliktelser på förfallodagen genom likviditetsplanering och genom att hålla tillräckliga likviditetsreserver.

Likviditetsplanering och flödesanalyser baserade på försäkringsrörelsens utveckling beaktas vid långsiktig planering och styrning av tillgångsslag inom kapitalförvaltningen. Ett livförsäkringsbolag har mycket långa åtaganden. Av moderbolagets åtaganden har cirka 70 procent en löptid överstigande fem år. Enligt moderbolagets placeringsriktlinjer ska likviditetsreserver av tillräcklig omfattning finnas omedelbart tillgängliga. Lägst 10 procent av placeringsstillgångarna placeras i likvida korta räntebärande placeringar, statsobligationer med tillfredsställande kreditvärdighet eller svenska säkerställda bostadsobligationer med högsta kreditvärdighet. Därutöver ska likviditeten i placeringsstillgångarna vara tillfredsställande god och innehålla minst 50 procent likvida värdepapper.

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) är exponerad för likviditetsrisk. Den mest materiella likviditetsrisken uppstår vid omfattande fondbyten inom fondförsäkring. Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) hanterar likviditetsrisken genom att verksamheten har rutiner för övervakning av likviditetssituationen på kort och medellång sikt. Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)s "ALCO" följer upp likviditeten och likviditetsriskerna löpande.

Skandiabanken AB (publ)

Det yttersta ansvaret för Skandiabanken AB (publ)s likviditetsrisk åligger styrelsen medan vd har ansvaret för den löpande förvaltningen. Vd har delegerat ansvaret för likviditetsrisk till CFO. Bolaget har lagt ut likviditetshanteringen av likviditetsrisk till Skandias livbolags Treasuryavdelning i enlighet med ett funktionsavtal. Treasury ansvarar för den dagliga likviditetshanteringen. Likviditeten investeras och finansieras i svenska kronor.

Inom hanteringen av likviditet ingår dagliga stresstester, prognostisering av likviditet och finansieringsbehov, hantering av överskottlikviditet, beredningsplaner för likviditet samt en årlig intern likviditetsutvärdering som en del i den Interna Kapital- och LikviditetsUtvärderingen (IKLU). IKLU, innehåller kontinuerlig och grundlig utvärdering av samtliga komponenter som tillsammans utgör och/eller stödjer Skandiabanken AB (publ)s ramverk för likviditetshantering.

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

Treasury mäter både kortfristig och långfristig likviditetsrisk. Kortfristig likviditet hanteras på interbankmarknaden genom kontinuerlig bevakning av kända framtida in- och utflöden i kombination med prognos på förväntade flöden baserat på erfarenhet av kundernas beteende. För att säkerställa beredskap i situationer där Skandiabanken AB (publ) är i akut behov av likviditet håller Skandiabanken AB (publ) en likviditetsreserv. Likviditetsreserven består av tillgängliga medel som Treasury förfogar över och som är godtagbara som säkerhet hos Riksbanken. Likviditetsreserven säkerställer att Skandiabanken AB (publ) har möjlighet att omvandla tillgångar med kort varsel till likvida medel.

Kredit- och motpartsrisk*Moderbolaget*

Moderbolagets exponering mot kredit- och motpartsrisk omfattar huvudsakligen exponering mot motparter och emittenter med hög kreditvärdighet och den sammantagna kreditrisken är låg. Kreditrisk får bara avse emittenter och motparter inom OECD-området. För att bedöma graden av kreditvärdighet hos emittenter och motparter tillämpas ratingklassificering. Kreditrisken begränsas även genom att en högsta exponering tillåts per emittent/motpart. Vid handel med OTC-derivat ska giltigt ISDA- och CSA-avtal finnas samt daglig överföring av säkerheter. Anvisningar för begränsning av kreditrisk ges i moderbolagets kreditinstruktion.

Löptidsfördelning skulder

MSEK Koncernen	2015						2014					
	Inom 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	Över 15 år	Totalt	Inom 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	Över 15 år	Totalt
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	302	—	—	—	—	302	312	—	—	—	—	312
Livförsäkringsavsättningar	14 466	52 030	45 519	36 697	73 442	222 154	14 209	51 233	49 518	32 871	80 308	228 139
Avsättning för oreglerade skador	1 205	2 804	2 025	734	376	7 144	1 363	2 679	1 692	708	453	6 895
Övriga försäkringstekniska avsättningar	4	11	14	—	—	29	4	13	16	—	—	33
Avsättningar för försäkringar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisk	60 087	16 777	75 814	5 957	17 761	176 396	57 100	15 572	75 390	5 268	14 563	167 893
Emitterade värdepapper	3 580	13 756	—	—	—	17 336	4 636	19 415	3 956	—	—	28 007
Inlåning och upplåning från allmänheten	35 721	190	—	—	—	35 911	79 148	370	—	—	—	79 518
Skulder till kreditinstitut	79	—	—	—	—	79	100	—	—	—	—	100
Skulder avseende direkt försäkring	1 636	—	—	—	—	1 636	2 124	—	—	—	—	2 124
Skulder avseende återförsäkring	8	—	—	—	—	8	8	—	—	—	—	8
Derivat	995	99	1 002	125	28	2 249	1 407	398	1 059	22	93	2 979
Återköpstransaktioner	4 399	—	—	—	—	4 399	13 382	—	—	—	—	13 382
Övriga skulder	2 129	—	—	—	—	2 129	9 835	—	—	—	—	9 835
Summa kontraktuella åtaganden	124 611	85 667	124 374	43 513	91 607	469 772	183 628	89 680	131 631	38 869	95 417	539 225

Moderbolag

Livförsäkringsavsättningar	14 321	51 443	48 289	35 865	71 421	221 339	13 833	49 593	47 007	34 380	75 492	220 305
Avsättning för oreglerade skador	711	2 135	1 657	694	340	5 537	868	2 062	1 382	687	429	5 428
Avsättningar för försäkringar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisk	572	—	—	—	—	572	289	—	—	—	—	289
Skulder avseende direkt försäkring	1 258	—	—	—	—	1 258	1 727	—	—	—	—	1 727
Skulder avseende återförsäkring	5	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—
Derivat	782	99	1 002	125	28	2 036	1 085	194	1 059	22	93	2 453
Återköpstransaktioner	4 399	—	—	—	—	4 399	13 382	—	—	—	—	13 382
Övriga skulder	1 709	—	—	—	—	1 709	7 749	—	—	—	—	7 749
Summa kontraktuella åtaganden	23 757	53 677	50 948	36 684	71 789	236 855	38 933	51 849	49 448	35 089	76 014	251 333

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

Risikexponering moderbolaget

MSEK	Räntebärande värdepapper	Valutaderivat	Räntederivat	Övriga derivat
AAA	156 149	—	—	—
AA	4 630	194	-29	42
A	3 385	-37	14	-44
BBB	2 413	-75	0	54
BB el lägre	4 855	0	—	—
	171 433	82	-14	51

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) är exponerad för kredit- och motpartsrisk, bland annat i samband med placeringar av skuldtäckningstillgångar. Placeringar begränsas bland annat med hänsyn till koncentration och kreditvärdighet.

Skandiabanken AB (publ)

Det yttersta ansvaret för Skandiabanken AB (publ)s kreditrisk åligger styrelsen medan vd har ansvaret för den löpande förvaltningen. Vd har delegerat ansvaret för kreditrisk avseende utlåning till allmänheten till Kreditchefen. Ansvaret för kreditrisk avseende total likviditet och stora exponeringar har vd delegerat till CFO.

Hantering av kreditrisk bestäms av om kreditrisken hänförs till utlåning till allmänheten i form av hushållsexponeringar eller om kreditrisken avser placeringar av överskottlikviditet.

Skandiabanken AB (publ)s utlåning till allmänheten avser hushållsexponeringar till privatpersoner primärt i form av bolånekrediter med säkerhet i fastighet eller bostadsrätt, avbetalning, privatlån, konto- och kortkrediter samt depåutlåning.

Risken hanteras genom att samtliga kreditansökningar prövas genom en bedömning av kredit-sökandens återbetalningsförmåga och finansiella ställning samt en värdering av erhållen säkerhet. Hantering av kreditrisker för hushållsexponeringar syftar till att reducera kreditförlusterna och målsättningen är att lånefordringar i största möjliga omfattning ska bestå av ett stort antal krediter med låg risk och god riskspridning.

Likviditet placeras i kort utlåning och räntebärande värdepapper med motparter inom stat, kommun, institut och företag. Risken hanteras genom att exponeringarna prövas genom en bedömning av motpartens återbetalningsförmåga och finansiella ställning samt en värdering av eventuell erhållna säkerheter.

Motpartsrisk avser risker kopplade till förändringar i marknadsvärdet för derivat, återköpstransaktioner och lån av värdepapper. Motpartsrisk mäts och limiteras i enlighet med gällande interna processer.

Koncentrationsrisk avser risker hänförliga till finansiella instrument med likartade egenskaper och som kan komma att påverkas på likartat sätt av omvärldsförändringar. Skandiabanken AB (publ) följer upp koncentrationer ur olika perspektiv såsom geografisk fördelning per land och inom respektive land samt större exponeringar mot enskilda kunder och grupper av kunder med inbördes anknytning.

Operativ risk

Operativ risk förekommer i alla bolag och alla typer av verksamhet inom Skandia. Hanteringen av operativ risk är därmed enhetligt utformad inom koncernen. Operativa risker kan i princip bara hanteras genom förebyggande kontroller och skadereducerande åtgärder. Skandia hanterar operativa risker dels genom olika former av förebyggande kontroller och säkerhetsarrangemang, dels genom kontinuitetsplanering som syftar till att hantera eventuella negativa, för Skandia, uppkomna situationer på ett så effektivt sätt som möjligt. Effekter av operativa risker uppkommer vanligtvis i form av kostnader eller ryktesförluster.

Ansvaret för att löpande hantera operativa risker är en integrerad del av chefsansvaret inom Skandia. Årligen genomför varje enhet en så kallad självvärdering av operativa risker som uppdateras kvartalsvis inför riskrapportering. Utvärderingen syftar till att identifiera operativa risker och att kvantifiera de förluster som kan uppstå. Arbetet resulterar i åtgärdsplaner vars implementering är föremål för löpande bevakning. Som ett stöd för riskhanteringen har Skandia under året implementerat ett koncerngemensamt så kallat Governance-, Risk- och Compliance-system. Systemet stödjer hanteringen av operativa risker såväl som affärsrisker och strategiska risker. Systemet används även för rapportering och uppföljning av incidenter. Alla incidenter följs upp och åtgärder vidtas för att händelsen inte ska upprepas.

Affärsrisk

Affärsrisk förekommer i alla bolag inom Skandia. Hanteringen av affärsrisk sker övergripande i samband med Skandias affärsplansarbete. Metodik för löpande identifiering och värdering av affärsrisker är i stort överensstämmande med den metodik som tillämpas inom koncernen för operativa risker. Kundbeteenderisk är en del av affärsrisk. För moderbolaget och Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) innebär risken att kunder till exempel återköper, flyttar sina försäkringsavtal eller upphör att betala premier för sina avtal med Skandia i en utsträckning som inte har förutsetts, se vidare avsnitt om Försäkringsrisk ovan.

Strategisk risk

Strategiska risker uppkommer i samband med valsituationer och större förändringar (internt eller externt), till exempel genom felaktiga och missriktade affärsbeslut, som påverkar koncernen på lång sikt.

De strategiska riskerna hanteras på en övergripande nivå för hela koncernen. De strategiska riskerna kan ofta bara hanteras genom en god analys och bra planering inför beslut och genomförandet av förändringar i verksamheten. Detta gör att de strategiska riskerna ofta hanteras som en del av Skandias strategi- och affärsplansarbete. Även om det finns vissa riskbegränsande åtgärder att tillgå, är det ofta svårt att helt undvika dessa risker, som är förenade med all affärsverksamhet.

Skandia Investment Management AB

Skandia Investment Management AB bedriver kapitalförvaltning genom att handla i finansiella instrument som är placerade på kundernas tillgångskonton. Skandia Investment Management AB har under året inte utfört finansiell handel för egen räkning utan endast inom ramen för de diskretionära mandat bolaget fått från kunder. Under 2015 har moderbolaget och Skandia Fonder AB varit de enda kunderna och all handel med finansiella instrument har gjorts i deras namn. Undantaget är handel med det egna kapitalet, som dock endast placeras i korta räntepapper. Skandia Investment Management AB är utsatt för operativ risk, affärsrisk och strategisk risk, vilka hanteras enligt koncernens processer för riskhantering.

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

Skandia Fonder AB

Skandia Fonder ABs verksamhet består av förvaltning av fonder (internt och externt utlagda), administration, distribution samt produktutveckling. Verksamheten ger upphov till operativ risk, affärsrisk och strategisk risk vilka hanteras i enlighet med koncernens processer.

Skandia i Danmark

Skandia Danmark bedriver både livförsäkringsverksamhet och fondförsäkringsverksamhet. Under året såldes Skandia Livsförsäkring A A/S som varit stängt för nyteckning sedan 2001. Försäljningen har medfört att riskbilden förändrats genom att Skandia Danmarks exponering mot produkter med garanti har reducerats varmed även exponeringen mot särskilt marknadsrisk samt försäkringsrisk minskat. Exponeringen mot försäkringsrisk är fortfarande relativt sett högre i Danmark än i moderbolaget och Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ), men hanteringen överensstämmer i stora delar med det som beskrivits i ovan för dessa bolag. Skandia Danmarks exponeringar mot marknadsrisk, likviditetsrisk, kredit- och motpartsrisk samt hanteringen av dessa överensstämmer i stort med vad som sägs under Skandias livförsäkringsbolags respektive Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)s avsnitt.

Noter till resultaträkningen

3 Premieinkomst, livförsäkringsrörelsen

Koncernen	Individuell		Grupp		Totalt	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Periodisk premie i form av inbetalda premier	3 906	3 981	6 065	5 366	9 971	9 347
Engångspremie i form av inbetalda premier	8 117	8 495	211	412	8 328	8 907
Premieinkomst i form av tilldelad återbäring	104	100	197	201	301	301
Premieinkomst avseende inflyttade försäkringar	3 361	2 097	739	658	4 100	2 755
Portföljpremier, mottagna	617	497	458	354	1 075	851
Premieskatt	-7	-20	-30	-28	-37	-48
	16 098	15 150	7 640	6 963	23 738	22 113

23 274 (21 470) MSEK avser avtal tecknade i Sverige, 116 (643) MSEK avser avtal tecknade i Danmark.

Av den totala premieinkomsten avser för koncernen 21 534 (19 746) MSEK återbäringsberättigade avtal. Av premieinkomst inflyttat kapital avser för koncernen 3 076 (2 070) MSEK inflyttat garanterat kapital och 1 023 (685) MSEK inflyttade återbäringsmedel.

Moderbolaget	Individuell		Grupp		Totalt	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Periodisk premie i form av inbetalda premier	3 301	3 213	6 065	5 366	9 366	8 579
Engångspremie i form av inbetalda premier	8 101	8 462	211	412	8 312	8 874
Premieinkomst i form av tilldelad återbäring	104	100	197	201	301	301
Premieinkomst avseende inflyttade försäkringar	3 361	2 097	739	658	4 100	2 755
Portföljpremier, mottagna	617	497	458	354	1 075	851
Mottagen återförsäkring	18	15	—	—	18	15
Premieskatt	—	—	-30	-28	-30	-28
	15 502	14 384	7 640	6 963	23 142	21 347

Premieinkomst avser i sin helhet avtal tecknade i Sverige.

Av den totala premieinkomsten avser för moderbolaget 21 534 (19 746) MSEK återbäringsberättigade avtal.

Av premieinkomst inflyttat kapital avser för moderbolaget 3 076 (2 070) MSEK inflyttat garanterat kapital och 1 023 (685) MSEK inflyttade återbäringsmedel.

4 Kapitalavkastning intäkter, teknisk redovisning

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Hyresintäkter från byggnader och mark	2 445	2 264	—	—
Utdelning på aktier och andelar				
Koncernföretag	—	—	4 284	1 780
Andra aktier och andelar	3 081	2 760	3 080	2 760
Ränteintäkter med mera				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	7 536	5 100	7 389	4 894
Övriga finansiella placeringstillgångar	—	—	—	—
Lån	62	26	62	26
Fordringar på koncernföretag ¹⁾	—	—	563	562
Övriga finansiella tillgångar ¹⁾	152	74	9	43
Valutareresultat, netto²⁾	6 722	17 023	6 722	17 023
Återläggning av tidigare nedskrivning av dotterbolagsaktier	—	—	—	65
Realisationsvinst, netto				
Byggnader och mark	213	30	—	—
Aktier och andelar	8 171	7 361	8 587	7 246
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	664	—	684	—
	29 046	34 638	31 380	34 399

¹⁾ Ränteintäkter på finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde.

²⁾ Valutakursresultat, både positivt och negativt, uppkommer då moderbolaget har omfattande utländska tillgångar.

5 Realiserade vinster på placeringstillgångar, teknisk redovisning

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Byggnader och mark	5 015	2 099	—	—
Aktier och andelar	—	3 198	—	3 307
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	—	6 291	—	5 861
	5 015	11 588	—	9 168

6 Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Livsfall	-10 199	-10 050	-10 138	-9 871
Annullationer och återköp	-3 119	-2 591	-225	-318
Utflyttade försäkringar ¹⁾	-460	-746	-460	-746
Dödsfall	-1 301	-1 213	-1 153	-1 089
Sjukfall	-1 243	-1 138	-882	-853
Skaderegleringskostnader ²⁾	-117	-132	-23	-61
	-16 439	-15 870	-12 881	-12 938

¹⁾ Av utflyttade försäkringar avser -294 (-474) MSEK utflyttat garanterat kapital och -166 (-272) MSEK utflyttade återbäringsmedel.

²⁾ Omfattar driftskostnader för skadereglering -22 (-62) MSEK för moderbolaget och -76 (-114) för koncernen samt förändring av skadebehandlingsreserv -1 (1) för moderbolaget och -41 (-18) för koncernen.

7 Återbäring och rabatter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Återbäring utbetald under året	-7 975	-6 658	-7 975	-6 658
Ianspråktagen konsolideringsfond	7 673	6 357	7 673	6 357
	-302	-301	-302	-301

8 Driftskostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014 ¹⁾	2015	2014
Anskaffningskostnader	-1 720	-1 234	-808	-368
Förändring förutbetalda anskaffningskostnader				
direkt försäkring	137	-81	384	101
Administrationskostnader ²⁾	-1 679	-1 875	-1 069	-1 319
Återförsäkrarens provisioner och vinstandelar	2	5	0	-1
Totalt driftskostnader i liv- och skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-3 260	-3 185	-1 493	-1 587
Förvaltningskostnader placeringstillgångar ³⁾	-183	-222	-173	-196
Fastighetsförvaltningskostnader	-71	-58	—	—
Skaderegleringskostnader ⁴⁾	-76	-114	-22	-62
Kostnader i bankverksamheten	-892	-569	—	—
Kostnader övriga rörelsedrivande enheter	-266	-269	—	—
Totalt driftskostnader	-4 748	-4 417	-1 688	-1 845

Samtliga driftskostnader per kostnadslag	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014 ¹⁾	2015	2014
Personalkostnader	-2 468	-2 281	-1 807	-1 654
Lokalkostnader	-230	-221	-191	-187
Av- och nedskrivningar	-331	-79	-21	-18
IT-kostnader	-431	-443	-324	-366
Provisioner externa	-1 126	-1 056	-478	-453
Övrigt	-162	-337	1 133	833
	-4 748	-4 417	-1 688	-1 845

¹⁾ Jämförelsetalen har räknats om på grund av avvecklingen av Skandiabanken ASA och visar den kvarvarande verksamheten.

²⁾ I administrationskostnader för koncernen ingår ersättning till revisionsföretag enligt nedan.

³⁾ Ingår i Kapitalavkastning kostnader i det tekniska och icke-tekniska resultatet.

⁴⁾ Ingår i Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring) i resultaträkningen.

Ersättning till revisionsföretag	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Revisionsarvoden				
Deloitte	-16,9	-17,6	-6,6	-6,9
	-16,9	-17,6	-6,6	-6,9
Revisionsarvoden utöver revisionsuppdraget				
Deloitte	-1,8	-1,8	-0,9	-0,6
	-1,8	-1,8	-0,9	-0,6
Skatterådgivning				
Deloitte	-0,2	-0,2	—	—
	-0,2	-0,2	—	—
Övriga tjänster				
Deloitte	-3,3	-5,9	-1,2	-3,3
	-3,3	-5,9	-1,2	-3,3
Totalt ersättning till revisionsföretag	-22,2	-25,5	-8,7	-10,8

9 Kapitalavkastning kostnader, teknisk redovisning

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Driftskostnader från byggnader och mark	-960	-893	—	—
Kapitalförvaltningskostnader	-181	-221	-173	-196
Räntekostnader				
Övriga räntekostnader med mera ¹⁾	-2 466	-4	-2 463	—
Övriga finansiella kostnader	-95	-497	-72	-360
Nedskrivningar dotterbolagsaktier	—	—	-3 330	—
Realisationsförlust, netto				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	—	-1 302	—	-1 469
	-3 702	-2 917	-6 038	-2 025

¹⁾ Räntekostnader på finansiella skulder som inte värderas till verkligt värde.

10 Orealiserade förluster på placeringstillgångar, teknisk redovisning

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Aktier och andelar	-5 909	—	-5 908	—
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-6 303	—	-6 171	—
	-12 212	—	-12 079	—

11 Övriga tekniska intäkter och kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Volymbaserad kostnadsreduktion	1 300	1 472	—	—
Avgiftsuttag för avkastningsskatt ¹⁾	360	496	—	—
Övriga intäkter	537	141	—	17
Övriga kostnader	0	—	0	—
	2 197	2 109	0	17

¹⁾ Motsvarande kostnad redovisas som skattekostnad och ingår i raden avkastningsskatt i not 19.

12 Kapitalavkastning intäkter, icke-teknisk redovisning

	Koncernen	
	2015	2014
Utdelning på aktier och andelar		
Andra aktier och andelar	1	0
Förändring kapitalandel intresseföretag	3	3
Ränteintäkter med mera		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	41	55
Övriga ränteintäkter	-13	3
Valutareultat, netto	45	57
Realisationsvinst, netto		
Andra aktier och andelar	—	0
Övriga finansiella placeringstillgångar	272	3
	349	121

13 Orealiserade vinster på placeringstillgångar, icke-teknisk redovisning

	Koncernen	
	2015	2014
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	—	23
	—	23

14 Kapitalavkastning kostnader, icke-teknisk redovisning

	Koncernen	
	2015	2014
Kapitalförvaltningskostnader	-2	-1
Räntekostnader		
Övriga räntekostnader med mera	-105	-139
Realisationsförlust, netto		
Aktier och andelar	-272	—
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-1	-1
	-380	-141

15 Realiserade förluster på placeringstillgångar, icke-teknisk redovisning

	Koncernen	
	2015	2014
Aktier och andelar	-10	-4
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-32	—
Valutaresultat, netto	-2	-1
	-44	-5

16 Resultat bankverksamhet, före bokslutsdispositioner

Resultaträkning	2015	2014 ³⁾
Ränteintäkter	723	927
Räntekostnader	-182	-430
Räntenetto²⁾	541	497
Provisionsintäkter	238	195
Provisionskostnader	-138	-96
Provisionsnetto	100	99
Nettoreultat finansiella transaktioner	-3	18
Övriga rörelseintäkter	134	65
Totalt rörelseintäkter	772	679

	Koncernen	
	2015	2014
Personalkostnader ³⁾	-240	-220
Övriga administrationskostnader	-486	-399
Av- och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar	-280	0
Övriga rörelsekostnader	-52	-49
Totalt kostnader före kreditförluster	-1 058	-668
Resultat före kreditförluster	-286	11
Kreditförluster, netto¹⁾	-6	2
Årets resultat före skatt	-292	13
Koncernjustering på resultat före skatt	—	—
Årets resultat före skatt och bokslutsdispositioner, efter koncernjustering	-292	13

¹⁾ Jämförelsetalen har räknats om på grund av avvecklingen av Skandiabanken ASA och visar den kvarvarande verksamheten.

Räntenetto	2015		2014	
	Ränta	Medelränta %	Ränta	Medelränta %
Ränteintäkter				
Utlåning till kreditinstitut	-11	-1,87	10	0,59
Utlåning till allmänheten	696	1,61	790	2,27
Räntebärande värdepapper	11	0,13	113	1,10
Övriga	4	—	1	—
	700	1,26	914	1,94
Räntekostnader				
Skulder till kreditinstitut	0	0,89	-1	0,36
In- och upplåning från allmänheten	-123	0,38	-303	0,94
Emitterade värdepapper	-25	0,16	-86	1,00
Efterställda skulder	-10	1,19	-18	2,04
Övriga	-1	0,01	-9	0,16
	-159	0,29	-417	0,88
Räntenetto	541	0,97	497	1,05

Avvikelse totala ränteintäkter respektive räntekostnader jämfört med resultaträkningen uppgår till 23 (13) MSEK. Avser räntekostnader hänförliga till säkringsinstrument vilka i not förs om till ränteintäkter för att ge en mer rättvisande bild med hänsyn tagen till syftet med säkringarna.

³⁾ För personalkostnader hänvisas till not 52.

Fortsättning not 16 Resultat bankverksamhet, före bokslutsdispositioner

4) Kreditförluster	2015	2014
Specifik reservering för individuellt värderade lånefordringar		
Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	-2	-3
Återförda tidigare gjorda reserveringar för sannolika kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade	1	4
Årets reservering för sannolika kreditförluster	1	-1
Inbetalt på tidigare års konstaterade kreditförluster	0	1
Återförda ej längre erforderliga reserveringar för sannolika kreditförluster	0	0
Årets nettokostnad	0	1
Årets förändring av reservering för individuellt värderade lånefordringar	—	—
Årets förändring av reservering av gruppvisa homogena lånefordringar	—	—
Portföljreserveringar för lån som individuellt inte bedömts osäkra	—	—
Gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk:	2015	2014
Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	-3	-7
Inbetalt på tidigare års konstaterade kreditförluster	—	8
Avsättning/upplösning för gruppvis värderade homogena lånefordringar	-3	0
Årets nettokostnad för gruppvis värderade lånefordringar	-6	1
Årets nettokostnad för kreditförluster	-6	2

17 Resultat övrig rörelsedrivande verksamhet, före bokslutsdispositioner

Koncernen	2015	2014
Skandia A/S	-4	0
Skandia Asset Management Fondsmæglerselskab A/S	1	7
Skandia Capital AB	33	5
Skandia Fonder AB	29	27
Skandia Försäljning AB	0	5
Skandia Investment Management AB	-2	-15
Skandikon Administration AB	10	6
Skandikon Pensionsadministration AB	-21	-2
Thule Operations Center I UAB	0	—
Thule Operations Center II UAB	1	—
	47	33

18 Övriga intäkter och kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Periodens avskrivning PVIF ¹⁾	-1 388	-1 384	—	—
Periodens avskrivning Stabil inlåning ²⁾	-30	-30	—	—
Övrigt	—	—	—	—
	-1 418	-1 414	—	—

¹⁾ Se not 22.

19 Skatt

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014 ¹⁾	2015	2014
Aktuell skattekostnad:				
Avkastningsskatt	-963	-1 549	-603	-1 053
Kupongskatt	-209	-190	-209	-190
Inkomstskatt	-84	-276	-58	-285
	-1 256	-2 015	-870	-1 528
Uppskjuten skatt	-1 048	-778	149	-136
Skatt redovisad i resultaträkningen	-2 304	-2 793	-721	-1 664
Aktuell skattekostnad hänförlig till:				
Avkastningsskatt	-1 220	-1 549	-859	-1 053
Justering av avkastningsskatt hänförlig till tidigare taxeringsår	257	—	256	—
Kupongskatt	-209	-190	-209	-190
Totalt avkastningsskatt och kupongskatt	-1 172	-1 739	-812	-1 243
Skatt på årets resultat	-99	-294	-75	-285
Justering av skatt hänförlig till tidigare taxeringsår	15	18	17	—
Totalt inkomstskatt	-84	-276	-58	-285
	-1 256	-2 015	-870	-1 528

Fortsättning not 19 Skatt

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014 ¹⁾	2015	2014
Uppskjuten skatt hänförlig till:				
Orealiserade resultat på placeringstillgångar	152	-140	149	-137
Skillnaden mellan bokförda och skattemässiga värden på fastigheter	-1 279	-676	—	—
Beräknad pensionsskuld	16	4	—	1
Övriga temporära skillnader	-4	-19	—	—
Underskottsavdrag	-15	63	—	—
Obeskattade reserver	-23	-95	—	—
Immateriella tillgångar	105	85	—	—
	-1 048	-778	149	-136
Skatt på årets resultat				
Aktuell skatt	-84	-276	-58	-285
Uppskjuten skatt	-1 048	-778	149	-136
	-1 132	-1 054	91	-421
Avstämning effektiv skattesats avseende skatt på årets resultat				
Resultat före skatt	25 176	19 834	19 604	17 545
Avgår resultat i avkastningsbeskattad verksamhet	-19 900	-14 934	-19 885	-15 587
Totalt resultat i inkomstbeskattad verksamhet	5 276	4 900	-281	1 958
Skatt enligt gällande skattesats 22%	-1 161	-1 078	62	-431
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader/ ej skattepliktiga intäkter	-88	-3	3	7
Skatteeffekt av tidigare år	30	-6	16	—
Skatteeffekt av andra skattesatser i utlandet	6	8	—	—
Skatteeffekt av ändrad skattesats	23	—	—	—
Skatteeffekt av förändring nettoskuld/nettofordran ej upptagen i balansräkningen	24	17	—	—
Skatteeffekt av förändring av underskottsavdrag för vilka uppskjuten skatt ej beaktats	24	4	—	—
Övrigt	10	4	10	3
	-1 132	-1 054	91	-421

¹⁾Jämförelsetalen har räknats om på grund av avvecklingen av Skandiabanken ASA och visar den kvarvarande verksamheten.

20 Resultat avvecklad verksamhet

Skandiabanken ASA

Verksamheten i Skandiabankens norska filial överfördes den 5 oktober till en självständig norsk bank, Skandiabanken ASA och dess helägda hypoteksbolag, Skandiabanken Boligkreditt AS. Skandiabanken ASA börsintroducerades på Oslobörsen den 2 november 2015. Det aktieinnehav på cirka 30% som kvarstår i koncernen efter börsintroduktionen redovisas som ett intressebolag och ägs av Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt.

Resultaträkning i sammandrag	2015	2014
Totalt intäkter	865	1 108
Totalt kostnader	-476	-547
Resultat avvecklad verksamhet före skatt	389	561
Skatt	-105	-156
Resultat avvecklad verksamhet efter skatt	284	405
Avgår koncerninterna poster	—	—
Avskrivning immateriella tillgångar (inkl skatt) hänförliga till verksamhet under avveckling	-16	-19
Realisationsresultat efter skatt	775	—
Resultat avvecklad verksamhet efter skatt och koncernjusteringar	1 043	386

21 Nettoresultat per kategori placeringstillgångar samt övriga finansiella tillgångar och skulder

Koncernen	Tillgång/skuld värderad till verkligt värde via resultaträkningen				Lånefordringar och kundfordringar		Finansiella tillgångar som kan säljas		Säkringsredovisning		Övrig tillgång/skuld ej värderad till verkligt värde		Fastigheter värde- rade till verkligt värde över resultat- räkningen		Totalt	
	Som bestämts tillhöra kategorin		Innehav för handel										2015	2014 ¹⁾	2015	2014 ¹⁾
	2015	2014 ¹⁾	2015	2014 ¹⁾												
Förvaltningsfastigheter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 716	3 503	6 716	3 503
Aktier	11 123	28 843	—	41	—	—	—	-13	—	—	393	-15	—	—	11 516	28 856
Räntebärande värdepapper	182	13 056	—	53	—	—	—	120	—	—	—	—	—	—	182	13 229
Derivat	—	—	518	-2 526	—	—	—	—	—	-113	—	—	—	—	518	-2 639
Övriga lån och fordringar	—	—	—	—	208	1 413	—	—	—	112	—	—	—	—	208	1 525
Övriga finansiella skulder	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-14	-52	—	—	-14	-52
Emitterade värdepapper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-86	—	—	—	-86
Inlåning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	-1 623	—	—	2	-1 623
	11 305	41 899	518	-2 432	208	1 413	—	107	—	-1	381	-1 776	6 716	3 503	19 128	42 713

¹⁾Jämförelsetalen har räknats om på grund av avvecklingen av Skandiabanken ASA och visar den kvarvarande verksamheten.

Moderbolaget	Tillgång/skuld värderad till verkligt värde via resultaträkningen				Lånefordringar och kundfordringar		Övrig tillgång/skuld ej värderad till verkligt värde		Totalt	
	Som bestämts tillhöra kategorin		Innehav för handel						2015	2014
	2015	2014	2015	2014						
Aktier	11 121	28 860	—	—	—	—	810	1 846	11 931	30 706
Räntebärande värdepapper	165	12 744	—	—	—	—	—	—	165	12 744
Derivat	—	—	443	-2 915	—	—	—	—	443	-2 915
Övriga lån och fordringar	—	—	—	—	909	1 248	—	—	909	1 248
Övriga finansiella skulder	—	—	—	—	—	—	-12	-45	-12	-45
	11 286	41 604	443	-2 915	909	1 248	798	1 801	13 436	41 738

Noter till balansräkning

22 Immateriella tillgångar

Koncernen	2015						2014					
	Förvärvade immateriella tillgångar ¹⁾				Övriga immateriella tillgångar	Totalt immateriella tillgångar	Förvärvade immateriella tillgångar ¹⁾				Övriga immateriella tillgångar	Totalt immateriella tillgångar
	PVIF	Stabil inlåning	Varumärke	Goodwill			PVIF	Stabil inlåning	Varumärke	Goodwill		
Anskaffningsvärde vid årets början	13 903	442	423	331	787	15 886	13 794	442	416	330	749	15 731
Årets investeringar	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	19	19
Avyttrad verksamhet ²⁾	—	-200	-40	-23	—	-263	—	—	—	—	—	—
Valutaomräkningseffekt	-57	—	-3	-1	-10	-71	109	—	7	1	19	136
Akkumulerat anskaffningsvärde	13 846	242	380	307	780	15 555	13 903	442	423	331	787	15 886
Avskrivningar vid årets början	-4 171	-166	—	—	-598	-4 935	-2 759	-111	—	—	-529	-3 399
Årets avskrivningar ³⁾	-1 388	-51	—	—	-24	-1 463	-1 384	-55	—	—	-54	-1 493
Avyttrad verksamhet ²⁾	—	96	—	—	—	96	—	—	—	—	—	—
Valutaomräkningseffekt	21	—	—	—	9	30	-28	—	—	—	-15	-43
Akkumulerade avskrivningar	-5 538	-121	—	—	-613	-6 272	-4 171	-166	—	—	-598	-4 935
Nedskrivningar vid årets början	—	—	—	—	-152	-152	—	—	—	—	-152	-152
Valutaomräkningseffekt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Akkumulerade nedskrivningar	—	—	—	—	-152	-152	—	—	—	—	-152	-152
Redovisat värde	8 308	121	380	307	15	9 131	9 732	276	423	331	37	10 799
Immateriella tillgångar redovisade som tillgång i bankverksamhet	—	—	—	—	159	159	—	—	—	—	331	331
Totalt redovisat värde	8 308	121	380	307	174	9 290	9 732	276	423	331	368	11 130

¹⁾ De immateriella tillgångarna består av förvärvade övertvärden i försäkringsbestånd så kallad purchased value of in force (PVIF), stabil inlåning i Skandiabanken, varumärket Skandia som har förvärvats från Old Mutual för nyttjanderätt inom Sverige.

²⁾ Avser försäljning av Skandiabanken ASA.

³⁾ Avskrivningar på PVIF och Stabil inlåning redovisas på raden Övriga rörelsekostnader, av avskrivningar på Stabil inlåning redovisas -21 (-25) MSEK som resultat från avvecklad verksamhet. Avskrivningar på Övriga immateriella tillgångar redovisas på raden Driftskostnader.

Fortsättning not 22 Immateriella tillgångar

Avskrivningstider

Typ av immateriell tillgång	Nyttjandeperiod	Avskrivningsmetod
Programvaror och IT-system	3-10 år	Linjär
PVIF	15 år	50% linjär 1-5 år, 50% linjär 6-15 år
Stabil inlåning	8 år	Linjär
Varumärke	Obestämbar	—
Goodwill	Obestämbar	—

Immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod fördelad per verksamhet

Verksamhet	Goodwill	Varumärke	Redovisat värde
Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)	264	234	498
Skandia Link Livsforsikring A/S	20	106	126
Skandiabanken AB (publ) och Skandia Fonder AB	23	40	63
	307	380	687

Prövning av nedskrivningsbehov

Nedskrivningsprövning genomförs för samtliga förvärvade immateriella tillgångar hänförliga till förvärvet av Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) den 21 mars 2012. Prövningen genomförs per kassagenererande enhet, definierat som förvärvad legal enhet som utgör ett verksamhetsområde. Tre kassagenererande enheter identifierades: Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ), Skandiabanken AB (publ) samt Skandia Link Livsforsikring A/S. Nedskrivningsprövningen genomförs för varje kassagenererande enhet genom att jämföra det bokförda värdet på nettotillgångarna, inklusive goodwill, med återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet motsvarar ett nyttjandevärde som beräknas genom diskonterade kassaflöden.

Försäkringsverksamheterna Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) och Skandia Link Livsforsikring A/S

Nyttjandevärdet utgör respektive bolags kapitalbasbidrag till Livförsäkringsbolaget Skandias, ömsesidigt Solvens 2 balansräkning plus en marknadsvärdesjustering som beaktar värdet från framtida premier från befintliga försäkringskontrakt.

Respektive bolags kapitalbasbidrag består av dess Solvens 2-kapitalbas och förvärvspremie från moderbolagets förvärv av Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) den 21 mars 2012 enligt den justerade kapitalandelsmetoden som specificeras i delegerad EU-förordning 2015/35 i Solvens 2-regelverket. Förvärvspremien speglar ett nuvärde av förväntad framtida försäkringsaffär och kostnadssynergier.

Solvens 2-kapitalbasen beskriver ett värde av ett försäkringsbolag utifrån ett solvenssyfte och motsvarar skillnaden mellan marknadsvärdet av tillgångar och skulder. Marknadsvärdering av respektive bolags skulder består av bästa skattning av försäkringstekniska avsättningar var man har diskonterat förmånerna med hjälp av Solvens 2-räntekurvan publicerat av EIOPA, samt ett tillägg av riskmarginalen som ett uttryck för en köparens riskpremie för risker som inte har ett explicit marknadsvärde. I bästa skattning av försäkringstekniska avsättningar beaktas även framtida vinster från befintliga försäkringskontrakt med vissa begränsningar för vinster från framtida premier därav beaktas detta i marknadsvärdesjusteringen. I linje med den föreslagna nya försäkringsrörelselagen (FRL), baserat på Solvens 2-direktivet, avseende värdering av försäkringstekniska avsättningar är värderingen marknadskonsistent och den riskfria räntekurvan, publicerad av EIOPA, utgör grunden i värderingen. Icke ekonomiska antaganden ska vara bästa skattning i enlighet med den föreslagna nya FRL.

Bank- och fondverksamheten – Skandiabanken AB (publ) och Skandia Fonder AB

Nyttjandevärdet för Skandiabanken AB (publ) och Skandia Fonder AB motsvarar nuvärdet av förväntade framtida fria kassaflöden till aktieägare. Kassaflödena beräknas baserat på fastställt femårig affärsplan och diskonteras med en ränta baserad på den långsiktiga riskfria räntan plus riskpremier. Diskonteringsräntan som har använts i värderingen per december 2015 uppgår till 10,7% (10,6%). Vad gäller Skandiabanken har även ett estimerat fritt kapital efter fastställt kapitaltäcknings- och likviditetskrav beaktats. Efter affärsplaneperioden om fem år har tillväxtfaktorer för de väsentligaste affärsområdena i Skandiabanken satts fram till 2024, för att därefter sättas till noll, vilket har påverkat de fria kassaflödena med 21 MSEK (i föregående års värdering användes istället en fast tillväxtfaktor om 2% efter affärsplaneperioden). I Skandia Fonder har tillväxtfaktorn satts till 0% efter affärsplaneperioden.

Utfall och känslighetsanalys

De prövningar av nedskrivningsbehovet som gjordes 2014 på samtliga tre kassagenererande enheter påvisade inte något behov av en nedskrivning av goodwill eller övriga förvärvade immateriella tillgångar. Ett antal stresstester har genomförts på samtliga kassagenererande enheter där scenarion med lägre förväntade kassaflöden och lägre förväntat värde på ny affär har prövats. De scenarion som har prövats i bankverksamheten är att det förväntade utfallet enligt plan justeras till 80 procent. I försäkringsverksamheten prövas scenariot att det uppskattade värdet av framtida försäljning justeras ned till 50 procent. Utfallet av stresstesterna visade ej på något behov av en nedskrivning av goodwill eller övriga förvärvade immateriella tillgångar.

23 Förvaltningsfastigheter

Koncernen	2015	2014
Verkligt värde		
Ingående balans förvaltningsfastigheter	36 460	32 954
Förvärv under året	1 809	243
Investering i befintliga fastigheter	940	1 255
Försäljningsintäkter sålda fastigheter	-821	-121
Realiserad värdeförändring	220	30
Orealiserad värdeförändring	5 009	2 099
Övrigt	—	—
Utgående balans verkligt värde	43 617	36 460

Under året har 3 (3) fastigheter förvärvats med tillträde under 2015.

Avtal om förvärv av ytterligare 4 fastigheter har tecknats under 2015 för tillträde i februari 2016.

Under 2015 har 4 (1) fastigheter sålts till ett värde av 807 (85) MSEK.

Därutöver har tilläggsköpeskillingar med mera erhållits med 13 (36) MSEK.

Under 2015 genererade 100% (98,4%) av förvaltningsfastigheterna hyresintäkter.

Verkligt värde på förvaltningsfastigheter

Skandia redovisar förvaltningsfastigheter till verkligt värde, det vill säga till det marknadsvärde som vid en oberoende värdering har åsatts fastigheterna. Samtliga fastigheter marknadsvärderas vid årsskiftet enligt värderingshandledning och följer riktlinjerna för MSCI/IPD (Svenskt Fastighetsindex). Skandia använder sig av flera externa värderingsföretag där alla värderare är auktoriserade av Samhällsbyggarna. Flera av värderarna är även certifierade enligt den internationella organisationen RICS (Royal Institution of Chartered Surveyors). En omfördelning av objekten mellan värderingsföretagen sker över tiden för att öka tillförlitligheten i bedömda verkliga värden. Alla fastighetsvärden är resultatet av värderingsföretagens bedömningar vid en given tidpunkt, värdetidpunkten 31 december 2015, och inkluderar en viss osäkerhet vilken uppskattningsvis rör sig om +/- 5-10% per fastighet.

Värderingsprinciper

Värderingsföretagen har i sina värdebedömningar utgått från två olika värderingsmetoder, dels kassaflödesmetod och dels ettårig nettokapitaliseringsmetod. De olika metoderna bör komma till likartat resultat eftersom båda bygger på ortsprisanalyser. I bolagets fall har verkligt värde bedömts via en kassaflödesanalys för flertalet fastigheter. En kassaflödesanalys baseras på uppskattningar av en fastighets avkastningsförmåga. Metoden innebär att förväntade framtida betalningsströmmar och restvärden nuvärdesberäknas.

Värdetidpunkt	2015	2014
Verkligt värde	43 617	36 460
Värderingsantaganden:		
Kalkylperiod, i huvudsak	5, 10 och 20	5 alt. 10 år
Årlig inflation, i huvudsak	1,7	1,8 %
Kalkylränta	4,3-9,9	4,7-9,9 %
Viktad kalkylränta	6,3	6,8 %
Direktavkastningskrav	2,3-8,0	2,7-8,0 %
Viktat direktavkastningskrav för bedömning av restvärde	4,5	4,9 %
Drifts- och underhållskostnader	613	570 kr/kvm
Genomsnittlig långsiktig vakans:		
Kommersiellt	3	3,2 %
Bostäder	0,4	0,5 %

Känslighetsanalys avseende fastigheternas marknadsvärde

Fastigheternas marknadsvärde är känsliga för de antaganden som används i kalkylen.

Genom att variera ett antal parametrar beräknas känsligheten i värderingen.

Känslighetsanalys	Förändring	Värdeförändring
Hyresintäkter	+/-1%	+546 / -546 MSEK
Direktavkastningskrav	+/-1%-enhet	-7 959 / +12 534 MSEK

Känslighetsanalys resultat	Förändring	Årlig resultateffekt
Ekonomisk uthyrningsgrad	+/-1%-enhet	+/- 23 MSEK
Hyresintäkter	+/-1%	+/- 22 MSEK
Fastighetskostnader	+/-1%	+/- 9 MSEK
Värdeförändring förvaltningsfastigheter	+/-1%	+/- 436 MSEK

24 Placeringar i koncernföretag och intresseföretag

Moderbolaget

Aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag ¹⁾	Organisationsnummer	Säte	Antal aktier	Eget kapital	Varav resultat	Kapitalandel, %	Verkligt värde 2015	Verkligt värde 2014	Redovisat värde 2015	Redovisat värde 2014
Försäkringsaktiebolaget Skandia ^{2) 3) 6)}	502017-3083	Stockholm	1 030 762 688	14 587	694	100	19 308	22 373	19 308	22 079
Skandia Fastigheter Holding AB ²⁾	556140-2826	Stockholm	50 000	18 208	4 720	100	18 208	13 736	5 610	5 610
Skandia Link Livsforsikring A/S ³⁾	20952237	Köpenhamn	7 473	1 666	-53	100	2 729	2 575	1 942	1 942
Skandia Investment Management AB	556606-6832	Stockholm	1 000	78	4	100	78	74	78	74
Skandia Försäljning AB	556649-0362	Stockholm	1 000	41	23	100	41	17	41	17
Skandikon Pensionsadministration AB	556217-8300	Stockholm	1 000	27	-3	100	27	30	27	28
Thule Operations Center I UAB	304048351	Vilnius	250 000	9	0	100	9	—	9	—
Skandikon Administration AB ³⁾	556023-4782	Malmö	1 200	12	-1	100	12	13	7	7
Skandia Asset Management Fondsmaeglerselskab A/S	31613876	Köpenhamn	8 000 000	35	1	100	35	35	3	3
Skandia A/S	27192319	Köpenhamn	500	3	-4	100	3	7	1	1
Skandia Livsforsikring A A/S ⁴⁾	29637873	Köpenhamn	90 006	—	—	100	—	269	—	269
Skandiabanken ASA	915287700	Bergen	31 950 000	1 109	31	30	1 488	—	1 241	—
Försäkringsgirot Sverige AB	556482-4471	Stockholm	5 000 000	4	0	25	4	3	4	3
							41 942	39 132	28 271	30 033
Lån till koncernföretag										
Skandia Liv Fastigheter AB									17 000	18 500
Skandiabanken AB (publ)									900	900
Skandia Link Livsforsikring A/S ⁵⁾									86	89
Skandia Livsforsikring A A/S ^{4) 5)}									—	76
									17 986	19 565
Totalt placeringar i koncernföretag och intresseföretag									46 257	49 598

Verkligt värde på dotter- och intressebolag

Verkligt värde på Skandias dotterbolag är med nedanstående undantag lika med vår andel av bolagens egna kapital. För Skandia Fastigheter Holding AB är eget kapital konsoliderade uppgifter för bolaget inklusive dotterbolag. För försäkringsbolagen Försäkringsaktiebolaget Skandia och Skandia Link Livsforsikring A/S beräknas marknadsvärdet till respektive bolags kapitalbasbidrag till Livförsäkringsbolaget Skandias, ömsesidigt Solvens 2 balansräkning plus en marknadsvärdesjustering som beaktar värdet från framtida premier från befintliga försäkringskontrakt. Marknadsvärdet på intressebolaget Skandiabanken ASA anges till noterad kurs per rapportdagen.

Förändring i aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag	2015	2014
Anskaffningsvärde vid årets början	31 818	31 049
Årets kapitaltillskott	595	0
Årets anskaffningar	1 241	769
Försäljning	-269	—
Anskaffningsvärde vid årets slut	33 385	31 818
Akkumulerade nedskrivningar vid årets början	-1 785	-1 852
Årets nedskrivningar ⁷⁾	-3 357	-35
Återlagda nedskrivningar	28	102
Försäljning	—	—
Akkumulerade nedskrivningar vid årets slut	-5 114	-1 785
	28 271	30 033

¹⁾ Skandiabanken ASA är noterat på Oslobörsen. Övriga innehav är onoterade.

²⁾ Eget kapital och resultat är konsoliderade uppgifter för bolaget inklusive dotterbolag.

³⁾ Utöver eget kapital tillkommer värdet av befintligt och framtida försäkringsbestånd.

⁴⁾ Bolaget såldes den 31 oktober 2015.

⁵⁾ Lånen löper utan fastställd slutförfallodag.

⁶⁾ Här ingår även värdet på Skandiabanken AB (publ).

⁷⁾ Av årets nedskrivningar avser -3 356 MSEK nedskrivning av Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) föranlett av försäljningen av Skandiabanken ASA.

Fortsättning not 24 Placeringar i koncernföretag och intresseföretag

Koncernen

Aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag ¹⁾	Organisationsnummer	Säte	Antal aktier	Eget kapital	Varav resultat	Kapitalandel, %	Verkligt värde 2015	Verkligt värde 2014	Redovisat värde 2015	Redovisat värde 2014
Sophiahemmet Rehab Center AB ²⁾	556248-6323	Stockholm	750	7	2	50	7	4	7	3
Skandiabanken ASA	915287700	Bergen	31 950 000	1 109	31	30	1 488	—	1 498	—
Försäkringsgirot Sverige AB	556482-4471	Stockholm	5 000 000	4	0	25	4	3	4	3
							1 499	7	1 509	6

Förändring i aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag	2015	2014
Anskaffningsvärde vid årets början	28	3
Årets kapitaltillskott	2	0
Årets anskaffningar	1 470	25
Anskaffningsvärde vid årets slut	1 500	28
Akkumulerade resultatandelar vid årets början	-22	-3
Årets resultatandelar, totalresultat	31	-19
Akkumulerade resultatandelar vid årets slut	9	-22
	1 509	6

¹⁾ Skandiabanken ASA är noterat på Oslobörsen. Övriga innehav är onoterade.

²⁾ Sophiahemmet Rehab Center AB ägs 50% av Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ).

25 Aktier och andelar

	2015		2014	
	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Koncernen				
Svenska företag	28 269	38 505	26 015	38 775
Utländska företag	92 384	106 374	83 539	100 275
	120 653	144 879	109 554	139 050
Noterade aktier och andelar		99 642		100 265
Onoterade aktier och andelar		45 237		38 785
		144 879		139 050
Moderbolaget				
Svenska företag	28 269	38 504	26 014	38 775
Utländska företag	92 352	106 358	83 396	100 151
	120 621	144 862	109 410	138 926
Noterade aktier och andelar		99 626		100 143
Onoterade aktier och andelar		45 236		38 783
		144 862		138 926

Allt kan men kommer inte att avvecklas inom 12 månader.

26 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	2015		2014	
	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde
Koncernen				
Värdepapper emitterade av:				
Svenska staten	35 997	36 063	25 252	28 852
Svenska bostadsinstitut	101 100	99 698	98 422	99 905
Övriga svenska emittenter	25 658	25 910	19 604	20 085
Utländska stater	623	455	1 042	1 042
Övriga utländska emittenter	8 922	9 595	11 595	15 283
	172 300	171 721	155 915	165 167
Noterade värdepapper		171 177		161 865
Onoterade värdepapper		544		3 302
		171 721		165 167
Moderbolaget				
Värdepapper emitterade av:				
Svenska staten	35 744	35 792	24 978	28 552
Svenska bostadsinstitut	100 924	99 521	98 215	99 695
Övriga svenska emittenter	24 453	24 695	18 470	18 934
Övriga utländska emittenter	4 967	5 429	4 227	4 781
	166 088	165 437	145 890	151 962
Noterade värdepapper		165 062		148 716
Onoterade värdepapper		375		3 246
		165 437		151 962

Bokfört värde överstiger respektive understiger nominella värden med 14 712 (16 990) MSEK respektive 288 (41) MSEK för koncernen och 14 549 (16 549) MSEK respektive 281 (38) MSEK för moderbolaget.

Samtliga räntebärande värdepapper är tidsbundna.

Allt kan men kommer inte att avvecklas inom 12 månader.

27 Derivatinstrument

Koncernen	2015				2014			
	Nominellt belopp	Anskaffningsvärde	Positiva värden	Negativa värden	Nominellt belopp	Anskaffningsvärde	Positiva värden	Negativa värden
Derivatinstrument upptagna i balansräkningen								
Optioner / Swaptioner								
Aktier	—	—	—	—	—	—	1	—
Räntebärande	4 053	30	35	4	2 613	315	191	—
Terminer								
Aktier	0	—	0	—	—	—	—	—
Valuta	6 826	—	79	30	19 353	—	292	201
Räntebärande	—	—	—	—	—	—	—	—
Swappar								
Aktier	19 553	—	546	412	28 251	—	354	215
Valuta	35 216	—	305	274	57 031	—	1 167	652
Räntebärande	76 161	—	1 377	1 318	30 067	2	1 434	1 474
Rävaror	9 289	—	4	85	6 608	—	12	279
Koncernen exklusive Skandiabanken	151 098	30	2 346	2 123	143 923	317	3 451	2 821
Skandiabanken								
Räntebärande	9 260	—	10	126	5 520	—	—	92
Koncernen inklusive Skandiabanken	160 358	30	2 356	2 249	149 443	317	3 451	2 913
Moderbolaget								
Derivatinstrument upptagna i balansräkningen								
Optioner / Swaptioner								
Aktier	0	—	0	—	—	—	1	—
Räntebärande	3 389	—	—	4	—	—	—	—
Terminer								
Aktier	0	—	0	—	—	—	—	—
Valuta	5 780	—	59	11	9 859	—	127	53
Swappar								
Aktier	19 553	—	546	413	28 251	—	354	215
Valuta	34 191	—	263	232	52 183	—	1 014	526
Räntebärande	76 161	—	1 368	1 291	25 442	2	973	1 380
Rävaror	9 289	—	4	85	6 608	—	12	279
	148 363	—	2 240	2 036	122 343	2	2 481	2 453

28 Tillgångar för villkorad återbäring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Aktiebaserade tillgångar	13 666	11 722	—	—
Räntebaserade tillgångar	14 703	16 236	—	—
	28 369	27 958	—	—

För moderbolaget finns inga avskiljbara tillgångar för Villkorad återbäring.

För koncernen förfaller 3 421 MSEK inom 12 månader.

29 Fondförsäkringstillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Aktiebaserade tillgångar	91 400	93 948	—	—
Räntebaserade tillgångar	56 032	45 548	—	—
	147 432	139 496	—	—

Ingående balans	139 496	120 252	—	—
Insättningar	14 119	12 326	—	—
Uttag	-11 998	-10 181	—	—
Förändringar i tillgångsvärden				
Orealiserad värdeförändring	-154	11 663	—	—
Realiserad vinst	8 905	5 418	—	—
Realiserad förlust	-620	-447	—	—
Kostnadsuttag	-1 258	-1 129	—	—
Valutaomräkningseffekt	-1 058	1 594	—	—
Utgående balans	147 432	139 496	—	—

För koncernen förfaller 8 613 MSEK inom 12 månader.

30 Tillgångar i bankverksamhet

Tillgångar	2015	2014
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	21	636
Belåningsbara statskskldförbindelser m.m. ¹⁾	4 524	8 110
Utlåning till kreditinstitut	411	1 252
Utlåning till allmänheten ²⁾	46 608	95 558
Verkligt värde för en portföljsäkring av ränterisk	117	184
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ³⁾	6 253	8 467
Aktier och andelar	10	13
Immateriella tillgångar ⁴⁾	159	331
Övriga tillgångar	755	556
Totalt tillgångar	58 858	115 107
Avgår koncerninterna poster	-3 316	-3 474
Totalt tillgångar i Bankverksamheten	55 542	111 633

¹⁾ Belåningsbara statskskldförbindelser m.m.

Svenska staten	300	—
Svenska kommuner	4 224	3 756
Utländska kommuner	—	4 354
	4 524	8 110

Nominellt värde	4 527	8 092
-----------------	-------	-------

²⁾ Utlåning till allmänheten

Utlåning till allmänheten	46 620	95 672
Reservering för osäkra lånefordringar	-12	-114
	46 608	95 558

Osäkra lånefordringar och reserveringar

Osäkra lånefordringar brutto	33	174
Specifika reserveringar för individuellt värderade lånefordringar	-1	-25
Reserveringar för gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde	-9	-81
Gruppvisa reserveringar för individuellt värderade lånefordringar	-2	-8
Totala reserveringar för osäkra fodringar	-12	-114
Totala osäkra lånefordringar netto	21	60

Fortsättning not 30 Tillgångar i bankverksamhet

Utlåning från allmänheten	2015	2014
<i>Utlåningen fördelad efter återstående löptid, bokfört värde</i>		
Betalbara på anfordran	—	1
Högst 3 månader	35 577	30 321
Längre än 3 månader men högst 1 år	2 956	6 646
Längre än 1 år men högst 5 år	5 635	14 884
Längre än 5 år	2 440	43 706
	46 608	95 558
3) Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2015	2014
Emitterade av offentliga organ	580	—
Emitterade av andra låntagare	5 673	8 467
	6 253	8 467
Emittenter		
Svenska kommuner	580	—
Svenska kreditinstitut	4 058	2 346
Övriga svenska emittenter	50	—
Utländska kommuner	—	—
Utländska kreditinstitut	1 565	5 646
Övriga utländska emittenter	—	475
	6 253	8 467
Återstående löptid		
Högst 1 år	2 072	1 741
Längre än 1 år men högst 5 år	4 181	6 726
	6 253	8 467
Genomsnittlig återstående löptid, år	1,9	2,5
Genomsnittlig återstående räntebindningstid, år	0,2	0,1
<i>varav onoterade värdepapper</i>	<i>1 026</i>	<i>125</i>
<i>varav noterade värdepapper</i>	<i>5 227</i>	<i>8 342</i>
<i>varav innehav ställt som säkerhet till förmån för Sveriges riksbank</i>	<i>3 414</i>	<i>4 019</i>
<i>varav innehav ställt som säkerhet till förmån för Norges Bank</i>	<i>—</i>	<i>3 446</i>

4) Immateriella tillgångar	2015	2014
Anskaffningsvärde vid årets början	404	169
Årets investeringar	107	236
Valutaomräkningseffekt	-4	-1
Avvecklad verksamhet ⁵⁾	-69	—
Ackumulerat anskaffningsvärde	438	404
Avskrivningar vid årets början	-73	-74
Årets avskrivningar	-33	0
Årets nedskrivningar	-246	—
Valutaomräkningseffekt	4	1
Avvecklad verksamhet ⁵⁾	69	—
Ackumulerade avskrivningar	-279	-73
	159	331

⁵⁾ Avser försäljning av Skandiabanken ASA.

31 Övriga fordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Ej likviderad försäljning av placeringstillgångar	238	11 682	153	11 348
Fordringar koncernföretag	—	—	1 293	653
Betald kontantsäkerhet avseende derivataffärer	752	1 411	740	1 157
Övrigt	572	467	175	30
	1 562	13 560	2 361	13 188

32 Avsättning för skatter

Koncernen	Skattefordran		Skatteskuld		Netto	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Avkastningsskatt	—	—	72	448	-72	-448
Inkomstskattefordran/skuld	564	37	161	363	403	-326
	564	37	233	811	331	-774
Bankverksamhet						
inkomstskattefordran/skuld	16	11	96	145	-80	-134
	580	48	329	956	251	-908

Preliminärt inbetald skatt anses i första hand avse avkastningsskatt och i andra hand inkomstskatt.

Moderbolaget	Skattefordran		Skatteskuld		Netto	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Avkastningsskatt	—	—	55	419	-55	-419
Inkomstskattefordran/skuld	551	6	151	353	400	-347
	551	6	206	772	345	-766

Preliminärt inbetald skatt anses i första hand avse avkastningsskatt och i andra hand inkomstskatt.

Koncernen	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Uppskjuten skatt redovisad via resultaträkningen hänförlig till:						
Immateriella tillgångar	52	50	450	596	-398	-546
Byggnader och mark	1	4	5 326	4 051	-5 325	-4 047
Aktier och andelar	—	—	293	367	-293	-367
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	0	—	-1	86	1	-86
Derivat	—	—	2	-7	-2	7
Obeskattade reserver	—	—	594	571	-594	-571
Handels- och kommanditbolagsandelar	103	103	—	—	103	103
Pensionsskuld	264	248	-3	-7	267	255
Övriga temporära skillnader	27	23	49	42	-22	-19
Underskottsavdrag	953	1 047	—	—	953	1 047
Avgår: poster som ej möter kraven för tillgångsredovisning ¹⁾	-175	-248	—	—	-175	-248
	1 225	1 227	6 710	5 699	-5 485	-4 472
Bankverksamhet						
Uppskjuten skatt redovisad via resultaträkningen	13	18	—	—	13	18
Uppskjuten skatt redovisad via övrigt totalresultat	5	-1	—	—	5	-1
	1 243	1 244	6 710	5 699	-5 467	-4 455

¹⁾ Avser skattefordran på underskottsavdrag i de fall det bedöms som mindre sannolikt att de kommer att kunna avräknas mot framtida beskattningsbara vinster eller att det föreligger osäkerhet om underskottens slutliga storlek.

Moderbolaget	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Uppskjuten skatt hänförlig till:						
Aktier och andelar	—	—	293	367	-293	-367
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	—	—	-8	76	8	-76
Derivat	—	—	2	-7	-2	7
Pensionsskuld	4	4	0	—	4	4
Övriga temporära skillnader	0	0	—	—	0	0
Underskottsavdrag	0	—	—	—	0	—
	4	4	287	436	-283	-432

Samtliga förändringar ingår i årets resultat.

33 Materiella tillgångar

	2015			2014		
	Maskiner och inventarier	Förbättringsutgift på annans fastighet	Totalt materiella tillgångar	Maskiner och inventarier	Förbättringsutgift på annans fastighet	Totalt materiella tillgångar
Koncernen						
Anskaffningsvärde vid årets början	163	4	167	142	4	146
Årets investeringar	36	—	36	28	—	28
Omklassificering	—	—	—	—	—	—
Årets försäljning/utrangeringar	-14	—	-14	-9	—	-9
Valutaomräkningseffekt	0	—	0	2	—	2
Akkumulerat anskaffningsvärde	185	4	189	163	4	167
Avskrivningar vid årets början	-76	0	-76	-55	—	-55
Omklassificering	0	—	—	—	—	—
Årets försäljning/utrangeringar	6	—	6	4	—	4
Årets avskrivningar	-27	0	-27	-23	0	-23
Valutaomräkningseffekt	0	—	0	-2	—	-2
Akkumulerade avskrivningar	-97	0	-97	-76	0	-76
Redovisat värde	88	4	92	87	4	91
Moderbolaget						
Anskaffningsvärde vid årets början	97	4	101	76	4	80
Årets investeringar	25	—	25	25	—	25
Omklassificering	—	—	—	—	—	—
Årets försäljning/utrangeringar	-9	—	-9	-4	—	-4
Akkumulerat anskaffningsvärde	113	4	117	97	4	101
Avskrivningar vid årets början	-31	0	-31	-13	0	-13
Omklassificering	—	—	—	—	—	—
Årets försäljning/utrangeringar	4	—	4	2	—	2
Årets avskrivningar	-21	0	-21	-20	0	-20
Akkumulerade avskrivningar	-48	0	-48	-31	0	-31
Redovisat värde	65	4	69	66	4	70

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den förväntade nyttjandeperioden vilken för inventarier uppgår till fem år och avseende förbättringsutgifter på annans fastighet till tjugo år. Tillämpade nyttjandeperioder, restvärden och avskrivningsmetoder omprövas årligen.

34 Förutbetalda anskaffningskostnader

Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Ingående balans	1 277	1 020	808	707
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader				
Aktivering av nya anskaffningskostnader	793	509	686	341
Avskrivning av anskaffningskostnader	-347	-258	-302	-240
Valutaomräkningseffekt	-4	6	—	—
Utgående balans	1 719	1 277	1 192	808

35 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Övriga förutbetalda kostnader	693	1 167	72	54
Upplupna intäkter från koncernföretag	—	—	2	7
Övriga upplupna intäkter	401	354	1	1
	1 094	1 521	75	62

36 Eget kapital

De mest väsentliga beståndsdelarna inom Eget kapital består av följande:

Konsolideringsfond

Här redovisas moderbolaget som drivs enligt ömsesidiga principer sitt samlade överskott genom åren. Överskottet får endast betalas ut till försäkringstagarna i form av återbäring eller användas för förlusttäckning.

Fond för verkligt värde

Här redovisas realiserade värdeförändringar för Finansiella tillgångar som kan säljas. Skandia-banken AB (publ) tillämpar denna kategori för räntebärande värdepapper samt för aktieinnehav. Vid avyttring omklassificeras realiserade värdeförändringar till resultaträkningen som realiserade.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Pensionsförpliktelsen för de anställda förmånsbestämda pensionsplaner beräknas utifrån fastställda aktuariella antaganden. När dessa antaganden avviker från verkligt utfall eller då antaganden förändras uppstår så kallade aktuariella vinster och förluster vilka redovisas som Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner i Övrigt totalresultat.

Omräkningsreserv

Med Omräkningsreserv avses de valutaomräkningseffekter som uppstår vid omräkning av utlandsverksamheternas finansiella rapporter till koncernens rapportvaluta i SEK samt valutaomräkningseffekt avseende säkring av nettoinvestering i utländsk valuta. Vid avyttring omklassificeras realiserade värdeförändringar till resultaträkningen.

Balanserad vinst

Här ingår upparbetade vinstmedel från dotterbolagen inom Skandia. Samtliga poster i det egna kapitalet inom Skandia och moderbolaget kan betraktas som bundet eget kapital då utdelningsbart kapital i dotterbolagen samt överskott i moderbolaget i slutändan endast kan tilldelas försäkringstagarna i Skandia som återbäring.

Eget kapital hänförligt till kapitalandelsägare

Den 10 april 2015 ingick Skandia Fastighetskoncern ett kapitalandelslansavtal ("Avtalet") med koncernbolaget Thule Fund S.A., SICAV-SIF ("Thule"). Med stöd av Avtalet får fastighetskoncernen vid ett eller flera tillfällen låna upp medel såsom kapitalandelslån från Thule. De emitterade kapitalandelslånen har klassificerats som egetkapitalinstrument då låntagarnas avkastning är beroende av fastighetsbolagens resultat. Lånen ingår som del av konstruktionen av en ny fastighetsfond som erbjuds externa investerare via Thule. Avtalet löper tills vidare och kan sägas upp helt eller delvis enligt bestämda tider och händelser på sätt som närmare följer av Avtalet. Kapitalandelslånet är uppdelat i en kapitaliserande respektive distribuerande lånedel, med distribution förbehållet att Thule så påkallar. Vid återbetalning av del av den distribuerande lånedelen har Thule företrädesrätt till fastighetsbolagens utdelningsbara medel framför dess aktieägare, förbehållet att sådant krav på återbetalning täcks av belopp fastighetsbolagen kan förfoga över som utdelningsbara vinstmedel. Utdelningsandelen av avkastningen är den del av totalavkastningen som motsvarar fastighetsportföljens direktavkastning beräknad enligt principerna för IPD Svenskt Fastighetsindex.

2015 års ordinarie bolagsstämma disponerade vinstmedlen enligt

2014 års balansräkning	Moderbolaget
Överfört till konsolideringsfond för följande försäkringsgrenar:	
Förmånsbestämd försäkring	164
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	8 616
Tjänsteanknuten sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring	679
Individuell traditionell livförsäkring	5 575
Ouppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring samt premiebefrielseförsäkring	558
Gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring	129
Uppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring	149
Mottagen återförsäkring	11
2014 års redovisade resultat	15 881

37 Obeskattade reserver

Moderbolaget	2015	2014
Ingående Balans	498	67
Årets avsättning	113	431
Utgående balans	611	498

Obeskattade reserver består av en periodiseringsfond.

38 Ej intjänade premier och kvardröjande risker före avgiven återförsäkring

Koncernen	2015	2014
Skadeförsäkring	302	312
	302	312

39 Livförsäkringsavsättning före avgiven återförsäkring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Ingående balans	228 139	198 877	220 305	190 102
Premier	19 122	19 249	18 967	18 878
Utbetalningar	-14 903	-14 261	-11 401	-11 306
Riskresultat	-238	168	-40	2
Tilldelad ränta brutto	4 167	5 575	4 159	5 567
Kostnadsuttag	-1 945	-1 996	-1 934	-1 957
Avkastningsskatt	-1 196	-1 332	-1 196	-1 332
Effekt av ändrad marknadsränta	-5 935	23 700	-5 837	23 361
Effekt av ändrade antaganden	152	95	—	—
Tilldelad återbäring	—	177	—	—
Effekt av skillnad i garantiränta och diskonteringsränta	-2 604	-3 552	-2 604	-3 552
Effekt av annullationer	756	216	756	216
Premiereserv riskprodukter	260	159	-80	-144
Överföring till pensionskulden enligt IAS 19	128	-282	—	—
Avvecklad verksamhet ¹⁾	-3 722	—	—	—
Valutaomräkningseffekt	-259	825	—	—
Andra förändringar	232	521	244	470
Utgående balans	222 154	228 139	221 339	220 305

I moderbolaget och koncernen förfaller 14 321 MSEK inom 12 månader.

¹⁾ Avser försäljning av Skandia Livsförsäkring A A/S.

Moderbolaget

Avsättningarna beräknas enligt vedertagna aktuariella principer. Det innebär att avsättningarna nuvärdesberäknas och att beräkningarna bygger på antaganden om bland annat ränta, dödlighet, skatt och driftskostnader. Livförsäkringsavsättningar som avser tjänstepensioner värderas enligt aktsamhetsprincipen, det vill säga realistiska antaganden ska användas. För Övrig livförsäkring (icke tjänstepensionsklassad försäkring) används betryggande antaganden, det vill säga antaganden som var för sig har en inbyggd säkerhetsmarginal. Vid värderingen har antagandet om diskonteringsränta störst påverkan. Valet av diskonteringsränta föreskrivs av Finansinspektionen i FFFS 2013:23. Föreskriften anger att marknadsräntor (räntekurvor) ska användas vilket innebär att valet av ränta beror på försäkringarnas kassaflödesprofil, det vill säga när i tiden inbetalningar och utbetalningar från försäkringen förväntas. Från ränteantagandet avseende både Tjänstepension och Övrig försäkring har avdrag gjorts för avkastningsskatt och generella omkostnader om sammanlagt cirka 1-2 procent. Moderbolaget använder sig av Skandiaspecifika dödlighetsantaganden. Metoden som använts för att fastställa dessa grundar sig på en branschgemensam dödlighetsundersökning, som publicerades våren 2007.

40 Avsättning för oregrerade skador före avgiven återförsäkring

Skadeförsäkring	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
IB Inträffade och rapporterade skador	1 010	902	—	—
IB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	45	88	—	—
Ingående balans	1 055	990	—	—
Övriga förändringar	22	42	—	—
Avvecklingsresultat	11	23	—	—
Utgående balans	1 088	1 055	—	—
UB Inträffade och rapporterade skador	990	1 010	—	—
UB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	98	45	—	—
Livförsäkring				
IB Inträffade och rapporterade skador	374	381	91	102
IB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	1 055	1 094	916	886
IB Avsättning för sjukräntor	4 263	4 420	4 273	4 432
IB Skadebehandlingsreserv	148	149	148	149
Ingående balans	5 840	6 044	5 428	5 569
Kostnad för skador som rapporterats under året	892	1 001	848	995
Utbetalt	-886	-880	-832	-831
Avvecklingsresultat	122	-194	99	-218
Effekt av ändrad marknadsränta	-5	207	-5	207
Effekt av ändrade antaganden	—	-309	—	-309
Valutaomräkningseffekt	-6	9	—	—
Andra förändringar	99	-38	-1	15
Utgående balans	6 056	5 840	5 537	5 428
UB Inträffade och rapporterade skador ¹⁾	397	374	119	91
UB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR) ²⁾	1 192	1 055	951	916
UB Avsättning för sjukräntor	4 317	4 263	4 317	4 273
UB Skadebehandlingsreserv	150	148	150	148
Totalt UB Skadeförsäkring och Livförsäkring	7 144	6 895	5 537	5 428

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Avsättning för inträffade och rapporterade skador	1 387	1 384	119	91
Avsättning för inträffade men ej rapporterade skador	1 290	1 100	951	916
Avsättning för sjukräntor	4 317	4 263	4 317	4 273
Avsättning för skadebehandlingskostnader	150	148	150	148
	7 144	6 895	5 537	5 428

¹⁾ Beloppet är diskonterat. Det odiskonterade beloppet uppgick till 420 (91) MSEK i koncernen och 119 (91) MSEK för moderbolaget.

²⁾ Beloppet är diskonterat. Det odiskonterade beloppet uppgick till 1 121 (969) MSEK i koncernen och 925 (964) MSEK för moderbolaget.

Moderbolaget

Oregrerade skador som avser tjänstepensioner värderas enligt aktsamhetsprincipen, det vill säga realistiska antaganden ska användas. För Övrig livförsäkring (icke tjänstepensionsklassad försäkring) används betryggande antaganden.

Vid värderingen har antagandet om diskonteringsränta stor påverkan. Valet av diskonteringsränta föreskrivs av Finansinspektionen i FFFS 2013:23. Föreskriften anger att marknadsräntor (räntekurvor) ska användas vilket innebär att valet av ränta beror på försäkringarnas kassaflödesprofil, det vill säga när i tiden utbetalningar från försäkringen förväntas.

För värdering av indexerade sjukräntor så tas utvecklingen av underliggande index i beaktande. Detta sker genom ett inflationsantagande som, liksom valet av marknadsränta, beror på försäkringens kassaflödesprofil. Vi gör också antaganden om reaktivering av sjuka vilket bygger på bolagets egna erfarenheter. Avsättningen innehåller även en avsättning för framtida driftskostnader för hantering av pågående sjukräntor, den så kallade Skadebehandlingsreserven. Förändringen av Skadebehandlingsreserv redovisas i resultaträkningens post Utbetalda försäkringsersättningar.

41 Villkorad återbäring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Villkorad återbäring i den traditionella livförsäkringsverksamheten¹⁾				
Ingående balans	289	285	289	285
Ianspråktagen återbäring för betalning av nya premier	-34	-33	-34	-33
Förändring av villkorad återbäring	317	37	317	37
Utgående balans	572	289	572	289
Villkorad återbäring i depåförsäkringsverksamheten				
Ingående balans	27 961	24 881	—	—
Insättningar	4 294	4 908	—	—
Förtida uttag	-2 926	-2 370	—	—
Uttag vid dödsfall	-212	-143	—	—
Uttag vid livsfall	-95	-2	—	—
Värdeförändringar värdepapper				
Orealiserad värdeförändring	-1 920	-162	—	—
Realiserad vinst	1 916	1 321	—	—
Realiserad förlust	-263	-40	—	—
Kostnadsuttag	-385	-432	—	—
Utgående balans	28 370	27 961	—	—
Totalt Utgående balans	28 942	28 250	572	289

För moderbolaget kan allt, men kommer inte att, förfalla inom 12 mån. För koncernen förfaller 8 617 inom 12 mån.

¹⁾ Den ianspråktaga villkorade återbäringen får bara användas för att betala nya premier. Beloppet förs således direkt till premieinkomst. Marknadsförändringar påverkar inte den villkorade återbäringen direkt. Påverkan är indirekt genom bolagets fördelning av överskott genom återbäringsräntan.

42 Fondförsäkringsåtaganden

Koncernen	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Ingående balans	139 643	120 262	—	—
Insättningar	14 457	12 911	—	—
Förtida uttag	-8 229	-6 831	—	—
Uttag vid förfall	-3 661	-3 268	—	—
Uttag vid dödsfall	-143	-153	—	—
Förändringar i fondvärden				
Orealiserad värdeförändring	1 659	11 639	—	—
Realiserad vinst	6 649	5 152	—	—
Realiserad förlust	-620	-447	—	—
Kostnadsuttag	-1 241	-1 220	—	—
Valutaomräkningseffekt	-1 060	1 598	—	—
Utgående balans	147 454	139 643	—	—

För koncernen förfaller 8 617 inom 12 mån.

43 Övriga avsättningar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Uppskjutna lagfartskostnader	117	119	—	—
Skatteskuld avseende skattetvist	24	24	—	—
Avsättning för avveckling av tjänstepensionsbestånd	—	—	—	—
Övriga avsättningar	4	4	—	—
	145	147	—	—
Ingående balans	147	183	—	—
Nya avsättningar	-1	-13	—	—
Ianspråktaga avsättningar	-1	-23	—	—
Utgående balans	145	147	—	—

Av avsättningarna kommer för koncernen 24 (24) MSEK att avvecklas inom 12 månader.

44 Skulder i bankverksamhet

Skulder	2015	2014
Skulder till kreditinstitut	79	100
In- och upplåning från allmänheten ¹⁾	35 911	79 518
Emitterade värdepapper ²⁾	17 336	28 007
Övriga skulder	569	1 186
Efterställda skulder ³⁾	900	900
Totalt skulder	54 795	109 711
Avgår koncerninterna poster	-3 315	-3 474
Totalt skulder i Bankverksamheten	51 480	106 237

1) Inlåning och upplåning från allmänheten

<i>Inlåningen fördelad efter återstående löptid, bokfört värde</i>		
Betalbara vid anfordran	34 185	76 851
Högst 3 månader	1 101	1 499
Längre än 3 månader men högst 1 år	435	798
Längre än 1 år men högst 5 år	190	370
Längre än 5 år	—	—
	35 911	79 518

2) Emitterade värdepapper m.m.

Certifikat	2 040	2 248
Obligationslån	3 052	6 012
Säkerställda obligationslån	12 244	19 747
	17 336	28 007

3) Efterställda skulder

Tidsbundna Förlagslån	—	—
Eviga Förlagslån	900	900
	900	900

Specifikation	Nominellt belopp	Räntevillkor	Förfallodag
Evigt	900	3 mån stibor +1,25%	—

45 Skulder avseende direkt försäkring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Försäkringstagare	1 597	2 083	1 258	1 727
Försäkringsförmedlare	39	41	—	—
Utgående balans	1 636	2 124	1 258	1 727

46 Övriga skulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Ej likviderade köp av placeringstillgångar	137	6 630	77	6 257
Skulder till koncernföretag	—	—	581	181
Leverantörsskulder	300	351	99	89
Erhållen kontantsäkerhet avseende derivataffärer	630	911	601	911
Övrigt	838	946	351	311
	1 905	8 838	1 709	7 749

47 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Upplupna räntekostnader	4	44	—	—
Upplupna löner och sociala avgifter	311	320	254	253
Övriga upplupna kostnader	407	353	107	49
Upplupen kostnad till fondvärdet	23	22	—	—
Förutbetalda intäkter	391	360	—	—
	1 136	1 099	361	302

48 Poster inom linjen

Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
För försäkringstagarnas räkning registerförda tillgångar¹⁾				
Byggnader och mark	28 547	24 495	28 548	24 495
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	185 767	179 314	166 047	160 144
Aktier och andelar	127 754	140 222	113 762	119 933
Lån med säkerhet i fast egendom	—	—	—	—
Övriga lån	2 130	335	2 130	335
Derivat	9	—	—	—
Fondförsäkringstillgångar	116 252	113 150	—	—
Tillgångar för villkorad återbäring	28 369	27 958	—	—
Premiefordringar	72	67	—	—
Kassa och Bank	3 982	1 073	—	—
	492 882	486 614	310 487	304 907
Ställd pant för säkerställda obligationer – bolån	16 815	27 313	—	—
	509 697	513 927	310 487	304 907

Övriga ställda panter och därmed jämförliga säkerheter

Marginalsäkerhet för derivatavtal	2 822	4 761	2 518	4 711
Värdepapper avseende återköpstransaktioner	—	5 275	—	5 275
Obligationer pantsatta hos Riksbanken i Sverige och Norge ²⁾	3 415	7 465	—	—
Kontanta medel	940	518	740	246
Övriga panter	—	15	—	—
	7 177	18 034	3 258	10 232

¹⁾ I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. Under rörelsens gång har företaget rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som samtliga försäkringsåtaganden är skuldtäckta enligt försäkringsrörelselagen.

²⁾ Säkerheter ställs för intradagslimit och avseende likvid till påföljande dag. Centralbankskontona används för all clearingavveckling mellan bankerna och säkerhet krävs från första kronan av eventuellt uppkommande minussaldon på respektive konto. Avser bankverksamhet.

Ansvarsförbindelser/Eventualförpliktelser	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Borgens- och garantiförbindelser	907	15	—	2
Pensionsförpliktelser	3	—	—	—
Övriga ansvarsförbindelser/eventualförpliktelser	—	—	—	—
	910	15	—	2

Skandia är, i förhållande till tredje man, alltjämt bunden av vissa garantiåtaganden avseende den skadeförsäkringsverksamhet som under 1999 överläts till If-koncernen. Genom avtal mellan berörda bolag inom å ena sidan If-koncernen och å andra sidan Skandiakoncernen garanterar If-koncernen att Skandiakoncernen skall hållas skadeslös för alla eventuella krav från tredje man med anledning av sådana garantiåtaganden.

Åtaganden	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Utfästa investeringar inom private equity/fonder	28 361	25 605	28 361	25 605
Outnyttjad del av beviljad räkningskredit i bankverksamhet	1 934	7 700	—	—
Beviljade men ej utbetalade krediter i bankverksamhet	12 124	20 259	—	—
	42 419	53 564	28 361	25 605

49 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

KONCERNEN 2015	Tillgång/skuld värderad till verkligt värde via resultaträkningen						Finansiella tillgångar som kan säljas	Finansiella skulder till upplupet anskaffningsvärde	Icke finansiella samt övriga tillgångar/skulder som inte värderas till verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
	Som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handel	Säkrings-redovisning	Finansiella tillgångar som innehas till förfall	Lån och kundfordringar						
Aktier och andelar	144 879	—	—	—	—	—	—	—	144 879	144 879	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	171 721	—	—	—	—	—	—	—	171 721	171 721	
Lån	2 545	—	—	—	3	—	—	—	2 548	2 548	
Derivat	—	2 346	—	—	—	—	—	—	2 346	2 346	
Återköpstransaktioner	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Placeringstillgångar för vilka livförsäringstagarna bär placeringsrisk	175 801	—	—	—	—	—	—	—	175 801	175 801	
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	—	—	—	—	131	—	—	444	575	575	
Tillgångar i bankverksamhet	—	0	127	—	44 434	10 786	—	195	55 542	58 954	
Fordringar	—	—	—	—	1 526	—	—	180	1 706	1 706	
Andra tillgångar	—	—	—	—	11 235	—	—	153	11 388	11 388	
Upplupna ränte- och hyresintäkter	—	—	—	—	2 201	—	—	—	2 201	2 201	
Förutbetalda anskaffningskostnader	—	—	—	—	1 634	—	—	85	1 719	1 719	
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	—	—	—	—	1 094	—	—	—	1 094	1 094	
SUMMA FINANSIELLA TILLGÅNGAR	494 946	2 346	127	—	62 258	10 786	—	1 057	571 520	574 932	
Byggnader och mark/Förvaltningsfastigheter	—	—	—	—	—	—	—	43 617	43 617	—	
Övriga tillgångar	—	—	—	—	—	—	—	12 429	12 429	—	
SUMMA TILLGÅNGAR	—	—	—	—	—	—	—	57 103	627 566	—	
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäringstagarna bär risk	175 824	—	—	—	—	—	—	572	176 396	176 396	
Depåer från återförsäkrare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Skulder i bankverksamhet	—	0	126	—	—	—	—	51 296	58	51 480	
Derivat	—	2 123	—	—	—	—	—	—	2 123	2 123	
Återköpstransaktioner	4 399	—	—	—	—	—	—	—	4 399	4 399	
Övriga skulder	—	—	—	—	—	—	—	1 643	1 906	3 549	
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	—	—	—	—	—	—	—	1 136	—	1 136	
SUMMA FINANSIELLA AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	180 223	2 123	126	—	—	—	—	54 075	2 536	239 083	
Försäkringstekniska avsättningar	—	—	—	—	—	—	—	229 629	229 629	—	
Övriga icke finansiella avsättningar och skulder	—	—	—	—	—	—	—	11 303	11 303	—	
SUMMA AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	—	—	—	—	—	—	—	243 468	480 015	—	

Fortsättning not 49 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

MODERBOLAGET 2015	Tillgång/skuld värderad till verkligt värde via resultaträkningen						Finansiella tillgångar som kan säljas	Finansiella skulder till upplupet tillvärd	Icke finansiella samt övriga tillgångar/skulder som inte värderas till verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
	Som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handel	Säkringsredovisning	Finansiella tillgångar som innehas till förfall	Lån och kundfordringar	Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	144 862	—	—	—	—	—	—	—	144 862	144 862	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	165 437	—	—	—	—	—	—	—	165 437	165 437	
Lån	2 545	—	—	—	3	—	—	—	2 548	2 548	
Derivat	—	2 240	—	—	—	—	—	—	2 240	2 240	
Fordringar	—	—	—	—	2 361	—	—	—	2 361	2 361	
Andra tillgångar	—	—	—	—	8 740	—	—	69	8 809	8 809	
Upplupna ränte- och hyresintäkter	—	—	—	—	2 092	—	—	—	2 092	2 092	
Förutbetalda anskaffningskostnader	—	—	—	—	1 192	—	—	—	1 192	1 192	
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	—	—	—	—	75	—	—	—	75	75	
SUMMA FINANSIELLA TILLGÅNGAR	312 844	2 240	—	—	14 463	—	—	69	329 616	329 616	
Övriga tillgångar	—	—	—	—	—	—	—	46 812	46 812	46 812	
SUMMA TILLGÅNGAR	—	—	—	—	—	—	—	46 881	376 428	376 428	
Derivat	—	2 036	—	—	—	—	—	—	2 036	2 036	
Återköpstransaktioner	4 399	—	—	—	—	—	—	—	4 399	4 399	
Övriga skulder	—	—	—	—	—	—	1 709	1 263	2 972	2 972	
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	—	—	—	—	—	—	361	—	361	361	
SUMMA FINANSIELLA AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	4 399	2 036	—	—	—	—	2 070	1 263	9 768	9 768	
Försäkringstekniska avsättningar	—	—	—	—	—	—	—	226 876	226 876	226 876	
Övriga icke finansiella avsättningar och skulder	—	—	—	—	—	—	—	1 748	1 748	1 748	
SUMMA AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	—	—	—	—	—	—	—	229 887	238 392	238 392	

Fortsättning not 49 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

KONCERNEN 2014	Tillgång/skuld värderad till verkligt värde via resultaträkningen						Finansiella tillgångar som kan säljas	Finansiella skulder till upplupet anskaffningsvärde	Icke finansiella samt övriga tillgångar/skulder som inte värderas till verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
	Som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handel	Säkringsredovisning	Finansiella tillgångar som innehas till förfall	Lån och kundfordringar						
Aktier och andelar	139 050	0	—	—	—	—	—	—	139 050	139 050	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	165 167	—	—	—	—	—	—	—	165 167	165 167	
Lån	894	—	—	—	3	—	—	—	897	897	
Derivat	—	3 451	—	—	—	—	—	—	3 451	3 451	
Aterköpstransaktioner	8 107	—	—	—	—	—	—	—	8 107	8 107	
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisk	167 454	—	—	—	—	—	—	—	167 454	167 454	
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar	—	—	—	—	6	—	—	662	668	668	
Tillgångar i bankverksamhet	—	1	216	—	94 464	16 590	—	362	111 633	114 172	
Fordringar	—	—	—	—	13 444	—	—	263	13 707	13 707	
Andra tillgångar	—	—	—	—	14 786	—	—	217	15 003	15 003	
Upplupna ränte- och hyresintäkter	—	—	—	—	2 393	—	—	—	2 393	2 393	
Förutbetalda anskaffningskostnader	—	—	—	—	534	—	—	743	1 277	1 277	
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	—	—	—	—	1 521	—	—	—	1 521	1 521	
SUMMA FINANSIELLA TILLGÅNGAR	480 672	3 452	216	—	127 151	16 590	—	2 247	630 328	632 867	
Byggnader och mark/Förvaltningsfastigheter	—	—	—	—	—	—	—	36 460	36 460	36 460	
Övriga tillgångar	—	—	—	—	—	—	—	12 069	12 069	12 069	
SUMMA TILLGÅNGAR	—	—	—	—	—	—	—	50 776	678 857	678 857	
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagarna bär risk	167 604	—	—	—	—	—	—	289	167 893	167 893	
Depåer från återförsäkrare	—	—	—	—	—	—	6	—	6	6	
Skulder i bankverksamhet	—	—	92	—	—	—	105 941	204	106 237	106 237	
Derivat	—	2 821	—	—	—	—	—	—	2 821	2 821	
Aterköpstransaktioner	13 382	—	—	—	—	—	—	—	13 382	13 382	
Övriga skulder	—	—	—	—	—	—	8 182	2 788	10 970	10 970	
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	—	—	—	—	—	—	1 099	—	1 099	1 099	
SUMMA FINANSIELLA AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	180 986	2 821	92	—	—	—	115 228	3 281	302 408	302 408	
Försäkringstekniska avsättningar	—	—	—	—	—	—	—	235 379	235 379	235 379	
Övriga icke finansiella avsättningar och skulder	—	—	—	—	—	—	—	11 319	11 319	11 319	
SUMMA AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	—	—	—	—	—	—	—	249 979	549 106	549 106	

Fortsättning not 49 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

MODERBOLAGET 2014	Tillgång/skuld värderad till verkligt värde via resultaträkningen						Finansiella tillgångar som kan säljas	Finansiella skulder till upplupet anskaffningsvärde	Icke finansiella samt övriga tillgångar/skulder som inte värderas till verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
	Som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handel	Säkringsredovisning	Finansiella tillgångar som innehas till förfall	Lån och kundfordringar						
Aktier och andelar	138 926	—	—	—	—	—	—	—	138 926	138 926	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	151 962	—	—	—	—	—	—	—	151 962	151 962	
Lån	894	—	—	—	3	—	—	—	897	897	
Derivat	—	2 481	—	—	—	—	—	—	2 481	2 481	
Återköpstransaktioner	8 107	—	—	—	—	—	—	—	8 107	8 107	
Fordringar	—	—	—	—	13 188	—	—	1	13 189	13 189	
Andra tillgångar	—	—	—	—	11 932	—	—	70	12 002	12 002	
Upplupna ränte- och hyresintäkter	—	—	—	—	2 215	—	—	—	2 215	2 215	
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	—	—	—	—	62	—	—	—	62	62	
SUMMA FINANSIELLA TILLGÅNGAR	299 889	2 481	—	—	27 400	—	—	71	329 841	329 841	
Övriga tillgångar								50 416	50 416		
SUMMA TILLGÅNGAR								50 487	380 257		
Derivat	—	2 453	—	—	—	—	—	—	2 453	2 453	
Återköpstransaktioner	13 382	—	—	—	—	—	—	—	13 382	13 382	
Övriga skulder	—	—	—	—	—	—	7 749	1 727	9 476	9 476	
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	—	—	—	—	—	—	302	—	302	302	
SUMMA FINANSIELLA AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	13 382	2 453	—	—	—	—	8 051	1 727	25 613	25 613	
Försäkringstekniska avsättningar								225 733	225 733		
Övriga icke finansiella avsättningar och skulder								2 080	2 080		
SUMMA AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER								229 540	253 426		

Fortsättning not 49 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

Bestämning av verkligt värde genom publicerade prisnoteringar eller värderingstekniker

	Koncernen 2015			Koncernen 2014		
	Instrument med publi- cerade prisnoteringar på en aktiv marknad	Värderingstekniker baserade på observer- bara marknadsdata	Värderingstekniker baserade på icke obser- verbara marknadsdata	Instrument med publi- cerade prisnoteringar på en aktiv marknad	Värderingstekniker baserade på observer- bara marknadsdata	Värderingstekniker baserade på icke obser- verbara marknadsdata
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Tillgång värderad till verkligt värde via resultaträkningen						
Som bestämts tillhöra kategorin						
Aktier och andelar	96 567	3 076	45 236	96 839	3 425	38 786
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	153 331	18 390	—	145 459	19 708	—
Lån	—	—	2 545	—	—	894
Återköpstransaktioner	—	—	—	—	8 107	—
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisk	164 964	10 837	—	155 731	11 723	—
Innehav för handel						
Derivat	0	2 346	—	1	3 450	—
Tillgångar i bankverksamhet	0	—	—	0	1	—
Säkringsredovisning						
Tillgångar i bankverksamhet	—	10	—	—	—	—
Finansiella tillgångar som kan säljas						
Tillgångar i bankverksamhet	1 458	9 328	—	2 889	13 701	—
Icke finansiella tillgångar						
Förvaltningsfastigheter	—	—	43 617	—	—	36 460
	416 320	43 987	91 398	400 919	60 115	76 140
Skuld värderad till verkligt värde via resultaträkningen						
Som bestämts tillhöra kategorin						
Återköpstransaktioner	—	4 399	—	—	13 382	—
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagarna bär risk	133 822	42 002	—	129 415	38 189	—
Innehav för handel						
Derivat	—	2 149	—	—	2 821	—
Skulder i bankverksamhet	0	—	—	—	—	—
Säkringsredovisning						
Skulder i bankverksamhet	—	126	—	1	91	—
	133 822	48 676	—	129 416	54 483	—

Eftersom det inte finns något enskilt antagande som påverkar värderingen av tillgångarna klassificerade i nivå 3, utom förvaltningsfastigheter, får en förändring av ett antagande en mycket begränsad påverkan på resultat- och balansräkning. För förvaltningsfastigheterna innebär en förändring av hyresintäkter med +/-1 % 546 /-546 MSEK och en förändring av direktavkastningskravet med +/-1 %-enhet -7 959/ +12 534 MSEK.

Överföringar mellan nivåer i hierarkin kan ske när det finns indikationer på att marknadsförutsättningarna, till exempel likviditeten, har ändrats. Under året har värdepapper motsvarande 992 MSEK flyttats från nivå 2 till nivå 1 och 324 MSEK har flyttats från nivå 1 till nivå 2. Det flyttade värdet avser marknadsvärdet vid periodens utgång.

Fortsättning not 49 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

Särskilda upplysningar för de finansiella instrumenten i nivå 3

Tillgångar	Koncernen 2015				Koncernen 2014			
	Förvaltnings- fastigheter	Aktier och andelar	Lån	Totalt	Förvaltnings- fastigheter	Aktier och andelar	Lån	Totalt
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen								
Ingående balans	36 460	38 786	894	76 140	32 954	26 952	1 007	60 913
Vinst/förlust i resultaträkning	220	4 650	1	4 871	30	2 486	3	2 519
Köp	1 810	9 701	1 792	13 303	243	9 972	902	11 117
Investering i befintliga fastigheter	939	0	—	939	1 255	—	—	1 255
Försäljningar	-821	-9 412	-79	-10 312	-121	-7 988	-1 013	-9 122
Valutaomräkningseffekt	—	872	-49	823	—	3 955	-3	3 952
Värdetförändring	5 009	639	-14	5 634	2 099	3 409	-2	5 506
Rörelser till eller från nivå 3	—	—	—	—	—	—	—	—
Utgående balans	43 617	45 236	2 545	91 398	36 460	38 786	894	76 140
Den del av vinst/förlust som avser tillgångar innehavda på balansdagen	5 009	4 651	1 792	11 452	2 099	2 449	—	4 548

Finansiella tillgångar som inte har bokats bort¹⁾

Tillgång/skuld värderad till verkligt värde via resultaträkningen	Koncernen	
	2015	2014
Räntebärande värdepapper		
Redovisat värde tillgång	4 399	13 382
Redovisat värde tillhörande skuld	-4 399	-13 382
Nettoexponering	0	0

¹⁾ Vid en äkta återköpsransaktion, en försäljning av ett räntebärande värdepapper med avtal om återköp till ett förutbestämt pris, fortsätter tillgången att upptas i balansräkningen och likviden upptas som skuld. Dessa tillgångar kan inte användas för skuldtäckning.

Fortsättning not 49 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

Bestämning av verkligt värde genom publicerade prisnoteringar eller värderingstekniker

	Moderbolaget 2015			Moderbolaget 2014		
	Instrument med publi- cerade prisnoteringar på en aktiv marknad	Värderingstekniker baserade på observer- bara marknadsdata	Värderingstekniker baserade på icke obser- verbara marknadsdata	Instrument med publi- cerade prisnoteringar på en aktiv marknad	Värderingstekniker baserade på observer- bara marknadsdata	Värderingstekniker baserade på icke obser- verbara marknadsdata
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Tillgång värderad till verkligt värde via resultaträkningen						
Som bestämts tillhöra kategorin						
Aktier och andelar	96 558	3 068	45 236	96 735	3 408	38 783
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	148 490	16 946	—	133 599	18 363	—
Lån	—	—	2 545	—	—	894
Återköpstransaktioner	—	—	—	—	8 107	—
Innehav för handel						
Derivat	—	2 240	—	1	2 480	—
	245 048	22 254	47 781	230 335	32 358	39 677
Skuld värderad till verkligt värde via resultaträkningen						
Som bestämts tillhöra kategorin						
Återköpstransaktioner	—	4 399	—	—	13 382	—
Innehav för handel						
Derivat	—	2 036	—	—	2 453	—
	—	6 435	—	—	15 835	—

Eftersom det inte finns något enskilt antagande som påverkar värderingen av tillgångarna klassificerade i nivå 3 får en förändring av ett antagande en mycket begränsad påverkan på resultat- och balansräkning. Överföringar mellan nivåer i hierarkin kan ske när det finns indikationer på att marknadsförutsättningarna, till exempel likviditeten, har ändrats. Under året har värdepapper motsvarande 135 MSEK flyttats från nivå 2 till nivå 1 och 324 MSEK har flyttats från nivå 1 till nivå 2. Det flyttade värdet avser marknadsvärdet vid periodens utgång.

Fortsättning not 49 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

Särskilda upplysningar för de finansiella instrumenten i nivå 3

Tillgångar	Moderbolaget 2015			Moderbolaget 2014		
	Aktier och andelar	Lån	Totalt	Aktier och andelar	Lån	Totalt
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen						
Ingående balans	38 783	894	39 677	26 950	1 007	27 957
Vinst/förlust i resultaträkning	4 650	1	4 651	2 487	3	2 490
Köp	9 701	1 792	11 493	9 971	902	10 873
Försäljningar	-9 409	-79	-9 488	-7 988	-1 013	-9 001
Valutaomräkningseffekt	872	-49	823	3 955	-3	3 952
Värdoförändring	639	-14	625	3 408	-2	3 406
Utgående balans	45 236	2 545	47 781	38 783	894	39 677
Den del av vinst/förlust som avser tillgångar innehavda på balansdagen	4 651	1 792	6 443	2 449	—	2 449

Finansiella tillgångar som inte har bokats bort¹⁾

Tillgång/skuld värderad till verkligt värde via resultaträkningen	Moderbolaget	
	2015	2014
Räntebärande värdepapper		
Redovisat värde tillgång	4 399	13 382
Redovisat värde tillhörande skuld	-4 399	-13 382
Nettoexponering	0	0

¹⁾ Vid en äkta återköpsransaktion, en försäljning av ett räntebärande värdepapper med avtal om återköp till ett förutbestämt pris, fortsätter tillgången att upptas i balansräkningen och likviden upptas som skuld. Dessa tillgångar kan inte användas för skuldtäckning.

Samtliga finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde klassificeras i en värderingshierarki som speglar hur observerbara priser eller annan input är i de värderingstekniker som använts. I nivå 1 används noterade priser som är lättillgängliga hos flera prisställare och representerar verkliga och frekventa transaktioner. Här återfinns statspapper och andra räntebärande papper samt noterade aktier som handlas aktivt. Här återfinns också fondandelar kopplade till fondförsäkringskontrakten och tillhörande skulder. I nivå 2 används värderingsmodeller som bygger på observerbara marknadsnoteringar i så hög utsträckning som möjligt. Det kan t ex vara noterade räntesatser eller valutakurser eller ett noterat pris på ett liknande instrument. Till absolut övervägande del består posterna Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt Aktier och andelar av de innehav som värderas med noterade priser men där marknaden bedöms vara mindre aktiv. I övrigt återfinns här icke börshandlade ränte-, aktie- och

valutaderivat. I nivå 3 används i hög utsträckning värderingstekniker som bygger på parametrar som inte är direkt observerbara på en marknad. Här återfinns framförallt så kallade private equityfonder, private debtfonder och förvaltningsfastigheter. En väsentlig andel av värderingarna i nivå 3 görs av externa förvaltare/oberoende värderingsinstitut. Värdet fastställs utifrån värdeutvecklingen i de underliggande tillgångarna. Beräkningarna görs i enlighet med IPEV (International Private Equity and Venture Capital Valuation) eller US GAAP ASC 820 som är motsvarigheten på den amerikanska marknaden. Dessa värderingsmodeller inkluderar:

- marknadsbaserad metod - jämförelsevärdering med hjälp av multiplar, t.ex. P/E eller EV/EBITDA
- inkomstbaserad metod - diskonterade kassaflöden
- kostnadsbaserad metod - nettotillgångar.

För fastigheter görs värderingen av utomstående värderingsföretag. De har i sina värdebedömningar utgått från två olika värderingsmetoder dels en ettårig nettokapitaliseringsmetod och dels en kassaflödesmetod. De olika metoderna bör komma till likartat resultat eftersom båda bygger på ortsprisanalyser. I de fall metoderna leder till olika resultat gäller kassaflödesmetoden.

De marknadsnoteringar som används vid värdering i nivå 1 och 2 är genomsnittliga köp- eller säljkurser vid dagens slut hämtade från externa källor. Som en del av värderingsprocessen sker sen en validering av använda priser. Skulle marknaden förändras kraftigt, som helhet eller för vissa tillgångar eller emittenter görs ytterligare genomgångar för att säkerställa en korrekt värdering.

Överföringar mellan nivåer i hierarkin kan ske när det finns indikationer på att marknadsförutsättningarna har ändrats. Det kan till exempel vara bättre eller sämre likviditet eller att ett instrument slutar eller börjar noteras.

50 Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningsavtal

KONCERNEN	Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningsavtal						Tillgångar- och skulder som inte lyder under nettningsavtal	Totalt i balansräkningen
	Bruttobelopp	Kvittade	Nettobelopp i balansräkningen	Relaterade avtal		Nettobelopp		
MSEK				Ramavtal om nettning	Säkerheter erhållna/ställda			
2015								
Derivat i Skandiabanken	10	—	10	-10	—	—	10	
Derivat	2 917	-591	2 326	-1 519	-657	150	2 346	
Återköpstransaktioner	—	—	—	—	—	—	—	
Tillgångar	2 927	-591	2 336	-1 529	-657	150	2 356	
Derivat i Skandiabanken	126	—	126	-10	-113	3	126	
Derivat	5 078	-2 997	2 081	-1 537	-741	-197	2 123	
Återköpstransaktioner	4 399	—	4 399	—	-10	4 389	4 399	
Skulder	9 603	-2 997	6 606	-1 547	-864	4 195	6 648	
2014								
Derivat i Skandiabanken	—	—	—	—	—	—	—	
Derivat	11 140	-7 948	3 192	-1 448	-1 098	646	3 451	
Återköpstransaktioner	8 107	—	8 107	-8 107	—	0	8 107	
Tillgångar	19 247	-7 948	11 299	-9 555	-1 098	646	11 558	
Derivat i Skandiabanken	92	—	92	—	-91	1	92	
Derivat	10 746	-7 948	2 798	-1 952	-1 385	-539	2 821	
Återköpstransaktioner	13 382	—	13 382	-8 107	—	5 275	13 382	
Skulder	24 220	-7 948	16 272	-10 059	-1 476	4 737	16 295	

Fortsättning not 50 Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningsavtal

MODERBOLAGET	Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningsavtal						Tillgångar- och skulder som inte lyder under nettningsavtal	Totalt i balansräkningen
	MSEK	Bruttobelopp	Kvittade	Nettobelopp i balansräkningen	Relaterade avtal			
Ramavtal om nettning					Säkerheter erhållna/ställda	Nettobelopp		
2015								
Derivat	2 240	—	2 240	-1 509	-601	130	0	2 240
Återköpstransaktioner	—	—	—	—	—	—	—	—
Tillgångar	2 240	—	2 240	-1 509	-601	130	0	2 240
Derivat	2 036	—	2 036	-1 509	-730	-203	0	2 036
Återköpstransaktioner	4 399	—	4 399	—	-10	4 389	—	4 399
Skulder	6 435	—	6 435	-1 509	-740	4 186	0	6 435
2014								
Derivat	2 480	—	2 480	-1 356	-911	213	1	2 481
Återköpstransaktioner	8 107	—	8 107	-8 107	—	—	—	8 107
Tillgångar	10 587	—	10 587	-9 463	-911	213	1	10 588
Derivat	2 453	—	2 453	-1 356	-1 157	-60	—	2 453
Återköpstransaktioner	13 382	—	13 382	-8 107	—	5 275	—	13 382
Skulder	15 835	—	15 835	-9 463	-1 157	5 215	—	15 835

Tabellen visar redovisade finansiella tillgångar och skulder som presenteras netto i balansräkningen eller med rättsligt bindande ramavtal om nettning eller liknande avtal, till exempel så kallade ISDA-avtal, tillsammans med relaterade säkerheter. I kolumnen med Nettobelopp i balansräkningen visas exponeringen mot motparter som nettoredovisas under normala affärsförhållanden såväl som i händelse av betalningsinställelse eller insolvens. Finansiella tillgångar och skulder nettoredovisas i balansräkningen när Skandia har en legal rätt att nettoredovisa transaktioner, under normala affärsförhållanden och i händelse av insolvens, och det finns en avsikt att erlagga likvidnetto eller realisera tillgången och erlagga likvid för skulden samtidigt. Finansiella tillgångar och skulder som lyder under rättsligt bindande ramavtal om nettning eller liknande avtal som inte presenteras netto i balansräkningen är arrangemang som vanligtvis träder i laga kraft i händelse av insolvens eller vid betalningsinställelse men inte under normala affärsförhållanden eller arrangemang där Skandia inte har intentionen att avveckla instrumenten samtidigt. I kolumnen Tillgångar och skulder som inte lyder under nettningsavtal redovisas avtal som inte nettoredovisas i balansräkningen och heller inte lyder under ett rättsligt bindande avtal.

Övriga upplysningar

51 Leasing

I egenskap av **leasetagare** har koncernen ingått ett antal operationella leasingavtal. De avser hyra av lokaler för några av koncernens dotterbolag. Den totala leasingkostnaden för året uppgick till 158 (161) MSEK. Förfallotidpunkter för det sammanlagda beloppet av framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal per 31 december fördelar sig enligt följande:

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Operationella leasingavtal				
inom ett år	182	176	164	160
senare än ett år men inom fem år	550	554	500	462
senare än fem år	106	89	106	89
Totalt leasingavgifter	838	819	770	711

I egenskap av **leasegivare** har koncernen ingått ett antal operationella leasingavtal. Avtalen avser uthyrning av bostäder och lokaler. Förfallotidpunkter för det sammanlagda beloppet av framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal per 31 december fördelar sig enligt följande:

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Operationella leasingavtal				
inom ett år	1 777	1 703	—	—
senare än ett år men inom fem år	3 513	3 204	—	—
senare än fem år	1 552	1 067	—	—
Totalt leasingavgifter	6 842	5 974	—	—

52 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Personalkostnader KSEK	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Löner och ersättningar	1 681 869	1 639 359	1 042 353	946 404
Sociala kostnader	497 692	460 924	338 717	313 856
Pensionskostnader (inklusive särskild löneskatt)	442 115	375 496	353 266	334 141
Övriga personalkostnader	109 600	112 563	109 100	101 005
Personalkostnader	2 731 276	2 588 342	1 843 436	1 695 406

Medelantal anställda	2015			2014		
	Kvinnor	Män	Total	Kvinnor	Män	Total
Moderbolaget						
i Sverige	824 49%	862 51%	1 686	795 50%	788 50%	1 583
Dotterbolag i Sverige	287 51%	271 49%	558	301 47%	335 53%	636
Totalt i Sverige	1 111 50%	1 133 50%	2 244	1 096 49%	1 123 51%	2 219
Dotterbolag						
i Danmark	127 56%	101 44%	228	133 55%	107 45%	240
Dotterbolag i Litauen	40 77%	12 23%	52	—	—	—
Dotterbolags filial i Norge	94 56%	75 44%	169	112 56%	89 44%	201
Totalt i utländska dotterbolag och filialer	261 58%	188 42%	449	245 56%	196 44%	441
Totalt koncernen¹⁾	1 372 51%	1 321 49%	2 693	1 341 50%	1 319 50%	2 660

¹⁾ Antal anställda i koncernen består av 2 442 (2 422) anställda kontorstjänstemän och 251 (238) anställda fältmän.

Fortsättning not 52 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Könsfördelning inom företagsledningen per den 31 december

Moderbolaget i Sverige	2015			2014		
	Kvinnor	Män	Total	Kvinnor	Män	Total
Styrelse	6 43%	8 57%	14	7 47%	8 53%	15
vd & andra personer i företagets ledning	4 33%	8 67%	12	4 36%	7 64%	11
Dotterbolag						
Styrelse	15 30%	35 70%	50	14 27%	37 73%	51
vd & andra personer i företagets ledning	19 42%	26 58%	45	17 38%	28 62%	45
Totalt koncernen						
Styrelse	21 33%	43 67%	64	21 32%	45 68%	66
vd & andra personer i företagets ledning	23 40%	34 60%	57	21 37%	35 63%	56

Ersättningspolicy

Den ersättningspolicy som antagits av moderbolagets styrelse anger bland annat att ersättningarna till de anställda ska utformas med hänsyn till vikten av att verksamheten är kostnadseffektiv och konkurrenskraftig. Systemet för ersättningar ska uppmuntra till ett långsiktigt värdeskapande för Skandia med en väl avvägd riskhorisont. Ersättningar till anställda inom Skandia ska vara verksamhetsstyrda, individuella och differentierade samt baseras på:

- Den anställdes prestation, erfarenhet och kompetens. Även engagemang, samarbetsförmåga samt utveckling av egen och andras kompetens ska beaktas.
- Marknaden, det vill säga vad andra bolag betalar för liknande arbetsuppgifter inom det som kan betraktas som medarbetarens potentiella arbetsmarknad.
- Befattningens ansvar och arbetsuppgifternas svårighetsgrad.

Ersättningspolicyn för Skandia ses över årligen, så att den utvecklas i takt med förändringar i bolagets miljö. En bolagsanpassad ersättningspolicy finns i samtliga tillståndspliktiga dotterbolag.

Risikanalys

Innan beslut fattas om ersättningssystemet eller väsentliga förändringar av detsamma görs en analys av hur systemet påverkar de risker Skandia utsätts för och hur dessa risker hanteras. Skandias riskchef har ett särskilt ansvar för denna bedömning. Riskanalysen omfattar en beskrivning av struktur och innehåll i ersättningsprogram till Skandias anställda, hur Skandias ersättningspolicy ska tillämpas samt en analys av processen för identifiering av anställda som kan påverka bolagets risknivå. Analysen innehåller också en beskrivning av Skandias system för riskstyrning och riskhantering. Genomförd riskanalys, tillsammans med antagandet att riskhanterings- och kontrollsystemet efterlevs, visar sammanfattningsvis att Skandias ersättningspolicy och ersättningsystem stödjer en effektiv riskhantering inom bolaget och inte uppmuntrar till ett ökat risktagande. Följande delar av ersättningsystemet är viktiga komponenter som beaktas vid analysen:

- Ett ersättningsutskott med uppgift att bereda frågor om förmåner till anställda inom Skandia. Härigenom får styrelsen anses kunna ta ett medvetet och aktivt beslut i ersättningsfrågor. Processen säkerställer också en transparens i ersättningsutformningen för verkställande direktören och dennes ledningsgrupp samt för dotterbolagen.
- Huvuddelen av ersättningen till Skandias medarbetare sker i form av fast ersättning.
- Tydliga processer för godkännande av lönejusteringar, den så kallade "farfarsprincipen", som innebär att godkännande måste ske av "chefens chef".

Berednings- och beslutsprocess

I Skandia finns ett ersättningsutskott. Ersättningsutskottet är ett permanent styrelseutskott bestående av tre styrelseledamöter som är oberoende i förhållande till bolaget och ägarna. Utskottets ledamöter är vid utgången av 2015 Hans-Erik Andersson, ordförande, Sverker Lundkvist och Mengmeng Du. Vd och personalchefen är, i den utsträckning ersättningsutskottet så begär, adjungerade. Utskottets uppgift är att bereda väsentliga ersättningsfrågor rörande anställda i Skandia och dess dotterbolag.

Utskottet ska bland annat bereda styrelsens beslut om ersättning och övriga anställningsvillkor för vd, övriga medlemmar i Skandialeddningen samt, i förekommande fall, andra som är ansvariga direkt inför styrelsen eller vd. I de fall vd för dotterbolag under tillsyn av Finansinspektionen inte ingår i Skandialeddningen beslutas ersättningen för dessa av respektive bolags styrelse och godkänns av ersättningsutskottet. Beslut om ersättning till övriga anställda i Skandia fattas i enlighet med den så kallade "farfarsprincipen" som tillämpas i Skandiakoncernen.

Anställda som påverkar Skandias risknivå

Skandia har definierat de personalkategorier av anställda som kan påverka Skandias risknivå. Förutom vd och övriga i koncernledningen anses en anställd som tillhör en personalkategori som i tjänsten utövar eller kan utöva ett inte oväsentligt inflytande på Skandias risknivå vara Risktagare. De Risktagare som identifierats utvärderas löpande och kan därmed, mot bakgrund av den påverkan de har på Skandias risknivå, komma att ändras från tid till annan.

Inläsning av rörlig ersättning för vissa anställda och riskjusterad utbetalning

Det finns anställda i Skandia som tidigare varit berättigade till rörlig ersättning som kommer att betalas ut under kommande år. För dessa anställda gällde vid beslutet om den rörliga ersättningen att utbetalningen av 60 procent av den rörliga ersättningen blev uppskjuten i tre år. Innan den uppskjutna delen utbetalas ska beloppet riskjusteras, det vill säga resultatet som ersättningen baseras på ska säkras och utvärderas. Detta innebär att den rörliga ersättningen kan komma att reduceras om det i efterhand visar sig att den anställda, resultatenheten eller Skandia inte uppfyllt de resultatkriterier som uppställts. En avsättning av den del av risktagarnas rörliga ersättning som skjuts upp görs i balansräkningen. Det avsatta beloppet förändras under inläsningsperioden i samma utsträckning som värdet på moderbolagets finansiella tillgångar förändras. Moderbolagets styrelse har rätt att ensidigt besluta att rätten till utbetalning av den uppskjutna ersättningen faller bort vid sådana extraordinära förhållanden som innebär att bolagets finansiella stabilitet är hotad eller att resultatkriterierna rätteligen inte uppfyllts.

Ersättningsens komponenter

Ersättningen utgörs av en eller flera av följande komponenter:

- Grundlön, det vill säga fast lön som utgår månadsvis.
- Provision, för försäljningsnära roller utgår provision baserad på uppnådd försäljning.
- Skandianen som är en resultatandelsstiftelse.

Fortsättning not 52 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

- Pensionsplanerna i Skandia utgörs främst av pensionsförmåner enligt kollektivavtalet inom försäkringsbranschen (FTP), samt i vissa fall tillkommande pensionsförmåner för högre befattningshavare. Pensionsplanerna omfattar i huvudsak ålderspension, sjukpension och familjepension.
- Övriga förmåner, till exempel förmånsbil, privatvård, räntesubventioner och friskvårdsbidrag.

Lön och arvoden

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Till ledamöter som är anställda i Skandia utgår inga arvoden. Ersättningen till vd och övriga i Skandialedningen utgörs av en fast grundlön.

Skandianen

Skandianen är en resultatandelsstiftelse. För de anställda görs en årlig avsättning till Skandianen baserat på Skandias finansiella resultat på maximalt 125 procent av ett halvt prisbasbelopp. För 2015 kan avsättningen maximalt uppgå till 27 800 SEK per medarbetare. Ersättningen kan disponeras först det femte året efter intjänandeåret. Vd och övriga i Skandialedningen är inte berättigade till utfall i Skandianen.

Arvoden till styrelse, fullmäktige och valberedning

KSEK	2015			2014		
	Styrelse-arvode ¹⁾	Utskotts-arvode	Totalt	Styrelse-arvode ¹⁾	Utskotts-arvode	Totalt
Styrelseordförande						
Hans- Erik Andersson	1 150	370	1 520	750	250	1 000
Styrelseledamot						
Peggy Bruzelius	425	310	735	400	200	600
Styrelseledamot						
Mengmeng Du	425	150	575	400	100	500
Styrelseledamot						
Sverker Lundkvist	425	160	585	400	50	450
Styrelseledamot						
Lars Lundqvist	425	200	625	—	—	—
Styrelseledamot						
Christer Löfdahl	425	110	535	—	—	—
Styrelseledamot						
Per Nordlander	425	210	635	400	100	500
Styrelseledamot						
Kristina Schauman	425	260	685	400	250	650
Fd styrelseordförande						
Gunnar Palme	—	—	—	1 050	350	1 400
Fd styrelseledamot						
Elisabet Anell Åhlund	—	—	—	400	100	500
Fd styrelseledamot						
Gunnar Holmgren	—	—	—	400	200	600
Totala styrelsearvoden i moderbolaget	4 125	1 770	5 895	4 600	1 600	6 200

	2015			2014		
	Styrelse-arvode ¹⁾	Utskotts-arvode	Totalt	Styrelse-arvode ¹⁾	Utskotts-arvode	Totalt
Styrelseordförande i dotterbolagen (2 (3) personer) ¹⁾	1 217	—	1 217	1 533	—	1 533
Fd styrelseordföranden i dotterbolag (2 personer)	255	—	255	—	—	—
Styrelseledamöter i dotterbolagen (10 (10) personer) ²⁾	1 641	80	1 721	1 375	280	1 655
Fd styrelseledamöter i dotterbolagen (2 personer) ²⁾	70	—	70	—	—	—
Totala styrelsearvoden i koncernen	7 273	1 885	9 158	7 508	1 880	9 388

¹⁾ Styrelsearvodena motsvarar de av stämman beslutade arvoden för perioden from stämman 2015 t.o.m. stämman 2016.

²⁾ Avser externa styrelseordföranden och styrelseledamöter. Utöver dessa finns interna ordföranden och ledamöter som ej erhåller några arvoden.

Skandias externa styrelseledamöter erhåller ingen annan ersättning från Skandia än ovan specificerade arvoden.

KSEK	2015	2014
Ersättning till valberedning för styrelsen i moderbolaget		
Ordförande	150	150
Ledamöter (3 (3) personer)	300	300
Totala arvoden	450	450
Styrelsens ordförande sitter också i valberedningen för styrelsen men uppbär för detta inget extra arvode		
Ersättning till Fullmäktige		
Ordförande	400	400
Vice ordförande (2 (2) personer)	400	400
Övriga ledamöter (14 (7) personer)	1 400	700
Totala arvoden	2 200	1 500
Ersättning till valberedning för Fullmäktige		
Ordförande	150	150
Ledamöter (4 (4) personer)	400	400
Totala arvoden	550	550

Fortsättning not 52 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

2015

KSEK	Grundlön	Skandianen ⁵⁾	Övriga förmåner och ersättningar	Pensionskostnad	Summa
Moderbolaget i Sverige					
Verkställande direktör Frans Lindelöw ¹⁾	1 046	—	2	160	1 208
Fd verkställande direktör Bengt-Åke Fagerman ¹⁾	5 210	—	342	4 545	10 097
Andra ledande befattningshavare (10 personer) ^{1) 2)}	30 174	—	3 431	10 849	44 454
Andra anställda som påverkar företagets risknivå (37 personer) ¹⁾	40 260	641	2 958	14 750	58 609
Övriga anställda (1 637 personer)	908 761	30 509	54 067	254 350	1 247 687
Totalt moderbolag	985 451	31 150	60 800	284 654	1 362 055

2015

KSEK	Grundlön	Skandianen ⁵⁾	Övriga förmåner och ersättningar	Pensionskostnad	Summa
Dotterbolag					
Verkställande direktörer (11 personer)	27 641	561	2 132	7 206	37 540
Vice verkställande direktörer (4 personer)	4 050	64	121	1 710	5 945
Andra ledande befattningshavare i dotterbolagets ledningar (31 personer)	38 210	1 512	4 294	14 458	58 474
Andra anställda som påverkar företagets risknivå (69 personer) ¹⁾	67 477	2 066	6 480	15 744	91 767
Övriga anställda (886 personer)	461 948	23 702	41 039	74 328	601 017
Totalt dotterbolag²⁾	599 326	27 905	54 066	113 446	794 743

2015

KSEK	Grundlön	Skandianen ⁵⁾	Övriga förmåner och ersättningar	Pensionskostnad	Summa
Totalt i koncernen					
Verkställande direktörer och vice verkställande direktörer	37 947	625	2 597	13 621	54 790
Andra ledande befattningshavare i koncernens ledning	30 174	—	3 431	10 849	44 454
Andra ledande befattningshavare i dotterbolagets ledningar	38 210	1 512	4 294	14 458	58 474
Andra anställda som påverkar företagets risknivå	107 737	2 707	9 438	30 494	150 376
Övriga anställda	1 370 709	54 211	95 106	328 678	1 848 704
Totalt koncernen⁴⁾	1 584 777	59 055	114 866	398 100	2 156 798

¹⁾ Risktagare enligt definition nedan.

²⁾ Med andra ledande befattningshavare menas i moderbolaget de 10 personer som tillsammans med verkställande direktören utgör koncernledningen. I koncernledningen ingår även chefen för banken som har sin anställning i och erhåller sin ersättning från ett annat koncernbolag.

³⁾ I totalt dotterbolag ingår 232 245 KSEK avseende ersättningar till dotterbolag i Danmark, 4 015 KSEK avseende ersättningar till dotterbolag i Litauen och 125 125 KSEK avseende ersättningar till dotterbolags filial i Norge.

⁴⁾ I totalt koncernen avser 281 588 KSEK löner och ersättningar till fältmän, resten avser löner och ersättningar till kontorstjänstemän.

⁵⁾ Avser avsättning till resultatandelsstiftelsen Skandianen eller motsvarande för de bolag inom koncernen som inte omfattas av denna. Negativa belopp avser resultat effekt på för höga reserveringar från föregående år.

2014

KSEK	Grundlön	Skandianen	Övriga förmåner och ersättningar	Pensionskostnad	Summa
Moderbolaget i Sverige					
Verkställande direktör Bengt-Åke Fagerman	6 108	—	210	6 969	13 287
Andra ledande befattningshavare (10 personer)	27 689	—	2 923	12 539	43 151
Andra anställda som påverkar företagets risknivå (37 personer)	39 727	277	2 199	14 090	56 293
Övriga anställda (1 535 personer)	840 916	17 379	62 266	236 062	1 156 623
Totalt moderbolag	914 440	17 656	67 598	269 660	1 269 354

Fortsättning not 52 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

2014					
KSEK	Grundlön	Skandianen ³⁾	Övriga förmåner och ersättningar	Pensionskostnad	Summa
Dotterbolag					
Verkställande direktörer (9 personer)	26 160	-290	1 544	7 717	35 131
Vice verkställande direktörer (4 personer)	6 327	59	311	2 706	9 403
Andra ledande befattningshavare i dotterbolagets ledningar (33 personer)	42 456	1 537	2 257	14 703	60 953
Andra anställda som påverkar företagets risknivå (47 personer)	47 062	2 259	2 759	11 288	63 368
Övriga anställda (985 personer)	539 013	21 665	24 802	120 403	705 883
Totalt dotterbolag¹⁾	661 018	25 230	31 673	156 817	874 738
2014					
KSEK	Grundlön	Skandianen ³⁾	Övriga förmåner och ersättningar	Pensionskostnad	Summa
Totalt i koncernen					
Verkställande direktörer och vice verkställande direktörer	38 595	-231	2 065	17 392	57 821
Andra ledande befattningshavare i dotterbolagens ledningar	70 145	1 537	5 180	27 242	104 104
Andra anställda som påverkar företagets risknivå	86 789	2 536	4 958	25 378	119 661
Övriga anställda	1 379 929	39 044	87 068	356 465	1 862 506
Totalt koncernen²⁾	1 575 458	42 886	99 271	426 477	2 144 092

¹⁾ I totalt dotterbolag ingår 236 733 KSEK avseende ersättningar till dotterbolag i Danmark och 157 886 KSEK avseende ersättningar till dotterbolagsfilial i Norge.

²⁾ I totalt koncernen avser 261 647 KSEK löner och ersättningar till fältmän, resten avser löner och ersättningar till kontorstjänstemän.

³⁾ Avser avsättning till resultatandelsstiftelsen Skandianen eller motsvarande för de bolag inom koncernen som inte omfattas av denna. Negativa belopp avser resultat effekt på för höga reserveringar från föregående år.

Förändring av skuld för rörlig ersättning

KSEK	Anställda i ledande position	Andra anställda som påverkar företagets risknivå	Övriga anställda	Totalt	Varav uppskjuten ersättning
Koncernen					
Ingående balans 1 januari 2014	16 252	10 293	61 007	87 552	30 442
Valutaomräkningseffekt	117	-26	-130	-39	-3
Överförd/Emottagen avsättning för rörlig ersättning på grund av bolagsbyte samt kategoribyte ¹⁾	2 163	-2 234	1 351	1 280	—
Beräknad avsättning för Skandianen 2014	453	1 149	35 169	36 771	—
Utbetalning till Skandianen avseende 2013	-338	-588	-18 912	-19 838	—
Justering av avsättning till Skandianen avseende 2013	-37	-587	-18 111	-18 735	—
Utbetalda uppskjutna ersättningar intjänade 2010 ²⁾	-3 967	-1 162	-2 050	-7 179	-7 179
Beräknad avsättning för annan rörlig ersättning avseende 2014	1 264	1 848	20 019	23 131	—
Utbetalning annan rörlig ersättning avseende 2013	-1 731	-1 180	-13 099	-16 010	—
Justering av avsättning annan rörlig ersättning avseende 2013	-1 106	96	-1 388	-2 398	—
Utgående balans 31 december 2014	13 070	7 609	63 856	84 535	23 260

¹⁾ I beloppet ingår en justering av ingående balansen med 1 280 KSEK.

²⁾ Ingen riskjustering har gjorts av de utbetalda beloppen.

Fortsättning not 52 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Förändring av skuld för rörlig ersättning (forts.)

KSEK	Anställda i ledande position	Andra anställda som påverkar företags risknivå	Övriga anställda	Totalt	Varav uppskjuten ersättning
Koncernen					
Utgående balans 31 december 2014	13 070	7 609	63 856	84 535	23 260
Valutaomräkningseffekt	-197	-260	-1 233	-1 690	-206
Överförd/Emottagen avsättning för rörlig ersättning på grund av bolagsbyte samt kategoribyte	-141	126	15	—	—
Beräknad avsättning för Skandianen 2015	585	1 690	43 323	45 598	—
Utbetalning till Skandianen avseende 2014	-392	-1 006	-27 782	-29 180	—
Justering av avsättning till Skandianen avseende 2014	359	-660	-7 287	-7 588	—
Utbetalda uppskjutna ersättningar intjänade 2011 ¹⁾	-7 856	-2 607	-8 260	-18 723	-18 724
Beräknad avsättning för annan rörlig ersättning avseende 2015	1 196	1 320	15 756	18 272	—
Utbetalning annan rörlig ersättning avseende 2014	-2 216	-2 138	-17 523	-21 877	—
Justering av avsättning annan rörlig ersättning avseende 2014 och delning	-102	-1 340	-11 046	-12 488	—
Utgående balans 31 december 2015	4 306	2 734	49 819	56 859	4 330

¹⁾ Ingen riskjustering har gjorts av de utbetalda beloppen.

Förändring av skuld för rörlig ersättning

KSEK	Anställda i ledande position	Andra anställda som påverkar företags risknivå	Övriga anställda	Totalt	Varav uppskjuten ersättning
Moderbolaget					
Ingående balans 1 januari 2014	7 127	5 119	24 563	36 809	13 182
Överförd/Emottagen avsättning för rörlig ersättning på grund av bolagsbyte	—	—	1 982	1 982	—
Beräknad avsättning för Skandianen 2014	—	616	26 007	26 623	—
Utbetalning till Skandianen avseende 2013	—	-355	-11 548	-11 903	—
Justering av avsättning till Skandianen avseende 2013	—	-350	-11 376	-11 726	—
Utbetalda uppskjutna ersättningar intjänade 2010 ¹⁾	-2 921	-1 162	-299	-4 382	-4 382
Utgående balans 31 december 2014	4 206	3 868	29 329	37 403	8 800
Överförd/Emottagen avsättning för rörlig ersättning på grund av bolagsbyte	—	-223	141	-82	-82
Beräknad avsättning för Skandianen 2015	—	772	34 690	35 462	—
Utbetalning till Skandianen avseende 2014	—	-485	-22 299	-22 784	—
Justering av avsättning till Skandianen avseende 2014	—	-131	-5 690	-5 821	—
Utbetalda uppskjutna ersättningar intjänade 2011 ¹⁾	-4 206	-1 988	-1 213	-7 407	-7 407
Beräknad avsättning för annan rörlig ersättning avseende 2015	—	—	—	—	—
Utbetalning annan rörlig ersättning avseende 2014	—	—	—	—	—
Justering av avsättning annan rörlig ersättning avseende 2014	—	—	—	—	—
Utgående balans 31 december 2015	—	1 813	34 958	36 771	1 311

¹⁾ Ingen riskjustering har gjorts av de utbetalda beloppen.

Fortsättning not 52 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Tjänstepensioner

Under 2015 har Skandia bytt koncernchef, nedan redovisas både avgående och tillträdande VD.

Avgående Vd

Bengt-Åke Fagerman omfattas av Försäkringsbranchens tjänstepensionsplan, avdelning 1 (FTP1) vilken till sin karaktär är en avgiftsbestämd plan. Utöver FTP1 utfäster arbetsgivaren en månatlig avgiftsbestämd pensionslösning i form av direktpension vilken säkerställts via kapitalförsäkring som pantförskrivits. Ordinarie pensionsålder är 65 år, en ömsesidig rätt finns dock från båda parter att påkalla förtida pension från månaden efter fyllda 62 år. Bengt-Åke Fagerman kommer fortsatt vara anställd i Skandia fram till och med augusti 2016.

Tillträdande Vd

Frans Lindelöw omfattas av Försäkringsbranchens tjänstepensionsplan, avdelning 1 (FTP1) vilken till sin karaktär är en avgiftsbestämd plan. Utöver FTP1 utfäster arbetsgivaren en månatlig avgiftsbestämd pensionslösning i form av direktpension vilken säkerställts via kapitalförsäkring som pantförskrivits. Ordinarie pensionsålder är 65 år.

För andra ledande befattningshavare inom Skandia föreligger både förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensionsutfästelser, pensionsåldern är 65 år. 2 ledande befattningshavare har en avgiftsbaserad pensionsplan i botten (FTP1) samt en extra premie om 7 procent på fast årslön över 30 inkomstbasbelopp. Övriga ledande befattningshavare har en förmånsbaserad pensionsplan (FTP2) i botten samt en avgiftsbaserad pensionsplan med en premie på 37 procent på fast årslön över 30 inkomstbasbelopp.

Pensionskostnad i förhållande till pensionsgrundande lön

Koncernen	2015		2014	
	Avgifts- bestämd	Förmåns- bestämd	Avgifts- bestämd	Förmåns- bestämd
Verkställande direktörer	36%	0%	44%	4%
Andra ledande befattningshavare	28%	4%	29%	8%
Moderbolaget				
Verkställande direktörer – pensionspremier i tusental kronor	70%	0%	92%	11%
Andra ledande befattningshavare – pensionspremier i tusental kronor	38%	0%	41%	2%

För verkställande direktören: Ingen pensionsförpliktelser beräknade enligt IAS 19 "Ersättningar till anställda" finns.

För övriga ledande befattningshavare: Pensionsförpliktelser beräknade enligt IAS 19 "Ersättningar till anställda" uppgick till 33 954 KSEK.

Uppsägningsvillkor och avgångsvederlag

Vid uppsägning från bolagets sida har vd rätt till lön under uppsägningstiden, vilken är 9 månader. Vidare har vd rätt till avgångsvederlag motsvarande 6 månadslöner (grundlön) vilket 2015 motsvarar 3 100 KSEK. Vid egen uppsägning har vd 9 månaders uppsägningstid. Övriga i Skandia-ledningen har en ömsesidig uppsägningstid på 6 månader. Vidare har dessa befattningshavare rätt till avgångsvederlag motsvarande upp till 12 månadslöner.

Avgående Vd lämnar i pension varav inget avgångsvederlag utgår.

Avgångsvederlag

Kostnadsförda belopp avseende avgångsvederlag

KSEK Koncernen	2015			
	Anställda i ledande position	Andra an- ställda som påverkar företagets risknivå	Övriga anställda	Totalt
Avgångsvederlag	2 411	—	9 375	11 786
Antal personer	2	—	26	20
Årets utbetalda				
Avgångsvederlag	—	—	6 272	6 272
Utfästa belopp				
Avgångsvederlag	29 426	—	3 883	33 309
Antal personer som omfattas av sådan utfästelse	17	—	3	20
Högsta enskilda utfästa belopp	5 733	—	2 257	—
Moderbolaget				
Avgångsvederlag	—	—	8 335	8 335
Antal personer	—	—	20	12
Årets utbetalda				
Avgångsvederlag	—	—	4 849	4 849
Utfästa belopp				
Avgångsvederlag	19 313	—	3 883	23 196
Antal personer som omfattas av sådan utfästelse	11	—	3	14
Högsta enskilda utfästa belopp	4 329	—	2 257	—

Fortsättning not 52 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Avgångsvederlag

Kostnadsförda belopp avseende avgångsvederlag

KSEK Koncernen	2014			
	Anställda i ledande position	Andra anställda som påverkar företagets risknivå	Övriga anställda	Totalt
Avgångsvederlag	—	—	3 542	3 542
Antal personer	—	—	10	10
Årets utbetalda				
Avgångsvederlag	—	—	3 257	3 257
Utfästa belopp				
Avgångsvederlag	30 432	750	3 262	34 444
Antal personer som omfattas av sådan utfästelse	18	1	2	21
Högsta enskilda utfästa belopp	4 244	750	2 257	—
Moderbolaget				
Avgångsvederlag	—	—	1 824	1 824
Antal personer	—	—	5	5
Årets utbetalda				
Avgångsvederlag	—	—	1 755	1 755
Utfästa belopp				
Avgångsvederlag	18 578	750	3 262	22 590
Antal personer som omfattas av sådan utfästelse	11	1	2	—
Högsta enskilda utfästa belopp	4 244	750	2 257	7 251

Lån

Skandia erbjuder sina anställda personalkrediter som har utfärdats av Skandiabanken AB (publ). Personalkrediter beviljas upp till maximalt 35 prisbasbelopp vilket motsvarar cirka 1,5 MSEK. Den anställda förmånsbeskattas fortlöpande med den av Skatteverket fastställda statslåneräntan den 30 november året före beskattningsåret, plus en procentenhet minus den avtalade räntan. Skandia betalar sociala avgifter på förmånsräntan. För krediter som överstiger 35 prisbasbelopp tillämpas marknadsmässig prissättning. Sedvanlig kreditprövning görs för samtliga krediter.

Lån till personer i ledande ställning¹⁾

KSEK	2015	2014
Externa styrelseledamöter samt styrelsesuppleanter ²⁾	2 342	1 650
- varav styrelseledamöter samt styrelsesuppleanter i moderbolaget	2 342	1 650
Verkställande direktörer samt vice verkställande direktörer	5 541	5 042
- varav verkställande direktör i moderbolaget	—	2 596
Övriga ledande befattningshavare i Skandiakoncernen	65 947	57 620
- varav övriga ledande befattningshavare i moderbolaget	21 001	17 534

¹⁾ Det finns även lån inom närståendekretsen till personer i ledande ställning, för dessa krediter tillämpas marknadsmässig prissättning.

²⁾ Lån till styrelseledamöter anställda i Skandiakoncernen exkluderas här.

Angivna lån har utfärdats av Skandiabanken AB (publ). Samtliga lån avser lån med fullgod pantsäkerhet eller borgen bortsett från övriga lån på 6 (232) KSEK samt 586 (538) KSEK i krediter utan säkerhet, till ett beviljat belopp av 1 955 (1 664) KSEK. Lånevillkoren överensstämmer med de som normalt tillämpas vid kreditgivning till allmänheten eller till övrig koncernpersonal. Skandiabanken AB (publ) eller annat koncernbolag har inte ställt säkerhet eller ingått ansvarsförbindelser till förmån för redovisade personer.

53 Upplysningar närstående

Närstående

Moderbolaget är ett ömsesidigt bolag vilket innebär att allt överskott går till bolagets försäkringstagare. Samtliga dotterbolag är helägda och får dela ut vinst. Närstående definieras som samtliga bolag inom Skandiakoncernen, styrelseledamöter, fullmäktige och andra ledande befattningshavare i Skandia. Som närstående betraktas även deras närstående och de bolag där Skandias styrelseledamöter och ledande befattningshavare har styrelseuppdrag. Med dessa personer och bolag förekommer dock inga transaktioner utöver normala kundtransaktioner på marknadsmässiga villkor. Mellan bolag inom Skandia förekommer transaktioner baserat på marknadspris där så anges. Annars grundas transaktionerna på självkostnadsprincipen. Transaktioner mellan moderbolaget, dess ledande befattningshavare, styrelse och fullmäktige framgår av not 52.

Organisation och omstrukturering

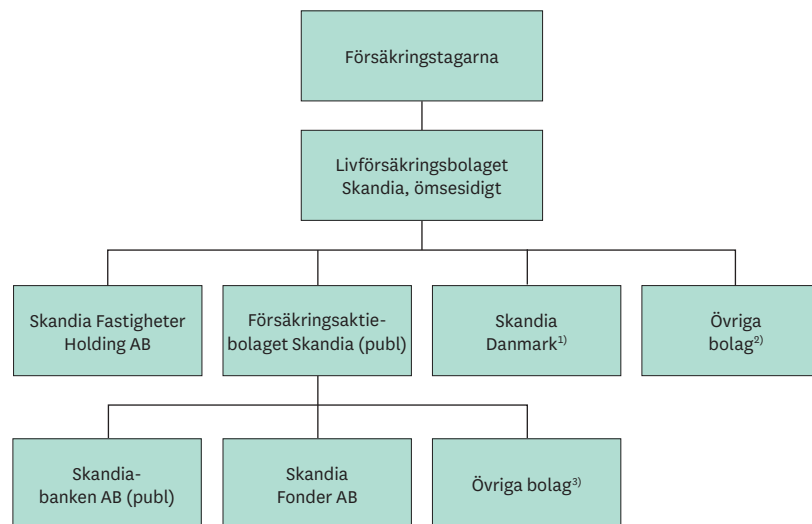
Under året har förändringar i närståendekretsen skett genom köp och försäljning av ett antal bolag. Dessa förändringar har inte inneburit några förändringar i process och prissättningsmekanism för funktionsavtalen mellan de olika parterna inom koncernen.

I maj 2015 anskaffades det norska bolaget Skandiabanken ASA med tillhörande dotterbolaget Skandiabanken Boligkreditt AS av Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ). Den 5 oktober överläts verksamheten i den norska filialen i Skandiabanken AB (publ) till de norska bolagen. De norska bolagen överläts sedan från Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) till Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt genom en sakutdelning av aktierna den 6 oktober 2015. Den 4 november 2015 börsintroducerades den norska banken på Oslobörsen. Skandia äger per 31 december 2015 30 % av bolaget.

I maj 2015 etablerade moderbolaget de litauiska bolagen Thule Operations Center I UAB och Thule Operations Center II UAB.

Den 31 oktober såldes det danska livförsäkringsbolaget Skandia Livsforsikring A A/S till Nordic Insurance Consolidation Group.

Övergripande beskrivning av Skandiakoncernen

¹⁾ I Danmark ingår Skandia Asset Management Fondsmaeglerselskab A/S, Skandia A/S samt Skandia Link Livsforsikring A/S.

²⁾ I övriga bolag ingår Skandia Försäljning AB, Skandia Investment Management AB, Thule Operations Center I UAB, Thule Operations Center II UAB, Skandikon Administration AB samt Skandikon Pensionsadministration AB. Därutöver äger Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, tillsammans med Skandia Fonder AB aktier i Thule Fund SA, SICAV-SIF.

³⁾ Övriga bolag som Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) äger avser Skandia Capital AB och Skandia Informationsteknologi AB.

Fortsättning not 53 Upplysningar närstående

Transaktioner av återkommande karaktär mellan moderbolaget och övriga Skandiabolag

	Erhållen ersättning moderbolaget		Betald ersättning till övriga Skandiabolag	
	2015	2014	2015	2014
Ränta på långfristiga lån och koncernkontopool	565	567	1	6
Stabstjänster och övriga koncernkostnader	468	495	1	1
Affärsdrivande enheter	424	367	19	20
IT	278	295	—	—
Distributionsersättning	211	197	—	—
Arvode kapitalförvaltning	13	10	96	113
Övrig ersättning	9	7	130	92
	1 968	1 938	247	232

Ränta på långfristiga lån och koncernkonto

Moderbolaget har lämnat lån till Skandia Fastigheter Holding AB om 17 000 (18 500) MSEK och till Skandiabanken AB (publ) om 900 (900) MSEK. Lånen löper med marknadsmässig ränta och med löptid på upp till ett år med undantag för lånet till Skandiabanken AB (publ) som löper utan slutförfallodag.

Moderbolaget och samtliga direktägda dotterbolag exklusive Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) ingår i en gemensam koncernkontostruktur där dotterbolagen erhåller eller betalar marknadsmässig ränta till moderbolaget för sin andel av behållningen på kontot.

Stabstjänster, affärsdrivande och IT

Moderbolaget tillhandahåller administrativa-, förmedlings-, rådgivnings- och IT-relaterade tjänster till övriga bolag inom koncernen. Via funktionsavtal regleras de uppdrag som moderbolaget har att utföra åt andra Skandiabolag. Följande tjänster tillhandahålls:

- Stabstjänster som inkluderar bland annat Finance, HR, Juridik, Kundombudsmannen, Riskhantering och Compliance.
- Affärsdrivande till exempel marknadsföring, försäljningsstöd, produktutveckling samt paketering och koncept av koncernens produkter.
- IT, verksamhet för drift, förvaltning och utveckling.

Den ersättning som utgår för dessa områden grundas på självkostnader som fördelas utifrån faktiskt utnyttjande, baserat på nyttjandegrad enligt ABC-metodik.

Distributionsersättning

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) och Skandiabanken AB (publ) betalar en marknadsmässig distributionsersättning till moderbolaget.

Arvode kapitalförvaltning

Moderbolaget betalar ett förvaltningsarvode till Skandia Investment Management AB avseende kapitalförvaltning av sin värdepappersportfölj.

Övriga ersättningar

Moderbolaget erbjuder rehabilitering inom sjukförsäkringskonceptet Hälsokedjan, rehabiliteringsdelen köps av Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ). Skandikon Pensionsadministration AB utför administrativa tjänster avseende tjänstepensioner för anställda inom Skandia. Moderbolaget hyr kontorlokaler runt om i Sverige från Skandia Fastigheter Holding AB med dotterbolag.

Tjänstepensioner för anställda och personalförmåner

Moderbolaget tillhandahåller tjänstepensioner för de anställda inom Skandia. Dessa pensionsförmåner grundas på avtal på den svenska arbetsmarknaden och premier betalas av respektive bolag i koncernen. Totalt har moderbolaget erhållit 55 MSEK i inbetalda premier. Anställda i Skandia har möjlighet att ta lån på förmånliga villkor hos Skandiabanken AB (publ). Ränteskilnad upp till marknadsränta hänförlig till anställda i övriga juridiska enheter vidaredebiteras till den juridiska person där respektive person är anställd. Moderbolagets kostnad för detta uppgår till 37 MSEK. Information om lån till personer i ledande ställning framgår av not 52.

Verksamhet i Danmark och Litauen

I Danmark utför administrationsbolaget Skandia A/S och kapitalförvaltningsbolaget Skandia Asset Management Fondsmæglersekskab A/S tjänster till bolaget Skandia Link Livsforsikring A/S. Fram till försäljningen av bolaget utfördes även tjänster för bolaget Skandia Livsforsikring A A/S. Den nystartade verksamheten i Litauen kommer att utföra administrativa tjänster åt de svenska försäkringsbolagen.

Serviceavtal avseende avyttrad verksamhet

Efter börsnoteringen av den norska verksamheten levererar flera koncernbolag fortsatt treasury-, IT-, fondhandel- samt värdepapperstjänster till intressebolaget Skandiabanken ASA. Dessa tjänster är reglerade i ett tillfälligt serviceavtal med slutdatum 18 månader efter separationen från den svenska banken. Avtalet är upprättat baserat på marknadsmässiga villkor.

Skandia A/S kommer efter försäljningen av Skandia Livsforsikring A A/S att fortsätta att utföra administrations-tjänster åt köparen under en period på maximalt 18 månader efter försäljningen. Serviceavtalet är upprättat baserat på marknadsmässiga villkor och kan sägas upp med 6 månaders uppsägningstid.

Koncernbidrag, utdelningar och kapitaltillskott

Moderbolaget har under året erhållit utdelning från Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) på 400 MSEK. Under året har moderbolaget lämnat två ovillkorade aktieägartillskott, ett till Thule Operations Center I UAB om 8,6 MSEK samt ett till Försäkringsaktiebolaget Skandia om 585 MSEK. Moderbolaget har även lämnat ett villkorat aktieägartillskott till Försäkringsgirot Sverige AB om 2,1 MSEK.

54 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser

Pensionskostnader	2015	2014
Kostnad avseende tjänstgöring under innevarande period	72	46
Räntekostnad	104	156
Beräknad ränta på förvaltningstillgångar	-2	-7
Pensionskostnader förmånsbestämda planer	174	195
Pensionskostnader avgiftsbestämda planer	323	303
Särskild löneskatt	52	29
Totala pensionskostnader	549	527
Avstämning av förmånsbestämda pensionsplaner i balansräkningen		
Nuvärdet av helt eller delvis fonderade förmånsbestämda förpliktelser	1	93
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde ¹⁾	-83	-129
Förpliktelsens nuvärde minus förvaltningstillgångar	-82	-36
Nuvärdet av helt ofonderade förmånsbestämda förpliktelser	4 401	4 728
Särskild löneskatt ²⁾	-91	29
Pensionsavsättning	4 228	4 721
Avsättning redovisad som Skulder i bankverksamhet	-13	-59
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser redovisad i balansräkningen	4 215	4 662
Specifikation av förändring i redovisad förmånsbestämd nettopensionsskuld inkl. särskild löneskatt		
Ingående balans	4 721	3 987
Nettokostnad redovisad i resultaträkningen	174	195
Utbetalda pensionsersättningar från förvaltningstillgångar	-207	-224
Omvärdering via Övrigt totalresultat	-293	690
Avvecklad verksamhet	-43	—
Valutaomräkningseffekt	-4	-1
Särskild löneskatt ²⁾	-120	74
Utgående balans nettopensionsskuld	4 228	4 721
Nettopensionsskuld redovisad som Skulder i bankverksamhet	-13	-59
Utgående balans nettopensionsskuld redovisad som avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	4 215	4 662

Nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser	2015	2014
Ingående balans	4 821	4 223
Kostnad avseende tjänstgöring under innevarande period	72	47
Räntekostnader	104	153
Utbetalda pensionsersättningar från förvaltningstillgångar	-217	-214
Avvecklad verksamhet	-92	—
Omvärdering av pensionsförpliktelse	-277	613
Valutaomräkningseffekt	-9	-1
Utgående balans förmånsbestämda förpliktelser	4 402	4 821
Förvaltningstillgångar¹⁾		
Ingående balans	129	191
Beräknad ränta på förvaltningstillgångar	2	7
Premier betalda av arbetsgivaren	-10	19
Utbetalda pensionsersättningar från förvaltningstillgångar	0	-9
Avkastning på förvaltningstillgångar exkl. belopp som ingår i räntekostnader/intäkter	14	-78
Avvecklad verksamhet	-48	—
Valutaomräkningseffekt	-4	-1
Utgående balans	83	129
Poster redovisade i Övrigt totalresultat		
Omvärderingar av nettopensionsförpliktelsen		
Varav effekter av förändrade demografiska antaganden	—	—
Varav effekter av förändrade finansiella antaganden	-258	611
Varav effekter av erfarenhetsbaserade justeringar	-19	86
Avkastning på förvaltningstillgångar exkl. belopp som ingår i räntekostnader/intäkter	-14	-5
Särskild löneskatt	-71	167
Summa poster redovisade i Övrigt totalresultat	-362	859
Förvaltningstillgångar, fördelning		
Räntebärande värdepapper	35	65
Fastigheter	—	8
Aktier och liknande finansiella instrument	46	55
Övrigt	2	1
Totala förvaltningstillgångar¹⁾	83	129
Varav 81 MSEK är marknadsnoterat.		

Fortsättning not 54 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser

Viktigaste aktuariella antagandena³⁾	2015	2014
Diskonteringsränta	2,85%	2,25%
Löneökningstakt ⁴⁾	3,25% / 4,50%	3,00% / 4,50%
Inflation	1,50%	1,25%

Vägd genomsnittlig löptid för pensionsförpliktelserna är 16,1 år.

Genomsnittlig återstående tjänstgöringstid är 10 år.

Av total pensionsförpliktelse hänförs 31 % till inaktiva det vill säga avser redan intjänade förmåner för tidigare anställda och pensionärer.

¹⁾ Avser förvaltningstillgångar som tryggas utanför Skandiakoncernen.

²⁾ Särskild löneskatt har beräknats på nettopensionsförpliktelserna med hänsyn tagen till totala förvaltningstillgångar inklusive de som tryggas inom Skandiakoncernen.

³⁾ Antagandena är angivna som sammanvägda medelvärden för respektive pensionsplan.

⁴⁾ För högre befattningshavare förväntas löneökningstakten uppgå till 4,50 procent.

Avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner

I Skandia finns det två typer av pensionsplaner, avgiftsbestämda och förmånsbestämda. Avgiftsbestämda pensionsplaner innebär att bolagets pensionskostnad utgörs av en procentuell andel av den anställdes lön i varje redovisningsperiod som den anställda utfört tjänster åt företaget. Redovisningen av avgiftsbestämda planer innebär att premien kostnadsförs i takt med att förmånen intjänas. Förmånsbestämda pensionsplaner innebär att den anställda garanteras en viss pension efter avslutad anställning. Pensionen baseras på slutlönen, varför Skandia har en förpliktelse mot nuvarande och tidigare anställda som skall redovisas i balansräkningen.

Redovisning av pensionsförpliktelse och pensionskostnad

I moderbolaget och respektive dotterbolag redovisas kostnaden för avgifts- och förmånsbestämda pensionsplaner som den driftskostnad som uppstår när fakturerade premier betalas. På koncernnivå skiljer sig redovisningen av de förmånsbestämda pensionsplanerna. Koncernredovisningen utgår från en beräkning som visar den slutförpliktelse företaget anses ha mot de anställda när de går i pension. Företagets utestående förpliktelse samt kostnad för förmånsbestämda pensionsplaner beräknas årligen med hjälp av aktuariella metoder grundade på företagets långsiktiga antaganden om bland annat diskonteringsränta, löneökningstakt, anställningstid samt inflation. Den utestående pensionsförpliktelserna och pensionskostnaden fastställs enligt den så kallade Projected Unit Credit Method. Denna metod innebär i korthet en linjär kostnadsfördelning mellan tiden från det att man börjar tjäna in sin pension tills pensionsåldern uppnås.

Förmånsbestämda pensionsplaner finns endast i Sverige, dessa tryggas i moderbolaget, vilket innebär att de beräknas och redovisas tillsammans med moderbolagets totala förvaltade kapital och försäkringstekniska avsättningar. För dessa pensionsplaner har Skandia inga förvaltningstillgångar som är direkt avskiljbara varför den i balansräkningen redovisade pensionsskulden för dessa planer motsvarar pensionsåtagandet brutto. Det finns även ett litet pensionsåtagande med tryggande utanför Skandia, denna redovisas netto efter avdrag för förvaltningstillgångar.

De aktuariella antagandena fastställs årligen i anslutning till balansdagen. Diskonteringsräntan baseras på bostadsobligationsräntan. Övriga finansiella antaganden är baserade på Skandias långsiktiga förväntningar.

De viktigaste antagandena som fastställdes för årsberäkningen framgår av ovanstående tabell. En sänkning av diskonteringsräntan med 0,5 procentenheter skulle medföra en ökning av pensionsskulden med cirka 8 procent eller 366 MSEK.

Aktuariella vinster och förluster till följd av erfarenhetsbaserade justeringar och förändringar i aktuariella antaganden redovisas i Övrigt totalresultat under den period då de uppstår. I koncernens resultaträkning utgörs kostnaden för förmånsbestämda pensionsplaner av summan av kostnader avseende tjänstgöring under innevarande och tidigare period, räntekostnader och beräknad ränta på förvaltningstillgångar. Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period och tidigare perioder samt särskild löneskatt redovisas som en driftskostnad. Nettoräntekostnaden redovisas som Kapitalavkastning i det icke-tekniska resultatet.

Pensionsplanerna

Pensionsplanerna i Skandia utgörs främst av pensionsförmåner som framgår av kollektivavtal om tjänstepension (FTP- planen) samt i viss grad av tillkommande pensionsförmåner för högre befattningshavare. Motsvarande förhållande gäller för Danmark. Pensionsplanerna omfattar i huvudsak ålderspension, sjukpension och familjepension. För medarbetare i Litauen saknas tjänstepension motsvarande den svenska modellen, istället finns allmän statlig pension plus en modell där arbetstagarerna i en särskild ordning kan välja att öka den egna ålderspensionsavsättningen. Modellen innebär att medarbetaren gör en form av löneavstående vilket uppmuntras finansiellt genom att det allmänna systemet bidrar med extra ålderspensionsavsättning.

Pensionsplanerna för de anställda i Skandia tryggas genom betalning av försäkringspremier till främst moderbolaget. Pensionsförpliktelserna inkluderar till viss del även ett säkerställande genom företagsägda kapitalförsäkringar. Förpliktelserna inkluderar dessutom en skuld avseende rätt till förtida pension för vissa anställda. Enligt gällande kollektivavtal omfattas denna medarbetargrupp av möjligheten till förtida pension vid 62 års ålder jämfört med 65 år för övriga anställda.

55 Andelar i andra företag**Bedömningar och antaganden vid fastställande av bestämmande inflytande****Dotter- och intresseföretag**

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt samtliga dotterföretag är helägda medan intresseföretagen Försäkringsgirot Sverige AB ägs till 25 procent och Skandiabanken ASA till cirka 30 procent. För mer information se not 53. Under 2015 genomfördes ett antal förändringar i koncernens bolagsstruktur. Under våren etablerades två nya bolag i Vilnius, Thule Operation Center I UAB som dotterföretag till Skandia och Thule Operation Center II UAB som dotterföretag till Skandikon Administration AB. Det danska livförsäkringsbolaget Skandia Livsförsäkring A A/S såldes till Nordic Insurance Consolidation Group. I dotterbolaget Skandiabanken AB (publ) genomfördes en börsnotering av den norska bankverksamheten, vilken tidigare bedrevs som en filial. Skandias kvarvarande innehav i det norska företaget, Skandiabanken ASA, utgör numera ett intresseföretag. För ytterligare information om dotter- och intresseföretagsinnehaven se not 24.

*Fortsättning not 55 Andelar i andra företag***Icke-konsoliderade strukturerade företag***Värdepappersfonder*

Skandia innehar andelar i värdepappersfonder som tillhandahålls kunderna och som förvaltas antingen internt av Skandia Fonder AB eller externt på Skandia Fonder ABs direkta uppdrag. Fondförmögenheten i dessa Skandiafonder ägs av fondandelsägarna gemensamt och varje fondandel medför lika rätt till den egendom som ingår i fonderna. Skandias innehav i fonderna är via fond- och depåförsäkring, via dotterföretaget Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ), där kunden bestämmer om och bär risken för placeringen av fonderna. Det totala innehavet i dessa uppgick till 50 311 (49 799) MSEK per den sista december och redovisades bland Placeringstillgångar för vilka försäkringstagarna bär placeringsrisk.

Med hänsyn till ovan beskrivna grunder görs bedömningen att Skandia inte innehar något inflytande i dessa fonder utan är att betrakta som agent som agerar för kundens räkning och där Skandia erhåller ersättning inom ramen för de av FI godkända fondbestämmelserna.

Det kan även förekomma direktinvesteringar i ovan nämnda värdepappersfonder som Skandia gör inom ramen för den förvaltade traditionella livportföljen, vilken redovisas som Placeringsstillgångar. Skandias bedömning avseende dessa investeringar är att exponering för volatilitet i avkastningen och därmed bestämmande inflytande anses föreligga vid innehav överstigande 35 procent av fondförmögenheten. Per utgången av 2015 förelåg inte något bestämmande inflytande i dessa fonder.

Det totala värdet på de Skandiafonder som därmed inte konsoliderades i Skandias balansräkning uppgick till 18 118 (14 986) MSEK för 2015.

Det finns andra fondinvesteringar, så kallade private equity-placeringar, där Skandias ägarandel oftast är under 50 procent med undantag av vissa fonder där Skandia är huvudsaklig ägare. Skandias bedömning är att det inte föreligger ett bestämmande inflytande i dessa innehav eftersom det saknas möjlighet att styra den operativa verksamheten och strategin. Den avkastning som erhålls utgörs av värdeutvecklingen på investeringen. Ingen annan möjlighet till ersättning finns därutöver. Det totala innehavet i dessa placeringar uppgick per 2015 till 43 022 (31 780) MSEK och redovisades som Placeringstillgångar.

Thule Fund S.A., SICAV-SIF

Sedan 2014 finns det ett Luxemburgbaserat bolag, Thule Fund S.A., SICAV-SIF, som ägs av Skandia Fonder AB. Huvudsyftet med bolaget är att tillhandahålla alternativa investeringsfonder, så kallade AIF-fonder. Bolaget är ett aktiebolag med rörligt aktiekapital, där investerarna det vill säga fondandelsinnehavarna äger bolaget genom de fondinvesteringar som görs. Detta sker genom att bolaget emitterar aktier som endast ger rätt till en bestämd del av bolagets förmögenhet och möjlighet till avkastning på denna förmögenhet. Skandia innehar en aktiepost i form av en så kallad founding share i bolaget som innebär att Skandia ändå har det bestämmande inflytandet. Skandia har dessutom investerat i en fond i bolaget till ett värde som per den sista december uppgick till 2 181 (2 110) MSEK och som redovisades som del av placeringstillgångarna. Den totala fondförmögenheten i Thule Fund S.A., SICAV-SIF uppgick till 3 289 (2 715) MSEK. Eftersom den huvudsakliga delen av fondförmögenheten är redovisad i Skandias balansräkning har bedömningen gjorts att resterande del inte är av väsentlig storlek och konsolideras därmed inte.

Övriga investeringar

Skandia har investerat i Vattenfall Wind Power AB, ett holdingbolag som är uppsatt för att investera i vindkraftsparker i Sverige. Skandia äger 50 procent av kapitalet men endast 9 procent av rösterna. Investeringen betraktas dock som ett joint venture då det finns ett aktieägaravtal som reglerar viktiga frågor kring kontrollen i bolaget och som innebär att Skandia har ett gemensamt bestämmande inflytande tillsammans med Vattenfall AB. Investeringen redovisas till verkligt värde bland Andra finansiella placeringstillgångar.

Betydande begränsningar i tillgångar och skulder**Dotter- och intresseföretag**

I samtliga dotterbolag med försäkringsverksamhet finns det registerförda tillgångar för försäkringstagarnas räkning som redovisas som Placeringstillgångar respektive Placeringsstillgångar för vilka försäkringstagarna bär placeringsrisk. Totalt uppgår dessa poster till 180 848 (168 621) MSEK. Dessa är avsedda för skuldtäckning för försäkringstagarna och är pantsatta till förmån för försäkringstagarna i händelse av obestånd.

I Skandiabanken AB samt i dotterbolag med försäkringsverksamhet föreligger även begränsningar enligt gällande kapital- och solvenskravsregler som innebär en begränsning i disponeringen av det egna kapitalet och möjligheter till utdelningar. Vidare finns det i Skandiabanken AB tillgångar i form av utlåning till allmänheten, bolån, som är ställda som säkerhet för emitterade säkerställda obligationer och ger obligationsinnehavaren förvänsrätt i de tillgångarna vid en eventuell konkurs. Dessa bolån innebär således också en begränsning i tillgångarna.

Ombildningen av Skandia 2014 till ett ömsesidigt bolag innebar att det inträdde en femårig spärr mot att utnyttja skattemässiga underskott som uppstått i dotterföretag före 2014. Från och med inkomståret 2020 kommer det att vara möjligt för Skandia att utnyttja eventuellt kvarvarande historiska underskott i dotterbolagen.

Icke-konsoliderade strukturerade företag

Skandias intjäning i Thule Fund S.A., SICAV-SIF utgörs av erhållna förvaltararvoden samt, i de fall direkta investeringar görs av Skandia i de paketerade fonderna, avkastning på dessa innehav. I övrigt finns ingen möjlighet till utdelning.

Riskexponering**Dotterföretag och icke-konsoliderade strukturerade företag**

För innehavet i Skandias värdepappersfonder avseende fond- och depåförsäkringstagarna föreligger ingen risk för Skandia då det är fondinnehavarna som bär den finansiella risken det vill säga marknadsrisken. För direktinvesteringarna som Skandia gör i dessa Skandiafonder samt för investeringarna i private equity-portföljen är risken relaterad till värdeutvecklingen på investeringen och innebär därför en marknadsrisk men ingen övrig risk. Vad gäller dotterföretagsinnehaven framgår information om lämnade kapitaltillskott och koncernbidrag i not 53. Vidare har Skandiabanken ASA emitterat två obligationslån där Skandia har investerat 480 MSEK. Förutom aktiekapitalet i dotterföretagen förekommer ingen övrig riskexponering i Skandias dotterföretag.

56 Händelser efter balansdagen

Återbäringsränta

Den 1 februari 2016 sänktes den ordinarie återbäringsräntan på kundernas traditionellt förvaltade försäkringskapital från 5 procent till 4 procent.

Nya ledamöter i styrelsen

Inför Skandias ordinarie bolagsstämma den 11 maj 2016 föreslår valberedningen två nya ledamöter till styrelsen; Reinhold Geijer och Jonas Persson. Nuvarande styrelseledamoten Lars Lundquist har avböjt omval.

Nya ledamöter i fullmäktige

Den tredje omröstningsomgången till Skandias fullmäktige avslutades under våren 2016 och sju nya ledamöter valdes in; Kajsa Lindståhl, Ylva Yngvesson, Jan-Åke Stenström, Irma Rosenberg, Magnus Dahlquist, Pia Nilsson och Mattias Forsberg. De nya ledamöterna tillträder vid stämman den 11 maj 2016 och gör fullmäktige fulltaligt med 21 kundvalda ledamöter.

Förändringar i koncernledningen

Under februari 2016 lämnade Bengt Blomberg tjänsten som IT-chef, han efterträds av Johan Clausén. Den sista februari 2016 lämnade Viveka Klasson Källström tjänsten som chefjurist, hon efterträds av Helena Thorlin.

Omfördelning mellan risk- och sparrörelsen

Under januari 2016 omallokerades ett överskott på 5,1 miljarder kronor från riskförsäkringsrörelsen till sparförsäkringsrörelsen, varav cirka 4 miljarder till den kollektiva konsolideringsfonden för hela sparrörelsen. Omfördelningen leder till att den kollektiva konsolideringsgraden förstärks med cirka 1,2 procent per januari 2016.

57 Avstämning avkastning i totalavkastningstabell mot finansiella rapporter

Poster i resultaträkning	2015	2014
Kapitalavkastning, intäkter		
Hyesintäkter från byggnader och mark ¹⁾	2 445	2 264
Utdelning på aktier och andelar		
Koncernföretag ²⁾	4 284	1 781
Andra aktier och andelar ¹⁾	3 080	2 760
Ränteintäkter med mera		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ¹⁾	7 389	4 908
Lån ³⁾	62	24
Fordringar på koncernföretag ²⁾	563	568
Återlagda nedskrivningar dotterbolagsaktier	28	65
Valutavinst, netto	6 726	17 023

	2015	2014
Realisationsvinst, netto		
Byggnader och mark	213	30
Aktier och andelar	8 333	7 246
Aktier och andelar , koncernföretag	254	—
Obligationer och räntebärande värdepapper	684	0
Orealiserade vinster på placeringstillgångar		
Byggnader och mark	5 015	2 099
Aktier och andelar	—	3 307
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	—	5 862
Kapitalavkastning, kostnader		
Driftskostnader från byggnader och mark ¹⁾	-960	-893
Kapitalförvaltningskostnader	-173	-196
Räntekostnader		
Räntekostnader finansiella instrument ¹⁾	-2 463	0
Övriga räntekostnader med mera ¹⁾	—	-1
Övriga finansiella kostnader ¹⁾	-72	-360
Nedskrivningar dotterbolagsaktier ²⁾	-3 357	—
Realisationsförlust, netto		
Byggnader och mark	—	0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	—	-1 469
Orealiserade förluster på placeringstillgångar		
Aktier och andelar	-5 908	—
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-6 171	—
Totalt kapitalavkastning enligt resultaträkningen	19 968	45 016
Justering		
Skillnad på grund av andra värderingskurser i redovisningen	-13	262
Avkastning på GarantiPension Plus (GPP)	- 65	-234
Kapitalförvaltningskostnader	173	196
Koncernföretagsposter ²⁾	-810	-598
Övriga justeringar	-26	—
Totalt kapitalavkastning enligt Totalavkastningstabellen³⁾	19 227	44 642

¹⁾ Direktavkastning beräknas genom att ta ovanstående poster ställt i relation till ett genomsnitt av nettoplaceringstillgångarna under året.

²⁾ Totalavkastningen utgår från placeringstillgångarna i moderbolaget. Avseende fastigheter ersätts det bokförda värdet av Skandia Fastigheter Holding AB med det redovisade värdet på fastigheterna.

³⁾ Totalavkastning beräknas utifrån ovanstående avkastning ställt i relation till dagsviktade nettoplaceringstillgångar. Detta överensstämmer med branchpraxis.

Fortsättning not 57 Avstämning avkastning i totalavkastningstabell mot finansiella rapporter

Poster i balansräkning	2015	2014
Placeringsstillgångar		
Byggnader och Mark ¹⁾	43 617	36 460
Koncernföretag ²⁾	46 257	49 598
Aktier och andelar	144 863	138 926
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	165 436	151 962
Lån med säkerhet i fast egendom	3	3
Kreditinvesteringar	2 545	894
Derivat	2 240	2 481
Övriga finansiella placeringsstillgångar	—	8 107
Fordringar		
Ej likviderad försäljning av placeringsstillgångar ²⁾	153	11 348
Betald kontantsäkerhet avseende derivataffärer ²⁾	740	1 157
Upplupna räntetäkter	2 092	2 213
Övriga fordringar	21	11
Andra tillgångar		
Kassa och bank ³⁾	8 496	9 873
Skulder		
Derivat	-2 036	-2 453
Återköpstransaktioner	-4 399	-13 382
Ej likviderade köp av placeringsstillgångar ⁴⁾	-77	-6 257
Erhållen kontantsäkerhet avseende derivataffärer ⁴⁾	-601	-911
Upplupna räntekostnader	-24	0
Övriga skulder	—	-9
Totalt marknadsvärde, netto	409 326	390 021

	2015	2014
Justeringar		
Minoritetsintresse i fastigheter	-1 750	-403
Koncernföretag ¹⁾	-22 610	-24 110
Skiltnad på grund av andra värderingskurser i redovisningen	312	262
GarantiPension Plus (GPP)	-1 595	-1 095
Övervärde i fondförsäkringsaffären	1 071	1 061
Övriga justeringar	-30	147
Marknadsvärde enligt totalavkastningstabell	384 724	365 883

¹⁾ Totalavkastningen utgår från placeringsstillgångarna i moderbolaget. Avseende fastigheter ersätts det bokförda värdet av Skandia Fastigheter Holding AB med det redovisade värdet på fastigheterna.

²⁾ Se not 31.

³⁾ Bankkonton i kapitalförvaltningen. Bankkonton tillhörande försäkringsrörelsen inkluderas inte.

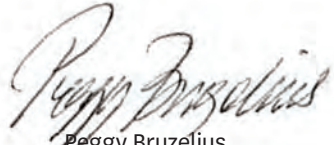
⁴⁾ Se not 46.

Underskrifter

Stockholm den 4 april 2016

Hans-Erik Andersson
Ordförande

Peggy Bruzelius

Mengmeng Du

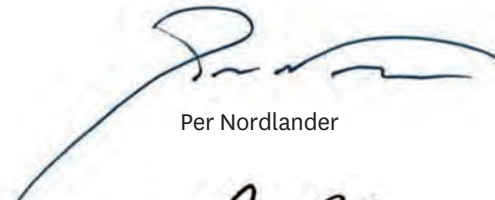
Sverker Lundkvist

Lars Lundquist

Christer Löfdahl

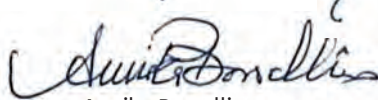
Per Nordlander

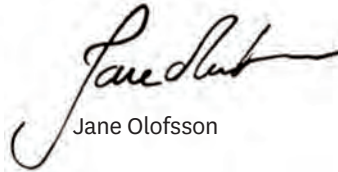
Kristina Schauman

Anne Ask

Annika Bowallius

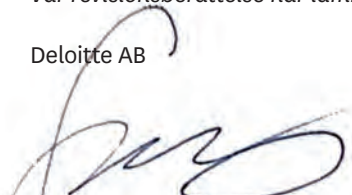
Jane Olofsson

Frans Lindelöw
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 4 april 2016

Deloitte AB

Svante Forsberg
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Livförsäkringbolaget Skandia, ömsesidigt Organisationsnummer 516406-0948

RRapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Livförsäkringbolaget Skandia, ömsesidigt, organisationsnummer 516406-0948 för räkenskapsåret 2015-01-01 – 2015-12-31. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning finns på sidorna 43-132 i den tryckta versionen av årsredovisningen.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkes-

etiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2015 och dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Ovanstående uttalanden omfattar inte sidorna 1 – 42 i den tryckta versionen av årsredovisningen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att ordinarie stämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets

vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, för räkenskapsåret 2015-01-01 – 2015-12-31. Vi har även utfört en lagstadgad genomgång av bolagsstyrningsrapporten.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen samt att bolagsstyrningsrapporten på sidorna (28-42) är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionsd i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat

i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning för försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Därutöver har vi läst bolagsstyrningsrapporten och baserat på denna läsning och vår kunskap om bolaget och koncernen anser vi att vi har tillräcklig grund för våra uttalanden. Detta innebär att vår genomgång av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning om omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god redovisningssed i Sverige har.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats och dess lagstadgade information är förenlig med årsredovisningen och koncernredovisningens övriga delar.

Stockholm den 4 april 2016

Deloitte AB

Svante Forsberg

Auktoriserad revisor

Ordlista

Annullationer

I förtid upphört sparande på grund av helåterköp, delåterköp, premiesänkning, fribrev eller flytt.

Annullationsrisk

Risk för uppsägning av försäkringskontrakt under kontraktets löptid.

Anskaffningskostnader

Anskaffningskostnader inkluderar samtliga kostnader, såväl interna som externa, som uppstår vid försäljning av försäkringsprodukter. Vissa anskaffningskostnader aktiveras, se Förutbetalda anskaffningskostnader.

Avsättning för oreglerade skador

Skuldpost i balansräkningen som utgör det beräknade värdet av ännu inte utbetalda försäkringssättningar för redan inträffade försäkringsfall.

Clearingsinstitut

Institut som går in som motpart i standardiserade termins- och optionsavtal.

Depåförsäkring

Livförsäkringsform där försäkringstagaren kan välja att placera premien i till exempel aktier, fonder, obligationer och strukturerade placeringar. Depåförsäkring fungerar på ett likartat sätt som fondförsäkring men klassas utifrån lagstiftningen som traditionell försäkring

Derivat

Ett finansiellt instrument, t.ex. ränteswap, valuta-termin eller option, vars värdeutveckling beror på värdeutvecklingen på underliggande värdepapper eller varor.

Diskontering

Diskontering innebär att man beräknar vad en betalningsström i framtiden är värd idag utifrån ett avkastningskrav.

Diskretionär förvaltning

Kapitalförvaltning enligt uppdrag från kunden.

Driftskostnader i försäkringsrörelsen

Kostnader för administration, affärsutveckling, marknadsföring och försäljning. Kostnader för kapitalförvaltningen och skadereglering ingår inte i begreppet.

Fondförsäkring

Livförsäkringsform där försäkringstagaren kan välja mellan ett antal av försäkringsbolaget erbjudna fonder för spardelen av de premier som inbetalas. Kallas ibland unit linked-försäkring.

Försäkringskapital

Ett värde på försäkringen som avser att spegla verkligt utfall vad gäller kapitalavkastning, dödlighet och omkostnader. Om försäkringskapitalet är större än det garanterade värdet har det uppstått ett överskott. Detta överskott är preliminärt fördelat och kan både öka och minska.

Försäkringstekniska avsättningar

En skuldpost i balansräkningen i livförsäkrings- och skadeförsäkringsbolag som avser garanterade åtaganden gentemot försäkringstagarna.

Förutbetalda anskaffningskostnader

DAC (Deferred Acquisition Costs). Rörliga kostnader direkt hänförliga till anskaffning av försäkringsavtal periodiseras och redovisas i balansräkningen under rubriken ”Förutbetalda anskaffningskostnader”.

Förvaltad kapital

Verkligt värde på de tillgångar som förvaltas för försäkringstagarens räkning.

Kapitalförsäkring

En typ av livförsäkring med skatteregler som skiljer sig från en pensionsförsäkring. Premier i en kapitalförsäkring är inte avdragsgilla, vilket medför att utbetalningarna är fria från inkomstskatt.

Kollektiv konsolideringsgrad

Ett nyckeltal som för försäkringar med inslag av sparande beskriver värdet av tillgångar i förhållande till värdet av garanterade utfästelser och icke-garanterad återbäring som fördelats på försäkringsavtalen.

Konsolideringskapital

Överskottsmedel, obeskattade reserver samt uppskjuten skatt på realiserade vinster.

Livförsäkringsavsättning

Värdet av framtida försäkringsersättningar som garanteras försäkringstagaren, efter avdrag av värdet av framtida avtalade premieinbetalningar.

Nyteckning (viktad)

Beräknad årspremievolym av nya försäkringar. Enligt branschens definition beräknad som engångspremier för nya försäkringar dividerat med 10 plus årliga premier för nya försäkringar. Används i Svensk Försäkrings marknadsandelsstatistik för nyteckning.

Premie

Det belopp som betalas för en försäkring. Förutom sparande och/eller riskskydd ska premien även täcka bolagets omkostnader.

Premiebefrielseförsäkring

En premiebefrielseförsäkring betalar premien för din sparförsäkring om du blir långvarigt sjuk.

Premieinkomst

Summa premier influtna under perioden eller upptagna som fordran vid dess slut för kontrakt klassificerade som försäkring.

Premieintäkt

Den del av premieinkomsten som hänför sig till perioden, det vill säga premieinkomst med avdrag för avgivna återförsäkringspremier justerat för den del av premien som ännu ej är intjänad.

Riskpremie

Den del av premien som avser att täcka själva försäkringsrisken. Räntenetto bankverksamhet Externa ränteintäkter reducerat med externa räntekostnader i bankverksamheten.

Solvensgrad

Förhållandet mellan bolagets totala nettotillgångar och försäkringstekniska avsättningar.

Solvenskapital

Tillgångar utöver det garanterade kapitalet.

Solvensmarginal

Försäkringsrörelselagens uppställda krav på det minsta solvenskapital som ett försäkringsbolag måste ha.

Strukturerade produkter

Placeringslösningar som kombinerar olika typer av finansiella instrument, oftast obligationer och aktierelaterade derivat. Produkterna innehåller oftast någon form av garanti på insatt kapital samt ett större eller mindre inslag av aktier. Ett exempel på en strukturerad produkt är en aktieindexobligation.

Tjänstepension

En pension som bekostas av arbetsgivaren. Anställda på företag med kollektivavtal har kollektivavtalade tjänstepensioner som till exempel ITP och Avtalspension SAF-LO. Anställda på företag utan kollektivavtal, personer som tjänar mer än tio basbelopp per år samt ett företags så kallade frikrets kan ha individuella egna tjänstepensionslösningar.

Tjänstepensionsdirektiv

EU-direktiv med ett stort antal regler i bland annat livbolag för hanteringen av tjänstepensioner.

Traditionell förvaltning

Kapitalet som sparas i en försäkring förvaltas i en gemensam portfölj som hanteras av bolagets kapitalförvaltare. Den enskilde kunden har inget inflytande över hur pengarna förvaltas. Den innehåller en blandning av aktier, räntebärande placeringar, fastigheter och andra tillgångar. Med traditionell förvaltning garanteras ett visst försäkringsbelopp.

Återbäringsränta

Räntesats som används för att fördela bolagets kapitalavkastning. Räntan räknas på hela försäkringskapitalet.

Återförsäkring

Riskfördelningsmetod som innebär att ett försäkringsbolag hos andra försäkringsbolag avtäckar en större eller mindre del av sitt ansvar på grund av ingångna försäkrings- eller återförsäkringsavtal.

Återköp

Ett försäkringsbolags utbetalning till försäkringstagaren av försäkringens värde avseende en i förtid annullerad försäkring. Försäkringstekniska, skattemässiga och civilrättsliga hinder kan föreligga för återköp.

Överskott

Akkumulerade överskottsmedel som utan garanti preliminärt fördelats till enskilda försäkringar. Överskottet bildar tillsammans med återköpsvärdet underlag för beräkningen av de belopp som ska betalas ut i samband med avtalsenlig utbetalning eller återköp.

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt
106 55 Stockholm

Org nr: 516406-0948
Säte: Stockholm